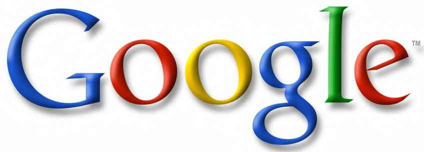
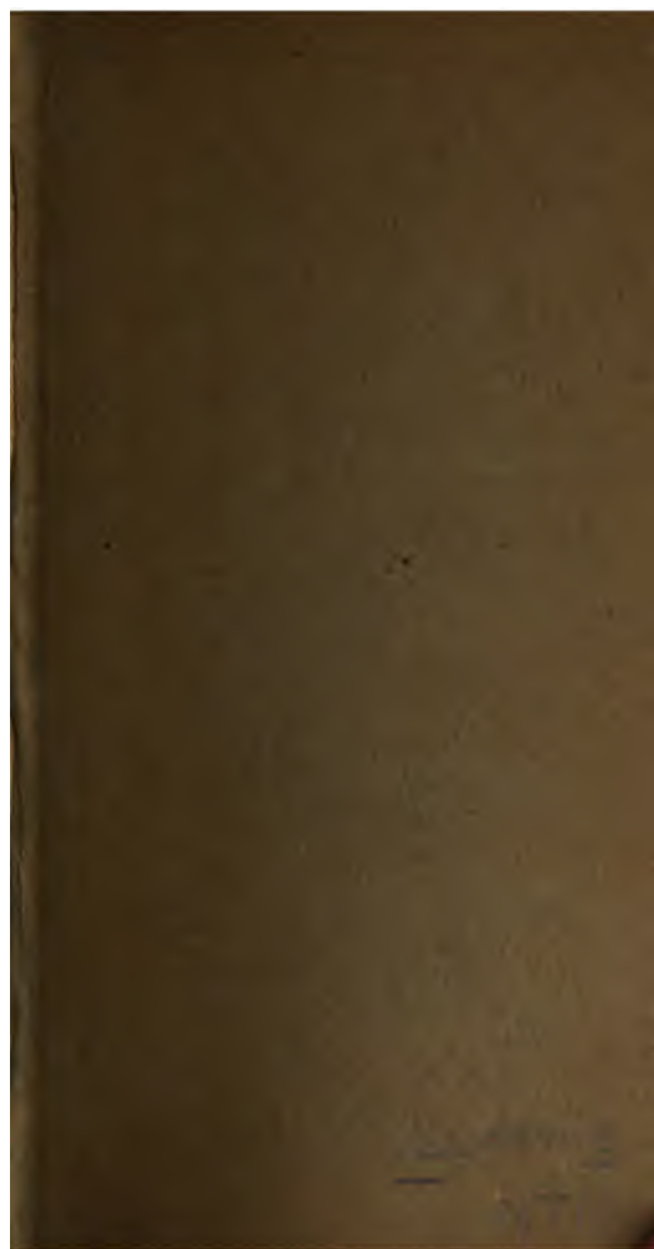

CLAVIS
VIRGILIANA

sive

EXPLICATIO

VOCABULORUM DIFFICILIORUM

plerumque omnium,

FORMULARUMQUE DICENDI

complurium

quae in

VIRGILII OPERIBUS

occurrunt.

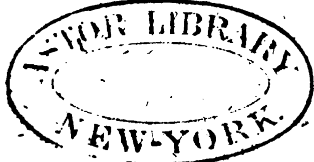
Auctore

Friderico Augusto Ludewig.

PARS I.

BUCOLICA ET GEORGICA.

Berolini.
Sumtibus Henrici Frölich. 1805.

P. VIRGILII MARONIS

BUCOLICA.

ECLOGA I.

Patulus, dispansus, longe lateque ramis diffusus.

Recubare, quiete jacere, quiescere.

Tegmen, umbra, quae tegendo efficitur.

Silvestris, agrestis, rusticus, pastoritius.

Musa, carmen.

Meditari, exercere.

Avena, fistula e culmo avenae.

Dulcis, jucundus, gratus.

Linquere, relinquere, deserere.

Arvum, proprie, ager aratus non satus; deinceps, unusquisque ager.

Fugere, ad fugendum cogi, expelli.

Lentus, proprie, qui facile flectitur; hinc humi prostratus, otiosus et securus.

Formosus, qui bonam formam habet, pulcher.

Resonare, voce respondere.

Otium, pax, securitas.

Ovile, proprie, locus in quem grex ovium congregatur: deinceps, grex ipsa.

Imbuere, [illegible]ffundere, madefacere, adspergere.

Imbuere aram, scil. sanguine, sacrificari: nam cum hostia sacrificatur, adspergitur ara sanguine.

Errare, pasci; armenta enim, dum pascuntur, longe lateque divagantur et errant.

Ludere, animi causa cantare, cantu se delectare.

Calamus, fistula e calamo.

Magis, potius.

Usque adeo, nam, quum.

Turbatur, turbae atque tumultus exoriuntur.

Protenus, prorsum ante se.

Aeger, aegre, cum multo labore multaque molestia.

Agere, proprie de pecoribus et armentis dicitur, treiben.

Ducere, fune trahere.

Densus, frequens.

Corylus, Haselstaude.

Gemelli, duo uno partu editi.

Spem gregis, scil. supplendi, reparandi, restaurandi.

Silex, species quaedam lapidis arenacei durior et cinerea, e qua radices montium in Italia constant.

Nudus, nullo gramine obductus.

Connixa, quae peperit.

Malum, calamitas, damnum, pernicies.

Laevus, stultus, tardus, perversus.

De coelo tactus: fulmine percussus.

Sinister, male ominatus, inauguratus.

Dare, edere, dicere.

Depellere, pellere, agere.

Foetus ovium, agni.

Catulus, foetus canis proprie, deinceps autem foetus cujusvis ferae, vel omnino bestiae, quae pedes habet digitatos.

Hoedus, foetus caprinus utriusque sexus, quatenus opponitur agnis, qui sunt foetus ovium.

Componere, comparare.

Lentus, ad ligandum aptus, geschmeidig.

Viburnum, Waldrebe, kleiner Mehlbaum, genus fruticis in saepibus et viis obvium.

Libertas, Dea erat Romanis quae ad supplices faciem vertebat, vnde dicitur: *respexit*.

Iners, ignavus.

Postquam, ex quo tempore.

Habere, tenere, possidere, beherrschen.

Peculium, proprium, quod servus labore et industria sibi comparabat.

Victima, animalia occisoria.

Saeptum, omnis locus saepimento vallatus, cujus modi sunt stabula ovium, caprarum, boum.

Premere, conficere.

Aes, pecunia.

Vocare, invocare.

Arbustum, locus arboribus vitiferis consitus, Baumweinberg.

Praesens, propitius, favens.

Bis seni, duodecim.

Altaria fumant, sacrificatur.

Submittere, alere ad gregem supplendum, educare ad foeturam et usum.

Limosus, qui in limo vel coeno crescit.

Obducere, tegere.

Juncus, arundo tenuior, Binsen.

Gravis, gravida, trächtig.

Tentare, nocere, vexare.

Feta, quae peperit.

Malus, noxius.

Contagium, morbus, qui ex contactu contrahitur.

Frigus opacum, frigus loci opaci, nemoris umbrae.

Captare, capere, frui.

Hinc, ex una parte.

Vicino ab limite saepes, saepes, quae inter tuum et vicinum agrum terminum efficit.

Saepes salicti: saepes e salicibus structa.

Hyblaeae apes, apes, quae in agris urbis Siciliae, Hyblae, ubi magna est copia thymi, praestantissimum mel colligunt.

Florem depasta, cujus flores depascuntur.

Susurrus, murmur submissus, Gesumse.

Suadere, invitare.

Hinc, ex altera parte.

Frondator, qui vites amputat et folia decerpit, Laubscherer.

Carpere, decerpere, depasci.

Mitis, maturus.

Castaneae molles, genus quoddam quod corticem minus duram habet.

Pressum lac, caseus, quia serum e coagulo, sive concreta lactis parte exprimitur.

ECLOGA II.

Ardere, vehementer diligere, ardentissimo ardore prosequi.

Cacumen, vertex vel summitas cujuscunque rei, hic de arboribus, der Wipfel.

Inconditus, incompositus, nulla arte aut studio factus.

Studio inani, frustra.

Jactare, verba fundere, pronuntiare, exclamare.

Captare, vid. Ecl. I. 53.

Occultare, abscondere, tegere.

Spinetum, locus spinis consitus, Dornzaun.

Rapidus, vehemens, magnus.

Fessus, fatigatus.

Serpyllum, Quendel, Feldkümmel, wilder Thymian.

Olere, odorem spirare.

Mecum, circa me.

Lustrare, perquirere, persequi.

Arbustum, vid. Ecl. I. 40.

Satius, melius.

Fastidium, contemtus.

Credere, confidere.

Ligustrum, Rainweide.

Cadere, decidere.

Vaccinium, Hyacinthus, lilium Martagon, Türkisch Bund.

Legere, colligere.

Despectus, contemtus.

Abundare, copiam habere.

Errare, vagari, pasci.

Novus, recens., frisch.

Frigus, hiems.

Desit, deest.

Vocare, revocare, domum reducere.

Amphion, filius Jovis et Antiopes, qui lyrae cantu Thebas condidit.

Dircaeus, Thebanus, a Dirce fonte prope Thebas.

Rusticus, stultus, stupidus.

Curare, aestimare.

Quid volui mihi misero? quam male caussae meae consului, dum munerum mentionem feci.

Floribus austrum immittere, flores exponere austro.

Perditus, scil: amore, amens.

Paris, filius Priami regis Troiae, e genere Dardani, auctoris Troiae, propter quod *Dardanius* dicitur.

Pallas, Minerva, Jovis filia.

Torvus, truculentus, ipso adspectu terribilis.

Sequi, persequi, appetere, avide quaerere.

Lascivus, petulans.

Trahere, secum rapere.

Voluptas, amor, libido.

Aratrum jugo suspensum, aratrum inverso vomere protractum, ita ut terram verrat.

Referre, retrahere, domum reducere.

Decedens, occiduus.

Duplicare, augere, majus reddere.

Semiputatus, dimidia ex parte amputatus.

Frondosus, plenus frondium.

Quin, cur non?

Quorum indiget usus, quae ad usum vitae rusticae sunt necessaria.

Vimen, omne virgultum flexibile, et ad ligandum aptum, praecipue, salicum, Reiser.

Mollis, flexilis.

Parare, moliri.

Detexere, flechten.

Fastidire, contemnere.

ECLOGA III.

Tradere, committere.

Fovere, amplecti, persequi.

Alienus, mercede conductus.

Subducere, auferre, detrahere.

Parcius, rarius, modestius, temperatius.

Vir, homo puris moribus.

Objicere, exprobrare.

Novimus et qui te, scil. corruperit.

Transversa tueri, invidere, scheel sehen; quibus enim invidemus illos transverse, vel oblique, (seitwärts,) aspicere solemus.

Rusticus, stultus, stupidus.

Curare, aestimare.

Quid volui mihi misero? quam male caussae meae consului, dum munerum mentionem feci.

Floribus austrum immittere, flores exponere austro.

Perditus, scil: amore, amens.

Paris, filius Priami regis Troiae, e genere Dardani, auctoris Troiae, propter quod *Dardanius* dicitur.

Pallas, Minerva, Jovis filia.

Torvus, truculentus, ipso adspectu terribilis.

Sequi, persequi, appetere, avide quaerere.

Lascivus, petulans.

Trahere, secum rapere.

Voluptas, amor, libido.

Aratrum jugo suspensum, aratrum inverso vomere protractum, ita ut terram verrat.

Referre, retrahere, domum reducere.

Decedens, occiduus.

Duplicare, augere, majus reddere.

Semiputatus, dimidia ex parte amputatus.

Frondosus, plenus frondium.

Quin, cur non?

Quorum indiges usus, quae ad usum vitae rusticae sunt necessaria.

Vimen, omne virgultum flexibile, et ad ligandum aptum, praecipue, salicum, Reiser.

Mollis, flexilis.

Parare, moliri.

Detexere, flechten.

Fastidire, contemnere.

ECLOGA III.

Tradere, committere.

Fovere, amplecti, persequi.

Alienus, mercede conductus.

Subducere, auferre, detrahere.

Parcius, rarius, modestius, temperatius.

Vir, homo puris moribus.

Objicere, exprobrare.

Novimus et qui te, scil. corruperit.

Transversa tueri, invidere, scheel sehen; quibus enim invidemus illos transverse, vel oblique, (seitwärts,) aspicere solemus.

Facilis, qui facile ignoscit, et veniam largitur.

Sacellum, locus sanctus sine tecto cum simulacris Deorum, Capelle.

Malus, nocivus, perniciosus.

Falx, instrumentum, quo secantur frumenta, segetes, herbae, arbores, vites.

Novellus, tener.

Calamus, sagitta e calamo.

Perversus, pravus, improbus.

Aliqua, aliquatenus, aliqua ratione.

Fur, servus furax.

Excipere insidiis, per insidias capere.

Proripere se, se subtrahere clam, se subducere, ut fures solent.

Cogere, colligere, in unum locum congregare.

Carectum, locus plenus caricis; carex autem est, Riedgrafs.

Victus, superatus.

Si nescis, ut hoc scias, ne ignores.

Cantando tu illum? scil. vicisse te ais?

Trivium, locus quo tres viae ducunt, ubi plebs otiosa convenire solet.

Indoctus, inperitus.

Stridens, schnarrend.
Stipula, fistula e stipulis vel culmis.
Disperdere carmen miserum, miserabiliter canere.
Vicissim, per vices, im Wettgesange.
Experiri, tentare, periculum facere.
Vitula, juvenca, vacca tenera.
Recusare, rejicere.
Mulctra, vas, in quo lac mulsum excipitur.
Bini foetus, gemelli.
Deponere, in sponsione collocare, verwetten.
Pignus, sponsio, Wette.
Injustus, severus.
Caelatus, exsculptus.
Lentus, flexilis, rankend.
Tornus, proprie instrumentum fabrile, quo tornatur; deinceps autem scalprum, Grabstichel.
Facilis, qui docta ac perita manu tractatur.
Superadditus, in ora positus, exsculptus.
Diffusus, sparsus.
Vestire, cooperire, amplecti.
Pallens edera, genus ederae fructibus et foliis subalbidis.

Depulsus, a lacte prohibitus.

Arbutus, Erdbeerbaum, Hagapfelbaum.

Pollio, patronus Virgilii et Horatii, ipse poeta, orator et historicus, gratia apud Augustum, amicitia Antonii notissimus.

Pierides, Musae, a Piero, monte Thessaliae, qui in Macedoniam protenditur, sic dictae, ubi natae sunt.

Novus, praeclarus.

Pascere, nutrire.

Petere, ferire.

Quo te quoque gaudet, scil: pervenisse.

Rubus, Brombeerstaude.

Amomum, genus fruticis odorati Indici.

Jungat, scil: aratro.

Jungere vulpes et mulgere hircos, proverbialiter dicitur de re palam absurda et inani.

Fragum, Erdbeere.

Parcere, carere, nolle.

Rejicere, abigere.

Cogere, compellere, ad umbram et frigus captandum.

Praecipere, praeoccupare, ante capere, auferre antea.

Pressare ubera palmis, mulgere.

Ervum, genus leguminis, simile illi quod nos appellamus, Wicke.

Fascinare, versehen.

Flores inscripti nomina, flores, quibus inscripta sunt nomina.

Componere, dirimere, finire.

Lis, controversia, certamen.

Rivus, canalis ad irriganda prata.

Bibere, irrigari, aqua perfundi.

ECLOGA IV.

Sicelides Musae, Sicilienses Musae, quae primum in Sicilia carmina pastoritia docuerunt.

Majora, altiora, sublimiora.

Juvare, delectare.

Myrica, genus virgulti, in ripis fluminum crescens, Tamarisken.

Cumaeum carmen, Sibyllinum vaticinium, a Cumaea, celeberrima Sibyllarum, quae sic cognominabatur, quia Cumis in Campania habitabat.

Ab integro, de novo.

Nasci, oriri.

Virgo, Justitia, Astrea.

Saturnia regna, aurea aetas, quae sub Saturno fuisse dicitur.

Nova progenies, melius hominum genus.

Ferreus, durus, ferus, inhumanus.

Surgere, initium habere, procedere.

Aureus, praestans.

Lucina, Diana, quae parientibus et in lucem venientibus praeest.

Decus hoc aevi, praeclara haec aetas.

Inire, scil: cursum, incipere, inchoare.

Magnus, illustris, insignis, memorabilis.

Te duce, tuis auspiciis.

Irritus, abolitus, ad nihilum deductus.

Scelus, flagitium.

Solvere, liberare.

Formido, metus permanens.

Heroes, viri, qui excellenti et plus quam humana virtute praediti, Deorum filii habebantur, et ut Dii colebantur.

Ipse videbitur illis, scil: permixtus.

Nullo cultu, sine omni cultu, sua sponte.

Munusculum, donum parvum.

Errans, passim vagans, sich schlängelnd.

Baccar, planta coronaria, cujus radix odorem habet cinnamomo proximum, et quae fascinum depellere credebatur, wilde Narde.

Ridens, florens, pulcher, suavis.

Colocasium, planta palustris Aegyptia, latissimis foliis, caule spectabili, fabas pro fructu habens, quae edebantur non minus ac radix et caulis.

Fundere, abundanter proferre.

Ipsae, sponte, nullo ducente.

Distentus, repletus, turgens.

Blandus, jucundus.

Cunabula, lectuli in quibus jacent infantes.

Occidere, interire, perire.

Herba veneni, herba venenata.

Vulgo, passim, omnibus locis.

Amomum, Ecl. III. 89.

Mollis, laevis, nullis aculis munitus.

Flavescere, maturescere, dum enim frumentum flavescit, maturum est.

Incultus, qui sine ullo cultu crescit.

Rubens, maturescens.

Sentis, spina, dumetum.

Sudare, stillare.

Roscidus, roris more guttatim se per folia colligens.

Subesse, remanere.

Fraus, scelus.

Tentare ratibus, navigare.

Thetis, filia Nerei et Doridis, conjux Pelei, mater Achillis, h. l. mare.

Cingere, circumdare.

Infindere sulcos telluri, arare.

Tiphys, gubernator navis Argus.

Argo, prima longa navis Graecorum, qua Jason cum delectis heroibus in Colchos navigabat, ad aureum vellus avehendum.

Troja, urbs Asiae minoris.

Achilles, filius Pelei et Thetidos, fortissimus dux Graecorum in bello Trojano.

Firmatus, confirmatus, validus, robustus.

Cedere mari, relinquere mare, non amplius navigare.

Vector, navita.

Nautica pinus, navis.

Mutare, commutare.

Rastri, instrumentum rusticum ad confringendas glebas, Karst.

Mentiri colorem, alieno colore tingi.

Murex, genus conchyliorum, ex quo purpura praeparatur.

Croceus, flavus.

Mutare, tingere, inficere.

Lutum, herbae genus, cujus folia siccata dant colorem flavum, Waude.

Sandyx, Zinnober.

Vestire, tingere.

Currere, volvere, rotare, volvendo efficere, cursu adducere.

Fusus, instrumentum, quod fila fundit, hoc est: deducit, Spindel.

Concors, consentiens.

Stabilis, immutabilis.

Numen, vis, potestas, voluntas.

Parcae, tres erant sorores: Clotho, Lachesis, Atropos, quae filum vitae humanae nebant et quando hora mortis veniebat, abrumpebant.

Adgredi, suscipere.

Suboles, proles, infans.

Incrementum, alumnus et nutricius.

Convexus, concavus, gewölbt.

Nutare, concuti, contremiscere.

Pondus, moles.
Tractus, regio.
Profundus, altus.
Spiritus, vis ingenii, et vigor poëticus.
Dicere, laudare, celebrare.
Linus, filius Apollinis et Terpsichores, vates Thebanus.
Adesse, opem ferre, favere.
Longa fastidia ferre, multum molestiae facere.
Dignari, dignum judicare.
Cubile, lectus.

ECLOGA V.

Bonus, peritus, doctus.
Calamus, fistula.
Dicere, canere.
Major, scil. natu, senior.
Incertus, instabilis, mobilis.
Motare, movere, agitare.
Succedere, subire, ingredi.
Rarus, passim pendens.

Spargere, obducere.
Labrusca, vitis agrestis.
Racemus, uva.
Ignis, amor.
Jurgium, contentio, certamen.
Servare, custodire.
Describere, inscribere, incidere.
Modulari, canere.
Alterna, alternatim.
Puniceus, colorem rubicundum habens.
Saliunca, genus virgulti, celtische Narde.
Rosetum, locus ubi multae rosae crescunt.
Crudele funus, acerba mors.
Exstinctus, absumtus.
Gnatus, filius.
Libare, leviter degustare, vix labris attingere.
Quadrupes, omne pecus cicur.
Graminis herba, gramen tenerum.
Poenus, Carthaginiensis, Africanus.
Thiasus, chorus in honorem Bacchi saltans.
Inducere, ducere.
Intexere, involvere, induere.
Ferre, auferre.
Pales, Dea pastorum.

Mandare sulcis, seminare.

Infelix, infecundus, inutilis.

Lolium, genus graminis inter hordea et arenas crescens, Lolch, Trespe.

Sterilis arena, frumentum vitiosum vanos culmos habens, Flughaber.

Surgere, crescere.

Paliurus, genus fruticis spinei, Christdorn.

Inducere umbras fontibus, arbores circa fontes ponere, quae dent umbram.

Mandare, jubere, postulare.

Tumulus, Grabhügel.

Carmen, inscriptio, epitaphium.

Usque ad sidera, in toto terrarum orbe.

Sopor, somnus.

Fessus, labore fatigatus.

Restinguere, sedare.

Aequiparare, par esse.

Vox, cantus.

Alter, secundus, proximus.

Quocunque modo, qualitercunque poterimus.

Nostra, scil: carmina.

Vicissim dicere carmina, einen Gegengesang singen.

Tollere ad astra, ad coelum extollere, celebrare laudibus.

Majus, jucundius.
Candidus, splendens, micans.
Olympus, proprie mons Thessaliae, sedes Deorum; deinceps, coelum.
Voluptas, laetitia.
Tenere, habere, amplecti.
Dryades, Nymphae silvarum.
Meditari, struere, parare.
Otia, tranquillitas.
Voces jactare, exclamare, clamorem extollere.
Intonsus, silvosus, incaeduus.
Felix, propitius.
Crater, poculum amplum.
Statuere, ponere, collocare.
Olivum, oleum.
Hilarare, hilarem et laetum reddere.
Bacchus, vinum.
Messis, aestas.
Calathus, poculi genus, eine Trinkschale.
Ariusia vina, vina ex promontorio et tractu Ariusio in insula Chio, hodie Scio.
Nectar, proprie, potio Deorum; deinde autem vinum dulcissimum.
Satyri, genus Semideorum, qui semper in comitatu Bacchi erant.

Saltantes Satyros imitari, saltare more Satyrorum.

Sollemnis, anniversarius.

Vota reddere, sacra peragere.

Lustrare, circumire.

Jugum, cacumen.

Pasci, nutriri.

Ceres, Dea frumenti.

Damnare votis, preces audire, et ad vota, quae precantes suscipiunt, solvenda obligare.

Veniens, oriens, flare incipiens.

Sibilus, Säuseln.

Juvare, delectare.

Cicuta, fistula e calamis cicutae.

Pedum, baculus incurvus, quo utuntur pastores ad comprehendendas oves aut capras a pedibus.

ECLOGA VI.

Syracosius versus, carmen ad modum Syracusani Theocriti, carmen bucolicum.

Ludere, canere.

Thalia, una ex Musis.

Cynthius, Apollo a Cyntho, monte in insula Delo sic dictus.

Aurem vellere, mos admonendi, am Ohre zupfen.

Deductus, tenuis, exilis.

Condere, componere, carminibus celebrare.

Agrestis Musa, carmen rusticum, pastorale.

Pagina, liber, carmen.

Pierides, vid. Ecl. III. 85.

Chromis et Mnasylos, nomina Satyrorum.

Silenus, celeberrimus Satyrorum, educator Bacchi.

Jachus, Bacchus, vinum.

Tantum, modo, kurz vorher, so eben.

Gravis, capax, magnus.

Attritus, absumtus, scilicet frequenti usu.

Cantharus, magnum vas potatorium praecipue Baccho sacrum.

Adgredi, adire.

Ludere, decipere, fallere.

Naiades, Nymphae fontium et fluminum.

Videns, expergefactus, vigilans.

Sanguineus, ruber.

Virgo, femina, mulier.

Proetides, filiae Pröti, regis Argivorum, Lysippe, Ifinoe et Ifianassa, quae insania correptae, in vaccas se esse mutatas, putabant.

Errare, vagari.

Fultus, jacens, recubans.

Ilex, quercus semper virens, foliis aculeatis, glande minore, Steineiche, Stecheiche.

Niger, nigricantem virorem habens.

Pallens, viridis.

Ruminare, cibos in os revocare, wiederkäuen.

Aliquam, scil. vaccam.

Dictaeae, Cretenses, a monte Cretae, Dicte.

Saltus, loca patentia in medio silvarum, quae dant spatium pecori ad pascendum.

Errabunda vestigia bovis, gressus bovis errantis seu vagantis.

Gortynia stabula, a Gortyna Cretae urbe sic dicta.

Hesperides, filiae Atlantis, Hespere, Erytheis et Aegle, custodiebant mala aurea in horto Junonis.

Puella,

Puella, Atalanta, filia Schoenei, regis insulae Scyri in mari Aegaeo, quae, cursu contendens cum Hippomene, quum sibi projecta aurea mala miraretur atque colligeret, victa est ab illo.

Phaëtontiades, Phaëthontis sorores.

Muscus, lanugo in arborum corticibus, Moos.

Procerus, in longitudinem productus, schlank.

Alnus, Erle.

Permessus, flumen Boeotiae, ex monte Helicone descendens.

Aones montes, Aonii montes, sic dicti ab Aonibus, primis Boeotiae incolis, Helicon intelligitur.

Sorores, Musae.

Phoebi chorus, Musae.

Adsurgere, honorifice excipere.

Divinus, vaticinans, divinans, begeistert.

Apium, Eppich.

Ascraeus senex, Hesiodus, a vico Boeotiae, Ascra sic dictus.

Ornus, Bergesche.

Gryneum nemus, nemus amoenissimum, haud procul ab oppido Aeolidis in Asia mi-

none, Grynio, seu Grynia, ubi fanum et oraculum Apollinis.

Dicere, canere, laudare, celebrare.

Lucus, silva alicui Deo consecrata, **Hain.**

Jactare se, gloriari.

Quid loquar, ut, scil: narraverit.

Scyllam Nisi, scil: filiam.

Quam fama secuta est, quam ferunt.

Succinctus, circumdatus.

Inguen, pubes, alvus, inferior pars corporis.

Dulichiae naves, naves Ulyssis, a Dulichio insula in mari Jonio, quam Ulysses possidebat, sic dictae.

Vexare, rapere, evertere.

Gurges, Strudel.

Lacerare, discindere, discerpere.

Tereus, rex Thraciae, in upupam mutatus.

Artus, membra.

Philomela, filia Pandionis, regis Atticae, conjux Terei, mactavit filium Ityn, et patri apposuit epulandum, quia hic sororem Procnen violaverat, quo facto in lusciniam mutata est.

Daps, festlicher Schmaus.

Cursus, volatus.
Petere, quaerere.
Eurotas, fluvius urbem Spartam praeterfluens.
Pulsae, scil: vocibus, sonis, ut resonarent.
Referunt, scil: cantum.
Numerum referre, recensere, numerare.
Invitus, aegre ferens.
Procedere, apparere.
Vesper, Hesperus, Veneris stella.
Olympus, coelum.

ECLOGA VII.

Argutus, levi cum susurro ac murmure agitatus, säuselnd.
Compellere in unum, congregare in unum locum.
Respondere, carmen amoebaeum canere.
Defendere, tueri, vindicare.
Cessare, vacare, otium habere.
Potum, ad bibendum.
Praetegere, operire, vestire.

Mincius, fluvius iuxta Mantuam.

Examen, apum nova soboles, quam ad novas quaerendas sedes exire cogunt, Bienenschwarm.

Resonare, susurrare.

Depulsus a lacte, ablactatus.

Claudere, intra septa concludere.

Posthabere, postponere; minoris facere.

Seria, res seriae, negotia seria.

Alterni versus, Wechsellieder.

Referre, scil: in responsione.

Nymphae Libethrides, Musae, a Libethro, fonte cum antro in monte Helicone sic dictae.

Noster amor, quas amamus.

Proxima, scil: carmina, quae sunt proxima dignitate et praestantia.

Si non possumus omnes, si non omnibus licet ejus modi versus facere, illum carmine aequare.

Argutus, sonorus, hellklingend.

Crescens, oriens, surgens.

Ultra placitum, plus quam ipsi placet, h. e. videtur, praeter veritatem, nimie, immodice.

Baccar, vid. Ecl. IV. 19.
Vates, poëta.
Malus, fascinatorius.
Delia, Diana, Dea venationis, ab insula Delo, ubi nata erat, sic dicta.
Ramosus, ästig.
Micon, supplendum est: dicat.
Vivax, qui diu vivit.
Proprium, perpetuum.
Laevis, politus.
Puniceus, purpureus.
Stare, in statuam erigi.
Sura, posterior carnosior pars cruris, Wade.
Evinctus, constrictus, circumdatus.
Cothurnus, calceamentum venatorium.
Sinus, vas ventricosum.
Liba, placenta, ex farre, lacte et oleo, melle illita, Opferflade.
Priapus, Deus ruris, filius Bacchi et Veneris.
Pro tempore, ut tempus et res ferebat, pro conditione temporum.
Fetura, proventus, Anwachs.
Nerine, Nerei filia.

Galatea, Nympha marina a Cyclope Poly phemo adamata.

Pastus, saturatus.

Repetere praesepia, ad stabulum redire.

Sardoa herba, genus ranunculi, Hahnenfufs, cujus magna copia est in Sardinia.

Horridus, asper, hispidus, spinosus.

Ruscus, genus virgulti, foliis acutis et pungentibus, Mausdorn.

Alga, herba marina, quae tempestate in littus ejici solet.

Lux, dies.

Muscosus, lanugine viridi obtectus, bemoost.

Rarus, dürftig.

Solstitium, calor solis in solstitio constituti.

Defendere, prohibere.

Torridus, calidus.

Laetus, fertilis, secundus.

Turgere, tumere.

Palmes, surculus vitis.

Gemma, oculus vitis, das Auge.

Focus, locus ignem continens.

Taeda, lignum e picea seu pinu.

Fuligo, Rufs.

Numerus, numeratum pecus.
Torrens, cum impetu defluens.
Juniperus, Wacholderbaum.
Castaneae hirsutae, castaneae exteriorem corticem habentes, quae obsita est setis.
Passim, undique.
Ridere, laetum esse.
Arere, aridum et siccum esse.
Vitium aëris, aestus et nimius calor, aërem corrumpens.
Liber, Bacchus.
Pampineae umbrae, umbrae quas dant pampini, i. e., folia virentia vitis.
Juppiter, aër.
Laetus, laetum reddens, laetificans, gratus, jucundus.
Descendere imbri, in imbrem solvi.
Plurimus, abundantissimus.
Populus, Pappel.
Alcides, Hercules, nepos Alcaei.
Fraxinus, Esche.
Pinus in hortis, pinus sativa seu domestica, et hortensis, zahme Fichte, Pinie, Zirbelbaum.

Abies, Weiſstanne, Edeltanne.

Contendere, certare.

ECLOGA VIII.

Immemor, obliviscens.

Mutata suos cursus, mutato suo cursu.

Requiescere, consistere.

Superare, pervenire ultra aliquem locum, praeternavigare.

Timavus, fluvius in ora Adriae non longe ab Aquileia.

Legere oram, an der Küste hinschiffen.

Cothurnus, proprie, calceamentum Tragicum, deinde tragicum dicendi genus, Tragoedia.

Sinere, permittere.

Serpere, humiliter procedere.

Teres, oblongus et rotundus.

Oliva, baculus oleagimus.

Nasci, oriri.

Agere, adducere.

Lucifer, stella Veneris.

Almus, nutriens, benignus.

Conjux, amica.

Indignus, impar, falsus, perfidus.

Proficere, acquirere.

Maenalius, Arcadicus, a Maenalo monte Arcadiae sic dictus.

Tibia, Flöte, Schalmei.

Argutus, vid. Ecl. VII. 1.

Loquens, stridulus, vento sonorus.

Iners, otiosus.

Sperare, credere, exspectare.

Jungi, scil: jugo.

Gryphes, monstra fabulosa in Hyperboreis montibus, corpore leonibus, alis et capite autem aquilis similia, equis vehementer infesta.

Aevo sequenti, in posterum.

Ad pocula, ad potum.

Dama, Gemse.

Incidere novas faces, incisis lignis taedas parare, quod fieri solebat, dum novae nuptae domum ducebantur.

Spargere nuces, mos erat in nuptiis Romanorum, quando nupta jam in donum et thalamum erat deducta.

Tibi, tui causa, in tuam gratiam.

Hesperus deserit Oetam, Hesperus ab Oeta, monte Thessaliae in conspectum venit.

Hirsutus, struppicht.

Promissus, productus, longus.

Saepes, hortus, saepibus circumdatus.

Roscidus, matutino rore perfusus.

Alter ab undecimo, duodecimus.

Annus ceperat me, annum attigeram, ingressus eram.

Perire, amore exardere.

Error, insania, insanus amor.

Cotes, saxa abrupta, cautes.

Tmarus, mons Epiri.

Rhodope, mons Thraciae.

Extremus, in extrema parte habitans.

Garamantes, populi, partes Africae supra Gaetuliam incolentes.

Edere, gignere, procreare.

Improbus, crudelis, saevus.

Aurea mala, vid. Ecl. III. 71.

Alnus, vid. Ecl. VI. 63.

Electrum, Bernstein, quod secundum fabulam ex alnis exsudabat.

Myrica, vid. Ecl. IV. 2.

Cycnus, Schwan.
Ulula, Käuzlein.
Delphin, bellua marina.
Arion, ex urbe Methymna in insula Lesbo, celeberrimus citharedus, inventor Dithyramborum.
Omnia vel medium fiant mare, omnia mari inundentur.
Vivere, valere.
Praeceps deferri, se praecipitare.
Aërius, altus.
Specula, cacumen.
Mollis, sic dicitur vitta, quia lanea.
Vitta, proprie ligamentum capitis, sed et altaria ea cingebantur, Binde.
Cingere, circumdare.
Verbena, modo omnes herbae et frondes e sacro loco petitae, quae in sacrificiis cremabantur, modo genus aliquod, Eisenkraut.
Adolere, incendere.
Masculum thus, praestans, körnigter Weihrauch.
Conjux, amator.

Tibi, tui causa, in
Hesperus deserit O
monte Thessal
Hirsutus, strum
Promissus, pro
Saepes, hortus.
Roscidus, ma
Alter ab uno
Annus ceper
sus eram.
Perire, a
Error, i
Cotes,
Tmar.
Rhod
Extre
Gara
G.
Edere.
Impr.
Aurea
Alnus,
Eléctrum,
lam ex an.
Myrica, vid.

nidem vertat, ut is eodem modo flamma amoris consumatur.

Bucula, vacca iuvenis.

Propter, juxta.

Ulva, herba palustris, Schilf.

Perdita, scil: amore, demens.

Decedere, domum ire.

Exuviae, omnia quae exuuntur, in specie, vestes.

Mandare, tradere, committere.

Debent Daphnim, scil: mihi, Daphnim ab illis requiro, sie sind ihn mir schuldig.

Pontus, provincia Asiae minoris.

Lectus, collectus.

Excire, evocare.

Traducere, transponere, transferre.

Tremulus, wirbelnd.

Sponte sua, per se, nullo inflammante.

Ferre, auferre, extollere.

Morari, percunctari.

Nescio quid, aliquid.

Parcere, desinere, desistere.

Avertere sanos sensus, in amoris insaniam vertere, insanum amore reddere.

Experiri, conari, incipere.

Sacra, ritus, caeremoniae.

Carmina, formulae magicae.

Circe, filia Solis, celeberrima maga in insula Acaea.

Cantando, incantando, fascinando.

Rumpi, disrumpi.

Licia, extrema fila staminis, Trumm.

Effigies, figura, ad vivam alterius similitudinem facta.

Nectere tribus nodis ternos colores, tria fila diversi coloris, unumquodque suo nodo, nectere.

Limus, imago e limo.

Cera, imago e cera.

Sic nostro Daphnis amore, scil: liquescat, et molliatur in amorem mei, et obdurescat contra amorem aliarum.

Mola, far tostum, molitum et sale commixtum, Opfermehl.

Fragilis, gracilis, tenuis.

Bitumen, Erdharz, Erdpech.

In Daphnide, in Daphnidem, quod in Daph-

nidem vertat, ut is eodem modo flamma amoris consumatur.

Bucula, vacca iuvenis.

Propter, juxta.

Ulva, herba palustris, Schilf.

Perdita, scil: amore, demens.

Decedere, domum ire.

Exuviae, omnia quae exuuntur, in specie, vestes.

Mandare, tradere, committere.

Debent Daphnim, scil: mihi, Daphnim ab illis requiro, sie sind ihn mir schuldig.

Pontus, provincia Asiae minoris.

Lectus, collectus.

Excire, evocare.

Traducere, transponere, transferre.

Tremulus, wirbelnd.

Sponte sua, per se, nullo inflammante.

Ferre, auferre, extollere.

Morari, percunctari.

Nescio quid, aliquid.

Parcere, desinere, desistere.

Vates, poëta, Seher.

Argutus, canorus.

Strepere, schnattern.

Volutare secum, secum meditari, mente agitare.

Valere, posse.

Meminisse, in memoriam revocare.

Ignobilis, indignus, qui noscatur.

Ludus, voluptas.

Purpureus, pulcher.

Fundere, abundanter proferre.

Imminere, impendere.

Umbraculum, locus frondibus tectus ad umbram.

Insanus, ingens.

Purus, serenus.

Numerus, metrum, rhythmus.

Signa, sidera, astra.

Dionaeus, sic nominatur Caesar, quia ab Julo filio Aeneae, adeoque a Venere genus ducebat, cujus mater erat Dione.

Procedere, oriri.

Quo, sub quo.

Gaudere frugibus, maturescere.

Ducere, accipere.

Apricus,

Apricus, soli expositus.

Inserere, plantare.

Ferre, auferre.

Animus, animi vires, Geist, Besinnung.

Condere, consumere, finire, exigere.

Soles, dies aestivi.

Fugere, deserere.

Lupus vidit prior, proverbialiter dictum; credebatur enim, illum vocem amittere, quem lupus primus viderit.

Referre, narrare.

Causari, causas et excusationes afferre.

In longum ducere, moram afferre, protrahere, differre.

Amor, desiderium.

Tibi, in tuam gratiam.

Stratus, sedatus, tranquillus.

Silere, quiescere.

Aequor, lacus, in quem, non longe a Mantua, Mincius diffunditur.

Ventosum murmur, der rauschende Wind.

Cadere, componi, silescere.

Stringere, decerpere, amputare.

Nox pluviam colligit, cum vespera nubes in pluviam colliguntur.

Mincius, fluvius juxta Mantuam.

Examen, apum nova soboles, quam ad novas quaerendas sedes exire cogunt, Bienenschwarm.

Resonare, susurrare.

Depulsus a lacte, ablactatus.

Claudere, intra septa concludere.

Posthabere, postponere; minoris facere.

Seria, res seriae, negotia seria.

Alterni versus, Wechsellieder.

Referre, scil: in responsione.

Nymphae Libethrides, Musae, a Libethro, fonte cum antro in monte Helicone sic dictae.

Noster amor, quas amamus.

Proxima, scil: carmina, quae sunt proxima dignitate et praestantia.

Si non possumus omnes, si non omnibus licet ejus modi versus facere, illum carmine aequare.

Argutus, sonorus, hellklingend.

Crescens, oriens, surgens.

Ultra placitum, plus quam ipsi placet, h. e. videtur, praeter veritatem, nimie, immodice.

Baccar, vid. Ecl. IV. 19.
Vates, poëta.
Malus, fascinatorius.
Delia, Diana, Dea venationis, ab insula Delo, ubi nata erat, sic dicta.
Ramosus, ästig.
Micon, supplendum est: dicat.
Vivax, qui diu vivit.
Proprium, perpetuum.
Laevis, politus.
Puniceus, purpureus.
Stare, in statuam erigi.
Sura, posterior carnosior pars cruris, Wade.
Evinctus, constrictus, circumdatus.
Cothurnus, calceamentum venatorium.
Sinus, vas ventricosum.
Liba, placenta, ex farre, lacte et oleo, melle illita, Opferfladе.
Priapus, Deus ruris, filius Bacchi et Veneris.
Pro tempore, ut tempus et res ferebat, pro conditione temporum.
Fetura, proventus, Anwachs.
Nerine, Nerei filia.

Quassare, concutere.
Sanguineus, ruber, purpureus.
Ebulum, genus fruticis, baccas rubras, in similitudinem sambuci producens, Attich.
Minium, Mennig, Bergzinnober.
Saturari, expleri.
Molliter, placide, in pace.
Vinitor, vinearum cultor, Winzer.
Furor, amor.
Fuscus, subniger, bräunlich.
Aevum, Lebenszeit.
Durus, immitis, immisericors, crudelis.
Nec sit mihi credere tantum, utinam liceat mihi non credere.
Alpinae nives, nives in Alpibus, montibus altissimis inter Galliam et Italiam.
Rhenus, fluvius Galliam a Germania dirimens.
Laedere, nocere.
Secare, disrumpere, dilacerare.
Chalcidicus versus, versus Euphorionis Chalcidiensis imitatione expressus.
Conditus, compositus.
Pastor Siculus, Theocritus.
Spelaeum, spelunca.

Certum est, decrevi.
Interea, interdum.
Mixtis Nymphis, mixtus Nymphis.
Lustrare, circumire, peragrare.
Acer, animosus, iracundus.
Vetare, arcere, prohibere.
Parthenii saltus, saltus Parthenii montes Arcadiae.
Sonans, resonans, cum vento agitatur.
Parthus, sic dictus arcus, quia Parthi celeberrimi erant sagittarii.
Cydonia, sic dicta spicula a Cydonia urbe Cretae; Cretenses autem celeberrimi quoque erant sagittarii.
Cornu, arcus.
Spiculum, sagitta.
Furor, insanus amor.
Deus ille, Amor.
Mitescere, ad miserationem flecti.
Hamadryades, quae cum arboribus nascuntur et pereunt.
Concedere, abire, valere.
Labores, aerumnae, molestiae.
Frigoribus mediis, hieme media.
Hebrus, fluvius Thraciae, hodie Mavizza.

Sithoniae nives, nives Thraciae, quae olim Sithonia dicta est.

Subire, durare.

Aquosus, regnicht.

Liber, cortex interior, ligno adhaerens.

Arere, aridus et siccus fieri.

Aethiopes, populi Africae sub zona torrida.

Versare, agere, pasci.

Sidus Cancri, signum coeleste, in quod cum ingreditur sol, aestas est vehementissimus.

Fiscella, vas, per quod in expressione casei, serum defluit.

Hibiscus, vid. Ecl. II. 30.

Maxima, grata, maximi momenti.

Se subjicere, attollere se, elevari, crescere.

Gravis, nocivus.

P. VIRGILII MARONIS.

GEORGICON.

LIBER I.

Laetus, pinguis, luxurians.

Quo sidere, sub quo sidere, quo tempore; ex sideribus enim anni tempora colligebantur.

Vertere terram, arare.

Convenire, conveniens esse.

Cura, Sorgfalt.

Cultus, cura, diligentia, Wartung.

Habere, possidere, alere, servare.

Experientia, usus, et doctrina ex eo nata, de habendis et curandis apibus.

Labens, procedens, currens, rollend.

Coelo, in coelo.

Ducere, regere, moderari.
Munus, beneficium.
Chaonia, sic dicta glans, quia oraculum Jovis Dodonae in Epiro, olim Chaoniae in luco quercuum erat.
Pinguis, grandis, granis tumens, fertilis.
Pocula Acheloia, aqua Acheloi, fluminis Aetoliae, cujus aquam Aetolius Cerasus primus vino miscuisse dicitur.
Uva, vinum.
Praesens, propitius.
Ferre pedem, adesse.
Fremens, schnaubend.
Fundere, gignere, procreare.
Tridens, Dreizack.
Cultor nemorum, intelligitur Aristaeus, filius Apollinis et Cyrenes.
Pinguis, herbosus.
Cea, insula in Archipelago.
Tondere, depasci, decerpere.
Dumeta, saltus.
Tegeaeus, sic dictus Pan a Tegea, oppido Arcadiae.
Favens, propitius.
Minerva, Jovis filia.

Monstrator unci, aratri, qui primus docuit homines uti oratro; intelligitur Triptolemus, filius Celei a Cerere arationem edoctus.

Cupressus ab radice, truncus cupressi.

Studium, negotium.

Alere, nutrire.

Non ullo semine fruges, plantae, nulla satione, sua sponte, provenientes.

Adeo, praecipuo, omnino.

Habere, in medium recipere.

Concilium, coetus.

Invisere, inspicere, regere, moderari.

Cura, curatio, administratio.

Maximus orbis, magnus orbis terrarum.

Tempestates, anni tempora.

Potens, gubernator, moderator.

Materna, sic dicitur myrtus, quia Veneri sacra erat, a Venere autem Caesar Augustus genus ducebat.

Venire, futurus esse.

Numen, potestas.

Colere, venerari.

Servire, imperio subjectum esse.

Thule, terra Romanis incognita, sine du-

bio ad nostras insulas Shetlandicas, a septentrione Britaniae objectas, referenda est.

Ultimus, extremus, remotissimus.

Tethys, filia Coeli et Vestae, conjux Oceani, mater Nympharum.

Addere, adjungere.

Erigone, vulgo, Virgo dicta, signum coeleste.

Chelae, bracchia Scorpii.

Sequentes, sic dicuntur chelae Scorpii, quia Virgini a tergo est.

Pandi, aperiri, explicari.

Plus justa parte, plus, quam justum ad necesse erat.

Tartara, loci inferni, die Unterwelt.

Dirus, tristis, infestus.

Elysii campi, loci amoenissimi, sedes beatorum.

Mirari, celebrare, multis verbis ornare.

Repetitus, revocatus.

Curare, velle, cupere.

Proserpina, filia Cereris, a Plutone rapta.

Facilis, felix, prosper.

Annuere, nutu assentiri, approbare, Beifall zuwinken.

Ignarus, inscius, unkundig.

Agrestis, rusticus.

Ingredi, praesto esse, adesse.

Votis vocare, invocare.

Vere novo, primo vere, initio veris.

Gelidus humor, nix.

Liquere, liquidus fieri, liquescere.

Putris, emollitus tepore.

Gleba, Erdscholle.

Depressus, altius impressus.

Ingemere, keuchen.

Sulco adtritus, frequenti aratione tritus.

Seges, terra, ager.

Respondere, satisfacere.

Bis solem, bis frigora sentire, de agro dicitur, qui quater aratur, bis tempore hiberno, bis tempore aestivo.

Rumpere, implere magna copia et opulentia.

Ignotus, cujus naturam ignoramus.

Ferrum, vomer.

Scindere, aufbrechen, de prima aratione dicitur.

Aequor, ager.

Varius, diversus.

Mos coeli, climatis conditio, qualitas aëris.

Praediscere, prius cognoscere.

Cultus patrius, modus colendi a majoribus probatus.

Habitus, natura, conditio.

Venire, provenire, crescere.

Arborei foetus, poma.

Injussus, sponte.

Tmolus, mons Lydiae, vino generoso nobilis, et croco florentissimus.

Crocei odores, crocus adoratus.

Mollis, weichlich.

Suus, patrius, sibi peculiaris.

Sabaei, populi Arabiae felicis.

Chalybes, iidem qui Chaldaei, populi Asiae, circa pontum Euxinum.

Virosus, graveolens, tetrum odorem exhalans.

Castoreum, Bibergeil.

Eliades, sic dicuntur equae, quia in ludis Olympicis, in Elide, provincia Peloponnesi habitis, decurrebant.

Palmae equarum, equae palmam ferentes victrices.

Epirus, ora occidentalis Graeciae septentrionalis.

Continuo, statim, ab initio.

Foedus, conditio.

Deucalion, vid. Ecl. VI. 41.

Vacuus orbis, terra hominibus carens.

Invertere, umpflügen.

Pulverulentus, qui in pulverem solvit.

Maturus, vehementer fervidus.

Soles, calores.

Sub ipsum Arcturum, tempore autumnali quo oritur Arcturus, stella primae magnitudinis, sub initium mensis Septembris

Tenui suspendere sulco, leviter aratro perstringere, leviter proscindere, vomere non alte descendente.

Officere, nocere.

Herbae, Unkraut.

Alternis, scil. annis, alternatim, ein Jahr ums andere.

Tonsus, demessus.

Cessare, vacare, quiescere.

Novalis, vid. Ecl. I. 71.

Situs, otium, cessatio.

Durescere, validiorem fieri.

Mutato sidere, altero anno.

Far, Dinkel, Spelt.

Siliqua, theca, involucrum seminis, folliculus, intra quem legumina nascuntur, Schote.

Quassans, rasselnd.

Legumen, quod manu legitur, Hülsenfrüchte, in specie faba.

Foetus, fructus.

Tristis, amarus.

Lupinus, genus leguminis, Wolfsbohne.

Sustollere, metere, messem facere.

Urere, exsiccare.

Lethaeus, oblivionem adducens, a Lethe fluvio inferorum, qui bibentibus oblivionem afferebat.

Perfusus somno, somnum afferens.

Alternis, scil: illis frugibus.

Facilis labor, scil: agri, facile ager molestiam illum perferre potest.

Saturare fimo, stercorare, düngen.

Pudeat, pigeat.

Solum, ager, campus.

Effetus, continua fertilitate lassatus, exhaustus.

Jactare, disseminare, spargere.

Mutatis foetibus, dum aliae fruges seruntur.

Gratia, utilitas, fructus, reditus.

Sterilis, infoecundus.

Crepitans, knisternd.

Pabulum, alimentum, succus, qui nutrit semina ac plantas.

Inutilis, noxius.

Coecus, occultus, latens.

Relaxare, aperire, resolvere.

Spiramenta, meatus, pori.

Durare, durum et solidum reddere.

Venae, meatus, canales.

Adstringere, contrahere.

Hians, apertus, patens.

Tenuis, zart, fein.

Rapidus, urens, torrens.

Acrior, vehementior.

Penetrabilis, qui facile penetrat.

Adurere, nocere, laedere.

Rastrum, instrumentum rusticum ad resolvendas et comminuendas glebas, Karst.

Vimineus, e vimine factus.

Crates, instrumentum rusticum ad coaequandas glebas, Egge.

Trahere, umherschleifen.

Juvare, prodesse.

Flava, sic dicitur Ceres, Dea frugum, a colore quem habent frumenta matura.

Nequidquam, sine fructu.

Spectare, respicere, propitius esse.

Proscissus, prima vice aratus.

Terga, Erdrücken, cumuli illi, qui inter sulcos a vomere excitantur.

Suscitare, erigere.

In obliquum, überzwerg.

Perrumpere, offringere.

Exercere, tractare, versare.

Imperare arvis, cogere arva ut fructus ferant.

Solstitium, aestas.

Pulvis, serenitas, quae pulverem creat.

Mysia, provincia Asiae minoris.

Nullo cultu, sine cultura.

Gargarus, summum cacumen montis Idae.

Quid dicam, scil: de eo.

Comminus, statim, sine intermissione.

Arva

Arva insequi, sulcos persequi, qui in arvo facti sunt, rastris illos frangendo.

Ruere, evertere, contundere, omni parte aequare.

Male pinguis, nimium seu inutiliter pinguis.

Arena, terra, solum.

Aestuare, aestu fervere.

Supercilium, superior pars.

Trames clivosus, mons molliter clivosus, in quo rivulis trames factus est.

Elicere, educere, extrahere, derivare.

Ciere, excitare.

Scatebra, aqua.

Arens, aridus, siccus.

Temperare, recreare.

Gravidus, plenus.

Arista, spica.

Luxuries segetum, luxurians seges, üppige Saat.

In tenera herba, dum herba adhuc tenera est.

Depasci, pascendo pecora absumere.

Collectus humor paludis, aqua in agris collecta, quae quasi paludem efficit, Wassergalle.

Bibulus, qui aquam facile sorbet.
Deducere, derivare.
Arena, ad arenam.
Incerti menses, menses veris et autumni, in quibus tempestas incerta est.
Abundans, scil. aquis, angeschwollen.
Exire, ripas evagari.
Obducto limo tenere, limo superfundere.
Tepidus, putridus, noxius.
Sudare, madere.
Lacuna, fossa, in qua aqua collecta manet.
Versando, colendo, tractando.
Nec nihil, multum.
Inprobus, insatiabilis, avidus.
Strymoniae, sic dictae grues a Strymone, fluvio Thraciae, e qua regione, hieme adventante in calidiores terras migrant.
Intubum, wilde Cichorie, Wegwart.
Fibrae, tenues radices, et quasi fila plantarum, Fäserchen.
Officere, nocere.
Pater, Jupiter.
Via, ratio, methodus.
Movere per artem agros, necessitatem imponere, ut agri colantur.

Torpere, languidus et lassus esse.

Sua regna, homines, quibus imperabat.

Veternus, immodica somni cupiditas, ignavia, pigritia.

Ante Jovem, ante regnum Jovis, regnante Saturno, aurea aetate.

Subigere, colere.

Signare, signo notare.

Partiri limite, lapides ponere ad dirimendos agros.

Fas, sollenne, solitum.

In medium quaerebant, quidquid parabant, in publicum bonum convertebant.

Liberius, sponte, nullo cogente.

Virus, venenum.

Malus, noxius.

Ater, niger.

Pontus, mare.

Moveri, scilet, ventorum vi.

Removere, abscondere.

Currere, fluere.

Reprimere, coërcere, cohibere.

Usus, exercitatio, experientia.

Extundere, exprimere, producere, invenire.

Frumenti herba, frumentum.

Quaerere sulcis, aratione producere.

Abstrusus, absconditus, occultus.

Excudere, feriendo elicere.

Alnus cavata, pro unaquaque arbore excavata, posita, qua olim pro navigio utebantur.

Sentire, habere.

Numerum facere stellis, numerare stellas.

Plejades, filiae Atlantis, septem stellae in cervice tauri, Siebengestirn.

Hyades, septem stellae, in capite tauri, sic dictae, quia ortus earum vulgo pluviam indicat.

Clarus, lucide splendens.

Lycaonis, scil. filiam.

Arctos, Callisto, filia Lycaonis, regis Arcadiae, a Junone in ursam mutata, sed a Jove inter stellas relata est, et nominatur Arctos major, der große Bär.

Laquei, Schlingen.

Viscus, Vogelleim; coquitur e baccis fruticis, quae in ramis arborum nascitur et viscum, Mistel, appellatur.

Fallere, scil. aves.

Funda, genus retis, quod formam habet infundibuli, Wurfnetz.

Verberare amnem funda, fundam in amnem projicere.

Alta petere, in medium amnem procedere, ubi aqua profundissima est.

Linum, Zuggarn.

Tum ferri rigor, scil. inventus est, modus ferrum indurandi.

Argutus, stridens.

Lamina, ferrum in latitudinem ductum, Blat.

Primi, principio.

Cuneus, instrumentum, quod a lato in angustum et acutum desinit, ex ligno duriore factum, Keil.

Fissilis, qui scindi potest.

Venire, provenire, inveniri.

Inprobus, pervicax, qui nulla aerumna vincitur.

Durus, tenuis, angustus, afflictus.

Egestas, penuria.

Ferrum, vomer ac ligo.

Arbuta, fructus arbuti, Hagäpfel.

Victus, quaecunque homini ad vitam sunt necessaria.

Dodona, urbs Epiri, apud quam silvae erant quercuum nobilissimarum quae glandes ferebant.

Frumentis labor additus, noxae, mala et damna invasere frumenta.

Edere, comedere, consumere.

Robigo, Brand.

Segnis, nihil ad utilitatem conferens.

Horrere, eminere, abundanter crescere, starren.

Subire, succedere, in locum venire.

Lappa, Klette.

Tribulus, spinae genus, in Italia commune, Wegdistel.

Nitentia culta, pinguia arva.

Terram insectari rastris assiduis, assidue terram radere, et herbas nocivas eradicare.

Rus opacum, arboribus consitus ager, arbores in agro positae.

Premere, comprimere, coërcere.

Concussa quercus, glandes quae decidunt, quando quercus concutitur.

Solari, sedare.
Arma, instrumenta.
Surgere, crescere.
Messes, fruges.
Inflexus, incurvus.
Robur aratri, aratrum robustum, validum.
Eleusina mater, Ceres, ab Eleusi, civitate Atticae sic dicta, ubi sacra in honorem ejus instituta erant.
Tarda volventia, quae tarde volvuntur, dum a bobus trahuntur.
Plaustrum, currus, vehiculum, cujus rotae sunt parvae eaeque solidae, sine radiis.
Tribulum, tabula lapidibus aut ferro asperata, quae, imposito auriga, aut ponderi grandi, trahitur jumentis junctis, ut discutiat e spica grana. Dröschwage, Dröschgestell.
Trahea, vehiculum sine rotis, Schleife.
Iniquus, magnus.
Virgeus, e virgis seu viminibus factus.
Celeus, rex Eleusinus, pater Triptolemi, cui Ceres omnem agriculturae rationem aperuerat.
Supellex, Geräthschaft.

Arbuteus, ex arbuto factus.

Crates, vid. Georg. I, 95.

Mystica, sic dicitur vannus, quia ejus usus erat mysteriis Eleusinis.

Vannus, vassatum, in quo frumenta purgantur, Wanne, Schwinge.

Jachus, Bachus.

Memor, providus.

Provisus, praeparatus.

Reponere, recondere et salva custodire.

Si te manet gloria, si via consequi gloriam.

Flexa domatur, flectitur, curvatur.

Buris, incurvamentum aratri, das Krummholz.

Huic, scil. ulmo, *a stirpe*, in incurvata stirpe hujus ulmi.

Temo, Deichsel, Pflugbaum.

Protentus, extentus, porrectus.

Aures, binae tabulae, dentali affixae, quibus livae (hohe Erdrücken) efficiebantur, Streichbretter.

Aptare, applicare.

Dentale, lignum, quod vomerem fert, Scharbaum, Pflugkopf.

Duplex dorsum, bina crura, quae efficiunt formam litterae V, Sohlhölzer.

Ante, antea, priusquam opus est.

Jugo, ad jugum, ut ex ea fiat jugum: jugum est lignum, quod boum junctorum collo imponitur.

Stiva, manica aratri, Pflugsterze.

Currus, der Pflugwage, duas habens rotas; axi hujus currus impositus erat temo, sed alius praeterea ex illa procedebat temo (der Zugbaum) cui affixum erat jugum: hinc, *currus imos*.

Torquere, vertere.

A tergo, a posteriore parte.

Explorare, examinare, probare.

Robora, quaevis robusta materia, ligna fortia.

Refugere, aversari, fastidire.

Tenuis, levis, humilis.

Piget, grave, molestum est.

Cura, res, negotium.

Area, locus in ipso agro sublimior, qua ventus perflare posset, solidus ac complanatus, in quo frumentum ex agro congestum, terebatur et ventilabatur, tum

purgatum corbe in horrea deportabatur, Temne.

Cylindrus, lapis teres, in modum columnae, rotatu facilis, Walze.

Cum primis, in primis.

Aequare, complanare.

Vertere, tractare.

Creta, terra argillosa.

Solidare, solidum reddere.

Subire, enasci.

Pulvis, aestus, qui terram in pulverem solvit.

Fatiscere, dehiscere rimis, aufreifsen.

Pestis, animal nocivum.

Illudere, clam subire, invadere.

Oculis captus, qui oculos debiles habet.

Cavum, locus cavatus, caverna.

Bufo, Kröte.

Ferre, gignere.

Populare, vastare, evertere.

Curculio, vermiculus, qui excussa frumenti grana corrodit et devorat, Kornwurm.

Induere se in florem, abundare flore.

Si superant foetus, si florum major est copia.

Pariter, similiter.

Sequi, copiose provenire.
Tritura, id quod trituratur, frumentum.
Luxuria foliorum, luxuriantia folia, abundanter crescentia.
Exuberare, uberius abundare.
Umbra, arbor umbrosa.
Nequidquam, frustra.
Pinguis palea, abundans palea, paleam, non grana habens.
Terere, contundere.
Medicare, medicamentum adhibere.
Nitrum, Salpeter.
Amurca, sordes olivarum, quae oleum praecedit, Ölschaum.
Grandior foetus, grandiora grana.
Fallax, qui fallere consuescit.
Exiguus, modicus.
Properata maderent, propere et cito maderent, i. e. coquendo mollificarentur.
Lectus, electus.
Spectatus, exploratus, probatus.
Degenerare; e bono malus fieri.
Vis humana, hominum opera.
Omnia in pejus ruere, omnia deteriora fieri.
Retro referri, rückwärts gehen.

Adverso flumine, contra cursum fluminis.

Lembus, navigium parvum.

Subigere, urgere, impellere.

Atque, statim.

In praeceps, in praecipitium, in profundum.

Prono amni, den Fluſs herunter.

Alveus, Strom.

Arcturus, stella primae magnitudinis, in Boote, prope caudam Ursae majoris.

Hoedi, duae stellae in brachio aurigae.

Servare, observare.

Anguis, sidus inter Ursam majorem et minorem.

Ventosus, ventis obnoxius.

Pontus, scil. Euxinus.

Ostrifer, nobilis ostreis, ubi nascuntur plurima ostrea.

Abydus, urbs Asiae, ad Hellespontum sita.

Fauces, angustiae.

Tentare, adire.

Libra, signum coeleste, quod cum ingreditur sol, aequinoctium est autumnale.

Somnus, nox.

Medium orbem luci atque umbris dividere, coelum inter diem et noctem dividere.

Exercere, cogere ad laborem.

Intractabilis, durus, asper.

Bruma, dies brevissima.

Cereale, sic dicitur papaver, quia Cereri erat sacrum.

Jam dudum, quam primum.

Incumbere aratris, insistere arationi.

Nubila, nubes.

Faba, legumen parvum ac rotundum.

Medica, herba a Medis advecta, per bella Persarum Graecis illata, pabuli praestantissimi genus, Lucerne.

Putris, resolutus, locker.

Milium, Hirse.

Venit annua cura, quotannis seritur.

Candidus, fulgens, serenitatem afferens.

Aurata, rutilantia, propter lucidissimas in fronte stellas.

Taurus, signum coeleste, quod ingreditur sol mense Aprili, tunc incipit amoenissimum tempus anni, hinc, *aperit annum*.

Adversum astrum, taurus intelligitur, qui dum retro graditur sequenti cani adversus est.

Canis, Sirius, der Hundsstern.

Occidere, occultare, amplius videri non posse, quia sol scilicet nimium vicinus est.

Robustus, qui unius cujusque tempestatis injuriam ferre potest.

Exercere, tractare.

Instare, curam et rationem habere.

Aristae, proprie, apices spicarum, deinde pro spicis ipsis, et h. l. omnino pro frumento ponuntur.

Eous, matutinus.

Atlantides, filiae Atlantis, Plejades seu Vergiliae.

Abscondi, submergi, occidere.

Gnosia, ab urbe Gnoso in Creta.

Ardens, fulgens, lucens.

Decedere, occidere.

Corona, sidus novem stellarum, a corona Ariadnes, Minois regis Cretae filiae, quam Bachus coelo affixit, appellatum.

Stella, quia inter ceteras hujus sideris stellas una est luculentissima, omniumque prima conspicitur.

Invisa, terra dicitur, quia aratione subigenda est.

Credere, committere.

Maja, una e Plejadibus.

Vanus, vacuus, taub.

Eludere, decipere.

Vicia, Wicke.

Faselus, genus fabarum, türkische Bohne, Schminkbohne.

Vilis, frequens, abundans, gemein.

Pelusiaca, sic dicta lens, (Linse,) ab urbe Aegypti Pelusio, quia apud Aegyptios magna ejus fuit praestantia et copia.

Aspernari, contemnere.

Haud obscurus, clarus, certus.

Cadere, occidere.

Bootes, sidus septemtrionale.

Sementis, satio frumenti et leguminum.

Pruinae, hiems.

Dimensus, divisus.

Orbis, cursus orbiculatus, Kreislauf.

Duodena astra, duodecim signa coelestia.

Regere, dirigere.

Mundus, coelum.

Tenere, cingere.

Zonae, Gürtel.

Coruscus, splendens, fulgens.

Torridus, aridus.

Extremus, in extrema parte positus.
Trahi, extendi, duci.
Concretus, congelatus, starrend.
Aeger, miser.
Sectus, designatus.
Per, inter.
Signorum, scil. coelestium.
Ordo, series.
Scythia, omnis pars septemtrionalis orbis terrarum noti.
Riphaeae arces, juga montium Riphaeorum, in Asia.
Arduus, excelsus.
Consurgere, elevari.
Premi, vergi, sich senken.
Libya, antiquum nomen Africae.
Devexus, declivis.
Vertex, polus.
Styx, palus infernalis.
Manes, Schatten der Todten.
Profundus, curvatus.
Sinuosus, curvatus.
Elabi circum, circumflecti, circumvolvi.
Anguis, sidus septemtrionale.

Duae

Duae Arcti, duo sidera septemtrionalia, Ursa major et minor, sive Helice et Cynosura.

Metuere tingi aequore Oceani, nunquam occidere: sidera enim, dum occidebant, mare subire credebantur.

Perhibere, dicere, ferre.

Intempesta nox, inaestuosa, alta, profunda nox.

Obtentus, obductus.

Oriens, scil. sol.

Anhelus, schnaubend.

Vesper, die Abendröthe.

Tempestas, Witterung.

Dubius, incertus.

Infidus, cui fides non est habenda, periculosus.

Remis impellere, navigare.

Marmor, mare.

Convenit, opportunum est.

Armatus, instructus, gerüstet.

Deducere, scil. in mare.

Tempestivam pinum evertere, iusto tempore pinum caedere.

Signa, sidera.

Speculari, observare.

Par, conformis, sibi similis.

Continere, domi tenere.

Properare, raptim et propetanter facere.

Maturare, accelerare quidem, sed diligentiae tarditate cum industriae alacritate ac celeritate conjuncta.

Procudere, cudendo extenuare, producere tundendo, schärfen.

Obtusus, hebes.

Dens vomeris, vomer.

Linter, vas ligneum concavum.

Numeri, tesserae et tabellae, quae numerum continent.

Imprimere, imponere.

Vallus, palus.

Bicornis, qui duo habet cornua.

Amerina, ab Ameria, urbe Umbriae ubi genus salicum crescebat, quarum rami ad ligandum adhibebantur.

Retinaculum, quo quid tenetur, vinculum.

Facilis, qui facile flecti et texi potest.

Rubens, qui e rubo est.

Texere, flectere.

Fiscina, calathus, Korb.

Frangere saxo, molere.

Fas et jura, divina humanaque jura.

Sinere, permittere.

Deducere, purgare, siccare.

Relligio, respectus Deorum, metus peccandi.

Praetendere, circumdare.

Moliri, struere.

Balantes, oves.

Mersare, abluere.

Saluber, salutem afferens.

Costae, dorsum.

Agitator, ductor.

Vilis, abundanter crescens, igiturque minoris constans.

Lapis incusus, lapis molaris cudendo asperatus.

Felix operum, faustus ad opus faciendum.

Orcus, Pluto, rex inferorum, ubi omnes habent pallidum mortis colorem, hinc, ipse *pallidus*.

Eumenides, Furiae, tres erant sorores, Alecto, Tisiphone et Megaera.

Satus, natus.

Nefandus, turpis, detestandus, horridus.

Creare, procreare, parere.

Coeus et Japetus, filii Coeli et Terrae, fratres Saturni.

Sacrus, immitis, impius.

Typhoeus, filius Tartari et Terrae.

Rescindere, exscindere, evertere.

Fratres, Otus et Ephialtes, filii Neptuni, ex Jamphimedia, uxore Aloei.

Frondosus, arboribus consitus.

Involvere, sursum, in altiorem locum volvere.

Exstructus, cumulatus.

Disjicere, dejicere.

Septima post decimam, dies decima septima.

Prensos domitare boves, boves qui libere huc usque erraverant, capere et jugo jungere.

Addere licia telae, telam incipere, anzetteln, das Garn zum Gewebe aufziehn.

Melior, opportunior.

Contrarius, infaustus, adversus.

Se dare, cedere, perfici et peragi posse.

Sole novo, sole oriente.

Inrorare, rore perfundere.

Eous, Lucifer.

Tondere, desecare.

Inspicare, in formam spicae, adeoque in acutam cuspidem concidere.

Solari, levare, mitigare.

Argutus, rasselnd.

Pecten, instrumentum textorum, quo fila subteminis densantur, Kamm, Blatt.

Volcanus, ignis multus.

Humorem musti decoquere, Most einkochen lassen.

Trepidus, ebulliens, exundans.

Despumare, spumam auferre.

Ceres, frumentum.

Rubicundus, maturus; frumentum enim, dum maturescit, rubicundum trahit colorem.

Succidere, desecare.

Tostus, arefactus, siccatus.

Terere, tundere, triturare.

Nudus, tunica tantum indutus, toga aut paenula rejecta.

Ignava colona, quae colonum ignavum reddit, otiosum esse jubet.

Frigoribus, hieme.

Partum, quod aestate paratum est.

Genialis, qui talis est, ut eo liceat genio

indulgere, quod fieri solebat die natali, et quando convivia parabantur.

Resolvere, expellere.

Pressus, mercibus oneratus, onustus.

Portum tangere, in portum venire.

Carina, navis.

Glandes quernae, in quercubus crescentes glandes.

Stringere, stringendo ramos decutere.

Cruentus, niger, succum habens rubicundum.

Pedica, laqueus, quo pedes implicantur.

Grus, Kranich.

Auritus, majores aures habens.

Sequi, sectari, venari.

Figere, scil. telo, transfigere.

Dama, Gemse.

Stuppeus, e stuppa factus; stuppa autem est crassius lini purgamentum, Werg, Hede.

Balearis, sic dicta funda, quia incolae insularum Balearium, i. e. Majorcae et Minorcae, jactu fundarum erant celeberrimi.

Verbera fundae, funda.

Trudere, propellere.
Mollior aestas, frigidiuscula aestas, quando vehementior aestus jam se remisit.
Vigilare, curare, providere.
Ruere, in finem inclinare.
Imbrifer, imbres secum ferens, imbribus obnoxius.
Spicea messis, seges jam in spicas formata.
Inhorrere, insurgere.
Stipula, culmus, Halm.
Lacteus, lactis plenus, tenuis adhuc.
Turgere, tumere.
Stringere, vellere, secare.
Ventorum proelia, venti deproeliantes.
Seges gravida, seges quae spicas habet.
Sublime expulsus, in aërem elatus.
Turbo, Wirbelwind, Orcan.
Ferre, circumagere.
Agmen, multitudo.
Teter, horribilis.
Glomerare, cogere, congregare.
Ex alto, e mari.
Aether, nubes collectae in aëre.
Diluere, inundando evertere, sternere.
Cavus, profundus.

Fervere, brausen.
Fretis spirantibus, fluctibus agitatis, commotis, aestuantibus.
Nimbus, tempestas.
Coruscus, fulgens.
Moliri, jacere.
Mortalia corda, animi hominum.
Per, inter.
Humilis, qui humiles reddit.
Sternere, prosternere.
Athos, mons Macedoniae.
Rhodope, mons Thraciae.
Ceraunia, montes Epiri.
Telum flagrans, fulmen.
Ingeminare, duplicare.
Plangere, plangorem edere, resonare.
Menses coeli, signa coelestia, quae sol perambulat.
Se receptare, se recipere.
Ignis Cyllenius, Mercurius, a Cyllene, monte Arcadiae, ubi natus erat, sic dictus.
Sacra referre, festum celebrare.
Operari, sacrificare.
Casus, finis.
Mollis, mitis, asperitate carens, dulcis.

Favus, mel.

Diluere, miscere.

Felix, fellcis ominis, felicem proventum frugum portendens.

Ovans, jubilans.

Cererem vocare in tecta, orare ut salva messis in horrea perducatur.

Torta quercus, sertum e foliis quercus.

Redimitus, umwunden.

Dare motus, saltare.

Incompositus, sine ulla arte factus.

Agere, excitare.

Statuere, constituere, fixum et statum esse jubere.

Menstrua luna, quae mense quoque suum perficit cursum.

Monere, indicare.

Cadere, desinere.

Quid saepe videntes, quo viso prognostico seu judicio.

Surgere, flare incipere.

Freta ponti, maris fluctus.

Agitatus, commotus.

Fragor aridus, fragor asper et acutus, qua-

lis est lignorum aridorum, cum franguntur.

Misceri, perturbari, scil. a mari alluente.

Increbrescere, crescere, augeri.

Male sibi temperare, vix se abstinere.

Mergus, Taucher.

Clamorem referre, cum clamore reverti.

Fulica, Wasserhuhn.

Ardea, Reiher.

Impendere, impellere.

Praeceps labi, praecipitare.

Albescere, schimmern.

Tractus, Zug, Strich.

Palea, granorum folliculi, gluma.

Caducus, deciduus.

Volitare, per aëra ferri.

Colludere, moveri, nunc huc nunc illuc agitari.

Trux, ferox, wütend.

Natare, inundari.

Legere vela, contrahere vela.

Imprudens, non antea informatus, nullo praesagio monitus.

Aërius, altum volans.

Captare auras, ducere aërem, olfacere, nach Luft schnappen.

Patulus, patens.

Argutus, zwitschernd.

Penetralis, interior.

Tectum, Zelle.

Angustum iter terere, via angusta ambulare.

Bibere, haurire, attrahere aquam.

Arcus, scil. coelestis, Iris, der Regenbogen.

Increpare, sonare, rauschen.

Asia, angustus tractus paluster Lydiae ad Caystrum, non longe a Tmolo.

Stagna Caystri, stagna, quae Cayster inundando vicina, efficit: *Cayster* autem fluvius Lydiae.

Rimari, per terrae rimas cibum quaerere.

Certatim, um die Wette.

Largi rores, plurimum aquae.

Objectare fretis, immergere aquis.

Studium, cupiditas.

Incassum, frustra.

Gestire, laetitiam corporis habitu significare.

Plena voce, e pleno gutture.

Vocare, denuntiare.
Improbus, infausti ominis.
Spatiari, deambulare.
Pensum, manipulus lanae vel lini, ex colo pendens.
Nocturna pensa carpere, noctu nere.
Hiems, tempestas.
Testa, lucerna fictilis.
Scintillare, scintillas ejicere.
Fungi, solidiores atque sordidae partes, quae ex ellychnio, i. e. funiculo in oleo ardenti, (Tocht,) in fungi speciem excrescunt.
Ex imbri, post imbrem.
Aperta serena, coelum serenum, nullis nubibus obductum.
Acies, lux.
Obtusus, obscuratus.
Radii fratris, radii solis, qui frater erat Lunae.
Obnoxia radiis fratris, lucem debens soli, ab eo mutuans.
Surgere, oriri.
Tenuia lanae vellera, nubeculae lanis similes, Schäfchen.

Pandere, explicare.

Alcyones, Eisvögel.

Manipulus, fasciculus herbarum, graminis, straminis.

Ima petere, deprimi, herabsinken.

Noctua, Nachteule.

Nisus, rex Megarensium, a filia purpureo capillo privatus, in haliactum (Meeraar) mutatus est.

Scylla, filia Nisi, amore captus Minois regis Cretensium, patris capillos purpureos desecatos secum portans ad eum fugit; at ille, detestatus hoc facinus, Scyllam recipere noluit; quo facto haec se in mare praecipitavit et in Cirim mutata est.

Aether, aër.

Stridor, sonitus alarum.

Atrox, crudelis, immitis.

Liquidus, hell.

Presso gutture, coarctato, acuto cantu, clangore.

Ingeminare, duplicare.

Cubile, nidus.

Dulcedine laetus, gaudio elatus, laetitia affectus.

Juvat, jucundum est.
Actus, abactus, pulsus.
Progenies parva, pulli.
Divinitus, a Deo datus, infusus.
Ingenium, spiritus.
Prudentia, scientia, cognitio.
Coelum, aër.
Via, ratio, indoles, habitus.
Jupiter uvidus, aër humidus.
Densare, spissum reddere.
Rarus, dünn.
Relaxare, extenuare, rarefacere.
Verti, mutari.
Species, habitus, indoles, qualitas.
Motus, affectus.
Nubila, Gewölke.
Agere, depellere.
Concentus, commixtus cantus, symphonia.
Ovari gutture, laetam vocem edere.
Rapidus, velox, celer.
Capi, decipi.
Insidiae, fraus.
Luna colligit revertentes ignes, luna renascitur, wird neu.
Obscurus, non clare lucens, non purus.

Pelagus, qui in pelago sunt, nautae.

Vento, scil. instante, cum ventus futurus est.

Phoebe, luna.

Ortus, dies.

Auctor certissimus, qui certissime praesagit.

Ad exactum mensem, ad finem mensis.

Glaucus, piscator Boeoticus, qui vi herbae cujusdam in Deum marinum mutatus est.

Panopea, una ex Nereidibus.

Incus Melicerta, Melicerta, filius Inus, filiae Cadmi, conjugis Athamantis regis Thebarum, quae fugiens cum hoc filio se in undas dedit, et ambo in numina marina sunt mutati.

In undas se condere, occidere.

Sol nascentem ortum maculis variat, sol, dum oritur, maculosus est, non clara et pura luce splendet.

Conditus in nubem, nubibus obductus.

Medio orbe refugere, dimidia tantum sui parte apparere.

Suspecti sint imbres, imbres time.

Urgere, imminere, insistere.
Ab alto, e mari.
Sinister, noxius.
Sub lucem, oriente sole.
Tithonus, filius Laomedontis, regis Trojani, ab Aurora raptus.
Mitis, maturus.
Defendere, tueri.
Pampinus, folium vitis virens.
Crepitans, klirrend.
Emenso Olympo, perlustrato coelo.
Meminisse, observare.
Eurus, proprie, ventus ab ortu spirans; hic, unus quisque ventus.
Fervere, aestuare.
Per altum ire, in mari navigare.
Funem a terra convellere, navem in mare deducere.
Monere, suadere, auctorem esse.
Referre, reducere.
Condere, finire, componere.
Orbis, scil. solis, die Scheibe.
Vehere, producere, secum ferre.
Cogitare, moliri.
Falsus, fallax.

Coecus

Coecus tumultus, conjuratio ex occulto nata, insidiae latentes.
Fraus, periculum, damnum.
Opertus, occultus, latens.
Tumescere, crescere, oriri, surgere.
Exstinctus, occisus.
Miserari, Mitleid haben.
Nitidus, splendidus, strahlend.
Ferrugo, nebula ferruginei coloris, Heerrauch.
Impia saecula, homines istius temporis, quo facinus impium in Caesarem erat commissum.
Aequora ponti, mare.
Obscoenus, ominosus, mala portendens.
Importunus, odiosus, molestus, mali ominis cantu.
Cyclopes, gygantes, unum tantum oculum habentes, habitabant in Sicilia.
Effervere, herausbrausen.
Undare, flammas effundere (undarum modo).
Fornax, Feuerschlund.
Liquefactus, igne solutus.
Insolitus, novus, numquam antea factus.
Simulacra pallentia, umbrae defunctorum.

Infandum, horribile dictu.
Sistere, subsistere.
Dehiscere, se aperire.
Ebur, simulacra Deorum ex ebore.
Aera, simulacra Deorum ex aere.
Proluere, inundare.
Insanus, vehemens, magnus.
Eridanus, fluvius Italiae, hodie Po.
Tristis, tristia portendens.
Exta, viscera.
Fibrae, extremitates pulmonis, jecoris et aliorum viscerum.
Minax, malum minans.
Alte, tief.
Dirus, horrendus.
Concurrere, congredi, in certamen descendere.
Acies, exercitus ordinatus.
Philippi, urbs Macedoniae, in cujus campis Cassius et Brutus, interfectores Caesaris, ab Octaviano et Antonio victi sunt.
Nec fuit indignum superis, placuit Diis.
Emathia, Macedonia cum Thessalia, Epiro et parte Thraciae.

Haemus, mons Thraciae.

Pinguescere, pinguis, foecundus fieri.

Fines, regiones.

Moliri, exercere, tractare.

Exesus, consumtus, corrosus.

Scaber, asper.

Rubigo, Rost.

Pilum, jaculum Romanum, ferro triangulo.

Pulsare, percutere.

Inanis, vacuus.

Grandis, ingens.

Dii patrii, Dii, qui singulis civitatibus praesunt, Dii tutelares.

Indigetes, Dii facti ex hominibus, heroes.

Romulus, conditor Romae.

Vesta, *ιστία*, Dea tutelaris Romae, quae a virginibus igne perpetuo colebatur.

Tuscus, sic dictus Tiberis, fluvius Italiae, quia in Hetruria, terra antiquorum Tuscorum oritur.

Palatium, mons ex septem montibus, in quibus Roma exstructa erat.

Servare, tueri.

Eversus, labefactatus, ad interitum ruens.

Juvenis, Octavianus Caesar.

Saeculum, respublica.

Laomedontea, sic dicitur Troja a Laomedonte, Trojanorum rege, sub quo exstructa est.

Perjurium, juramentum falsum, perfidia: intelligendum facinus Laomedontis, qui Neptunum et Apollinem pacta mercede pro muris Trojae exstruendis, fraudavit.

Coeli regia, coelum, Olympus.

Facies, forma, genus.

Dignus, satis magnus.

Squalere, horridus et sordidus esse.

Conflari, recudi, umgeschmiedet werden.

Euphrates, fluvius Asiae, iuxta quem habitabant Parthi et Armenii, cum quibus Romanis bella erant gerenda.

Leges, foedera.

Rumpere, violare.

Carceres, septa, e quibus emittebantur equi in stadium, Schranken.

Se effundere, se emittere, herausstürzen.

Quadrigae, quatuor equi, currui adjuncti, Viergespann.

Spatium, cursus circa metam, et retrorsus; hinc, *addere in spatia*, addere spatiis,

spatia addere in spatia, cursus multiplicare, saepius iterare.

Retinaculum, habena.

Tendere, spannen.

Ferri, trahi, rapi.

Auriga, qui currum regit.

Currus, equi.

Audire, curare, obtemperare.

B I B E R I I.

Virgulta silvestria, arbores, quae in silvis nascuntur.

Proles, germen, pullus, Sprosse.

Huc, scil. veni ad me, ad meum auxilium.

Lenaeus, sic dictus Bacchus ἀπὸ τοῦ ληνοῦ, i. e. a lacu torculario.

Tibi, per te, tuo beneficio.

Pampineus, pampinis, i. e. foliis vitis, ornatus.

Gravidus, plenus, onustus.

Labrum, vas ad recipiendum mustum aptum.

Plantarium, planta cum radicibus, Setzreis.
Putator, qui arbores amputat.
Dubitare, vereri.
Terrae mandare, in terram defigere.
Cacumen summum, virga ex summa arbore rescissa, Schnittling.
Caudex, truncus sine radicibus et ramis, Block.
Sectus, resectus, dissectus.
Trudi, hervorbringen.
Siccus, solidus.
Oleagina radix, radix oleae.
Impune, sine damno.
Vertere, transmutare.
Insitus, eingepfropfet.
Cornum, Kornelle.
Generatim, per singula genera.
Cultus, Pflege, Wartung.
Ferus, silvestris.
Mollire, mollem et mitem reddere.
Colendo, per cultum.
Segnis, piger, inutilis.
Ismarus, mons Thraciae.
Vestire, implere.

Taburnus, mons inter Campaniam et Samnium et Apuliam.

Decurrere, ad finem perducere.

Volens, favens.

Legere litoris primi oram, dicitur am Ufer hinschiffen.

In manibus terrae, terrae sunt vicinae.

Ambages, verborum circuitus.

Exorsa longa, exordia longe repetita.

Tenere, immorari.

Tollere, erigere.

Luminis aura, lux aetheria.

Laetus, pulcher, nitidus.

Natura, naturalis vis ac virtus, quae ad procreandas illas arbores necessaria ac propria est.

Subesse, inesse.

Inserere, per insitionem in alium truncum transferre, einimpfen.

Scrobs, fovea.

Mandare, ponere.

Subactus, efossus.

Exuere, deponere.

Silvestris, ferus.

Animus, natura.

Incanescere, albescere.
Oculos imponere, inoculare.
Simplex, uniformis.
Gemma, novum germen seu oculus.
Se trudere, erumpere.
Tunica, liber, interior cortex.
Sinus, Einschnitt.
Germen, oculus.
Udus, saftig.
Indolescere, concrescere, coalescere.
Enodis, nodos non habens.
Alte, profunde.
In solidum, in robur et lignum ipsum.
Feraces plantae, surculi arboris fertilis.
Immittere, inserere.
Felix, fertilis, fructifer.
Suus, proprius.
Lotus, arbor praecipue Africae sed et I liae familiaris, fructus fert dulcissim Jujuben oder Brustbeerbaum, in Af Sidra dicta.
Idaeae, sic dicuntur Cyparissi, ab monte Cretae, ubi sponte proveniunt.
Facies, species.
Orchades, genus olivarum oblongum.

li, genus olivarum longius, a forma
dii.

sia, genus olivarum carnosum, quod
um adhuc viride et acerbum est, legitur et tunditur.

nosi, ex [illegible].

ae, arbores pomiferae.

stumium, sic dictum genus pirorum a
Crustumio, urbe Tusciae.

rium pirum, Bergamotte.

avis, ponderosus, grandis.

lema, genus pirorum sic dictorum, quia
manum implent, fortasse Bon-chrétien.

ndemia, uva vindemianda.

ethymnaeus, sic dictus palmes ab urbe
Methymno, in insula Lesbos, quae pretiosissimum habet vinum.

asiae vites, ab insula Thaso in mari Aegeo
sic dictae.

reotides vites, in locis circa lacum Mareoticum super Alexandriam crescentes.

bilis, cooptabilis.

ssum, scil. vinum, illud est quod ex
uvis passis, h. e. ad solem siccatis, conficitur.

In quascumque artes vocant, quascunque artes adhibere.

Haud tardus, non invitus, non cunctans.

Sequi, obedire.

Exire ab imis stirpibus, e radicibus pullulare.

Vacuus, apertus, soli et pluviae expositus.

Digestus, positus, plantatus.

Opacare, obumbrare, umbra tegere.

Adimere foetus, foecunditatem avertere, fructum impedire.

Urere, succum subducere, opprimere, macerare.

Ferax, qui in eo est ut ferat.

Semen jactum, semen delapsum, in solum delatum.

Se sustollere, se erigere, crescere.

Degenerare, in pejus verti, generositatem seu nobilitatem amittere.

Succos priores oblivisci, non respondere qualitati seminis, aliam naturam inducere.

Turpis, squalidus.

Uva, vitis.

Racemus, uva.

Cogere in sulcum, scrobibus defigere.

ces, laboris impendium.
nare, colere, tractare.
pondere, scil. votis, consilio, feliciter
provenire.
hia, sic dicta myrtus, quia Veneri erat
sacra, quae Paphi in insula Cypro co-
lebatur.
ur solidum, festes Holz, intelliguntur
rami vastiores, ad pali modum in terram
infossi.
axinus, Esche.
bos umbrosa Herculeae coronae, populus,
Herculi sacra, e cujus frontibus Hercules
sibi coronam conseruit.
onii patris glandes, quercus Jovi conse-
crata, cujus oraculum fuit Dodonae in
Epiro, ubi olim Chaones habitabant.
us marini, pericula in mari.
ies, Tanne.
lere, experiri.
tus, fructus, surculus.
rridus, hispidus, struppicht.
tanus, der morgenländische Ahorn.
lens, ferax.
nus, genus fraxini silvestris.

Incanescere, albus fieri.

Oculos imponere, inoculare.

Simplex, uniformis.

Gemma, novum germen seu oculus.

Se trudere, erumpere.

Tunica, liber, interior cortex.

Sinus, Einschnitt.

Germen, oculus.

Udus, saftig.

Inolescere, concrescere, coalescere.

Enodis, nodos non habens.

Alte, profunde.

In solidum, in robur et lignum ipsum.

Feraces plantae, surculi arboris fertilis.

Immittere, inserere.

Felix, fertilis, fructifer.

Suus, proprius.

Lotus, arbor praecipue Africae sed et It
liae familiaris, fructus fert dulcissimo
Jujuben oder Brustbeerbaum, in Afri
Sidra dicta.

Idaeae, sic dicuntur Cyparissi, ab Id
monte Cretae, ubi sponte proveniunt.

Facies, species.

Orchades, genus olivarum oblongum.

Tmolius, a Tmolo, monte Lydiae, vineis nobilissimo.
Adsurgere, cedere.
Phanaeus, a Phanis, promontorio insulae Chii, hodie Scio, cujus vinum apud Graecos et Latinos celeberrimum fuit.
Rex, sic dictum vinum Tmolium et Phanaeum propter praestantiam prae ceteris.
Argitis, ab ἀργὸς, sic dictum genus vitis, quod vinum candidum reddit.
Fluere, vinum reddere, vino abundare.
Mensa secunda, Nachtisch.
Adceptus, gratus.
Transire, silentio praeterire.
Rhodia, in insula Rhodo crescens.
Tumidus, inflatus, amplus.
Bumastus, uva in similitudinem mammae.
Est numerus, enumerandi facultas suppetit.
Numero comprendere, enumerare.
Refert, opus est, interest, ad rem facit.
Libycum aequor, desertum arenosum Libyae.
Turbare, commovere, aufregen.
Ionii fluctus, fluctus maris Ionii inter Italiam Graeciamque.

[illegible], quodlibet solum.

Crassus, lutosus, schlammicht.

Alnus, Erle.

Ornus, vid. Georg. II, 71.

Myrtetum, locus myrtis consitus, hic pro myrtis ipsis.

Laetissimus, acceptissimus, gratissimus.

Apertus, soli expositus.

Bacchus, vitis.

Taxus, Eibenbaum.

Extremi, in extremis partibus habitans.

Domitus, subactus, cultus.

Eous, orientalis.

Pictus, cujus cutis seu punctis color inunctus aut inustus est, bemahlt.

Gelones, populi Scythiae, ultra Borysthenem.

Divisus, distinctus.

Patria, regio.

Ferre, proferre.

Ebenus, Ebenbaum.

Turea virga, Weihrauchstaude.

Sabaci, vid. Georg. I, 57.

Balsama odorato sudantia ligno, balsamum, (den Balsamstrauch) cujus lignum odoriferum succum seu oleum [illegible].

Acan-

Acanthus, Acacia, arbor e qua Gummi Arabicum colligitur, et cujus fructus lentibus similis est.

Nemora Aethiopum canentia (albicantia) *lana*, intelligitur frutex lanigera, in nemoribus Aethiopum crescens, quam Plinius Gossypium aut Xylon appellat, Baumwollstrauch.

Vellera, lanugo (zarte Fäserchen) qua folia arborum erant obducta, et quae, aqua conspersa, depectebatur, unde Sericum parari, opinio fuit.

Seres, gens Indica.

Gerere, habere, producere.

Luci, arbores.

Sinus, Bucht.

Summus aër arboris, summum cacumen arboris.

Vincere, superare, excedere.

Non tarda sumtis pharetris, strenua arte jaculandi.

Media, provincia Asiae.

Tardus, diu palato immanens propter acerbitatem.

Felix, saluber.

Malum, intelligitur malum Medicum seu Citrium, Citrone.

Praesentius, salubrius, citius aut melius adjuvans.

Inficere, scil. veneno, vergiften.

Verba non innoxia, verba fascinatoria, magici cantus.

Agere, expellere, exigere.

Facies, forma.

Jactare, a se emittere, spargere.

Labi, decidere.

Ad prima, inprimis.

Anima, anhelitus, Athem.

Olens, graveolens, putens.

Fovere, curare.

Anhelus, anhelitum graviter trahens, engbrüstig.

Ditissima silvae, abundans arboribus pomiferis.

Ganges, fluvius Indiae.

Auro turbidus, aureis arenis immixtus, aurifer.

Hermus, fluvius Lydiae.

Bactra, urbs capitalis Bactrianae provinciae in Asia.

Turiferae arenae, weihrauchbringendes Erdreich.

Panchaia, regio Arabiae felicis.

Spirare, efflare.

Invertere, arare.

Inmanis, ferox, crudelis.

Hydrus, intelligitur draco ille, custos aurei velleris Colchici, a Jasone occisus, e cujus dentibus satis viri armati enascebantur.

Seges virum, viri e dentibus satis, tanquam seges e semine, nati.

Horrere, starren.

Gravidus, largus, abundans, laetus.

Massicus humor Bacchi, vinum in Massico monte Campaniae crescens.

Bellator, belliger, bellicosus.

Sese inferre, ruere.

Arduus, alta, excelsa cervice.

Clitumnus, fluvius Umbriae Cisapenninae, qui juxta urbem Meraniam Tiniae se immiscet, et cum eo ad Tiberim descendit.

Victima, Dankopfer für den Sieg.

Perfusus, lavatus.

Romani triumphi, currus Romanorum triumphantium.

Alieni menses, ii menses, quibus in aliis terris plerisque esse non solet aestas.

Utilis, fertilis.

Rabidus, immanis.

Saevus, ferox.

Semina, genera.

Aconitum, Eisenhütlein, Mönchskappe.

Orbis, sinus, Krümmung.

Rapere, trahere.

Squamens, schuppig.

Spira, quidquid in orbem convolvitur, collectio volubilitatis, Geringel.

Tractus, Zug.

Operum labor, opera labore exstructa.

Congestus, aedificatus, exstructus.

Praeruptus, editus, excelsus.

Subterlabens muros, dicitur flumen, si sic praeterfluit urbes, ut muros alluat.

Mare, quod supra alluit, scil. Italiam, mare Adriaticum.

Memorare, recitare.

Mare, quod infra alluit, scil Italiam, mare Tyrrhenum.

Larius, lacus sub Alpibus, in agro Mediolanensi, nunc Lago di Como.

Fremitu marino adsurgens, fremitu instar maris adsurgens i. e. tumescens.

Benacus, lacus in agro Veronensi, hodie Lago di Garda.

Lucrinus, lacus Campaniae.

Claustrum, moles, agger: intelligitur illud opus Augusti, qui lacum Lucrinum interjecto aggere a mari seclusit, relicto aditu navibus, simulque cum lacu Averno conjunxit, et ita effecit portum novum atque tutum, quem Julium appellavit.

Indignatus, furibundus.

Stridor, murmur, sonitus.

Julia unda, unda in portu Julio.

Refusus, infusus, immissus.

Tyrrhenus aestus, mare Tyrrhenum aestuans.

Freta Averna, lacus Avernus, qui pro intimo portus recessu erat, et ad quem e Lucrino fossa deducta erat.

Aes, Erz, Kupfer.

Venae, Gänge oder Striche des Metalls unter der Erde.

Auro plurima fluxit, auro multum abundat.

Acer, fortis, strenuus.

Marsi, populi bellicosi Italiae, circa lacum Fucinum, (hodie Lago Fucino) habitantes.

Pubes Sabella, iuventus Samnitum, qui supra Campaniam habitabant, originem trahentes ab Ausoniis Sabinis.

Malum, aerumna, labores, dura vita.

Ligures, populi in ea parte Italiae habitantes, ubi nunc est Genua.

Volsci, populi in Latio habitantes.

Verutus, veru armatus; veru autem genus fuit hastae brevis.

Efferre, creare, proferre, gignere.

Scipiadae, Scipiones, major et minor.

Durus bello, induratus ad bellum, fortis.

Imbellis, muthlos, zagend.

Romanae arces, Roma, in septem montibus exstructa.

Saturnia tellus, tellus a Saturno regnata.

Tibi, in tuum honorem, tui gratia.

Res antiquae laudis et artis, res quae apud majores in honore habitae et diligentia tractatae sunt, i. e. res rusticae.

Ingredi, adgredi, beginnen.

Recludere, aperire.

Ascraeum carmen, carmen georgicum, ab Hesiodo, ex Ascra, Boeotiae vico, oriundo sic dictum, qui opus de opere rustico condidit.

Nunc locus arvorum ingeniis, nunc locus opportunus describendis naturis ingenitis agrorum.

Robora, vis ac virtus.

Natura, naturalis vis.

Ferre, procreare.

Difficilis, parcus, parum ferax.

Malignus, infoecundus, sterilis.

Tenuis, levis, exilis, jejunus, sine humore.

Dumosus, spinosus, plenus vepribus.

Calculus, lapillus, Kies, Grand.

Palladia, sic dicta oliva, quia a Pallade erat inventa eique sacra.

Vivax, diu virens, durans.

Indicio esse, indicare.

Tractus, regio, locus.

Oleaster, oliva silvestris.

Plurimus, frequens, abundans.

Uligo, humor.

Uber, ubertas soli, foecunditas naturalis.
Frequens herbis, multas herbas producens.
Convallis, planities, montibus inclusa.
Dispicere, prospicere, videre.
Liqui, defluere.
Felix, ad fertilitatem faciens, foecundans.
Trahere, secum ducere.
Limus, Schlamm.
Editus Austro, versus Austrum, adeoque ei expositus.
Filix, herba, cujus radices late serpunt, et invicem sunt complexae.
Invisus, molestus.
Pascere, procreare.
Praevalidus, prae ceteris validus.
Vitis multo Baccho fluens, vitis, cujus uvae multum dant vinum.
Sufficere, subministrare, porrigere.
Fertilis uvae, uvas ferens.
Latex, liquor, h. l. vinum.
Patera, Schale.
Libare, sacrificare, zum Trankopfer bringen.
Aurum, aurea patera.
Ebur, tibia ex ebore.
Ad, juxta.

Tyrrheni, Hetrusci, Tusci, populi Italiae in Hetruria habitantes.

Lanx, vas cibis ferendis aptum, Schüssel.

Pandus, paturus.

Reddere, dare, Diis offerre.

Exta, intestina.

Si studium, scil. tibi est, si studes, cupis.

Tueri, nutrire, pascere.

Urere, laedere morsu, siccare.

Culta, arbusta.

Satur, foecundus, uber, opulentus.

Petere, quaerere.

Longinqua, longinqui agri.

Tarentum, urbs Magnae Graeciae, in ea Italiae parte quae hodie ad Neapolim pertinet et Terra di Otranto appellatur.

Herbosus, plenus arundinis et algae.

Liquidus, purus.

Carpere, decerpere, depascere.

Exiguus, brevis.

Reponere, restituere.

Fere, gewöhnlich.

Pressus, profundius immissus.

Putris, resolutus, tener, locker.

Optimus, convenientissimus.

Uber, ubertas soli, foecunditas naturalis.
Frequens herbis, multas herbas producens.
Convallis, planities, montibus inclusa.
Dispicere, prospicere, videre.
Liqui, defluere.
Felix, ad fertilitatem faciens, foecundans.
Trahere, secum ducere.
Limus, Schlamm.
Editus Austro, versus Austrum, adeoque ei expositus.
Filix, herba, cujus radices late serpunt, et invicem sunt complexae.
Invisus, molestus.
Pascere, procreare.
Praevalidus, prae ceteris validus.
Vitis multo Baccho fluens, vitis, cujus uvae multum dant vinum.
Sufficere, subministrare, porrigere.
Fertilis uvae, uvas ferens.
Latex, liquor, h. l. vinum.
Patera, Schale.
Libare, sacrificare, zum Trankopfer bringen.
Aurum, aurea patera.
Ebur, tibia ex ebore.
Ad, juxta.

Tyrrheni, Hetrusci, Tusci, populi Italiae in Hetruria habitantes.

Lanx, vas cibis ferendis aptum, Schüssel.

Pandus, patulus.

Reddere, dare, Diis offerre.

Exta, intestina.

Si studium, scil. tibi est, si studes, cupis.

Tueri, nutrire, pascere.

Urere, laedere morsu, siccare.

Culta, arbusta.

Satur, foecundus, uber, opulentus.

Petere, quaerere.

Longinqua, longinqui agri.

Tarentum, urbs Magnae Graeciae, in ea Italiae parte quae hodie ad Neapolim pertinet et Terra di Otranto appellatur.

Herbosus, plenus arundinis et algae.

Liquidus, purus.

Carpere, decerpere, depascere.

Exiguus, brevis.

Reponere, restituere.

Fere, gewöhnlich.

Pressus, profundius immissus.

Putris, resolutus, tener, locker.

Optimus, convenientissimus.

Aequor, campus.
Decedere, domum redire.
Plaustrum, Lastwagen.
Devehere, excidere, exstirpare.
Ignarus, inutilis.
Cum stirpibus imis, radicitus.
Altum petere, in altum volare.
Rudis, hucusque inaratus, incultus.
Enitescere, fertilitate jucundum exsistere.
Impulsus, immissus, adactus.
Jejunus, infoecundus, sterilis.
Clivosus, bergicht.
Glarea, terra lapillis immixta, Kies.
Humilis, humi pascens.
Casia, vid. Ecl. II, 49.
Ros, Rosmarin.
Ministrare, praebere.
Tophus, lapis asper et arenosus, Tofstein.
Scaber, asper.
Exesus, cavatus, cavernosus.
Chelydrus, Krötenschlange.
Creta, Kreiderde.
Aeque dulcis, tam dulcis.
Latebrae, cava.
Exhalare, exspirare, emittere.

Fumus, Dunst.

Volucris, facile evanescens.

Bibere, attrahere.

Scabies, asperitas sordida.

Robigo, Rost.

Intexere, innectere, implicare.

Experiri, invenire.

Colendo, dum colis.

Facilis, liberalis, copiosum pabulum praebens.

Patiens vomeris, qui vomere tractari potest.

Uncus, incurvus.

Capua, urbs capitalis Campaniae.

Vesevum iugum, Vesuvius, mons ille celeberrimus Campaniae, ignem vomens.

Ora, regio.

Vacuus, parum habitatus, ocde.

Clanius, fluvius Campaniae.

Non aequus, iniquus, inimicus.

Acerrae, urbs Campaniae, a Clanio saepe inundata.

Rarus, locker.

Supra morem, abundanter, plus aequo.

Densus, dicht.

Bachus, vitis.

Ceres, frumentum.

Lyaeus, vitis.

Capere oculis, eligere.

In solido, scil. solo.

Demittere, fodere.

Puteus, fovea.

Reponere, rejicere.

Aequare, planare.

Si deerunt, scil. arenae, terra.

Uber, foecundum solum.

Posse negare, non posse.

In sua loca ire, in foveae spatiis recipi, reponi.

Superare, super exstare.

Spissus, zäh.

Gleba cunctans, gleba, quae rastris facile comminui nequit.

Terga, tractus glebarum regestarum quae inter sulcos eminent.

Proscindere, aufbrechen.

Perhiberi, appellari.

Infelix, infaustus, infoecundus.

Mansuescere, meliorari.

Genus et nomina, generositas et nobilitas.

Specimen, experimentum, documentum, probatio.

Qualus, calathus,

Colum, vas vimineum, praelis uvarum et olivarum supponi solitum, ut novum mustum aut oleum in iis exceptum percoletur ac liquetur, Seige.

Praelum, Kelter.

Deripere, sumere.

Tecta, Decke.

Ager, terra ex agro.

Malus, falsus, amarus.

Ad plenum, donec plenum fuerit colum.

Eluctari, hervordringen.

Temtans, gustans.

Sensus, sapor.

Torquere, cruciare, infestare.

Amaror, amaritudo.

Hoc pacto, hoc modo.

Jactatus, versatus, tritus.

Fatiscere, dissolvi, abire in arenulas, solvi in pulverem.

Picis in morem, sicut pix.

Lentescere, lentus fieri, adhaerere.

Habendo, durch fest halten, anhaften.

Arbores, arbores vitibus circumdatae.
Viae, interstitia, intervalla, Gänge.
Limes, transversa via, Queergang.
Explicare, evolvere, extendere.
Directus, ordinatus.
Fluctuare, coruscare, resplendere.
Aes renidens, arma fulgentia.
Miscere proelium, committere proelium.
Dubius, incertus.
Mediis in armis, inter duo exercitus.
Pascere, delectare.
Animus inanis, animus qui inani prospectu pascitur.
Vires, alimenta.
Dare, suppeditare, praebere.
In vacuum, in aërem.
Fastigium, profunditas.
Tenuis, flach.
Altior, profundior.
Penitus terrae defigere, profundis foveis inserere.
Aesculus, vid. Georg. I, 16.
Vertex, cacumen.
Ad auras aetherias tendere, versus coelum, in altum consurgere.

In

In Tartara tendere, ima terrae penetrare.
Flabra, flatus, venti.
Convellere, concutere, labefactare.
Volvere, exigere.
Saecula virum, Menschenalter.
Durando, ausdaurend.
Sustinere, efficere, reddere.
Vergere, declinare, spectare.
Vinetum, Weingarte.
Summa flagella, die obersten Enden der Reiser.
Summa arbor, cacumen arboris.
Petere, sumere.
Destringere, desecare.
Planta, surculus, Sprößling.
Ferrum, Messer.
Retusus, obtusus, hebes.
Semina, surculi, sarmenta.
Inserere, interserere.
Incautus, negligens.
Furtim, clam.
Robora, truncus, lignum.
Elabi, ascendere.
Coelo, ad coelum.
Sequi, progredi.

Nemus, arbustum, Baumweinberg.
Ruere, agere, emittere, ejectare.
Piceus, pechschwarz.
Caligo, tenebrae.
A vertice, desuper, de coelo.
Silvae, arbusta.
Incumbere, ingruere.
Glomerare, volvere.
Ferens, flans.
Incendium, flamma.
Hoc ubi, scil. contigerit.
A stirpe, radicitus.
Non valere, aegrotare et corruptus esse.
Caesus, praecisus.
Reverti, recreari.
Revirescere, denuo virescere.
Infelix, infoecundus.
Superare, superesse.
Auctor, consiliator.
Rigidus, frigore constrictus.
Movere terram, die Erde mit dem Karst auflockern.
Claudere, comprimere, constringere.
Hiems, tempestas hiberna, kalte Jahrszeit.
Semine jacto, surculis positis, plantatis.

Concretus, concretio, Anhäftung, anhaftende Fäserchen.

Pati, permittere.

Optuma vinetis satio, optimum tempus ad serendas vites.

Rubens, scil. floribus, purpureus, pulcher.

Candida avis, ciconia.

Invisus, odiosus.

Coluber, serpens.

Hiems, signa hiemalia.

Contingere, erreichen.

Tumere, schwellen.

Genitalia semina, semina quibus fruges gignuntur et procreantur.

Foecundus, foecundans, foecunditatem pariens.

Aether, coelum.

Conjux, intelligitur terra.

Alere, nutrire.

Magno corpore, scil. terrae.

Avius, in quo non est via, desertus.

Canorus, canens.

Venerem repetere, coitum exercere.

Almus, qui alit, nutrit.

Tepens, lau.

Laxare, aperire.
Sinus, gremium.
Superare, abundans esse.
Germina, Keime, Knospen.
Surgens, oriens.
Actus, pulsus.
Trudere, propellere, treiben.
Explicare, pandere.
Crescens, nascens.
Tenor, progressus et continuatio aequabilis, Folge.
Agere, celebrare.
Hibernus, asper, saevus.
Parcere, abstinere.
Haurire lucem, aspicere lucem.
Terrea progenies, genus e terra factum.
Res tenerae, creaturae recens genitae, ideoque tenerae.
Labor, molestia ex frigore ac calore.
Quies, tranquilla temperies.
Ire, progredi.
Excipere, leniter tractare, fovere.
Indulgentia, clementia.
Virgulta, sarmenta, surculi, Setzlinge.
Premere, einpflanzen.

Agri, arbusta et vineae.

Memor, attentus.

Lapis bibulus, sabulosus, pumex.

Squalens, starrend.

Tenuis halitus, scil. venti.

Subire, intrare, penetrare.

Animum tollere, laetissime efflorescere.

Sata, plantae.

Reperti, fuere.

Testa, Scherbe.

Urgere, premere, obtegere.

Munimen, protectio.

Hiulcus siti, propter nimiam siccitatem hians, scissus.

Findere, dissecare, dividere.

Aestifer, aestum afferens.

Seminibus positis, surculis terrae defixis.

Diducere, dirimere, aus einander machen.

Ad, circa.

Capita, radices.

Jactare, movere, adhibere.

Bidens, instrumentum vinitorum duos dentes habens, zweizahniger Karst.

Pressus, profundius immissus.

Exercere, tractare.

Flectere, ducere.

Lucians, laborans.

Levis, glatt.

Rasus, decorticatus, geschält.

Hastile, lignum teres et oblongum, Stab.

Aptare, praeparare.

Sudes, Pfahl.

Furca, Gaffel.

Bicornis, duo cornua habens, zweizakkicht.

Eniti, effulciri, adsurgere.

Sequi, ascendendo attingere, erklettern.

Tabulata, ordines ramorum in arboribus, quorum quidam recisi, alii in planum tendunt, ut quasi variae sint in arbore contignationes, Stufen der Zweige.

Prima aetas adolescit novis frondibus, frondes tenerae ac novae et nondum adultae sunt.

Se agere, erigi.

Laxis habenis immissus, celeriter et effuse crescens, entzügelt, wachsend.

Per purum, per aërem.

Tentare, angreifen.

Uncis manibus, incurvatis manibus, digitis constrictis.
Carpere, decerpere, abkneipen.
Interlegere, cum delectu legere.
Exire, in altum se sustollere, excrescere.
Comae, frondes, pampini.
Tondere, secare.
Reformidare, timere.
Ferrum, falx.
Durus, severus.
Compescere, coërcere, cohibere.
Fluens, diffluens, luxurians.
Tenere, continere, arcere.
Imprudens laborum, ignarus, impatiens incommodorum.
Super, praeter.
Indignus, saevus.
Potens, gravis, intolerabilis.
Urus, Auerochse.
Sequax, qui insectatur, persequitur.
Illudere, laedere, nocere.
Pasci, depasci.
Canus, albicans.
Concretus, constrictus, erstarrt.
Gravis, molestus, exitiosus.

Incumbere scopulis, violenter ingruere, an die Felsen anprallen.

Arens, dürre.

Aestas, aestus solis.

Admorsus, abrosus.

Signatus, infixus, impressus.

Cicatrix, vestigium vulneris, Narbe.

Caedere, mactare, immolare.

Veteres ludi ineunt proscenia, antiquis temporibus ludi in scenam inducti, exhibiti sunt.

Proscenium, proprie locus ante scenam, ubi erant agentium discursiones, h. l. omnino pro scena positum.

Pagus, Dorf.

Compitum, quadrivium, Scheideweg.

Theseidae, Athenienses, a Theseo rege sic dicti.

Unctus, scil. oleo.

Uter, saccus ex corio caprino factus, Ziegenschlauch.

Salire, saltare.

Ausonius, Italus.

Versus incomti, cantus inornati, ex tempore effusi.

Ludere, ludos celebrare.

Risus solutus, wildes Gelächter.

Ora corticibus cavatis, larvae e corticibus cavatis factae.

Oscillum, imaguncula.

Mollis, mobilis, pendulus.

Largus foetus, laetus uvarum proventus.

Pubescere, exuberare, florere.

Circumagere, circumvertere.

Honestus, pulcher, formosus.

Rite, secundum ritum et morem.

Bacho suum honorem dicere, in Bachi honorem canere, Bachum laudibus extollere.

Lanx, vas cibis ferendis aptum, Schüssel.

Libum, genus cibi ex farre, lacte, ovis et oleo, melle illitum, Opferfiade.

Sacer, expiationi destinatus.

Veru, Bratspiess.

Torrere, assare.

Colurnus, e corylo factus.

Curare, warten.

Cui numquam satis exhausti est, qui numquam satis exhauritur.

Scindere, scil. vomere, sulcare, arare.

Versus, umgekehrt.
Aeternum, semper.
Fronde levare, ablauben.
Nemus, vinea et arbustum.
Labor actus in orbem, die sich kreisende Arbeit.
Sua per vestigia, eadem, ac superiore anno, ratione, modo, tenore ac progressu.
Volvere in se, revolvere, redire.
Ponere, deponere, amittere.
Silvae, vineae, et arbusta.
Honor, frons.
Acer, diligens, labori non parcens.
Dens Saturni, falx amputatoria.
Relictus, fructu et frondibus nudatus.
Persequi, tractare.
Attondere, secare.
Fingere, componere.
Putare, schneiteln.
Devectus, domum reportatus.
Cremare, comburere.
Sarmenta, palmites resecti.
Vallus, palus, quo vitis suffulcitur.
Metere, vindemiare.

Vitibus ingruit umbra, vites nimia copia excrescunt, ita ut nimia umbra sit.

Seges, ager vitibus consitus.

Obducere, überziehn.

Ruscus, virgulti genus, Mäusedorn.

Vimina, Reiser.

Vinctus, alligatus.

Incultus, sponte proveniens.

Exercere, occupare.

Falcem reponere, falcem non amplius requirere.

Effoetus, viribus exhaustus, lassus.

Antes, ordines vitium.

Sollicitare, exercere, tractare.

Movere, excitare.

Juppiter, tempestas iniqua.

Procurvus, vorwärts gebogen.

Tenax, qui terrae infigitur et omnia secum rapit.

Haerere arvis, radices agere in terra.

Auras ferre, aëri assuescere.

Sata, junge Setzlinge.

Dente unco, scil. bidentis.

Recludere, aperire.

Sufficere, sufficienter administrare.

Gravidus, uber.

Quum vomere, scil. recluditur.

Hoc, propter hoc, propterea.

Placitus, jucundus, gratus.

Nutritor, nutri.

Poma, arbores pomiferae.

Ad sidera, versus coelum.

Raptim, cito.

Niti, erigi, assurgere.

Foetu gravescere, fructus plenus esse.

Omne nemus, omne arborum genus.

Sanguineus, sanguineum colorem habens.

Aviaria, secreta nemorum, quae aves frequentant.

Taeda, Kienbaum.

Pascere, nutrire.

Fundere, spargere.

Dubitare, cunctari.

Sequi, commemorare.

Mel, apes, quae mel conficiunt.

Undare, fluctuare.

Cytorus, mons Paphlagoniae.

Narycia, sic dicitur pix, a Narycio, urbe Locrorum Epienemidiorum.

Picis lucus, arborum lucus, e quarum resina pix fit, quales sunt inprimis pinus et picea.

Non obnoxius, non egens, nihil debens.

Caucasius vertex, cacumen Caucasi, montis inter nigrum et Caspicum mare.

Sterilis, fructum edulem non ferens.

Animosus, impetuosus.

Ferre, pellere, vexare.

Foetus, usus, Producte.

Radii, ligna inter axem et circumferentiam rotarum, Speichen.

Terere, tornare.

Tympanum, rota ex solidis tabulis composita, sine radiis, Rolle, Scheibenrad.

Pandus, incurvus.

Ponere, facere.

Carina, infima pars navis.

Hastile, Lanzenschaft.

Bellum quae ad bellum pertinent, sagittae, jacula, Kriegesgeräthe.

Ituraei, populi Arabici in Coelesyria ultra Jordanem, arte sagittandi clari.

Torquere, curvare.

Tilia, Linde.

Rasilis, qui facili radi, tornari et scalpi potest.

Torrens, praecipiter fluens.

Missus, immissus.

Padus, fluvius Italiae, Po.

Condere, abscondere.

Vitiosus, vetustate confectus, putrefactus.

Alveus, truncus cavus.

Memorandum aeque, similiter laudandum.

Bacheïa dona, vitis.

Ferre, afferre, dare.

Culpa, facinus, crimen.

Caussa, occasio.

Centauri, populi Thessaliae, qui, dum primi equum domare, illique insidere docuerint, ex inferiore parte equi, e superiore homines existimati sunt.

Letum, mors.

Lapithae, populi Thessaliae.

Fundere, sufficere, suppeditare.

Humus, solum, culta superficies terrae.

Facilis, qui facili opera paratur.

Victus, quaecunque esui potuique sunt, et ad vitam homini necessaria.

Tellus ipsa, tellus lubens volensque.

Domus vomit undam, e domo multitudo hominum glomeratim sese effundit.

Aedes, Gemächer, Säle.

Varius, variegatus, bunt.

Inhiare, habere cupere.

Testudo, Schildpatt.

Illusus auro, mit Gold durchwirkt oder gestickt.

Ephyreia aera, signa et vasa ex aere Corinthio; Corinthus enim Ephyra olim dicta est.

Assyrius, Syrius et Phoenicius.

Fucare, tingere, colorare.

Venenum, succus, intelligitur purpura, cuius usus in Phoenicia inventus est.

Casia, frutex in Arabia crescens, cujus cortex, cortici cinnamomi similis, unguentis miscebatur.

Corrumpere, vitiare, verfälschen.

Securus, separatus a curis.

Nescius fallere, non fallax, certus, tutus, nullis vicissitudinibus obnoxius.

Latus, apertus, unde prospectus late patet.

Fundus, campus.

Vivi lacus, lacus, qui aquam perennem habent.

Tempe, proprie, amoenissima vallis Thessaliae, hic pro unaquaque valle amoena.

Mollis, lenis, tranquillus, dulcis.

Lustra, latibula, Lager.

Patiens operum, laboriosus.

Sacrum, quidquid Deorum honori instituitur, Fest.

Sanctus, venerabilis.

Per, apud, inter.

Excedere, relinquere.

Vestigia facere, commorari.

Dulcis ante omnia, dulcissimus, dilectissimus.

Sacra ferre, sacrificare.

Percussus, affectus, incensus.

Via, cursus.

Defectus, Verfinsterung.

Labores lunae, ecclipsus lunae, Mondfinsterniſs.

Tumescere, inflari, extolli.

Obex, littus.

Rumpere, dejicere.

Residere, in seipsum descendere, in propria

pria receptacula, in priores alveos et ambitus redire.

Oceano tingere, occidere.

Soles hiberni, sol hiberno tempore.

Tardus, tarde veniens.

Accedere, attingere, cognoscere.

Frigidus sanguis circa praecordia, tarditas ingenii ex sanguine frigido circa cor producta.

Obstare, impedire.

Riguus, qui irrigat.

Inglorius, sine gloria.

Spercheos, fluvius Thessaliae.

Bacharus, bachando frequentatus.

Taygeta, scil. iuga, Taygeton, mons ex Arcadia per totam Laconicam procurrens.

Haemus, mons Thessaliae.

Subjicere pedibus, pedibus calcare.

Acheron, fluvius infernalis.

Avarus, qui omnia ad se trahit.

Fasces, fasciculi, colligati ex virgis, inter quas eminebat securis: praeferebantur magistratibus Romanorum et erant insignia honorum.

Sollicitare, attrahere, movere.

Agitare, vexare.

Daci, populi, qui montium juga trans Istrum incolebant, ubi hodie est Moldavia, Walachia et Transilvania.

Ister, Danubius.

Res Romanae, vicissitudines et fortuna imperii Romani.

Peritura regna, regna quae pereunt, afflicta.

Miserari, lacrymis aut verbis dolorem ex alicujus miseria declarare, deplorare.

Dolere, capere dolorem, affici dolore.

Inops, pauper.

Habens, dives.

Volens, non coactus, willig.

Insanus, insano clamore perstrepens.

Tabularia, loca, ubi tabulae et instrumenta publica servabantur.

Sollicitare remis, pernavigare.

Coecus, ignotus, inexploratus.

Limina, domus, palatia.

Petere excidiis, exscindere parare.

Penates, Dii patrii, patria.

Gemma, poculum gemmeum, ex gemma factum.

Sarranum, Tyrium, ab antiquo urbis Tyrii nomine, Sarra seu Tsor.

Attonitus, admiratione raptus.

Rostra, locus Romae in foro, unde ad populum loqui plurimum consueverant, a rostris navium, quae ibi suffixa erant, sic appellatus.

Plausus, Geklatsch.

Hiare, ambire, cupide exspectare.

Cunei, sedilia et ordines spectatorum in theatro ita dicti quia cunei formam habebant.

Geminatus, zwiefach.

Patres, senatores.

Corripere, percellere animum, movere.

Mutare, vertauschen.

Sol, clima.

Dimovere, discindere.

Anni labor, labor per annum, annuum opus.

Sustinere, alere.

Meritus, dignus qui alatur.

Exuberare, uber et foecundus esse.
Cereale culmen, calamus frumenti.
Merges, manipulus culmorum spicas habentium, Garbe.
Proventus, fruges provenientes.
Vincere horrea, sic implere horrea, ut capere non possint omnia.
Terere, tundere, quetschen.
Sicyonia bacca, oliva, a Sicyone urbe Achaiae sic dicta, quae clara erat olivis.
Trapetum, mola olearia.
Ponere, dare.
Coqui, maturus fieri.
Vindemia, uvae.
Osculum, os, collum.
Domus, familia.
Lacteus, lacte plenus.
Demittere, deorsum mittere.
Adversus, ex adverso objectus.
Agitare, celebrare.
Fusus, prostratus, recubans.
Coronare, bekränzen.
Libare, sacrificare.
Magister, pastor.
Certamina, praemia certaminis.

Praedurus, induratus.

Palaestra, luctatio.

Colere, amare.

Sabini, populi Italiae.

Remus et frater, Remus et Romulus, filii Rheae Silviae, conditores Romae.

Etruria crevit, Etrusci potentes facti sunt, ad magnas opes pervenerunt; Etruria autem provincia Italiae.

Roma rerum pulcherrima facta est, Roma omnium imperiorum praestantissimum et beatissimum factum est.

Arces, montes.

Sceptrum, regnum.

Dictaeus rex, Jupiter, qui in Dicte monte Cretae est nutritus.

Impius, sceleratus.

Caesus, mactatus.

Epulari, vesci, edere.

Inflari classica, cani inflato cornu, tuba, buccina.

Crepitare, klirren.

Incus, Ambos.

Conficere, percurrere.

Aequor immensum spatiis, immensorum spatiorum campus.

Solvere colla, jugum a collis demere, solvere.

LIBER III.

Pales, Dea pastoritia.

Memorandus, laude dignus.

Pastor ab Amphryso, Apollo, qui ad Amphrysum, Thessaliae fluvium boves regis Admeti pavisse dicitur.

Lycaeus, vid. Georg. I. 16.

Vacuus, scil. a curis, rebus ac studiis severis, otiosus.

Tenere, occupare, delectare.

Vulgatus, notus.

Eurystheus, rex Mycenarum.

Illaudatus, illaudabilis, detestabilis.

Busiris, rex Aegypti.

Hylas, vid. Ecl. VI. 43.

Latonia, sic dicta Delos a Latona, quae ibi peperit Apollinem.

Hippodame, filia Oenomai, regis Elidis et Pisae.

Pelops, Tantali filius, quem pater Diis epulandum apposuit, et cujus humerus a Cerere consumtus est: quam ob causam deinceps, cum Jupiter membra conjunxisset, eumque in vitam revocasset, humerus eburneus ei datus est.

Acer equis, arte equestri, quadrigis ducendis, strenuus, excellens.

Tollere humo, e pulvere erigere.

Victor, effector propositi, compos voti.

Volitare, ferri.

Aonius vertex, Helicon, mons Boeotiae Aonibus olim habitatae.

Idumaea, pars Syriae, quae palmis frequens erat.

Ponere, constituere, aedificare.

Propter, iuxta.

Errare, circumfluere.

Praetexere, cooperire.

Tenere, possidere.

Tyrio conspectus in ostro, purpura vestitus.

Quadrijugus, quaternos equos habens, vierspännig.

Alpheus, fluvius Elidis, urbem Olympiam praeterfluens.

Molorchus, pastor Cleonis, in oppido inter Corinthum et Argos, (non procul a Nemaea silva, ubi Hercules leonem illum occidit,) qui Herculem hospitio excipiebat.

Cursus, Wettlauf.

Crudus, e corio factus.

Decernere, certare.

Cestus, munimen manuum, quo pugiles se invicem caedunt.

Tonsus, beschnitten.

Dona, sacrificia.

Pompae, imagines Deorum in processione ductae in Circum.

Delubrum, templum.

Scena, aut versatilis aut ductilis erat; versatilis, quae et hic intelligenda, machinis quibusdam vertebatur et aliam picturae partem ostendebat.

Versis faciebus, mutatis partibus.

Intexti Britanni, imagines Britannorum pictae, aulaeo intextae.

Aulaeum, Vorhang.

Elephantus, dens Elephanti, ebur.

Gangaridae, populi circa Gangem habitantes.

Arma, bella, pugna.

Quirinus, Augustus.

Undare, aufwogen.

Surgens, erectus, stans.

Aes navale, aes rostris navium victarum detractum.

Pulsus, fugatus, victus.

Niphates, mons Armeniae.

Sagittae versae, sagittae a tergo missae.

Manu, scil. propria.

Ex diverso hoste, ex hoste in diversis terrarum partibus.

Tropaeum, spolium reportatum ab hoste superato, Siegeszeichen.

Triumphatus, de quo triumphus habitus est.

Ab utroque littore, tum Orientis tum Occidentis.

Parii lapides, marmor, a Paro, insula maris Aegaei, ubi invenitur.

Spirantia signa, imagines vivae.

Assaracus, filius Trois, avus Anchisae.

Proles, progenies, familia, stirps.
Demissus, deductus.
Gens, familia.
Auctor, fabricator, conditor.
Infelix, infelicem reddens.
Severus, saevus.
Cocytus, fluvius infernalis.
Ixion, rex Thessaliae, quia Junonis amplexus petierat, apud inferos religatus est ad rotam anguibus pro vinculis.
Immanis, ingens.
Non exsuperabile saxum, saxum quod exsuperare non potest summum cacumen montis, quod ad summam montis verticem emoveri et adduci nequit: intelligitur saxum Sisyphi.
Sequi, persequi, transire.
Haud mollis, durus, rem non levem imponens.
Inchoare, incipere, moliri.
Rumpere segnes moras, non amplius morari.
Cithaeron, mons Boeotiae.
Domitrix, quae domat.
Epidaurus, urbs Peloponnesi, equis nobilissima.

Adsensus nemorum, Echo.
Ingeminatus, duplicatus.
Remugire, resonare.
Ardens, acer.
Adoingi, studiose parare, instituere, moliri.
Tithonus, Laomedontis filius.
Mirari, in deliciis habere, cum delectatione intueri.
Palma, victoria.
Pasci, alere.
Torvus, aspectu formidabilis, finster.
Turpe caput, magnum caput, fronte lata.
Plurima cervix, longa et crassa cervix.
Crurum tenus, usque ad crura.
Palearia, pelles laxae, Wampen.
Nullus modus lateri, latus vastum et magnum.
Camurus, incurvus, intortus, introrsum conversus.
Hirtus, pilosus, setosus, hirsutus.
Maculis insignis et albo, weiſsgesprenkelt.
Detrectare, refugere, recusare.
Aspera cornu, cornu minitans et petens.
Facies, forma.
Propior, vicinior, similior.

Quis dolor victo, quomodo doleat, dum victus est.

Quae gloria palmae, quomodo glorietur, dum victor est.

Praeceps, celer.

Certamen, cursus quo certatur, Wettlauf.

Corripere, raptim se conferre.

Effusi carcere, vid. Georg. I. 512.

Ruere, cum impetu ferri.

Adrectus, elevatus, excitatus.

Exsultans, micans, trepidans, klopfend.

Haurire, exhaurire, durchwühlen.

Pavor, Angst.

Pulsans, efficiens, ut pulset et palpitet cor.

Verber tortus, flagellum ex chordis intortis.

Instare, urgere.

Pronus, inclinato corpore.

Dare lora, laxare habenas.

Vi, cum impetu.

Nimbus, globus in morem nubis.

Humescere, humefieri, irrigari.

Flatus, anhelitus.

Amor, cupiditas.

Erichthonius, rex Athenarum.

Insistere rotis, currui insidere.

Rapidus, celeritate procurrens.

Pelethronii, sic dicti Lapithae, a Pelethronio, saltu in monte Pelio.

Frena dare, docere, frenis quomodo gubernetur equus.

Gyrum dare, docere, quomodo equus in gyrum flectatur.

Eques sub armis, eques armatus.

Insultare solo, cum impetu terrae insilire, hinsprengen.

Glomerare, gyrum et glomeris formam facere, herumtummeln.

Juvenis, scil. equus.

Magister, Aufseher.

Exquirere, requirere, postulare.

Calidus animis, plenus ardoris.

Acer cursibus, celeriter currens.

Fuga versum agere, fugare.

Referre, jactare.

Epirus, vid. Georg. I. 59.

Mycenae, urbs Peloponnesi, praestantissimos equos alens.

Neptuni origo, equus a Neptuno ortus; scilicet, cum terram tridenti percussisset, ortus est equus.

Gens, genus.
Instare, diligenter curare.
Sub tempus, coeundi.
Densus, solidus, derbe.
Distendere, farcire, implere.
Pingue, pinguedo, sagina.
Ducere, designare.
Pubens, hervorsprossend, zart, jung.
Fluvii, aqua.
Blandus labor, venereus coitus, qui fit cum voluptate.
Superesse, sufficere, satis virium habere.
Referre, indicare, prodere.
Jejunium, macies, infirmitas.
Nati, pulli.
Tenuare, tenuem reddere.
Armenta, h. l. feminae, equae et vaccae.
Volentes, voluntarie, ex instituto.
Nota voluptas, voluptas, cujus jam sensus habetur.
Sollicitare concubitus, ad concubitus sollicitare, stimulare.
Quatere, fatigare.
Sol, aestus.
Tunsus, gedroschen.

Gemere, dröhnen.
Luxus, luxurians, super abundans pinguedo.
Obtusus, stumpf.
Genitale arvum, partes genitales.
Sulci, receptacula seminum.
Oblimare, obducere, pinguedine intercludere.
Iners, hebes factus.
Sitiens, appetens.
Venus, semen.
Interius, intra naturalia secreta, et loca quibus foetus clauditur.
Cadere, deficere.
Exactus, perfectus.
Saltu superare, transilire.
Pati, concedere, permittere.
Acri fuga, celeri cursu.
Carpere prata, percurrere prata.
Saltus vacui, saltus, ubi otiosae et remotae ab aliis armentis sine omni impedimento pascere possunt vaccae gravidae.
Secundum, prope, längs.
Saxea umbra, umbra saxis effecta.
Procubare, extendere.

Silarus, fluvius Lucaniae, hodie Silo.
Alburnus, mons Lucaniae.
Volitans, musca, insectum.
Asilus, Bremse.
Oestrum, οἶστρος, insectum e vesparum genere, sine proboscide, at aculeo seu spiculo in cauda acutissimo; quo ova intra cutem armentorum demittit.
Asper, iracundus.
Acerba sonans, membranis alarum sonitum et susurrum edens gravissimum.
Furere, resonare.
Concussus, repercussus.
Siccus, aestu solis exsiccatus.
Tanager, fluvius Lucaniae in Silarum defluens.
Inachia iuvenca, Io, Inachi regis Argivorum filia, in vaccam mutata.
Pestem meditari, grave malum excogitare.
Mediis fervoribus, medio die, ubi fervor est maximus.
Instare, infestare, cruciare.
Traducere, transferre.
Nota, signum.
Pecori habendo submittere, zugehen lassen.

Horrens, spinis, et herbis obductus, incultus.

Invertere, arare.

Formare, educare.

Hortari, instituere, adsuescere.

Viam insistere, rationem ingredi.

Facilis, mollis, docilis.

Mobilis, flexilis.

Laxus, solutus, non dure premens.

Circlus, cingulus, Reif.

Assuescere, assuefieri.

Apti e torquibus, nexi et illigati invicem vinculis.

Pares, aequales viribus corporis.

Conferre gradum, simul ire.

Rotae inanes, vacua plaustra.

Signare vestigia summo pulvere, leviter exprimere vestigia in pulvere.

Nitens, laborans, gedrängt.

Instrepere, strepitum et crepitum facere, knarren.

Aereus, aere, ferro firmatus, munitus.

Orbes, rotae, currus.

Pubes indomita, vituli nondum domiti.

Silarus, fluvius Lucaniae, hodie Silo.

Alburnus, mons Lucaniae.

Volitans, musca, insectum.

Asilus, Bremse.

Oestrum, οἶστρος, insectum e vesparum genere, sine proboscide, at aculeo seu spiculo in cauda acutissimo; quo ova intra cutem armentorum demittit.

Asper, iracundus.

Acerba sonans, membranis alarum sonitum et susurrum edens gravissimum.

Furere, resonare.

Concussus, repercussus.

Siccus, aestu solis exsiccatus.

Tanager, fluvius Lucaniae in Silarum defluens.

Inachia iuvenca, Jo, Inachi regis Argivorum filia, in vaccam mutata.

Pestem meditari, grave malum excogitare.

Mediis fervoribus, medio die, ubi fervor est maximus.

Instare, infestare, cruciare.

Traducere, transferre.

Nota, signum.

Pecori habendo submittere, zugehen lassen.

Horrens, spinis, et herbis obductus; incultus.

Invertere, arare.

Formare, educare.

Hortari, instituere, adsuescere.

Viam insistere, rationem ingredi.

Facilis, mollis, docilis.

Mobilis, flexilis.

Laxus, solutus, non dure premens.

Circlus, cingulus, Reif.

Assuescere, assuefieri.

Apti e torquibus, nexi et illigati invicem vinculis.

Pares, aequales viribus corporis.

Conferre gradum, simul ire.

Rotae inanes, vacua plaustra.

Signare vestigia summo pulvere, leviter exprimere vestigia in pulvere.

Nitens, laborans, gedrängt.

Instrepere, strepitum et crepitum facere, knarren.

Aereus, aere, ferro firmatus, munitus.

Orbes, rotae, currus.

Pubes indomita, vituli nondum domiti.

Vescus, exilis, tenuis, parum succosus, ausgezehrt, mager, dürre.

Ulva, Kolbenschilf.

Frumenta sata, herbae novellae segetis.

Foetae, quae jam pepererunt.

Mulctrarium, vas in quod mulgetur.

Tota ubera, omnis lac uberum.

Consumere, expendere.

Turma, Geschwader von dreifsig Reutern.

Alpheus, vid. Georg. III. 19.

Rotis praelabi, curru praeterlabi, praetervolare.

Pisa, urbs Elidis in Peloponneso.

In luco Jovis, scil. Olympii: in hoc luco erat stadium, et iuxta Alpheum habebantur certamina Olympica.

Limus, Zihke.

Tractu gemens, stridens, dum trahitur.

Sonans, crepitans, klirrend.

Plausis, percussus cum sonitu, geklatscht.

Depulsus ab ubere, ablactatus, entwöhnt.

In vicem, vicissim.

Capistrum, Halfter.

Inscius aevi, qui vires iuventutis nondum expertus est.

Carpere gyrum, in gyrum seu orbem ire.

Gradibus sonare compositis, incedere, ungula sonante, gressibus numerosis.

Sinuare alterna volumina crurum, alte tollere crura alternis.

Vocare, provocare, lacessere.

Aperta aequora, campi patentes.

Summa arena, superficies arenae.

Hyperboreae orae, regiones, in quibus Hyperborei habitant, populi in ultima Scythia; hic, regiones omnino boreales et septemtrionales.

Densus, validus, gravis, qui cum magno impetu fertur.

Incumbere, ingruere.

Hiems, tempestas.

Arida nubila, nubes sine pluviis.

Differre, scil. in diversas partes, dissipare.

Natans, undans, fluctuans.

Horrescere, contremiscere.

Summae silvae, cacumina arborum.

Longus, e longinquo veniens.

Urgere, se protendere, volvere.

Fuga, celer, cursus.

Verrere, perflare.

Eleus campus, campus ad urbem Elidem in Peloponneso pertinens, ubi certamina curulia fiebant.
Agere, excutere.
Mollis, domitus.
Ferre, trahere.
Esseda, currus bellicus apud Britannos et Belgas.
Farrago, Mengelkorn.
Ante domantur, antequam domentur.
Prensus, captus.
Negare, nolle, recusare.
Verbera lenta, verbera lenti flagelli.
Lupatum, frenum aculeis ferreis munitum, Wolfsgebiss.
Venus, Brunst.
Coecus, occultus, clam furens.
Pascua sola, pascua vacua a vaccis, ubi vaccae non simul pascunt.
Oppositus, objectus.
Satur, saturans, plenus.
Carpere, consumere.
Urere, incendere.
Videndo, dum videtur.
Subigere, cogere, compellere.

Decernere, certare.
Sila, mons silvosus, Apennini iugi pars extrema, in extremis Bruttiorum oris.
Alternantes, vicissim, invicem inter se.
Proelia miscere, proelium committere.
Lavere, lavare, imbuere, perfundere.
Versus, obversus in alterutrum.
Obnixus, obnitens, reluctans.
Gemitus, mugitus.
Vastus, magnus, vehemens.
Reboare, boatum et mugitum referre, remugire.
Mos, consuetudo.
Una stabulare, in uno stabulo esse.
Exsulare, extra solum suum vitam agere.
Plaga, vulnus.
Amores, juvenca amata.
Adspectare, respicere, retorquere oculos.
Pernix, perseverans.
Instratus, non stratus.
Hirsutus, spinosus.
Carex, Riedgras.
Irasci, furere.
Proludere, proludium et exordium facere.
Refectus, restitutus, reparatus.

Insignis, notabilis.

Mens, impetus animi, furor.

Glaucus, Sisyphi filius.

Potniades quadrigae, equae quadrijuges, quae Potniis, in vico Boeotiae, nutritae erant.

Malae, maxillae, dentes.

Absumere, dilacerare, dilaniare.

Gargara, vid. Georg. I. 102.

Ascanius, fluvius Bithyniae.

Superare, transscendere.

Subditus, immissus.

Exceptare, einathmen.

Conjugium, commixtio.

Depressus, humilis.

Caurus, Nordwestwind.

Contristare, trübe machen.

Inguen, genitalia, pubes.

Virus, humor.

Captus amore, incitatus amore, studio negotii suscepti.

Circumvectari, pertractare, perlustrare.

Cura, negotium susceptum.

Agitare, proprie, agere, pascere, hinc omnino curare.

Hirtus, pilosus, zottig.

Hic labor; in hoc opera vestra posita esto.
Non sum dubius animi, non dubito, satis quidem novi.
Vincere, exornare.
Magnum, difficile.
Angustus, exiguus, humilis, vilis.
Honor, ornatus, dignitas.
Raptare, rapere, trahere.
Priores, veteres, majores.
Castalia, fons in radicibus Parnassi.
Deverti, deflectere, ducere.
Orbita, semita, via.
Magno ore sonare, vocem extollere.
Incipiens, principio, primum.
Edicere, praecipere.
Mollis, bene stratus.
Carpere, vesci.
Frondosus, frondibus plenus.
Filix, vid. Georg. II. 189.
Manipulus, fasciculus.
Scabies, Räude.
Podagra, morbus pedum, cum tubercula in ungulae discrimine nascuntur.
Hinc digressus, hinc discedens, hoc argumentum relinquens.

Frondentia arbuta, frondes arbuti.

Sufficere, subministrare, porrigere.

Fluvius recens, aqua statim hausta.

A ventis, aversus a ventis.

Ad medium diem, ad eum locum in quo sol nobis videtur medio die, ad meridiem.

Extremo anno, extrema anni parte.

Irrorare, aquam, pluviam effundere.

Aquarius, signum coeleste, Wassermann.

Levior, minor.

Usus, utilitas.

Milesia, sic dicta vellera a Mileto urbe Joniae, ubi lana erat optima.

Vellus, lana, Vließ.

Magno mutari, magno pretio permutari, emi.

Incoctus Tyrios rubores, tinctus purpureo colore.

Densior, crebrior, uberior.

Exhaustus, emulctus.

Mammae pressae, scil. manibus, quod fit, dum mulgentur.

Incanus, grau.

Cinyphius, a Cynipe, fluvio Libyae, ubi

hodie Tripolis est, sic dictus hircus, quia illic erant hirci maxime pilosi.

Saeta, Zotte.

Comans, oblongus, succrescens.

Velamen, tegumentum.

Lycaeus, mons Arcadiae.

Horrens, asper, hirsutus.

Rubus, Brombeerstaude.

Dumus, Dornstrauch.

Suos, scil. foetus.

Gravidus, lacte distentus et onustus.

Superare, supertransire.

Omni studio, omni diligentia et cura.

Ventus nivalis, ventus cum quo nix decidit.

Est illis egestas, egent.

Cura mortalis, cura hominum.

Virgea pabula, virgarum frondes in pabula decerptae.

Laetus, libenter.

Foenile, locus, ubi foenum reponitur.

Bruma, hibernum tempus.

Vocare, invitare.

Cum primo sidere Luciferi, quam primum apparet sidus Luciferi.

Rura carpere, carpere viam ad rura.

Mane, matutinum tempus.
Colligere, facere, contrahere.
Querulus, canorus, sonorus.
Rumpere, durchschmettern.
Cicada, Baumgrille.
Ilignus, ex ilice factus.
Canalis, Rinne.
Aestibus mediis, circa meridiem.
Antiquo robore, ex trunco longaevo.
Niger, caliginosus.
Adcubare, adstare, in propinquo situs esse.
Tenuis, lauter.
Roscidus, rore perfundens.
Alcyone, vid. Georg. I. 399.
Alcyonen resonare, cantum, Alcyones resonare.
Acalanthis, Goldfinke.
Versu persequi, describere cantu.
Raris habitata mapalia tectis, mapalia rara, sparsa passim per agros.
Mapalia, casae seu tuguria oblonga et in speciem carinae confecta, Zelte.
Hospitia, certae sedes ac domus, quo se recipiunt.

Tae

Tantum campi jacet, tam amplus et capax campus pascuis exponitur.

Armentarius, custos armenti.

Tectum, tentorium.

Lar, Deus domesticus.

Amyclaeus, sic dictus canis ab Amyclis, urbe Laconiae, ubi optimi canes erant.

Cressa, Cretica, sic dicta pharetra, quia Cretenses celeberrimi erant sagittarii.

Injustus fascis, magnum onus.

Ante exspectatum hosti, priusquam hostis exspectat, subito, repente.

Maeotia unda, palus Maeotis, hodie, das Meer von Assof.

Torquere, volvere.

Redire, ire, procedere.

Porrectus, extentus.

Medius axis, zona frigida, regio septemtrionis.

Aggeres nivei, cumuli nive aggesti.

Informis, sine varietate formarum, nullis limitibus agnoscendus.

Altum gelu, profunda glacies.

Adsurgere, crescere, sich thürmen.

Spirare, efflare, flando producere.

Effrenus, immanis, ferox.
Tundi, feriri, concuti.
Fulvus, gelb.
Saetae, pelles.
Lanitium, lana.
Lappae tribulique, vid. Georg. 153.
Pabula laeta, pabula, quae pingues reddunt oves.
Villus, pilus.
Udus, humidus.
Infuscare, fuscum reddere, denigrare.
Pullus, niger.
Munus, pretium.
Cytisus, vid. Georg. II. 431.
Lotus, Steinklee.
Salsus, sale aspersus.
Tendere, schwellen.
Excretus, secretus, segregatus, separatus.
Prohibere, arcere, amovere.
Prima ora, extrema labra.
Ferrata capistra, vincula (Binden) quibus aculei inserti sunt.
Surgente die, oriente sole, mane.
Premere, in caseum cogere, coagulare.
Sub lucem, mane.

Calathus, vasculum ligneum, vulgo vimineum, rebus fluidis capiendis aptum.

Parcus, modicus.

Contingere, respergere.

Reponere, reservare.

Postremus, ultimo loco habendus, minimus, vilis.

Una, cum grege.

Spartae catuli, Spartani canes, praestantes imprimis sagacitate et odoratu, venationi adhibebantur.

Molossus, sic dictus canis a Molosso urbe Epiri; hi canes erant fortissimi, magno corpore, et praesertim ad custodiam gregum adhibebantur.

Serum, Molken.

Incursus, invasio, ingressio.

Impacatus, ferus, indomitus.

Horrere, timere, expavescere.

Iberi, populi Hispaniae infames rapinis et praedationibus.

Cursu agitare, persequi.

Onager, asinus silvestris.

Volutabrum, locus coenosus ubi apri volutantur, Morast.

Turbare, terrere.
Agere, persequi.
Premere, urgendo, instando ad retia agere.
Odoratus, odorifer.
Galbaneus nidor, odor galbani: *galbanum* autem succus viscidus plantae, quae ferula dicitur et in Syria crescit.
Agitare, profligare.
Gravis, molestus.
Chelydrus, Krötenschlange.
Mala tactu, noxia, dum tangitur.
Vipera, Viper, Natter.
Delitescere, occultum latere.
Coelum, lux.
Coluber, serpens.
Succedere, subrepere.
Fovere, morari, habitare, incubare.
Robora, ligna dura.
Tollere minas, sublato pectore et capite minari.
Sibilus, sibila edens.
Nexus, revolutiones et collectiones in annulos, Ringe.
Agmen, Zug.
Solvi, dissolvi.

Sinus, curvatura.

Orbis, circulus.

Malus, nocivus.

Calabri saltus, saltus Calabriae, provinciae Italiae inferiores, hodie Terra di Otranto.

Squameus, squamosus.

Convolvere, complicare.

Sublatus, erectus.

Nota, macula.

Maculosus, varius, gesprenkelt.

Rumpi, erumpere, prorumpere.

Stagnum, aqua stans, Sumpf.

Colere, habitare.

Ater, funestus, exitiosus.

Improbus, avidus, insatiabilis.

Ingluvies, proprie, primum in gutture cibi receptaculum, (der Kropf) deinde gula, venter.

Loquax, quackend.

Exustus, exsiccatus.

Dehiscere, findi, fatiscere.

Lumina, oculi.

Asper siti, exasperatus, irritatus propter sitim.

Exterritus, incitatus ad saevitiam, furens, insanus.

Ne mihi libeat, nolim.

Sub dio, sub coelo.

Positis exuviis, deposita vetere pelle.

Novus, innovatus.

Nitidus, nitens, splendens.

Tectum, caverna.

Arduus, se elevans.

Micare, celeriter movere, vibrare.

Trisulcus, in tres sulcos fissus, trifidus.

Signum, indicium.

Turpis, asperum et turpe corpus efficiens.

Tentare, inficere, afficere, molestare.

Ad vivum, ad interiora, ad medullas usque.

Persedere, pervenire, penetrare.

Illotus, non ablutus, lavando non detersus.

Secare, dilacerare.

Mersare, submergere.

Missus, immissus.

Secundo amni defluere, den Strom hinab schwimmen.

Contingere, tingere, inungere.

Amurca, Oelschaum.

Spuma argenti, Silberglätte.
Vivus, nativus.
Pix Idaea, pix, quae abundanter in monte Ida invenitur: intelligenda autem pix liquida, Theer.
Unguine pinguis, cui inest pinguedo ad uncturam.
Scilla, Meerzwiebel.
Helleborus, Nieswurzel.
Gravis, graveolens.
Bitumen, Erdharz, Judenpech.
Praesens, praestans, efficax.
Fortuna, auxilium, salus.
Labor, morbus, malum.
Rescindere, resecare, aperire.
Ali, foveri, augmentari.
Vitium, ulcus, sanies.
Vivere, crescere, vegetare.
Tegendo, dum tegitur.
Meliora omina, auxilium.
Sedere, cessare, otio indulgere.
Dolor, morbus, exulceratio.
Balantes, oves.
Lapsus ad ima ossa, qui penetravit usque ad medullas.

Depasci, absumere.
Aridus, aridum efficiens, exsiccans.
Incensus, fervidus.
Aestus, scil. febris.
Avertere, expellere.
Inter ima, zwischen den Klauen.
Ferire, percutere, et percutiendo aperire.
Bisaltae, populi Thraciae circa Strymonem habitantes.
Geloni, vid. Georg. II. 115.
Getae, populi, circa Istrum habitantes, ubi hodie Moldavia inferior.
Concretus, commixtus.
Summae herbae, die Spitzen des Krautes.
Ignavius, negligentius, sine aviditate.
Sequi, scil. gregem.
Decedere, domum redire.
Culpa, vitium, malum.
Compescere, coërcere.
Ferrum, culter, caedes pecudis.
Incautum vulgus, cetera grex, quae sibi praecavere non potest.
Serpere, latius diffundere.
Contagium, Seuche, Pest.
Hiems, procellae, imbres, Unwetter.

Aestiva, proprie, loca, ubi greges aestate pascuntur, deinde, ut hic, greges ipsae.
Spes, agni.
Grex, matres.
Genus, propagatio, familia.
Ab origine, a primis usque ad postremos.
Aërius, altus, summus.
Alpes, montes, dirimentes Italiam a Gallia et Germania.
Noricum, eae terrae, quae nunc episcopatus Salzburgicus, magna pars Austriae cum Stiria et Carinthia.
Tumulus, collis.
Japydes, populi Illyrici, ubi hodie est Friuli.
Timavus, fluvius in Venetorum oris, hodie Timavo.
Post tanto, tanto tempore post.
Vacans, vacuus.
Morbus coeli, vitium, corruptio aëris.
Tempestas, temperies, Witterung.
Incandescere, exardere, inflammari.
Neci dare, interficere.
Tabum, corruptio, venenum.
Via, modus.

Omnibus venis acta, omnes venas penetrans.

Sitis, aestus, unde sitis oritur.

Adducere artus, cutem in membris contrahere.

Fluidus liquor, humores corrupti.

Minutatim, per minutissimas particulas, allmählig.

Collapsus, liquatus, resolutus.

Honor, sacrificium.

Hostia, pecus mactanda.

Niveus, albus, candidus.

Infula, diadema, quo caput velabatur.

Vitta, fascia, qua infula fronti hostiae alligabatur, et quae utrimque dependebat.

Cunctans, immorans, segnius feriens.

Minister, sacerdos.

Ante, antequam moriens caderet.

Inde, ex hostia.

Fibrae, exta.

Consultus, interrogatus.

Suppositus, subter iugulum adactus.

Tingi, imbui.

Jejunus, tenuis, exiguus.

Sanies, sanguis corruptus.
Infuscare, schwärzen.
Hinc, porro.
Animam reddere, mori.
Rabies, Wuth, Tollheit.
Quatere, concutere.
Anhelus, keuchend.
Angere, strangulare, suffocare.
Obesus, pinguis.
Studium, certamen, cursus.
Fontes avertere, potum aversari.
Demissus, dependens.
Incertus, qui per vices accedit et recedit, inconstans.
Arere, siccus esse.
Ad tactum, tactu, cum tangeretur.
Tractare, tangere.
Durus, rigidus, asper.
Exitium, mors.
Processus, successus, continuatio.
Crudescere, crudior ac saevior fieri.
Attractus ab alto spiritus, tief geholter Othem.
Gemitus, Stöhnen.
Ima ilia, intestina, interiora.

Adstans, stans, erectus.

Non aequus, iniquus, noxius, pestilens.

Praeceps, praecipitanter in terram decidens.

Refert, prodest.

Quaesitae artes, parata remedia.

Cedere, scil. morbo, vinci, succumbere.

Magister, medicus.

Phillyrides, Saturni et Philyrae filius.

Amythaonius, Amythaonis filius.

Stygiae tenebrae, Orcus tenebrosus, quem Styx circumfluit.

Indies, quotidie.

Catervatim, congregatim.

Dare stragem, prosternere.

Aggerare, cumulare.

Corium, pellis.

Viscera, carnes.

Undis abolere, aqua consumere, scil. dum in eam projicitur.

Vincere flamma, cremare.

Illuvies, ulcera et sanies.

Peresus, corruptus.

Tela, Gewebe.

Adjungere, anzetteln.

Patris,

Putris, mürbe.
Invisus, qui abhorretur.
Amictus, vestis.
Papulae, pustulae, carbunculi.
Olens, foetidus.
Contactus, correptus.
Sacer ignis, incensio cum tumore et ulcere.
Edere, consumere.

LIBER IV.

Protenus, deinceps, porro.
Aërium, sic dictum mel quia e rore, aëre defluxo, colligi credebatur.
Exsequi, tractare.
Levis, minimus, exilis.
Studia, occupationes.
In tenui, scil. re, in re parva, exili.
Laevus, faustus.
Numina, Götterwinke.
Sinere, permittere.
Vocatus, scil. in auxilium, invocatus.
Statio, habitatio.

Petere, eligere.

Petulcus, petulans, lascivus.

Insultare, insilire.

Atterere, conculcare.

Lacertus, Eidexe.

Pinguia stabula, alvearia.

Merops, avis, apibus inimica, Immenwolf, Bienenfrass.

Procne, filia Pandionis, regis Athenarum, conjux Terei, regis Thraciae, quae in hirundinem mutata est.

Volantes, apes.

Nidi, pulli in nidis.

Vestibulum, locus ante alvearia.

Examen, primi foetus apum, Schwarm.

Favus, Bienenkorb.

Emissus, eductus.

Juventus, multitudo juniorum apum.

Decedere calori, calorem evitare.

Obvius, objectus.

Hospitia frondentia, sedes ramorum frondentium.

Tenere, excipere.

Iners, immobilis.

Humor, aqua.

Transversus, durchkreuzend.
Consistere, requiescere.
Pandere, explicare.
Morans, tardius rediens.
Spargere, dispergere, dissipare.
Praeceps, vehementer, cum impetu ruens.
Neptunus, aqua.
Graviter spirans, multum olens.
Thymbra, Pfefferkraut, Saturei.
Violaria, loca violis consita.
Irriguus, wässernd.
Sutus, consutus, consuendo fabricatus.
Cogere, constringere, contrahere.
Remittere, resolvere.
Vis, violentia, abundantia.
Nequidquam, frustra, sine causa.
Tecta, alvearia.
Certatim, um die Wette.
Spiramentum, rima, per quam ventus intrat.
Linere, obducere, verkleiben.
Fucus, Schminke, Tünche.
Orae, Fluglöcher.
Munus, consilium, negotium, res.
Gluten, Leim, Bienenharz.

Viscum, vid. Georg. I. 139.
Lentius, tenacius, zäher.
Fovere larem, domicilium habere.
Pumex, lapis cavernosus et spongiosus.
Exesus, scil. cavie aut vetustate.
Levis, schlüpfrig.
Rimosus, rimas ac fissuras habens.
Cubile, alveare.
Limus, coenum, lutum.
Unguere, linere, bestreichen.
Crede, scil. apes, committe.
Vocis imago, Echo, referens eandem vocem, quam accepit.
Offensus, allisus.
Resultare, zurückprallen.
Quod superest, porro, caeterum.
Pulsum agere, pellere, exigere.
Recludere, aperire.
Peragrare, pervolare.
Metere, carpere, exsugere.
Flumina summa, superficies aquarum.
Libare, degustare.
Dulcedo, delectatio.
Progenies, Brut.
Fovere, alere, pflegen.

Arte, artificiose.
Excudere, efficere, fabricare.
Fingere, componere, praeparare.
Cavea, alveus, Bienenkorb.
Nare, volare.
Aestas liquida, aër liquidus, aestiva serenitas, heitere Sommerluft.
Agmen, examen.
Contemplari, intueri, respicere, attendere.
Frondea tecta, arbores umbrosae.
Petere, quaerere.
Jussi sapores, succi, quos adspergere iubeo.
Tritus, contusus.
Melisphyllum, Melisse.
Cerintha, herba, folio candido, incurvo, capite concavo, mellis succum habente, Wachsblume.
Ignobilis, vilis, ubique nascens.
Gramen, herba.
Tinnitus, sonitus metallorum pulsorum et resonantium.
Ciere, excitare.
Matris, scil. Deorum, i. e. Cybeles.
Quatere, concutere.

Medicatus, succis aspersus et oblitus.

Cunabula, cellae.

Incedere, ingruere, invadere.

Motus, tumultus.

Trepidans bello, flagrans belli cupiditate, alacritate pugnandi.

Praesciscere, praediscere.

Morantes, scil. intra cellas et alvearia, tarde incedentes.

Martius, bellicus.

Canor, clangor.

Increpare, excitare.

Sonitus fracti, non continui, modo fortiore modo remissiore spiritu.

Trepidus, festinans.

Coire, convenire, congredi.

Coruscare, splendere, micare.

Pennae, alae.

Spiculum, aculeus.

Aptare lacertos, die Muskeln strengen.

Praetorium, locus, ubi praetor, i. e. praefectus exercitus, locum habet.

Misceri, convenire.

Vocare, provocare.

Sudus, clarus, serenus.

Campi patentes, aër purus et liquidus, non nubibus clausus.

Concurritur, fit concursus, congrediuntur, in certamen descendunt.

Glomerari, congregari, coacervari.

Praecipites cadunt, scil. mutuis vulneribus interemtae.

Ipsi, scil. reges.

Insignis, splendens.

Versare, movere, habere.

Obnixus, entschlossen, gefaſst.

Gravis, terribilis.

Dare terga fuga versa, se in fugam convertere.

Subigere, cogere, impellere.

Compressus, sedatus.

Ductores, duces, principes, reges.

Prodigus, qui mel consumit.

Obesse, nocere.

Dare neci, occidere.

Vacuus, scil. ab altero occiso, geräumt.

Squalens auro, tinctus, obductus auro, starrend von Gold.

Ardens, coruscans, splendens.

Os, forma.

Rutilus, funkelnd.
Clarus, splendens.
Horridus, foedus aspectu.
Desidia, incultus, negligentia.
Inglorius, ignobilis.
Facies, forma.
Horrere, foedus aspectu esse.
Pulvis, via pulverulenta.
Terra, pulvis.
Aridus, siccus, sitiens.
Aurum et pares guttae, aureae maculae.
Litus, illitus, oblitus, obductus.
Potior, melior.
Suboles, Zucht.
Hinc, ex hac subole.
Premere, conficere.
Liquidus, purus, lauter.
Durus, austerus.
Incertus, vagabundus.
Coelo, in aëre.
Frigidus, erkaltet.
Instabilis, inconstans.
Labor, difficultas.
Ire altum iter, evolare per aëra.
Cunctari, in alveari immorari.

Vellere signa castris, exire ad pugnam: signa enim affixa erant humi in castris, evellebantur igitur, dum proficiscebatur exercitus.

Croceus, safranfarbig.

Halare, fragrare, spirare.

Custos furum atque avium, qui custodit hortos a furibus et avibus.

Salignus, e salice factus.

Hellespontiacus, sic dictus Priapus, quia Lampsaci, prope Hellespontum potissimum celebatur.

Tutela Priapi, Priapus tutans.

Labore dura manum terere, multum laborare.

Ferax, fertilis.

Figere, ponere, plantare.

Amicus, gratus.

Irrigare, infundere.

Imber, aqua.

Trahere vela, contrahere vela, quod fit a nautis, dum portui aut littori sunt vicini.

Pinguis, foecundus.

Colere, bauen, bestellen.

Bifer, bis ferens, bis quotannis proferens.

Rosarium, locus, rosis consitus.

Praestum, urbs Lucaniae.

Potus, absumtus, ebibitus.

Intubum, vid. Georg. I. 120.

Apium, Seleri.

Tortus, durchschlängelnd.

Cucumis, Melone.

Sera comans, sero florens.

Vimen, caulis.

Pallens, hellgrün.

Turres altae Oebaliae, Tarentum, a colonia Lacedaemoniorum, qui ab Oebalo, rege, Oebalii dicuntur, exstructum.

Niger, caeruleus.

Humectare, irrigare.

Culta, scil. arva.

Galaesus, fluvius Calabriae.

Corycius senex, senex e Coryco, oppido Ciliciae.

Relictus, desertus, neglectus, propter sterilitatem a nemine cultus.

Fertilis juvencis, foecundus iuvencorum labore, aratione.

Opportunus, commodus, gratus,

Seges, terra, solum.
Rarus, raris ordinibus consertus.
In dumis, intra dumos, quibus hortus circumdatus erat.
Olus, omnis planta et herba sativa, quae esui est, Gemüse.
Verbena, Eisenkraut.
Premere, plantare.
Vescum papaver, papaver, quod exedit, exhaurit solum, in quo crescit.
Opes, divitiae, facultates.
Sera nocte, vesperi, suprema luce.
Dapes inemtae, escae non emtae, sed in horto natae.
Frenare, cohibere.
Coma, flos.
Tondere, carpere.
Increpitare, objurgare, incusare.
Serus, tarde adveniens.
Apes foetae, enixae, Mutterbienen.
Cogere, exprimere.
Favi, Honigscheiben.
Ubertrima pinus, plurimae pinus.
In flore novo se induere, flores producere.
Serus, adultus.

In versum differre, in ordines disponere, transferre.

Edurus, valde durus, validus.

Spinus, prunus silvestris, Schlehdorn.

Ministrare, porrigere.

Iniquus, nimis angustus.

Naturae, ingenia, mores.

Addere, indere, dare.

Expedire, narrare.

Pro qua mercede, mercedem, pro qua, um welchen Lohn.

Curetes, famuli Rheae in Creta.

Crepitans, klappend.

Dictaeum antrum, antrum montis Dictes in insula Creta.

Pascere, nutrire.

Consortia tecta urbis, communes habitationes.

Magnus, immutabilis.

Agitare aevum, vivere.

Penates, domus.

Laborem experiri, laborare.

In medium, in commune, in usum publicum.

Quaesitus, partus.

Victu invigilare, cibo congerendo operam dare.

Foedere pacto, certo ordine.

Exerceri agris, discursu et vagatione per agros vexari, fatigari.

Septa domorum, alvearia.

Lacrima, klebrigter Saft.

Favi; cellulae.

Fundamina, propolis, Vorstoß.

Cerae, Wachszellen.

Stipare, condensare.

Distendere, replere.

Nectar, mel.

Sorti, e sorte.

Invicem, vicissim.

Aquae, pluvia.

Ignavus, inutilis, non aptus industriae, nihil agens.

Fuci, apes majores iis, quae mel conficiunt, Dronen.

Praesepe, alveare.

Arcere, depellere.

Fervere, cum fervore fieri, cum summo studio continuari.

Redolere, duften.

Fragrare, odorem spargere.

Lenta massa, ferrum, quod procudi ac duci potest.

Cyclopes, vid. Georg. I. 471.

Properare, properanter conficere.

Folles taurini, folles e cute taurorum confecti.

Stridens, zischend.

Lacus, Trog.

In numerum, nach dem Takt.

Tenax, firmiter tenens.

Forceps, Zange.

Cecropiae, Athenienses, a Cecrope rege Athenarum, sic dictae apes, quia in Attica mel erat laudatissimum.

Innatus, insitus.

Amor habendi, studium acquirendi.

Munus, Amt, Auftrag.

Grandaevus, aetate provectus, senex.

Oppida, alvearia.

Munire, verschanzen.

Daedala tecta, cellae, arte Daedali aedificatae: Daedalus celeberrimus ille fuit artifex, qui Labyrinthum exstruxit.

Fingere, fabricare.

Referre se, redire.
Minores, juniores.
Glaucus, graulich.
Pinguis, sic dicitur tilia à melle florum et foliorum, quod exsudat glutini apum idoneo.
Ferrugineus, niger, dunkel.
Ruere, properare, festinanter excurrere.
Petere tecta, in alveare redire.
Corpora curare, se reficere.
Mussare, murmurare, summen.
Orae, Eingänge.
Thalami, cubilia.
Sopor suus, somnus illis debitus.
Impendere, imminere.
Credere, fidem habere.
Adventare, ingruere.
Aquari, aquam haurire.
Excursus, Ausflug.
Instabilis, mobilis, vento agitabilis levitate oneris fluctuans.
Saburra, Ballast.
Per inania nubila, per aërem nubilosum et ventosum.
Librare se, sich schwingen.

Concubitu indulgere, concubitui studere, concubitu delectari.

Corpora solvere in Venerem, corpora libidine enervare.

Foetus edere nixibus, parere pullos.

Quirites, proprie, cives Romani, deinde cives quicunque.

Sufficere, suggerere, subministrare, constituere.

Refingere, ergänzen.

Cotes, saxa.

Anima, vita.

Gloria generandi mellis, spes et studium gloriae ex mellis generatione.

Angustus, brevis.

Aevum, vita.

Excipere, contingere, evenire.

Plus, plus quam.

Ducere, degere.

Domus, familia, genus apum.

Lydia, provincia Asiae minoris.

Medus, sic dicitur Hydaspes, quia Mediam alluit, priusquam Indo miscetur.

Observare, venerari, colere.

Incolumis, sanus, vivus.

Amissus, mortuus.
Mens una est, concordes sunt.
Rumpere fidem, societatem solvere.
Constructus, collectus.
Crates, structura.
Fremitus, murmur, susurrus.
Stipare, circumdare.
Bellum, hostes.
Objectare, objicere.
Pulcher, gloriosus.
Signum, indicium, testimonium.
Exemplum, argumentum.
Mens, anima.
Haustus aetherii, spiritus ex aethere hausti.
Ire, extendi.
Tractus, regio.
Profundus, altus.
Hinc, ex Deo, spiritu divino.
Viri, homines.
Tenues vitae, animae aethereae naturae.
Arcessere, accipere.
Huc, in Deum, spiritum.
Referri, redire.
Mors, interitus, annihilatio.
Coelo succedere, in coelum ascendere.

Sedes, habitatio apum, alveare.

Augustus, sanctus, sancte casteque adeundus.

Mella servata thesauris relinere, recludere atque aperire mella, quae asservantur in repositoriis et cellis apum.

Haustus aquarum, aqua hausta.

Sparsus, spargens te.

Fovere, curare, säubern.

Praetendere, prae se ferre.

Sequax, persequens, fortscheuchend.

Bis, scil. anno.

Gravidi foetus, pleni fructus, voller Ertrag.

Cogere, colligere.

Messis, mellatio, mellis vindemia.

Taygete Pleias, una e Plejadibus septem.

Simul, simulac.

Terris ostendere os, in conspectum venire, oriri.

Honestus, pulcher.

Pede repellere amnes spretos Oceani, ex Oceano surgere, se elevare.

Aquosus, aquas, imbres cogens, denuntians.

Tristior, tristi anni tempore.

Undae hibernae, mare tempestatibus vexatum.

Laesus, offensus.

Morsus, aculeorum ictus.

Coecus, occultus.

Animam ponere, vitam amittere.

Parcere futuro, conditionem ac necessitatem futuram apum respicere.

Contusus, labefactus, contritus, gebeugt.

Res fractae, status afflictus.

Suffire, suffumigare.

Recidere, resecare.

Inanis, vacuus, sine melle.

Ignotus, non observatus, occulte adrepens.

Adedere, consumere.

Stellio, lacerta, stellatis maculis.

Lucifugus, lucem fugiens et per noctem vagans.

Congestus, constructus.

Blatta, Schabe.

Immunis, scil. a labore, nihil agens, otiosus.

Fucus, Drone.

Asper, iracundus.

Crabro, Hornifs.

Dirus, execrabilis.

Tinea, Motte.

Cassis, rete.

Exhaustae, scil. melle, evacuatae.

Incumbere, operam dare.

Lapsus, ad interitum decidens.

Sarcire, instaurare, reparare, reficere.

Ruina, jactura, damnum.

Fori, cellae.

Flores, succus florum.

Texere, conficere.

Casus nostri, morbi similes morbis hominum.

Vita, conditio, sors, natura.

Languere, infirmum esse.

Non dubius, certus.

Deformare, deformem reddere.

Vultus, Gestalt.

Luce carens, mortuus.

Funera ducere, dem Leichenbegängniß folgen.

Connexus, complicatus.

Cunctari, morari.

Tractim, per tractus omnes alvei.

Sollicitus, sollicitatus, commotus.

Aestuare, fervere, brausen.

Rapidus, vehemens.

Galbanei odores, vid. Georg. III. 415.

Arundinei canales, fistulae ex arundine factae.

Inferre, scil. in alvearia.

Fessus, aeger.

Tunsus gallae sapor, tunsa galla: *galla* autem est tumor excrescens in foliis nonnullarum arborum glandiferarum, insectis gravidus, Galläpfel.

Arens, desiccatus.

Defruta, scil. vina, cocta vina, eingekochter Most.

Psythia vitis, vid. Georg. II. 93.

Passus, a sole coctus.

Racemus, uva.

Centaureum, Tausend Gülden Kraut.

Amellus, Aster atticus, Sternkraut.

Cespes, radix capillata.

Nexa torques, sertum.

Asper, amarus.

Tonsus, gemähet.

Amella, fluvius apud Brixiam, in viciniis agri Mantuani.

Fores, Eingang.

Proles omnis, tota progenies apum.

Deficere, destituere, derelinquere.

Genus stirpis novae, genus novum, a nova stirpe oriundum.

Revocare, restituere.

Memorandus, memoratu dignus.

Arcadius magister, Aristaeus.

Pandere, manifestare.

Insincerus, corruptus ex putredine.

Ferre, proferre, generare.

Altius, profundius, longius.

Omnis fama, rei memoria, narratio.

Pellaeus, Macedonicus, a Pella urbe Macedoniae.

Canopus, urbs Aegypti.

Stagnans, inundans.

Faselus, genus naviculae brevioris, quo utebantur in Nilo.

Pharetratus, pharetram gerens.

Vicinia, Nachbarschaft.

Persis, regnum Parthicum.

Urgere, herandrängen.

Diversa ruens, in diversas partes fluens.

Ora, Mündungen.

Coloratus, a sole ustus.

Devexus, qui ex altis montibus in planitiem defertur.

Jacere, ponere.

Contractus, coarctatus.

Imbrex angusti tecti, tectum angustum, cui impositae sunt imbrices, i. e. tegulae cavae, Hohlziegel.

Premere, coërcere, obstringere.

Arctus, angustus.

Obliqua luce fenestrae, quae ex obliquo lucem infundunt.

Fenestra, foramen.

Bimus, biennis.

Reluctari, repugnare, obniti.

Obstruere, verstopfen.

Plaga, percussio, fustigatio.

Tunsus, contusus, percussus.

Integer, unbeschädigt.

Solvi, dissolvi.

In clauso, in occluso loco.

Ramea fragmenta, Reisig.

Hoc geritur, haec fiunt.

Impellere, agitare, movere.

Rubere, efflorescere, nitere.

Garrulus, zwitschernd.
Tignum, Balke.
Tepefactus, erwärmt, erhitzt.
Aestuare, fermentescere.
Truncus pedum, truncis pedibus, sine pedibus.
Misceri, formari.
Aëra carpere, volare.
Nervo, scil. arcus, Senne.
Pulsare, propellere.
Extundere, studiose reperire.
Capere ingressus, exordia habere, procedere.
Peneia, ad Peneum sita.
Caput, fons.
Gurges, strudelndes Wasser.
Ima, profunda.
Tenere, habitare.
Perhibere, asserere, attestari.
Thymbraeus, sic dictus Apollo a Thymbra, vico Troadis, fano Apollinis nobili.
Custodia, Wartung.
Sollers, diligens.
Extundere, erringen.
Te matre, cum tamen te matrem habeam.

Relinquere, amittere.
Felix, fertilis.
Interficere, perdere.
Moliri, vibrare, jactare.
Bipennis, securis, ex utraque parte aciem habens.
Taedia, Ueberdruſs.
Thalamus, cubiculum, domicilium.
Milesia vellera, vid. Georg. III. 306.
Vellera carpere, lanam ducere fuso, nere.
Color hyali, color vitri; glasgrüne Farbe.
Satur, largus, abundans.
Fucatus, tinctus, imbutus.
Caesaries, coma.
Nitidus, splendens.
Lucinae labores experiri, parere.
Oceanitides, filiae Oceani.
Cura inanis, studium vanum.
Doli, Ränke.
Dulcia furta, concubitus clandestinus.
Chaos a Chao inde, Chaos primus fuit Deorum.
Densus, creber, frequens.
Captus, delectatus.
Pensa devolvere fusis, nere, spinnen.

Luctus, querela, lamentatio.

Vitreus, gläsern.

Flavum caput, caput flavis capillis exornatum.

Cura tua maxima, quem tu maxime diligis.

Nomine dicere, nominare.

Percussus, perterritus.

Novus, repentinus.

Fas est, licet.

Inferre gressus, ingredi.

Vastus, valde amplus.

Genetrix, mater.

Clausus, inclusus.

Sonans, rauschend.

Phasis, fluvius Colchidis.

Lycus, fluvius Armeniae.

Enipeus, fluvius Thessaliae.

Tiberinus, Tiberis fluminis Deus.

Aniena fluenta, Anio fluvius Italiae.

Saxosum sonans, felsendurchbrausend.

Hypanis, fluvius Sarmatiae, hodie Bog.

Mysus Caicus, qui per Mysiam labitur.

Gemina auratus cornua, cujus ambo cornua sunt aurata.

Vultus taurinus, caput tauri.

Eridanus, Padus, fluvius Italiae.
Pinguia culta, arva fertilia.
Purpureus, caeruleus.
Pendens, gewölbt.
Pumex, quisque lapis cavernosus; Bimstein.
Janis, facile remediabilis.
Germanae, sorores.
Mantelia tonsis villis, telae ad extergendas manus (Handtücher), in quibus lana in superficie attonsa, et quae adeo laevia ac mollia erant.
Reponere, vid. Georg. III, 76.
Panchaei ignes, odores Panchaei, vid. Georg. II, 139.
Maeonius, sic dictus Bacchus a Maeonia in Asia minore.
Carchesium, genus poculorum oblongum, ansatum.
Libare, sacrificare.
Servare, incolere.
Vesta, ignis.
Subjectus, exsiliens, emicans.
Relucescere, zurückstrahlen.
Carpathius gurges, Carpathium mare, a

Carpatho, insula inter Cretam et Rhodum sic dictum.

Piscibus et juncto bipedum curru, curru piscibus et equis bipedibus juncto, i. e. equis marinis, qui posteriore sui parte in pisces desinebant.

Metiri, pererrare, transire.

Emathia, vid. Georg. IV. 492.

Pallene, Macedoniae pars, in formam peninsulae procurrens.

Nereus, Ponti filius natu maximus.

Trahi, sequi.

Immania armenta, monstra marina.

Turpis, deformis.

Eventus secundare, monstrare secundos eventus.

Circum haec, ad haec scil. vincula, his vinculis adhibitis.

Doli frangentur inanes, illusiones irritae fient.

Quum sol medios accenderet aestus, medio die, quum aestus est ardentissimus.

Secreta, secreta sedes.

Species, apparitiones, imagines.

Ora, facies, formae.

Horridus, horrentibus setis.
Ater, saevus.
Acris, knatternd.
Excidere, elabi, effugere.
Contendere, intendere, contrahere, adstringere.
Incepto somno lumina tegere, somnum incipere.
Ambrosia, dulcis et balsaminus succus, quo Dii vescebantur ad conservandam immortalitatem.
Perducere, illinire, perungere.
Compositus, geordnet.
Aura, odor.
Habilis, qui reddit habilem, aptum, idoneum rebus agendis, fortem.
Specus, antrum.
Exesus, excavatus ab undis.
Cogi, compelli.
Se scindere, se dispergere, se dividere.
Reductus, replicatus, gekrümmet.
Deprensus, a tempestate oppressus.
Obex vasti saxi, objectum saxum magnum.
Aversus a lumine, in loco, quo lumen ab ostio antri non permeat.

Resistere, stare.
Nebulis obscurus, in Nebel gehüllet.
Rapidus, vehemens.
Torrere, exurere.
Sirius, sidus, quod oritur sub solis transitum in Leonem, i. e. media aestate.
Haurire, peragrare, emetiri.
Medius orbis, dimidium cursus diurni.
Arere, verdorren.
Fauces, Mündungen.
Ad limum, usque ad limum.
Radii, scil. solis.
Exsultare, hüpfen.
Ros amarus, aqua marina.
Sternere se, dejicere se.
Acuere, instigare.
Recensere, numerare, recognoscere, mustern.
Facultas, copia, opportunitas.
Componere, lagern.
Manicae, vincula manuum.
Occupare, vincire.
Miracula rerum, species, formae mirabiles.
Liquens, fließend.
Pellacia, fraus.

In se redire, in propriam suam formam redire.

Nam quis, quisnam.

Confidentissimus, audacissimus.

Velle, scil. me fallere.

Lapsae res, calamitates scil. ex apum internecione.

Oraculum, remedium oraculo editum.

Lumine glauco, in bläulichem Glanze.

Frendere, sonitum reddere dentibus.

Fatis ora resolvere, ad edenda fata os aperire.

Exercere, vexare, persequi.

Commissa, scelus, flagitium.

Haudquaquam ob meritum miserabilis, nullo modo infelix merito suo.

Raptus, ereptus.

Praeceps, praecipiti cursu.

Per, prope, iuxta.

Immanis, ferus, saevus.

Servare, incolere.

Chorus aequalis Dryadum, chorus aequalium, coaevarum, simul cum ea nutritarum Dryadum.

Supremus, altus, summus.

Rhodopeiae arces, vertices Rhodopes, montis Thraciae.

Alta Pangaea, Pangaeus, mons Thraciae.

Rhesus, rex Thraciae.

Mavortia tellus, Thracia, Marti sacra.

Getae, populi ad Istrum habitantes, Thraciae adnumerati.

Hebrus, fluvius Thraciae.

Actias, Atheniensis.

Orithya, filia Erichthei regis Athenarum, a Borea rapta et in Thraciam deducta.

Cavus, gewölbt.

Solari, lenire.

Aeger, kummervoll.

Testudo, lyra e testudine facta.

Solus, desertus.

Tenariae fauces, specus in Taenaro promontorio Peloponnesiaco.

Dis, Pluto, rex inferorum.

Caligans, düster.

Manes, mortuorum spiritus, Schatten.

Nescia mansuescere, quae non mitescunt, die nicht erweicht werden.

Erebus, Unterwelt.
Simulacra, effigies.
Hibernus, procellosus.
Defunctus vita, mortuus.
Rogus, strues lignorum ad cadavera cremanda.
Deformis, injucundum et tristem aspectum praebens.
Cocytus, fluvius inferorum.
Inamabilis, invisus, detestabilis.
Alligare, implicare, impedire.
Novies interfusa, quae novies ambit.
Coercere, retinere.
Implexus, durchflochten.
Eumenides, Furiae.
Tenere, continere scil. a latratu, tacere.
Inhians, hians, aperiens.
Cerberus, canis infernalis.
Ixionii orbis rota, das kreisende Rad des Ixion, vid. Georg. III. 38.
Vento, im Winde, mit dem Winde zugleich.
Pedem referre, redire.
Casus, difficultates, pericula.

Evadere, effugere.

Aurae superae, die Oberwelt.

Lex, conditio.

Capere, invadere.

Jam luce sub ipsa, ubi jam lucem intrasset, in exitu viae.

Eurydice, Orphei uxor.

Animus, cupiditas.

Effusus, irritus.

Foedera, pacta, conditio.

Fragor, Gekrache.

Avernus, proprie lacus Campaniae, deinceps lacus infernalis.

Condere, claudere.

Natantia lumina, oculi incerto fluctuantes motu, moribundi.

Ferri, auferri.

Nox, caligo.

Diversa, in diversam viam ac qua Orpheus tendebat.

Prensare, captare.

Portitor orci, der Fährmann des Orkus, Charon.

Objectus, interpositus.

Stygia cymba, cymba, quae traducebat per Stygem.

Frigidus, scil. morte, erkaltet.

Perhibere, dicere, narrare.

Ex ordine, continue sine intermissione.

Strymon, fluvius Macedoniae, in finibus Thraciae.

Haec, casus suos.

Evolvere, querendo narrare.

Mulcere, mitigare.

Agere, movere.

Populea umbra, umbra populi.

Philomela, Pandionis regis Athenarum filia, in lusciniam commutata.

Noctem, per noctem.

Integrare, ex integro incipere, saepe repetere.

Venus, amor.

Hymenaeus, nuptiae.

Tanaïs, flumen Scythiae, hodie Don, Europam ab Asia dirimens.

Nivalis, nivibus tectus.

Riphaeae pruinae, pruinae in montibus Riphaeis; vid. Georg. III. 382.

Viduatus, liberatus.
Lustrare, peragrare, durchstreifen.
Irritus, frustra datus.
Spretae, verschmäht.
Ciconum matres, Thraces mulieres: Cicones habitabant juxta Ismarum montem, et ostium Ismari.
Munus, Liebe, Treue.
Nocturnus, cujus sacra noctu celebrari solent.
Orgia, sic appellabantur omnia sacra mystica et enthusiastica, in primis sacra Bacchi.
Discerptus, dilaceratus.
Marmoreus, candidus, niveus.
Oeagrius, sic dictus Hebrus, ab Oeagro patre Orphei.
Referre, resonare.
Jactu se dare, insilire.
Sub vertice torquere, in Wirbel drehen.
Choros agitare, saltare.
Munera tendere, sacrificare.
Pax, benevolentia, gratia.
Facilis, placabilis, ad ignoscendum paratus.

Napaeae, proprie Deae saltuum, hic quaecunque Nymphae.

Orare, exorare, placare.

Eximius, ex aliis exemtus, erlesen.

Summa, cacumen.

Lycaeus, mons Arcadiae.

Intacta, scil. jugo, unbelastet.

Deae, Nymphae.

Delubra, templa.

Aurora, dies.

Inducere ortus, illucescere.

Inferiae, sacrificia, quae manibus apud inferos competunt.

Lethaea papavera, vid. Georg. I. 78.

Mittere, offerre.

Lucum revisere, in lucum redire.

Effervere, ferventer evolare.

Nubes, examina apum, in morem nubium volantia.

Uvam demittere, in morem uvae condependere, adhaerere.

Volentes, ultro se legibus submittentes.

Adfectare, moliri, inire.

Parthenope, Neapolis.

Studia, Geschäfte.
Florere, deditum esse.
Ignobilis, ruhmlos.
Otium, omne vitae genus a reipublicae negotiis domesticis bellicisque alienum.
Juventa, aetas iuvenilis.

EMENDANDA.

TOM. I.

Pag. 1. Lin. 7. *pro* Arena, fistula e culmo arenae *leg.* Avena, fistula e culmo avenae
— 2. — 8. — Ardore *l.* amore
— 11. — 14. — Cosia *l.* Casia
— 11. — 15. — onidia *l.* cnidia
— 13. — 21. — ora *l.* ore
— 16. — 24. *post* Alternis *addendum* dicere
— 26. — 3. *pro* arenas *l.* avenas
— 26. — 5. — arena *l.* avena
— 41. — 24. — donum *l.* domum
— 44. — 7. — Acaea *l.* Aeaea
— 45. — 5. — Schiff *l.* Schilf
— 48. — 7. — revocarc *l.* revocare
— 52. — 25. — Spelacum *l.* Spelaeum
— 53. — 7. — montes *l.* montis.
— 54. — 6. — aridus et siccus *l.* aridum et siccum
— 54. — 10. — aestas *l.* aestus
— 57. — 2. — futurus *l.* futurum
— 59. — 9. — liquidus *l.* liquidum

Pag. 64. Lin. 8. *pro* propitius *leg.* propitium
— 67. — 1. — languidus et fessus *l.* languidum et fessum
— 71. — 2. — Virgens *l.* Virgeus
— 72. — 3. — vassatum *l.* vas latum
— 74. — 3. — calumnae *l.* columnae.
— 75. — 22. — malus *l.* malum
— 81. — 8. — insetuosa *l.* inactuosa
— 82. — 23. — Rubens *l.* Rubeus
— 84. — 8. — Jamphimedia *l.* Iphimedia
— 95. — 13. — Inous *l.* Inous
— 98. — 23. — Indiguum *l.* Indignum.
— 99. — 2. — pinguis, foecundum *l.* pinguem, foecundum
— 100. — 13. — horridus et sordidus *l.* horridum et sordidum
— 101. — 14. — Lenacus *l.* Lenaeus
— 101. — 2. — quibus *l.* quo
— 104. — 10. — Trudi *l.* Trudere
— 108. — 1. — albus *l* album
— 119. — 17. — Calentus *l.* Calculus
— 125. — 24. — lentus *l.* lentum
— 130. — 13. — corruptus. *l.* corruptum
— 140. — 10. — plenus *l.* plenum
— 140. — 24. — Epinemidiorum *l.* Epicnemidiorum
— 144. — 20. — ecclipsus *l.* eclipsis
— 148. — 2. — foecundus *l.* foecundum
— 148. — 13. — maturus fieri *l.* maturescere.

Pag. 159. Lin. 20. *pro* Froelia *l.* Proelia
— 162. — 5. *post* Sub tempus *supplendum* scilicet.
— 164. — 5. *pro* infectum *l.* insectum.
— 176. — 11. — situs *l.* situm
— 185. — 6. — inferiores *l.* inferioris
— 189. — 15. — siccus *l.* siccum
— 189. — 21. — crudior ac saevior *l.* crudiorem ac saeviorem
— 200. — 7. — foedus *l.* foedum
— 208. — 14. — glorié *l.* gloriae
— 213. — 24. — Amella *l.* Mella
— 219. — 7. — Jamis *l.* Inanis

Studia, Geschäfte.
Florere, deditum esse.
Ignobilis, ruhmlos.
Otium, omne vitae genus a reipublicae negotiis domesticis bellicisque alienum.
Juventa, aetas iuvenilis.

EMENDANDA.

Tom. I.

Pag. 1. Lin. 7. *pro* Arena, fistula e culmo arenae *leg.* Avena, fistula e culmo avenae
— 2. — 8. — Ardore *l.* amore
— 11. — 14. — Cosia *l.* Casia
— 11. — 15. — onidia *l.* cnidia
— 13. — 21. — ora *l.* ore
— 16. — 24. *post* Alternis *addendum* dicere
— 26. — 3. *pro* arenas *l.* avenas
— 26. — 5. — arena *l.* avena
— 41. — 24. — donum *l.* domum
— 44. — 7. — Acaea *l.* Aeaea
— 45. — 5. — Schiff *l.* Schilf
— 48. — 7. — revocarc *l.* revocare
— 52. — 25. — Spelacum *l.* Spelaeum
— 53. — 7. — montes *l.* montis.
— 54. — 6. — aridus et siccus *l.* aridum et siccum
— 54. — 10. — aestas *l.* aestus
— 57. — 2. — futurus *l.* futurum
— 59. — 9. — liquidus *l.* liquidum

Pag. 64. Lin. 8. *pro* propitius *leg.* propitium
— 67. — 1. — languidus et fessus *l.* languidum et fessum
— 71. — 2. — Virgens *l.* Virgeus
— 72. — 5. — vassatum *l.* vas latum
— 74. — 3. — calumnae *l.* columnae.
— 75. — 22. — malus *l.* malum
— 81. — 8. — inaetuosa *l.* inactuosa
— 82. — 23. — Rubeps *l.* Rubeus
— 84. — 8. — Jamphimedia *l.* Iphimedia
— 95. — 15. — Inous *l.* Inous
— 98. — 23. — Indiguum *l.* Indignum
— 99. — 2. — pinguis, foecundum *l.* pinguem, foecundum
— 100. — 15. — horridus et sordidus *l.* horridum et sordidum
— 101. — 14. — Lenacus *l.* Lenaeus
— 101. — 2. — quibus *l.* quo
— 104. — 10. — Trudi *l.* Trudere
— 108. — 1. — albus *l* album
— 119. — 17. — Calentus *l.* Calculus
— 125. — 24. — lentus *l.* lentum
— 130. — 13. — corruptus. *l.* corruptum
— 140. — 10. — plenus *l.* plenum
— 140. — 24. — Epinemidiorum *l.* Epicnemidiorum
— 144. — 20. — ecclipsus *l.* eclipsis
— 148. — 2. — foecundus *l.* foecundum
— 148. — 13. — maturus fieri *l.* maturescere.

Pag. 159. Lin. 20. *pro* Froclia *l.* Proelia
— 162. — 3. *post* Sub tempus *supplendum* scilicet.
— 164. — 5. *pro* infectum *l.* insectum.
— 176. — 11. — situs *l.* situm
— 185. — 6. — inferioies *l.* inferioris
— 189. — 15. — siccus *l.* siccum
— 189. — 21. — crudior ac saevior *l.* crudiorem ac saeviorem
— 200. — 7. — foedus *l.* foedum
— 208. — 14. — glorié *l.* gloriae
— 213. — 24. — Amella *l.* Mella
— 219. — 7. — Jamis *l.* Inanis

CLAVIS
VIRGILIANA
sive
EXPLICATIO
VOCABULORUM DIFFICILIORUM
plerumque omnium,
FORMULARUMQUE DICENDI
complurium
quae in
VIRGILII OPERIBUS
occurrunt.

Auctore
Friderico Augusto Ludewig.

PARS II.
AENEIS.

Berolini.
Sumtibus Henrici Frölich. 1805.

Praefatio.

Innumera fere est multitudo eorum, qui in explicando Virgilio operam navarunt: supervacaneum igitur facile videri potest, ingentem numerum celeberrimi hujus poetae interpretum augere. Quamobrem, de consilio quod habui, dum his me adjunxi hocce qualicunque opere, pauca praetermittenda esse arbitror. Non omnibus tironibus suppetit pecunia ad emendum Virgilium ab illustri

pria e Mythologia, Historia et Geographia illustravi: versionem germanicam subinde adjunxi. Ordinem alphabeticum deserui, et ea quidem ex causa, quia in evolvendis vocabulis secundum istum ordinatis multum consumitur temporis, cui tamen ante omnia parcendum est. Haud quidem ignoro aliud inde oriri incommodum: nempe vocabula, quae saepius occurrunt, et eandem significationem habent, aut toties repetantur, quoties occurrunt, aut locus semper significetur, ubi jam explicata sunt, aut omittantur postquam semel illustrata sunt, necesse est. Primum et secundum si fit, facile nauseam excitat; tertium quidem praeferendum omnino est, attamen plus a tirone tunc postulatur,

quam jure postulari potest, scilicet vis memoriae quae paucis tantum contigit. Ingenue fateor, me hoc incommodum evitare non potuisse, sed illi minuendo operam dedi, quantum potui. Repetitiones vocabulorum occurrunt, sed non crebriores; formulae dicendi semel illustratae, nunquam fere iterum explicantur, sed aut omittuntur, aut locus significatur, ubi explicatio earum inveniri potest: nomina propria numquam omittuntur, sed toties commemorantur, quoties occurrunt, simul autem locus, in quo jam illustrata sunt. Praeter veteres commentatores praecipue ducem habui Heynium, in Aeneide ubique fere explicationem ejus recepi, rarissime eum deserui. Saepius ab eo recessi in Buco-

licis et Georgicis, ubi Vossium et Martynum non raro sum secutus: quandoque clavem Schirachii adhibui. Editione Heyniana usus sum, hinc interdum vocabula explicantur, quae in aliis editionibus non occurrunt. Haec de clave mea satis dicta sunto: judices, velim, consequatur mites atque amicos. Scr. M. Decembr. MDCCCIV.

AENEIDOS

LIBER I.

Arma, bella.

Vir, heros.

Fato, secundum volutatem fati, fato iubente.

Profugus, qui procul a sedibus suis vagatur.

Lavinia littora, littora, in quibus aliquando urbs Lavinium condenda erat.

Jactatus, huc illuc actus.

Altum, mare.

Vi superûm, numine ac voluntate deorum.

Saevus, immitis, crudelis, inimicus.

Memor ira, ira, quae cum pertinaci memoria acceptae injuriae conjuncta est.

Juno, Saturni filia, Jovis conjux.

Urbem, Lavinium.

Condere, exstruere.

Deos, scil. patriae, penates Troja advectos.

Unde, qua ex re.

Genus Latinum, scil. ortum habuit.

Albani patres, senatores Albae, urbis ab Ascanio conditae.

Memorare, recensere, narrare.

Quo numine laeso, quo Deo offenso.

Dolere, aegre ferre.

Regina Deûm, Juno.

Volvere, adire, subire.

Casus, calamitates, adversitates.

Insignis, illustris.

Pietas, religiosa observatio in Deos et in parentes.

Impellere, cogere.

Tyrii, a Tyro missi aut profecti; Tyrus autem urbs fuit Phoeniciae.

Tenere, possidere, habitare.

Carthago, urbs Africae.

Contra, ex adverso.

Longe, procul sita, magno interjecto maris intervallo.

Studia, amor, cupiditas.
Asper, durus, immitis, intractabilis.
Fertur, dicitur.
Posthabitus, secundo loco habitus, zurückgesetzt.
Colere, amare.
Samos, insula in mari Jonio.
Regnum gentibus, regnum gentium, caput imperii terrarum.
Si qua, scil. ratione.
Tendere, contendere, laborare, operam dare.
Fovere, studere.
Progenies, genus.
Duci, ortum habere.
Vertere, evertere.
Arces Tyriae, Carthago.
Hinc, ex hac progenie, posteritate Teucrorum.
Late rex, late regnans.
Excidio, ad excidium.
Volvere, moliri, machinari.
Vetus bellum, bellum paullo ante gestum.
Saturnia, Juno, Saturni filia.
Prima, primum, prius.
Argi, Argivi, Graeci.

Excidere animo, vergessen seyn.
Repostus, repositus, reservatus.
Paris, filius Priami, regis Trojanorum, qui, iudex electus in contentione, de malo aureo inter Junonem, Minervam et Venerem exorta, iudicium pro Venere dedit.
Spretus, contemtus, posthabitus.
Injuria, offensio.
Forma, pulchritudo.
Ganymedes, filius Trois, regis Trojanorum puer admirandae pulchritudinis, qui a Jove raptus est, ut poculum ministraret.
Accensus, aufgebracht.
Tros, qui e Troja est, Trojanus.
Reliquiae Danaum, qui a Danais relicti sunt, manus eorum effugerunt.
Danai autem Graeci, a Danao sic dicti.
Immitis, saevus, crudelis.
Arcere, prohibere.
Moles, difficultas.
Condere, constituere.
Vela dare, navigare.
Sal, mare salsum.
Aes, aerata navis.
Ruere, secare.

Sub pectore, in animo.
Vulnus, dolor.
Haec secum, scil. meditata, locuta est.
Teucri, Trojani, a Teucro, rege Trojanorum sic dicti.
Rex, dux.
Vetari, prohiberi.
Submergere ponto, fluctibus opprimere.
Noxa, culpa, crimen.
Furiae, insanus amor, insana libido.
Ajax Oilei, Ajax Oilei filius, Locrensium dux, qui capta Troja Cassandram, Priami filiam, in templo Minervae stupravit.
Jovis ignis, fulmen.
Jaculari, schleudern.
Disjicere, dispergere.
Rates, naves.
Evertere, ab imo sursum vertere.
Infigere, illidere.
Incedere, esse.
Praeterea, post talia, in posterum.
Aris imponere honorem, sacrificare.
Flammatus, ira accensus.
Volutare, agitare, versare.
Foetus, foecundus, plenus, refertus.

Aeolia, una ex insulis Aeoliis, seu Vulcaniis et Liparaeis, inter Siciliam et Sardiniam.

Vastus, amplus.

Luctans, erumpere nitens, egredi laborans.

Sonorus, grave sonans, rauschend.

Premere, continere, cohibere.

Frenare, bändigen.

Indignans, indigne ferens, unwillig.

Claustrum, locus clausus.

Mollire, mitigare, domare, reprimere, coercere.

Animus, impetus, vis, saevitia.

Temperare, moderari.

Ferre, abripere.

Verrere, trahere, propellere.

Abdere, includere.

Insuper, praeterea.

Foedus, lex, ratio, pactum.

Premere habenas, inhibere, retrahere habenas.

Laxas dare habenas, laxare habenas.

Mulcere, reprimere, sedare.

Dare, potestatem concedere.

Tollere, excitare, commovere.

Tyrrhenum aequor, mare, quod eam partem Italiae alluit, quae Tyrrhenia aut Tuscia dicitur.

Ilium, urbs nobilissima in Troade.

Incutere, injicere, immittere.

Vis, impetus.

Obrue, scil. aqua, fluctibus.

Agere diversum, dissipare, dispergere per diversa.

Disjicere, umherwerfen.

Bis septem, quatuordecim.

Connubium, conjugium, matrimonium.

Stabilis, firmus, indissolubilis.

Dicare, dare.

Proles, progenies, liberi.

Aeolus haec contra, scil. respondit, dixit.

Tuus labor, tuae partes, tuum officium est.

Explorare, deliberare, inquirere.

Capessere, suscipere.

Fas est, es ist billig und recht.

Quodcumque hoc regni, quidquid regni est.

Conciliare, procurare, comparare, conferre, reddere clementem ac propitium.

Epulis accumbere divûm, inter Deorum ordines locum habere.

Potens, protestatem habens, dominus.
Cuspis, pars acuta hastae.
Impellere, impellendo infringere et aperire.
Porta, exitus.
Ruere, erumpere.
Incumbere, ingruere, irruere, impetum facere.
A sedibus imis, a fundo.
Ruere, eruere, evertere.
Creber procellis, qui crebras procellas excitare solet.
Vastus, magnus.
Stridor, strepitus.
Rudens, funis nauticus.
Ponto incubare, occupare mare.
Poli, coelum.
Micare, resplendere.
Ignes, fulgura.
Praesens, instans, urgens.
Intentare, minari.
Solvi, collabi.
Frigus, timor, metus.
Duplices palmae, duplicatae, complicatae, compressae manus.
Voce referre, eloqui.

Contigit, evenit, accidit, a Diis concessum est.

Oppetere, scil. mortem, den Tod leiden.

Tydides, Tydei filius, Diomedes.

Occumbere, obire mortem.

Animam effundere, vitam reddere, das Leben aushauchen.

Saevus, fortis.

Aeacides, Achilles, Aeaci nepos.

Telo jacere, telo interfectum jacere.

Hector, Priami filius, fortissimus Trojanorum.

Sarpedon, filius Jovis, rex Lyciae.

Simois, fluvius ad Trojam ex Ida monte defluens.

Fortia corpora, corpora fortium virorum.

Jactare, dicere.

Stridens aquilone, procella ab aquilone incitata, immissa, a septemtrione cum magno stridore veniens.

Procella, vis et impetus venti.

Adversa, ex adverso, contraria, a prora irruens.

Ferire, percutere.

Tollere, erigere, sublevare.

Avertere, se avertere, averti, in hanc vel illam partem ferri.

Dare latus, inclinari.

Cumulus, altitudo cumulatae aquae.

Praeruptus, in altum elevatus.

Aperire, ostendere.

Aestus, ebullitio et fervor aquarum, das ungestüme Meer.

Torquere, schleudern.

Arae, duae insulae seu verius scopuli ex adverso Carthaginis, inter Apollinis et Mercurii promontoria, saepius pro una insula habiti, in geographicis tabulis Zimbra dicta, olim Aegimurus.

Dorsum, scopulus eminens.

Mare summum, superficies maris.

Brevia, vadosa et arenosa loca maris, seichte Oerter.

Syrtes, Sandbänke.

Urgere, impellere.

Illidere, schmeissen, stossen.

Vada, Untiefen.

Lycii, incolae Lyciae, regionis Asiae inter Pamphiliam et Cariam, qui Trojanis auxilio fuerant in bello contra Graecos.

Orontes, ductor Lyciae classis.
A vertice, desuper.
Pontus, fluctus.
Excutere, ejicere.
Magister, director navis, gubernator.
Agere, versare.
Vorare, absorbere.
Vortex, Strudel.
Gurges, Wirbel des Wassers.
Tabula, Brett.
Gaza, opes, divitiae.
Grandaevus, senex.
Hiems, tempestas.
Laxus, solutus.
Compages, junctura, Fuge.
Inimicus, exitiosus.
Imber, aqua maris.
Rima, fissura.
Fatiscere, aperiri.
Misceri, turbari.
Imis vadis, fundo.
Stagna, mare.
Refusus, erutus, exturbatus.
Commotus, turbatus.
Alto, ex fundo maris.

Disjectus, dissipatus.
Ruina coeli, imber et procella.
Latere, in occulto esse, ignorari.
Numen, voluntas, iussum.
Moles, tempestas, rerum perturbationes.
Quos ego, scil. punire possem vel deberem.
Praestat, melius est.
Motus, excitatus, empört.
Componere, sedare.
Post, postea, in posterum.
Commissum, delictum, crimen.
Luere, solvere.
Maturare fugam, celeriter fugere, ocius discedere.
Saevus, magnus, potens.
Aula, regia.
Dicto citius, antequam orationem finisset.
Placare, sedare.
Cymothoe, una ex Nereidibus.
Triton, Deus marinus, Neptuni et Salaciae filius.
Detrudere, dejicere, depellere.
Levare, erigere.
Temperare, placare.
Perlabi, percurrere.

Seditio, rebellio, tumultuatio, Aufruhr.

Gravis, venerabilis.

Cadere, sedari, residere.

Fragor, Geräusch, Getöse.

Senitor, pater.

Apertus, serenus.

Currus secundus, currus qui facile sequitur equos currentes, celer.

Defessus, fessus, iactatus tempestate.

Aeneadae, Trojani.

Secessus, sinus secretus, longe remotus a celebritate hominum.

Objectu laterum, lateribus porrectis.

Quibus, ad quae.

In sinus scindere sese reductos, vid. Georg. IV. 420.

Hinc atque hinc, in utroque latere, ab utraque extremitate.

Minari, eminere.

Scena, prospectus.

Silvae coruscae, silvae quae micant, coruscant, dum vento agitantur.

Horrens, horrorem iniiciens.

Imminere, adesse, adstare.

Fronte sub adversa, in littore continenti, ex adverso insulae.

Vivus, naturalis.

Uncus morsus, dens incurvus.

Subire, succedere.

Amor telluris, soli attingendi cupiditas.

Arena, littus.

Sale tabens, unda marina respersus, madidus.

Ponere, reponere.

Rapere, raptim excipere.

Fomes, materia arida, ligna arida.

Ceres, frumentum.

Cerealia arma, instrumenta, quibus frumentum tractatur.

Expedire, efferre.

Fessi rerum, calamitatibus fatigati.

Receptus, e periculo naufragii servatus.

Res, calamitates, casus.

Torrere, arefacere, siccare.

Omnem prospectum pelago petere, mittere oculos in pelagum.

Biremes, naves.

Arboreus, ramosus.

Vulgus, grex cervorum.

Miscere, perturbare.
Agere, agitare, persequi.
Frondeus, frondosus.
Vina onerare cadis, vinum infundere cadis, i. e. vasis vinariis.
Acestes, rex Siciliae.
Littus Trinacrium, littus Siciliae, quae a tribus promontoriis Trinacria dicebatur.
Mulcere, mitigare, solari.
Ante mala, mala praeterita, mala quae antea passi sumus.
Scyllaea rabies, furens Scylla.
Penitus, in intima parte.
Accedere, propius venire.
Cyclopia saxa, littus Cyclopum saxosum in Sicilia.
Moestus, moestum reddens.
Mittere, deponere.
Discrimen, periculum.
Fas, fatis permissum.
Resurgere, reparari, renasci.
Durare, perdurare, ausharren.
Secundus, prosper, felix.
Aeger, tristis.
Premere, occultare.

Accingere, parare se.
Tergus, pellis, cutis.
Diripere, abziehen.
Viscera, carnes.
Tremens, adhuc palpitans.
Ahenum, Kessel.
Locare, ponere.
Ministrare, subjicere.
Victus, cibus.
Revocare, reparare.
Fusus, prostratus.
Ferinae, scil. carnis.
Exemtus, sublatus, fugatus.
Longo cum sermone, multis cum querelis.
Requirere, desiderium declarare.
Extrema pati, mori.
Acer, strenuus.
Mare velivolum, mare in quo vela volant.
Jacens, porrectus in longum.
Latus, late habitans.
Defigere lumina, die Augen richten.
Jactare, versare.
Curae, cogitationes, consilia.
Lacrimis oculos suffusa, mit Thränen im Auge.

Nitens,

Nitens, pulcher.
Funera, clades, calamitates.
Ob Italiam, propter Italiae aditum, ne ad Italiam accedant.
Hinc, ab his Trojanis.
Volventibus annis, einst, nach Jahren.
Ductores, duces, regnatores, imperatores.
Revocatus sanguis, stirps renovata per novam progeniem.
Ditio, potestas.
Tenere, possidere.
Sententia, Gesinnung.
Vertere, mutare.
Occasus, excidium.
Solari, dolorem conceptum levare.
Fatis, scil. melioribus.
Contrarius, adversus.
Rependere, compensare.
Fortuna, widriges Geschick.
Dare, facere.
Liburni, populus Illyrici.
Timavus, vid. Ecl. VIII. 6.
Superare, praetervehi, praeternavigare.
Proruptus, profusus, ausgetreten.
Pelagus, aquarum vis, pelago similis.

Premere, operire, inundare.

Patavium, urbs Italiae, in Venetis, ad Adriaticum mare.

Figere arma, affigere, suspendere arma in foribus et parietibus templorum; quod fieri solebat, quando pax erat restituta.

Compostus, compositus, sepultus.

Annuere, nutu concedere.

Infand m, vid. Georg. I. 479.

Prodi, per fraudes perdi.

Sceptrum, regnum.

Reponere, restituere.

Subridere, lächeln.

Sator, genitor, pater.

Serenare, serenum reddere.

Osculum, basium, Kuſs.

Libare, libando, leviter attingendo sumere.

Parce metu, noli metuere, abjice metum.

Cytherea, Venus, a Cythera insula sic dicta.

Magnanimus, animosus, fortis.

Remordere, sollicitare, cruciare.

Volvere, evolvere, repetere, enarrare.

Fatorum arcana, fata abscondita et secreta.

Movere, aperire, declarare, manifestum facere.

Italia, in Italia.

Contundere, domare.

Mores ponere, leges dare.

Moenia ponere, urbem condere, aedificare.

Terna hiberna, tres hiemes.

Rutuli, populi Italiae, qui Latium tenuerunt.

Subactus, victus.

Dum res stetit Ilia, dum regnum Trojanum incolume fuit.

Regno, sub regibus.

Volvendus, volutus, se volvens.

Orbes magnos imperio explere, per annos regnare longos.

Multa vi, magnis opibus, magno hominum rerumque apparatu.

Regnabitur, regnum durabit.

Gens Hectorea, reges e stirpe Trojana.

Regina, regio sanguine orta.

Sacerdos, virgo Vestalis.

Gravis Marte, e Marte gravida.

Geminam prolem partu dare, gemellos parere.

Ilia, Trojana stirpe oriunda, Rhea Sylvia.

Nutrix, sic dicitur lupa, quia Romulus a lupa nutritus fertur.

Tegmen, exuviae, pellis.

Laetus, ornatus.

Excipere, sequi, succedere.

Mavortia moenia, Roma, a Martis filio condita.

Ponere, constituere.

Asper, inimicus.

Metus, quidquid metum injicit, terror.

Fatigare, sollicitare, perturbare, commovere.

Consilia in melius referre, animum in meliorem partem mutare.

Fovere, tueri.

Togatus, toga vestitus, vestimenti genere quod insigne pacis fuit.

Sic placitum, sic constitutum, decretum.

Lustrum, spatium quinquennale, quum quadriennio exacto, quintus annus jam procurrit.

Labi, verfliefsen.

Aetas, tempus.

Domus, familia.

Assaracus, Trois filius, Anchisae avus.

Phthia, oppidum Thessaliae, patria Achillis.

Mycenae, urbs Peloponnesi, Agamemnonis regia.

Servitio premere, unterjochen.

Terminare, terminos vel fines constituere, finire.

Demissus, proficiscens, proveniens.

Vocari votis, vid. Georg. I. 42.

Asper, durus, tristis.

Positus, finitus.

Mitescere, ruhig werden.

Canus, priscus, antiquus.

Jura dare, leges dare, regnare, imperio praeesse.

Dirus, abominandus.

Ferrum et compages, vincula ferrata.

Arctus, constrictus, maxime conjunctus.

Belli portae, intelligitur templum Jani, quod tempore pacis claudebatur.

Furor impius; bellum civile.

Ahenus, aereus.

Nodi, catenae, vincula.

Maja genitus, Mercurius, filius Jovis et Majae Atlantis filiae.

Hospitium, Aufnahme.

Arcere, prohibere.
Ponere, deponere.
Ferox, ferus, immitis.
Cor, animus.
Quietus, placidus, propitius.
Volvere, agitare, reputare.
Almus, gratus, jucundus, wohlthätig.
Exactus, exploratus, compertus.
Referre, narrare.
Convexus, Gewölbe.
Clausus, occlusus, septus.
Gradi, ingredi, incedere.
Crispare, torquere, vibrare.
Hastilia lato ferro, hastae, quibus praefixum latum ferramentum.
Ferre se, incedere, ire.
Os, vultus, facies.
Habitus, amictus, vestimentum.
Threissa, Thracia.
Harpalyce, filia Harpalyci, regis Amymnaeorum, populorum Thraciae.
Volucris, velox.
Fuga, celer cursus, velocitas.
Praeverti, praevenire, superare.
Habilis, levis.

Diffundere, dispergere, hin- und her wehen.
Nodus, vinculum, cingulum.
Sinus fluentes, der herunterhängende Schlepp des Kleides.
Colligere, revincire.
Succinctus, instructus.
Maculosus, maculis conspersus, fleckicht.
Premere, insequi.
Orsus, qui loqui incipit.
Memorare, alloqui.
Hominem sonare, hominem sonitu indicare.
Sanguis, genus.
Sis felix, sis propitia.
Levare laborem, succurrere malis.
Quaecunque, qualiscunque Dea es.
Jactari, versari.
Tibi, in tuum honorem.
Cadere, mactari.
Dignari, dignum censere, facere.
Vincire, religare.
Cothurnus, vid. Ecl. VII. 32.
Agenoris urbs, urbs a progenie Agenoris condita. *Agenor* autem rex fuit Phoenicum.
Fines, regio, regnum.

Intractabilis, indomitus.
Germanus, frater.
Longa injuria, longa narratio injuriae.
Longae ambages, weitläufige Erzählung.
Sequi, tenere.
Fastigia rerum, capita rerum, die Hauptsachen.
Miserae, a misera.
Intactā, inviolata, virgo.
Jugare. conjugare, conjungere.
Omina, auspicia nuptialia, nuptiae.
Pygmalion, Beli filius, rex Tyri.
Incautus, qui non cavet, qui nihil timet.
Superare, adoriri.
Securus, nil curans.
Celare, occultum tenere.
Aeger, tristis.
Malus, fraudulentus, dolosus.
Simulare, fingere, vorgeben.
Ludere, illudere, täuschen.
Imago, der Schatten.
Modis miris, mirabiliter.
Crudeles arae, crudele facinus ad aras commissum.
Trajectus, durchbohrt.

Nudare, manifestum facere.
Coecus, occultus.
Scelus domus, scelus a fratre commissum.
Retegere, revelare.
Auxilium viae, subsidium itineris conficiendi.
Recludere, aperire, ostendere.
Crudelis, magnus, ingens.
Acer, vehemens.
Pygmalionis opes, opes, quas Pygmalion suas esse putabat.
Mercari, emere.
Facti de nomine Byrsam, in quo arcem condiderunt, a facto denominatam Byrsam.
Taurinum tergum, tergus, corium a tauro detractum.
Tenere, tendere.
Talibus ille, scil. respondit.
Repetere, beginnen.
Origo, initium.
Pergam, scil. dicendo, narrando.
Vacat, otium est.
Annales, historia, narratio.
Clausus, tectus tenebris, ereptus oculis.
Componere, finire.

Per aures ire, ad aures pervenire.
Antiquus, nobilis.
Forte suá, casu, quo solet.
Pius, religiosus.
Raptus ex hoste, e manibus hostium ereptus.
Bis deni, viginti.
Conscendere, ingredi.
Datus, monstratus.
Convolsus, vexatus, laceratus.
Peragrare, perambulare.
Interfari, dazwischen reden.
Invisus, odiosus.
Auras vitales carpere, vivere.
Perferre se, sich begeben.
Redux, salvus.
Versis aquilonibus, mutatis ventis.
Relatus, reductus e periculis.
Augurium, ars augurandi.
Vanus, fallax, mendax.
Aetheria plaga, regio aëris.
Lapsus, qui descendit.
Jovis ales, aquila.
Turbare, agitare, insequi.
Capere, tenere, insidere.
Captas, capiendas.

Despectare, despicere.
Coetu, agmine facto.
Polus, coelum, aër.
Ostia, aditus, ingressus portus.
Roseus, suavis, pulcher.
Refulgere, resplendere.
Ambrosius, ambrosia imbutus.
Spirare, emittere, diffundere, exhalare.
Patere, patefieri, manifestari.
Dari, concedi.
Gressum tendere, seinen Gang richten.
Obscurus aër, densa nubes.
Saepire, circumdare.
Amictus, tegmentum, Hülle.
Contingere, malum inferre.
Moliri moram, detinere.
Paphus, urbs Cypri, in qua Venus colebatur.
Sublimis, sublatus, per altum volans.
Sabaeo ture, vid. Georg. II. 117.
Calere, glühen.
Halare, duften.
Corripere, celeriter exigere.
Semita, Pfad.
Plurimus, altus, editus.

Adversus, ex adverso situs.
Moles, magnitudo.
Magalia, humiles casae, rustica domicilia.
Strata viarum, stratae viae.
Instare, instanter incumbere operi.
Ardens, multum festinans.
Ducere, producere, extendere, aedificare.
Moliri, exstruere.
Subvolvere, hinaufwälzen.
Optare, eligere.
Tectum, domus.
Sulcus, fossa.
Jura, iudicium, ius dicentes, iudices ipsi.
Sanctus, augustus, inviolabilis.
Locare, jacere.
Immanis, valde magnus, ingens.
Decora, ornamenta.
Aestate nova, in principio aestatis.
Florens, floridus.
Exercere, fatigare.
Sub sole, interdiu, per diem.
Educunt foetus, vid. Georg. IV. 163 — 169.
Liquens, defecatus, purus.
Laetissimus umbrae, jucundissimus propter umbram.

Signum, omen.
Acer, fortis.
Facilis victu, qui facilem et paratum victum habet.
Sidonia, e Sidone, urbe Phoenicia haud procul a Tyro, oriunda.
Numen, simulacrum, statua.
Opulentus, dives.
Gradibus, per gradus, quibus ascendebatur.
Surgere, sich erheben.
Nexae, scil. liminibus, adjunctae impositae.
Trabes, postes.
Cardo, Thürangel.
Lenire, mitigare, minuere.
Afflictae res, fortuna adversa.
Melius confidere, majorem fiduciam habere.
Lustrare, circumspicere.
Opperiri, exspectare.
Fortuna, felicitas.
Manus, opera, picturae.
Operum labores, opera affabre elaborata.
Iliacas pugnae, pugnae ad Ilium commissae.
Vulgatus, publicatus, notificatus.

Atridae, Agamemnon et Menelaus, filii Atrei, regis Mycenarum.

Priamus, rex Trojae.

Saevus, infestus, iratus.

Noster labor, fama de nostris calamitatibus.

Laus, virtus, quae laudem meretur.

Sunt lacrimae rerum, deflentur casus humani.

Mentem tangere, animum afficere.

Mortalia, quae mortalibus accidere solent.

Solvere, dimittere.

Pascere, delectare.

Pictura inanis, quae non res ipsas sed rerum imagines repraesentat.

Largo flumine, scil. lacrymarum.

Humectare, irrigare.

Pergama, proprie arx Ilii, saepe autem pro urbe ipsa sumitur.

Phryges, incolae Phrygiae, regionis Asiae minoris; hic, Trojani.

Instare, persequi.

Cristatus, cristam in galea ferens, der einen Helmbusch trägt.

Rhesus, rex Thraciae, qui Trojanis auxilio venit.

Tydides, Diomedes, Tydei filius.

Ardens, acer, muthig.

Avertere, abigere.

Xanthus, fluvius Trojanus.

Troilus, Priami filius.

Impar, inaequalis.

Congredi, pugnare.

Ferri, trahi.

Haerere, pendere.

Resupinus, procumbens facie in coelum versa.

Currus inanis, currus rectore privatus.

Versus, tractus, ductus.

Inscribere, lineam ducere, sulcare.

Non aequus, iniquus, infensus, iratus.

Iliades, mulieres Trojanae.

Crinibus passis, dispersis, mit fliegenden Haaren.

Peplum, vestis foeminarum, quam illae simulacris Dearum offerebant, inprimis Minervae.

Suppliciter, ex animi submissione.

Tundere, percutere.

Solo fixos oculos tenere, terram despicere.
Aversus, renuens, indignans, iratus.
Raptare, schleifen.
Exanimus, mortuus.
Spolia, arma, quibus Hector spoliatus erat.
Inermis, wehrlos.
Permixtus, scil. proelio, pugnans.
Eous, orientalis.
Memnon, filius Aurorae et Tithoni, dux Aethiopum, qui ex Oriente Trojanis auxilio venit.
Amazonides, Amazones, mulieres Scythicae, bellatrices.
Pelta lunata, scutum brevissimum, in modum lunae jam mediae.
Penthesilea, regina Amazonum auxilium Trojanis ferens.
Ardere, fortiter pugnare.
Subnectere, subligare, subjungere.
Exsertus, nudatus.
Concurrere, pugnare.
Mirandus, admiratione dignus.
Obtutus, aspectus.
Stipare, circumdare, comitari.
Eurotas, fluvius praeterfluens Lacedaemonem.

Cyn-

Cynthius, mons Insulae Deli.
Exercere, ducere, instituere.
Glomerare, congregare.
Oreades, Nymphae montium.
Latona, mater Apollinis et Dianae.
Pertentare, Georg. III. 250.
Instare, urgere, antreiben.
Testudo, convexitas, Wölbung.
Arma, armati.
Solium, sedes regia, Thron.
Subnixa, dum pedibus scabella subjecta erant, unterstützt.
Jura legesque dare, ius dicere, Gericht halten.
Opera, aedificatio urbis.
Aequare partibus justis, aequaliter dividere.
Sorte trahere, verloosen.
Concursus, Zulauf.
Dispellere, in diversas partes pellere, dispergere, dissipare.
Avehere, abducere.
Dissimulare, reprimere se, continere se.
Speculari, percontari.
Amictus, circumdatus.
Quid, ad quid, propter quid.

Lecti, delecti.

Venia, gratia, propitia et benevola voluntas.

Copia fandi, facultas, potestas loquendi.

Maximus, scil. natu.

Placido pectore, nullo modo turbatus.

Dare, concedere.

Infandi ignes, qui adversus fas, iusque gentium inferuntur.

Pius, qui nullam injuriam, nullum nefas committit.

Propius, accuratius, cum majore attentione.

Res, Vorhaben, Absicht.

Penates, domicilia.

Populare, vastare, evertere.

Vertere, avertere, abigere.

Vis, audacia.

Superbia, insolentia.

Locus, regio.

Uber glebae, ubertas, fertilitas soli.

Oenotri, populi Pelasgiae.

Minores, posteri, seriores.

Gens, terra.

Huc, ad hanc regionem.

Subitus, repentinus.

Nimbosus, stürmisch.

Orion, sidus, cujus ortu vel occasu tempestates et procellae exoriri solent.

Coecus, ignotus, latens.

Procax, urgens obstinate, vehemens.

Auster, hic, ventus quicunque.

Supero, aestuo, intumeo.

Salum, mare.

Adnare, natando pervenire; appellere.

Hospitium arenae, escensus in littus.

Ciere, excitare.

Prima terra, littus.

Sperare, timere.

Fandus, justus.

Nefandus, injustus.

Vesci aura aetheria, vivere.

Occubare umbris, ins Schattenreich hinabsteigen.

Non metus, non metuendum.

Officio certare, beneficiis provocare.

Quassatus, concussus, oppressus.

Subducere, in terram trahere.

Aptare, adjungere, affigere.

Stringere, concidere.

Rex, dux.

Absumtus, ablatus, exstinctus.

Salus, ille a quo salus dependet, i. e. Aeneas.

Freta Sicaniae, maria Siciliae.

Talibus, scil. verbis orabat.

Fremere, assentiri cum murmure.

Vultum demittere, die Augen niederschlagen.

Solvere, dimittere.

Secludere, ejicere, deponere.

Res dura, dura rerum conditio.

Moliri, facere.

Custos, viri in custodia et praesidio locati.

Virtutes, res fortiter gestae.

Incendium, ardor, vis, Wuth.

Obtusus, hebes, ignavus, stupidus.

Gestare, habere.

Pectus, ingenium.

Aversus, remotus.

Jungere equos, si de Sole dicitur, est: orin iter diurnum conficere.

Saturnia arva, Latium, ubi Saturnus regnavit.

Erycis fines, Sicilia, ubi Eryx Butae et Veneris filius monti nomen dedit, in quo templum Veneris fuit.

Statuere, condere.
Nullo discrimine agi, parem gratiam habere, gleich gut gehalten werden.
Compulsus, depulsus, delatus.
Certus, fidelis.
Dimittere, in diversas partes mittere.
Lustrare, circumire, peragrare.
Ejectus, qui ex naufragio in littus appulit.
Arrectus, excitatus.
Erumpere nubem, rumpendo nubem emergere ex ea.
Compellare, alloqui.
Surgere, oriri.
Receptus, vid. Aen. I. 178.
Unus, Orontes.
Respondere, congruere, convenire.
Scindere se, dividere se.
Purgare se, solvi, extenuari.
Apertus, purus, clarus, serenus.
Refulgere, apparere.
Decorus, elegans, egregius, pulcher.
Caesaries, comae.
Genetrix, mater.
Lumen, nitor, splendor.
Afflare, affundere.

Honores, pulchritudo.
Manus, scil. artificis.
Decus, ornamentum.
Parius lapis, marmor candidum ab insula Paro sic dictum.
Cunctis improvisus, a nemine praevisus.
Infandi labores, casus, qui tam magni sunt, ut enunciari non possint.
Reliquiae Danaum, a Danais relicti.
Exhaustus, attritus, consumtus, vexatus.
Sociare, in sociaetatem accipere.
Grates persolvere, gratias referre.
Non opis est nostrae, non possumus.
Respectare, respicere, begünstigen.
Si quid est, si in ullo pretio est, si quid valet.
Rectum, recte actum, aequum, justum.
Laetus, faustus, felix.
Ferre, producere.
Convexa, latera et ambitus.
Pascere, sustinere.
Quae me cumque vocant terrae, quocunque abiero, ubicunque fuero.
Petere, tangere.
Casus, fortuna.

Immanis, horridus, asper, incultus.
Applicare, appellere.
Anchises, Capyos filius.
Teucer, filius Telamonis et Hesionae, Laomedontis regis filiae et Priami sororis.
Opimus, opulentus.
Ditione tenere, in potestate habere.
Casus, ruina.
Reges Pelasgi, duces Achivorum.
Laude ferre, laudibus efferre.
Succedere, intrare.
Discere, tenere, novisse.
Indicere honorem, supplicationem decernere.
Horrentia, scil. setis seu pilis.
Terga suum, sues.
Munera, laetiamque dii (diei), munera, quibus diem tam faustum ac festum exhilararent.
Luxus, magnificentia.
Laboratus, textus.
Vestis, stragula, Decke.
Superbus, splendidus.
Argentum, vasa argentea.
Mensis, scil. imponebatur.

Caelata in auro facta, pocula aurea in quibus caelata erant facta.

Rerum, scil. gestarum.

Consistere, quiescere.

Ferre, nuntiare.

Carus, amans.

Stare, esse.

Palla, vestis mulierum, promissa ad pedes.

Signa, formae rerum vel hominum intextae.

Rigens, plenus, densus.

Velamen circumtextum acantho, velamen (genus vestis muliebris tenuissimum) praetextum acanthi foliis, vestis oram ambientibus.

Helena, filia Jovis et Ledae, uxor Menelai, regis Spartanorum.

Inconcessi Hymenaei, illicitae nuptiae.

Efferre, secum exportare.

Monile, ornamentum colli.

Baccatus, margaritis ornatus, mit Perlen besetzt.

Duplex gemma auroque corona, diadema aureum gemmis distinctum.

Celerans, celeriter peragere cupiens.

Artes, doli.

Furens, vehementi amore captus.

Ossibus implicare ignem, ossibus ac medullis flammas inserere, immittere.

Domus, stirps, gens.

Ambiguus, fallax.

Bilinguis, fallax, perfidus.

Urere, cruciare.

Atrox, saevus.

Recursare, recurrere, revenire.

Aliger, alas gerens.

Amor, Cupido, filius Veneris.

Meae vires, *mea magna potentia*, per quem ego valeo et potens sum.

Pater summus, Jupiter.

Tela Typhoïa, fulmina sic dicta, quia Jupiter iis usus est in Typhoeum.

Temnere, contemnere.

Numina, auxilium, potentia.

Nota tibi, notum tibi est.

Tenere, in potestate habere.

Morari, detinere.

Junonia hospitia, hospitium Aeneae in urbe, ubi Juno praecipue colitur, quae Junoni dicata est.

Tanto cardine rerum, in tanto rerum momento, dum res summa agitur.

Cessare, acquiescere.

Cingere, irretire, illaqueare.

Flamma, amor.

Ne quo se numine mutet, ne Junonis machinatione aliqua animus ejus mutetur.

Mens, consilium.

Regius puer, Ascanius.

Accitus, evocatio, citatio, mandatum veniendi, Ruf.

Urbs Sidonia, Carthago.

Mea maxima cura, qui mihi maxime curae est, quem praecipue amo.

Restantia, quae restiterunt, superfuerunt.

Sopitus somno, immersus profundo somno.

Cythera, insula Laconicae objecta.

Idalium, mons Cypri, Veneri sacer.

Ne qua, scil. ratione, via.

Scire, rescire, percipere.

Doli, fraus.

Medius, in medio negotio.

Occurrere, impedimento esse.

Fallere dolo, mentiri, simulare, falsum exhibere.

Mensae, epulae.
Latex Lyaeus, vinum.
Figere, imprimere.
Fallere veneno, per fraudem venenum instillare.
Exuere, deponere.
Quies, somnus.
Irrigare, infundere.
Fotus, complexus.
Amaracus, Majoran.
Adspirans, adhalando odores.
Aulaeum, Teppich, Decke.
Superbus, magnificus.
Componere se, considere.
Sponda, lectus, triclinium.
Locare, collocare.
Stratum ostrum, stragula purpurea.
Lympha, aqua.
Ceres, panis.
Expedire, proferre, ministrare.
Tonsis ferunt mantelia villis, vid. Georg. IV, 377.
Penum struere, instruere et adornare edulia ac cibos.

Flammis adolere Penates, flammas adolere in focis.

Torus, stratum in quo cubatur.

Pictus, gestickt.

Flagrans, ardens, fulgens.

Pestis, exitiosus amor.

Devotus, destinatus.

Expleri, satiari.

Ardescere, ardore incendi.

Tuendo, intuendo, inspiciendo.

Moveri, capi, delectari.

Implere, satiare, Genüge thun.

Petere, aggredi insidiis.

Insidere, in gremio sedere.

Mater Acidalia, Venus, ab Acidalio fonte qui est in Orchomeno, Boeotiae civitate, sic dicta.

Abolere Sichaeum, memoriam ac amorem Sichaei prioris conjugis delere.

Vivus amor, amor erga vivum.

Praevertere, occupare.

Resides animi, animus ad amandum iners, et piger.

Desueta corda, scil. amore, quae desuescere paene inceperant amare.

Postquam prima quies epulis, cum primum epulandi finis esset factus.

Coronare, vid. Georg. II. 528.

Vocem volutare, lärmen.

Lychnus, lucerna.

Laquear, die Decke des Zimmers.

Funalia, funiculi cera illiti, faces.

Merum, vinum purum.

Soliti, scil. implere.

Jura dare, praeesse, sub tutela habere, walten.

Bonus, propitius.

Coetum celebrare, convivio interesse.

Libare laticum honorem, vinum in Deorum honorem effundere.

Libato, postquam libatum erat.

Summo tenus ore, ad summa usque labella.

Increpitans, adhortans, invitans ad bibendum.

Impiger, strenuus, diligens, celer.

Pleno auro se proluere, poculum vini plenum epotare.

Crinitus, longos crines habens.

Personare, canere.

Errans luna, errores seu cursus lunae.

Labores, defectus.

Ignes, fulgura.

Arcturus, vid. Georg. I. 68 et 204.

Hyades, vid. Georg. I. 138.

Pluvius, pluviosus.

Gemini Triones, Helice et Cynosura, Ursa major et minor; vid. Georg. III. 381.

Quid tantum — solet, vid. Georg. II. 481.

Ingeminare plausu, multiplicare applausum.

Noctem trahere sermone, in noctem protrahere sermonem.

Longum amorem bibere, longo haustu amorem imbibere.

Rogitare, interrogare.

Quantus, quam magnus corporis viribus et animi virtute.

Errores, itinera, Umherirren.

Te septima portat errantem aestas, per septem annos erras.

Fluctus, maria.

LIBER II.

Conticescere, tacere.
Intenti ora tenebant, erant intenti, habebant vultus et oculos intentos.
Orsus, coepit loqui.
Opes, divitiae, facultates.
Lamentabilis, lamentatione dignus.
Eruere, evertere.
Quorum pars magna fui, quorum magna pars me ipsum attingit, ad me spectat.
Myrmidones, populi Thessaliae, socii Achillis.
Dolopes, incolae Scyri, insulae in mari Aegaeo, socii Pyrrhi, filii Achillis.
Miles Ulixi, Ithacensius aliquis.
Temperare, abstinere.
Praecipitare, praecipitari, praecipitare se, descendere in Oceanum.
Cadens, occidens.
Amor, desiderium.
Supremus labor, clades, excidium.
Fractus, debilitatus.
Labentibus, praeterlapsis, transactis.

Instar montis, ad montis magnitudinem.
Secta abies, trabes abiegnae.
Intexere, iungere.
Costae, latera.
Vagari, spargi.
Delecta virum corpora, delecti viri.
Sortiri, loosen.
Latus coecum, corpus equi in quo occulti latere poterant.
In conspectu, scil. Trojae.
Tenedos, insula in mari Aegaeo, inter Mitylenen et Hellespontum contra Trojam; prope Sigaeum.
Male fidus, non satis tutus.
Carina, navis.
Condere, abscondere.
Vento, scil. secundo.
Petere, navigare.
Solvere se luctu, tristitiam deponere.
Pandere, aperire.
Dorica castra, castra Graecorum.
Tendere, tentorium habere.
Classes, naves.
Innupta, quae nunquam nubet.
Moles equi, ingens equus.

Ferre,

Ferre, constituere, velle.
Terebrare, perforare.
Tentare, explorare.
Scindi, dividi.
Incertus, instabilis.
Contraria studia, diversae partes.
Laocoon, Priami filius, Apollinis sacerdos.
Ardens, scil. ira.
Avehi, abire.
Lignum, ligneus equus.
Inspicere, speculari.
Venire desuper, ex altiore loco venire ad opprimendum.
Error, fraus.
Ferus, equus.
Curva compagibus, ex compage lignorum curva.
Stetit tremens, contremuit.
Recussus, concussus.
Gemitus, sonitus resultans.
Si fata Deum, scil. non fuissent, si non fatale fuisset.
Mens, scil. Trojanorum.
Laevus, stultus.

Argolicae latebrae, equus, quo latebant Argivi.

Foedare, dilacerare, concidere.

Trahere, cum festinatione adducere.

Struere, moliri.

Fidens animi, voll Vertrauen.

Versare, agitare, exigere, ad finem perducere.

Certare illudere, certatim illudere.

Crimine ab uno, ex unius scelere.

Discere, cognoscere, kennen lernen.

Sanguis, vita ipsa.

Conversus, mutatus.

Compressus, sedatus.

Impetus, Wuth.

Cretus, creatus, propagatus.

Ferre, afferre, nuntiare.

Quae sit fiducia capto, quid speret, captus cum sit.

Fuerit quodcunque, quidquid evenerit, mihique exinde acciderit.

Fingere, efficere, reddere.

Vanus, fallax.

Improbus, iniquus, adversarius.

Fando, narrando, aliorum narratione.

Belides, ortum ducens a Belo.

Palamedes, Nauplii, regis Euboeae, filius.

Sub falsa proditione, sub falso crimine proditionis.

Pelasgi, Achivi.

Insons, innocens.

Vetare, dissuadere.

Demittere neci, interficere.

Cassus lumine, privatus vita.

Consanguinitate propinquus, verwandt.

In arma, ad bellum.

Primis ab annis, scil. belli, ab initio belli.

Dum stabat regno incolumis, dum auctoritas ejus adhuc incolumis erat.

Vigere, valere.

Decus, honor.

Gerere, habere.

Pellax, qui per blanditias solet fallere.

Concedere ab oris superis, vita recedere, ad loca infera descendere.

In tenebris, inclusus domi, segregatus ab hominibus.

Trahere, degere.

Indignari, aegre ferre, bedauren.

Si fors tulisset, si occasio adesset.

Promittere, minari.

Mali labes, origo, caussa, initium ruinae.

Crimen, criminatio, Beschuldigung.

Ambiguus, dubius, suspicionis plenus.

Arma, fraudes et insidiae.

Conscius, scil. eorum quae dixissem.

Calchante ministro, Calchantis auxilio, Calchas autem Thestoris filius, vates nobilis.

Nequidquam, frustra.

Ingratus, molestus, injucundus.

Revolvere, commemorare.

Uno ordine habere, eodem loco et numero ducere, einander gleich achten.

Id audire, scil. esse me unum ex Achivis.

Jamdudum, quam primum.

Ithacus, Ithacius Ulysses.

Magno mercari, magno pretio emere.

Ardere, ardenter cupere.

Scitari, sciscitari, interrogare.

Ars, Ränke.

Prosequi, pergere.

Pavitans, tremens.

Ficto pectore, animo ad fraudem composito, subdole et fraudulenter.

Moliri, parare.

*nterclud*ere, coercere.

Euntes, ire cupientes.

Trabes acernae, trabes ex acere, (von Ahorn,) assumtae.

Contextus, conjunctus.

Nimbus, turbo.

Suspensus, sollicitus, dubius.

Eurypylus, Euaemonis filius, ex Ormenio Thessaliae copias adducens.

Adytum, locus secretior in templo, Heiligthum.

Dicta, responsa.

Virgine, Iphigenia.

Caesus, occisus.

Anima, vita.

Litare, sacrificio Deos placare.

Cui fata parent, cui hoc fatis, i. e. oraculo, destinatum sit, ut mactetur pro victima.

Numina divum, voluntas Phoebi, sententia oraculi.

Canere, vaticinari, divinare.

Artifex, homo vafer, mendaciorum dolorumque architectus.

Taciti, apud se, secum.

Videre, providere.
Bis quini, decem.
Tectus, dissimulans.
Prodere, edere, nominare.
Opponere, objicere.
Composito, ex composito, ex pacto.
Rumpere vocem, erumpere in vocem, repente aliquid dicere post longum silentium.
Ara, piaculum, sacrificium.
Conversa ferre, conferre et convertere.
Salsae fruges, mola salsa, far tostum contusum sale adsperso.
Delitescere, latere.
Antiquus, pristinus.
Fors, forte.
Effugium, fuga.
Piare, expiare, punire, ulcisci.
Quod, propter quod, quocirca.
Conscius, testis.
Intemeratus, integer, incorruptus, inviolatus.
Miserescere, misericordia moveri.
Ultro, libenter, facili promtoque animo.
Manicae, vincula manuum.
Levare, dissolvere.

Amicus, benevolus.
Hinc, porro, in posterum.
Edisserere, ordine narrare.
Statuere, fabricare, construere.
Petere, sibi velle, desiderare.
Religio, consecratio.
Exutus, exemtus, solutus, liberatus.
Ignes, lumina: intelliguntur sol, luna et sidera.
Testari, obtestari.
Fas mihi, liceat mihi.
Sacrata jura resolvere, iure sacro, iure civitatis se liberare.
Ferre sub auras, proferre, patefacere.
Tegere, occultare.
Ferre, dicere.
Rependere magna, magnam mercedem persolvere, einen großen Dienst leisten.
Stare, beruhen.
Fatale Palladium, simulacrum Palladis, in quo stabat fatum Trojae.
Avellere, abripere, abducere.
Contingere, attrectare.
Fluere, diffluere, dilabi.
Retro sublapsa referri, retro ferebatur.

Mens, favor, benevolentia.
Tritonia, Pallas, sic dicta a τριτώ (caput) quia capite Jovis nata est.
Monstra, ostenta, portenta, indicia.
Emicare, exsilire.
Parma, scutum breve.
Tentare fuga aequora, fugere per aequora.
Canere, vaticinari.
Exscindere, evertere.
Omina repetere, auspicia instaurare, redauspicari.
Numen, simulacrum Deae.
Avehere, abducere.
Arma parare, opes et copias bellicas instaurare.
Remensus, iterum pernavigatus.
Digerere, ordinare, interpretari.
Moniti, scil. a Calchante.
Effigies, equi signum.
Statuere, ponere, erigere.
Nefas, facinus impium, scelus.
Piare, expiare.
Robora texta, ligna conjuncta.
Coelo, in coelum.
Sub antiqua religione, sub pristino favore,

quem olim pro religione (cultu), Deâ rependebat.

Omen, praesagium.

Pelopeus, Argivus.

Manere, imminere, ingruere.

Coactus, vi expressus, erzwungen.

Larissaeus, sic dictus Achilles a Larissa, urbe Thessaliae.

Objici, evenire.

Improvida pectora, homines, qui tale quid non praeviderant.

Ductus, creatus, electus.

Sollennes arae, arae, ad quas sollenne sacrificium parabatur.

Horrescere, horrore concuti.

Incumbere, innatare.

Jubae sanguineae, barbae seu comae fulvae.

Exsuperare undis, emimere supra mare.

Legere pontum, leniter trahi in superficie maris.

Sinuare volumine, curvare se in volumen seu spiram.

Arva tenere, in littore esse.

Suffectus, infectus, suffusus.

Sibilus, sibilans.

Vibrans, mobilis, celerrime agitatus.

Exsanguis, timens.

Agmen, impetus.

Certus, deliberatus, destinatus.

Implicare, circumdare spiris seu nodis ac voluminibus.

Morsu depasci, admordere et devorare.

Tela ferens, cum telo in manu approperans.

Spirae, nodi.

Ligare, circumplicare, involvere.

Superare, eminere.

Tendere, conari, contendere.

Sanies, sanguis.

Securis incerta, securis non satis certo et valido ictu depressa.

Lapsu, dum labuntur, serpunt.

Delubra summa, templum Minervae in arce summa.

Saevus, iratus.

Tritonis, Pallas.

Tremefactus, tremore concussus.

Novus, magnus, insolitus, repentinus.

Insinuare, insinuare se, immitti, ergreifen.

Scelus expendere, luere poenas ob scelus commissum.

Cuspis, hasta.

Robur, lignum, equus ligneus.

Intorquere, violenter impellere.

Ad sedes, scil. Deae, i. e. templum, quod in arce erat.

Orandus, exorandus, placandus.

Dividere, dissolvere, disrumpere.

Moenia, aedificia intra muros.

Pandere, patentem viam facere.

Accingere, scil. se, praeparare se.

Subjicere pedibus lapsus rotarum, supponere rotas pedibus equi.

Stuppea vincula, funes ex stuppa, (Werg) contorti.

Intendere, illigare.

Scandere, transcendere.

Fatalis, exitium fatale afferens.

Foeta armis, plena armatis viris.

Sacra, hymni Deae sacrati.

Subire, ingredi, intrare.

Illabi, inferri.

Minans, eminens.

Instare, instanter laborare.

Immemor, improvidus, incogitans.
Infelix, exitium afferens.
Sistere, constituere, ponere, collocare.
Fatis futuris, scil. praedicendis.
Cassandra, Priami filia, vates.
Dei, Apollinis.
Delubra, templa.
Festa frons, frons, quae festis diebus adhibetur, ut, laurus, oliva, hedera.
Velare, coronare.
Vertere, circumagi.
Ruere, surgere, prodire.
Per moenia, fusi per urbem, dispersi.
Conticescere, dormire.
Phalanx, proprie, apud Macedones, peditum stabile agmen, quando vir viro, arma armis conserta sunt: hic, classis.
Ire, venire.
Amicus, gratus, favens.
Flammae, fax.
Defensus, servatus.
Pinea claustra, fores in latere, e pinu factae.
Laxare, aperire, dissolvere.
Patefactus, apertus.

Reddere ad auras, edere in lucem.

Se promere, prodere.

Thessandrus, Polynicis et Argiae filius.

Sthenelus, Capanei et Evadnes filius.

Demissum lapsi per funem, delapsi fune demisso.

Acamas, Thesei filius.

Thoas, Andremonis filius.

Pelides, Pelei nepos, sic dictus Neoptolemus, quia pater ejus Achilles filius fuit Pelei et Thetidis.

Primus, qui primus, inter primos egressus est.

Machaon, Aesculapii filius.

Menelaus, Atrei filius.

Fabricator, auctor.

Dolus, equus ad insidias factus.

Epeos, Panopei filius.

Invadere, aggredi.

Vigiles, custodes equi.

Jungere, se conjungere.

Quies, somnus.

Aeger, infirmus, laboribus fessus.

Serpere, latenter membris infundi.

Raptatus, Aen. I. 483.

Bigae, currus duorum equorum jugo actus.
Ater, respersus, inquinatus.
Exuviae Achillis, arma Achillea Patroclo detracta.
Squalens, sordidus.
Expromere, proferre ex pectore.
Lux, salus.
Dardania, Troja.
Quae tantae tenuere morae, scil. te, warum hast du so lange verweilt.
Defessi, scil. cladibus.
Serenus, hilaris.
Foedare, cruentare.
Ruere ab alto culmine, von seiner Höhe herabsinken.
Dare, praestare.
Penates, publici, patrii Dii, urbis tutela.
Moenia, urbs intelligitur Lavinium.
Moenia miscentur diverso luctu, in urbe miscetur luctus, i. e. ejulatus, clamor, a diversis partibus,
Recedere, removeri, entfernt seyn.
Clarescere, clarius audiri.
Excuti, deturbari.
Ascensu superare, ascendere.

Furentes austri, venti flantes.

Flumen montanum, aqua e montibus praecipitanter defluens.

Praeceps, praecipitanter detractus.

Tum vero manifesta fides, nun war die Sache klar.

Dare ruinam, concidere.

Amplus, magnificus.

Volcano superante, cúm ignis vinceret.

Ucalegon, Ucalegontis domus.

Sigea freta, mare circum Sigeum promontorium.

Amens, sine mente et prudentia, perplexus, attonitus, außer sich.

Nec sat rationis, parum consilii.

Glomerare manum bello, colligere milites ad pugnam.

Ardent animi, ardeo, ardenter cupio.

Praecipitare, turbare.

Succurrere, in mentem venire.

Othryades, Othryos filius.

Sacra, vasa et utensilia sacra.

Dei, simulacra.

Ad limina, scil. meae domus.

Res summa, salus reipublicae.

Quam prendimus arcem, quo confugimus.

Summus, ultimus, novissimus.

Inelactabilis, qui luctando superari non potest.

Ferus, iratus, crudelis.

Fundere, abunde emittere.

Victor, propositi effector.

Insultare, in alienum dolorem gaudere.

Bipatens, utrimque patens.

Angusta viarum, angustae viae.

Stat ferri acies stricta, ensis sublatus et erectus est.

Mucro, cuspis ensis.

Coeco Marte, nocturno proelio, quo cerni ac discerni hostis nequit.

Numen divum, furor divinitus immissus.

Ferri, ruere.

Erinnys, furor, impetus animi.

Fremitus, Getümmel.

Oblatus, obviam factus.

Per lunam, per lunae splendorem.

Adglomerare, se adjungere.

Mygdonides, Mygdonis filius.

Insanus, valde magnus.

Gener, scil. futurus.

Furens,

Furens, vaticinans.
Confertus, congregatus, collectus.
Audere, cum audacia procedere.
Super his, posthaec, inde.
Audens extrema, qui extrema mortis pericula adit.
Quae sit rebus fortuna, quae sit rerum fortuna et conditio.
Excedere, abire.
Quibus, per quos, quibus auxiliantibus.
Succurrere, opem ferre.
Nebula, nox.
Improbus, magnus.
Exigere, agere ex latebris.
Coecus, securus cujuscunque periculi.
Rabies ventris, fames.
Siccus, esuriens.
Vadere, irruere.
Cavus, obscurus.
Fando explicare, verbis enarrare.
Lacrimis aequare labores, miserias ex merito deplorare.
Via, platea.
Inertia corpora, corpora hominum inertium,

imbellium, non repugnantium, i. e. senum, infantum, feminarum.

Poenas dare, caedi, mori.

Praecordia, animus.

Plurima mortis imago, caedes facta cernitur, passim caesorum cadavera projecta.

Caterva, agmen militum.

Socia agmina, agmina sociorum, amicorum.

Sera segnities, segnities, quae seros, i. e. tardos facit.

Rapere ferreque, rauben und plündern.

Responsa non fida satis, responsa, quibus fides haberi non potest, quae fidem non faciunt, adeoque suspecta sunt.

Delabi, incidere.

Reprimere, retrahere, referre.

Improvisus, non antea visus.

Premere, treten.

Humi nitens, incedens per humum, pedem figens.

Attollere iras, erigere caput iratum.

Circumfundere, circumdare.

Adspirare, favere.

Exsultans, sese extollens, superbiens.

Dexter, favens, propitius.

Insignia, arma.

Aptare, applicare, anlegen.

Dolus an virtus, scil. adhibeatur.

Comans, crista aut coma ornatus.

Clipei insigne decorum, clipeus insignitus decorus.

Induitur, scil. loro super humeros injecto, et inserta manu ansae.

Accommodare, applicare, anstecken.

Arma recentia, arma quibus recenter hostem spoliaverant.

Haud numine nostro, numine averso, nobis non propitio, duce.

Coeca nox, nox in qua nihil cerni potest.

Proelia conserere, pugnare.

Nihil fas, non licet.

Invitis divis, Diis abnuentibus, refragantibus.

Fidere, scil. sibi aut fortunis suis.

Priameia virgo, Priami filia.

Tendere, convertere, dirigere.

Arcere, continere, coercere.

Species, spectaculum.

Furiatus, furore captus, concitatus.

Periturus, certus mori.

Incurrere densis armis, irruere in densum agmen hostium.

Facies, forma et species.

Jubae, cristae.

Gemitus, dolor.

Ajax, Oilei filius.

Adversi, ex adverso concitati, contrario flantes.

Ruptus, dissolutus.

Confligere, proelio congredi.

Laetus Eois equis, vectus equis aurorae.

Spumeus, spuma maris aspersus, spumosus.

Fundere, fugare, profligare.

Mentitus, falsus.

Ora sono discordia, discordia et discrepantia sermonis.

Signare, agnoscere.

Ilicet, confestim, mox.

Numerus, multitudo.

Dira armipotens, Pallas.

Servantissimus aequi, qui aequitatem et justitiam praecipue observat.

Tegere, protegere, defendere, servare.

Vices, pugnae, quia per vicissitudinem pugnatur.

Manus, strages inter hostes manu edita.

Vulnus Ulyxi, vulnus ab Ulysse illatum.

Actus, factus.

Testudo, continuata scutorum series, qua tecti milites oppugnationem urgent.

Haerere, admoveri, affigi.

Niti, ascendere.

Ad, contra.

Prensare, prehendere.

Tecta domorum culmina, tectum ipsum, eaeque res, quibus superior pars domus tegitur, h. e. tegulae.

Convellere, concutere, labefactare.

Ultima, ruina, excidium, exitium.

In extrema morte, in ipsa morte, cum jam instaret mors.

Auratus, auro tectus et obductus.

Decora alta, ornamenta superba.

Mucro, ensis.

Obsidere, besetzt halten.

Instaurati animi, renovatum consilium ac propositum.

Auxilio levare, juvare.

Vis, vires, virtus.

Caecus, ignotus aliis nec cognitu facilis et obvius.

Pervius usus tectorum Priami inter se, transitus, per quem commeare et convenire se invicem poterat familia regia, quae per plures domos vel palatii partes dispersa erat.

Postes relicti a tergo, porta quae a tergo erat, opposita illi, quae est in fronte aedium.

Andromache, Hectoris uxor.

Se ferre, se conferre.

Trahere, ducere.

Irritus, nihil profuturus.

In praecipiti stans, in editiore loco positus.

Eductus sub astra, in altum exstructus.

Ferrum, ferrei unci.

Labans, cedens, laxans se.

Junctura, Fuge.

Tabulatum, Stockwerk.

Habere, praebere.

Trahere, facere.

Alii subeunt, scil. in caesorum locum.

Vestibulum, janua, qua vestibulum intratur.

Exsultare, pugnare.

Luce ahena coruscans, resplendens fulgore armorum aereorum.

Malus, noxius, venenatus.

Bruma, hiems.

Tumens, inflatus, repletus succis venenatis.

Positis exuviis, vetere pelle deposita.

Novus, innovatus.

Arduus, erectus.

Equorum agitator, auriga.

Scyria pubes, milites, quos e Scyro, insula de Cycladibus una, Pyrrhus adduxerat, ab avo Lycomede acceptos.

Succedere tecto, fores adoriri.

Durus, e dura materia factus, validus.

Bipennis, securis ex utraque parte aciem habens.

Postes aerati, fores, aere obductae.

Vellere, movere, labefactare.

Cavare, perforare.

Robora firma, fores roboreae.

Dare, efficere.

Os, foramen.

Fenestra, apertura.

Penetrale, pars interior domus.

Misceri, perturbari.

Cavus, cameratus, gewölbt.

Plangor, proprie, percussio, deinde lamentatio.

Ferire sidera, ascendere ad coelum.

Errare, discurrere.

Claustra, fores roboreae.

Sufferre, sustinere.

Labare, ruere.

Aries, arietatio, pulsatio, concussio.

Rumpere, eröffnen.

Trucidare, necare, caedere.

Exire, austreten.

Gurges, impetus aquarum.

Moles, Damm.

Ferri, irruere.

Cumulus, aqua cumulata.

Nurus, filii uxor.

Barbaricum aurum, Phrygium aurum; Phryges enim inprimis barbari dicti a Graecis.

Superbus, ornatus.

Aevo, prae senio, prae infermitate aetatis senilis.

Sub nudo aetheris axe, sub dio, unter freiem Himmel.

Incumbere, sich lehnen.

Penates, simulacra Deorum privatorum Priami.

Praeceps, celer.

Condensus, zusammengedrängt.

Mens dira, mens, quae dira, male ominata, abominanda consilia agitat.

Tempus, status rerum praesentium.

Concedere, se conferre.

Sacra sedes, ara.

Longaevus, senex.

Porticus, Halle.

Infesto vulnere, infeste, hostili more, ut vulnus inferat.

Premere, transfigere.

Evadere, pervenire.

Media in morte teneri, in praesenti mortis periculo esse.

Abstinere, se continere.

Parcere, reprimere, prohibere.

Ausum, factum, quod quis audet, seu sustinet aggredi.

Pietas, respectus ac miseratio ejus, qui indigna patitur.

Curare, vindicare.

Grates, poena.

Foedare, contaminare.
Funus, caedes, sanguis.
Satus, progenitus.
Fides, incolumitas, sanctitas.
Supplex, humiliter in genua prolapsus precans.
Erubescere, vereri.
Exsanguis, mortuus.
Sepulcro, ad sepulturam.
Telum sine ictu, telum quod vulnus non facit, non penetrat.
Raucum aes, aereus clipeus, qui percussus raucum sonitum edebat.
Nequicquam, sine effectu et vulnere.
Umbo, editior et media pars clipei.
Pelides, Pelei filius, Achilles.
Referre, recitare, narrare.
Tristis, atrox.
Degener, moribus patris non respondens.
Lapsare, titubare.
Extollere, sustollere, intentare.
Capulum, Heft, Griff, Gefäfs.
Sorte, fatali necessitate.
Ferre, auferre.
Truncus, corpus humanum abscisso capite.

Avulsus, abreptus, abscissus.

Corpus sine nomine, corpus sine nota, qua agnosci posset.

Subire, in mentem venire.

Aequaevus, ejusdem aetatis.

Creusa, Aeneae conjux, Priami filia.

Casus, fortuna.

Copia, milites, pugnantes.

Defessus, exhaustus viribus.

Corpus saltu ad terram mittere, in terram insilire.

Corpus ignibus saltu dare, in ignem insilire.

Aeger, saucius.

Unus, solus.

Limina Vestae, limina templi, in quo Vesta colebatur.

Servare, tenere, obsidere.

Tyndaris, Helena, Jovis filia e Leda uxore Tyndarei.

Passim oculos per cuncta ferre, ubique circumspicere.

Erinnys, Furia: sic dicitur Helena, quia causa fuit belli perniciosi inter Graecos et Trojanos.

Invisus, abditus, occultus.

Exarsere ignes animo, animus ira exarsit.

Ira, impetus ex ira.

Sceleratae poenae, poenae a scelerato sumtae.

Partus, acquisitus.

Patres, parentes.

Phrygii ministri, Trojani captivi in servitium illi addicti.

Sudare, madefieri, humectari.

Nullum memorabile nomen, nulla gloria.

Poena feminea, poena a femina sumta.

Nefas, nefaria femina, scil. Helena.

Merentes poenae, poena a merente sumta.

Animum explere, seinen Muth kühlen.

Ultrix flamma, ultrix ira, ultio.

Cineres, manes, umbrae.

Satiare, expiare, sanguine explere.

Furiata mente ferri, furore concitari.

Confiteri, sich zu erkennen geben.

Coelicolae, coelum habitantes.

Quonam nostri tibi cura recessit, wo bleibt die Sorge für die Unsern bei dir?

Aspicere, circumspicere.

Superare, superesse, vivere.

Errare, divagari.

Ferre, absumere.

Haurire, transfigere, percutere.

Lacaenus, Lacedaemonius.

Invisus, odiosus.

Culpatus, qui in culpa est, criminosus, reus.

Inclementia, saevitia.

Sternere, dejicere.

Obductus, superductus.

Tueri, intueri, videre.

Eripere, auferre.

Disjectus, eversus.

Moles, aedificia, magnifice exstructa.

Undare, ad undarum speciem in aërem erigi, exsurgere.

Quatere, concutere.

Ab sedibus eruere, von Grunde aus zerstören.

Accinctus, armatus.

Insedere, occupare.

Nimbus, candida et lucida nubes.

Gorgo, Medusa, cujus caput erat in clipeo Minervae, qui Aegis dicebatur.

Secundus, faustus, efficax.

Sufficere, subministrare, suggerere.

In Dardana arma, contra Trojanos.

Eripere fugam, raptim capessere, accelerare fugam.

Finem imponere labori, a pugna discedere.

Condere, occultare, obvolvere se.

Considere in ignes, incendio vinci.

Neptunia, sic dicta Troja, quia a Neptuno erat exstructa.

Accisus, in exterioribus excisus, angehauen.

Instare, operam dare, laborare.

Coma, frondes, rami.

Nutare, vacillare, huc illuc agitari.

Vulnera, ictus ferri.

Evictus, superatus.

Juga, cacumina montium.

Ruinam trahere, proruere.

Expedire, liberum iter habere.

Dare locum, Platz machen.

Tollere, exportare.

Excisus, eversus.

Vitam producere, amplius vivere.

Integer aevi sanguis, iuvenilis vigor.

Agitare fugam, deliberare, disponere de fuga.

Satis una superque vidimus excidia, satis, su-

perque est, quod semel excidium urbis vidi.

Superare, supervivere.

Positum affati discedite corpus, praestate corpori meo funebre officium, et ubi effati estis ultima illa verba, quae dici solent mortuis, vale! vale! discedite.

Manu, scil. hostis.

Exuviae, spolia.

Facilis jactura sepulcri, pro nihilo reputabo, si fuero insepultus.

Demorari annos, morari in vita.

Venti fulminis, aura, spiritus, halitus fulminis.

Perstare, perseverare.

Fixus, firmus in proposito.

Vertere, evertere, perdere.

Fato urgenti incumbere, exitium imminens accelerare.

Abnegare, renuere, recusare.

Haerere, manere.

Efferre pedem, scil. e domo.

Tantum nefas patrio excidit ore? num tu, qui pater es, rem tam nefariam mihi suadere potes?

Sedet, firmiter decretum est.

Janua, via.

Lux, dies.

Instaurata proelia revisere, ad proelium renovatum redire.

Numquam, non.

Clipeus, lorum clipei, insertorium dictum.

Insertare, hineinstecken.

Aptare, accommodare.

Extra tecta se ferre, domo exire.

Tendere, offerre, porrigere.

Monstrum, miraculum.

Fundere lumen, lucere.

Apex, flamma in apicem acuminata, eine spitzzulaufende Flamme.

Tactu innoxia, quae, dum tangeret, non nocebat.

Pasci, foveri, nutriri.

Fontes, aqua.

Hoc tantum, scil. plura a te non peto.

Laevum, ex laeva coeli parte.

Fax, leuchtender Schweif.

Sulcus, Strich.

Victus, a pristino proposito recedens.

Se tollere ad auras, e strato se attollere, surgere.

Affari deos, precari.

Vestro in numine Troja est, Troja mihi erit, quocunque vestrum numen, i. e. augurium nos ducet.

Ignis, strepitus ignis.

Incendia aestus volvunt, flamma appropinquat.

Subire, aufnehmen.

Gravare, molestiam afferre.

Quocunque res cadent, quicunque sit exitus rerum.

Longe, e longinquo.

Servare vestigia, observare gressus.

Religio, cultus.

Ex diverso, ex diversis partibus ac viis.

Sedes, locus.

Attrectare, tangere.

Vivus, semper fluens.

Subjecta colla, collum, quod subiicitur, submittitur oneri imposito.

Insternere, tegere, operire.

Succedere oneri, suscipere onus.

Se implicare, sich schmiegen.

Subire, sequi.

Opaca locorum, umbrosa loca.

Adversus, hostilis.

Excitare, consternare, terrere.

Suspensus, sollicitus.

Vicis, fortuna, periculum.

Adesse, accedere.

Male amicus, inimicus, infestus.

Confusus, perturbatus.

Avia, loca a via remota, per quae non datur via.

Excedere nota regione viarum, deflectere de viis notis.

Post, postea.

Repetere urbem, in urbem redire.

Stat, decretum est apud me.

Gressum efferre, egredi, exire.

Lumine lustrare, circumspicere.

Pedem ferre, ire, se conferre.

Edax, verzehrend.

Exsuperare, vincere.

Ad auras, ad coelum.

Asylum, templum.

Phoenix, Amyntoris filius, Achillis magister.

Troia gaza, thesaurus Trojanus, opes Trojanae.
Auro solidus, factus ex auro solido.
Captiva vestis, vestis captivorum.
Jactare voces, clamare.
Tectis urbis, intra urbis moenia.
Infelix, infeliciter amissus.
Notus, pristinus.
Indulgere, nachhängen.
Numen, nutus, voluntas.
Asportare, abducere.
Fas, fatum, seu voluntas deorum.
Exsilia, iter.
Maris aequor arare, mare pernavigare.
Lydius, Etruscus: ex vetere enim opinione Etrusci a Lydis originem ducebant.
Agmen, impetus, fluxus, decursus.
Partus, paratus.
Lacrimae Creusae, lacrimae propter Creusam.
Sedes superbae, regiae superborum dominorum.
Dardanis, e Dardani progenie.
Deum Genetrix, Cybele.
Recedere, evanescere.
Consumtus, peractus.

Exsilio, ad fugam.
Surgere, oriri.
Lucifer, stella Veneris, stella matutina.
Ducere, adducere, ferre.
Limina portarum, portae.
Spes opis, spes auxilii patriae ferendi.
Cedere, discedere.

LIBER III.

Res Asiae, regnum Asiae.
Diversus, in diversa regione positus.
Auguria, prodigia, ostenta, portenta.
Agi, impelli.
Antandros, urbs, versus meridiem ab Ilio, ad sinum Adramyttenum.
Moliri, parare, fabricare.
Sistere, festen Fuſs fassen.
Contrahere, congregare.
Prima aestas, prima aestatis pars, h. e. ver.
Fatis, propter Deorum iussa et monita.
Vastus, amplus, magnus.
Mavortius, Marti sacer.

Acer, saevus, cruentus.
Fortuna, scil. prospera, secunda.
Locare, statuere, exstruere.
Ingredi, incipere.
Iniquus, malignus, sinister, non favens.
Dionaea, Venus, Diones filia.
Ferre sacra, sacrificare.
Auspex, auxiliator.
Nitidus, candidus.
Quo summo, in cujus vertice.
Hastilia, virgae myrti, unde hastas et jacula faciebant veteres.
Silva, virgae, virgulta.
Liqui, destillare, defluere, manare.
Tabum, sanguis corruptus.
Quatere, concutere, trepidare facere.
Coire, congelari.
Lentum vimen, flexibile virgultum.
Insequi, instare.
Movere animo, überlegen.
Venerari, adorare.
Gradivus pater, Mars, sic dictus, quia in pugnis magnis gressibus incedit.
Getica arva, Thracia, a Getis populis Thraciae sic dicta.

Secundare, secundum eventum dare.
Visus, visum, ostentum, portentum.
Levare, in bonum convertere.
Nisus, conatus.
Obluctari, adversus aliquid luctari et niti, sich gegen etwas stemmen.
Adversa arena, terre desuper incumbenti opposita.
Sepultus, terra obrutus fortuita, jacens, prostratus.
Parce, cave, noli.
Scelerare, sceleste et impie polluere.
Ferre, proferre, gignere.
Externus, peregrinus.
Littus avarum, littus, in quo rex avarus imperium tenet.
Polydorus, Priami filius.
Seges, multitudo.
Jaculis increscere, excrescere in arbores, unde jacula petuntur.
Anceps, dubium et incertum reddens.
Pressus, oppressus.
Mandare, tradere, committere.
Threïcius rex, intelligitur Polymnestor.
Diffidere, desperare.

Dardania, Troja.

Res Agamemnoniae, partes Agamemnonis.

Fas omne abrumpere, divina humanaque iura infringere, violare.

Obtruncare, occidere.

Sacer, execrabilis.

Fames, cupido, aviditas.

Proceres, primarii, principes.

Quae sit sententia, quid faciendum sentiant.

Animus, sententia, consilium.

Pollutus, violatus.

Dare classibus austros, mit der Flotte absegeln.

Instaurare funus, pompam funebrem celebrare, officium funebre facere.

Ingens tellus, magna moles terrae.

Aggerere, accumulare.

Stare, statui, erigi, poni.

Caeruleus, niger.

Moestus, moestitiam declarans.

Cupressus, cupressini frondes.

Ater, funestus.

Inferre, inferias ferre, Todtenopfer bringen.

Cymbium, poculorum genus, cymbae simile.

Lac tipidum, lac recens mulsum.

Sanguis sacer, sanguis de victimis sumtus.

Animam sepulcro condere, manes placare, ut quieti suae reddantur.

Supremum, ultimo loco.

Ciere, vocare, nominatim inclamare, et dicere: vale.

Ubi prima fides pelago, ubi primum potuimus confidere mari.

Placatus, tranquillus.

Dare, permittere, concedere.

Lenis crepitans auster, ventus lene murmur efficiens.

Deducere, in mare ducere.

Mari, scil. Aegaeo.

Tellus, insula, scil. Delos.

Nereidum mater, Doris.

Pius, gratus erga insulam.

Arcitenens, Apollo sic dictus ab arcu.

Errans, vagans, fluctuans.

Gyarus et Myconus, insulae in mari Aegaeo.

Revincire, colligare.

Anius, Apollinis et Rheae filius, rex Deli.

Redimitus, cinctus, ornatus, coronatus.

Jungere dextras, die Hände geben.

Hospitio, hospitii pristini iure, propter hospitium, quod jam inter Anchisen et Anium fuerat.

Proprius, perpetuus, stabilis, firmus.

Domus, sedes, habitatio.

Thymbraeus, sic dictus Apollo a Thymbra, Troadis vico, ubi lucus et templum ejus erat.

Dare, significare, indicare.

Genus, locus generi futuro, sedes stirpis, a qua nova posteritas ducat originem.

Mansurus, perduraturus, perpetuus.

Augurium, oraculum.

Illabi animis, descendere in mentem, insinuare se, suam vim, animo, explicare, illustrare, sich verständlich machen.

Adytum, penetrale templi.

Cortina, operculum tripodis.

Reclusus, patefactus.

Submissi petimus terram, provolvimur in terram.

Ferri, pervenire.

Durus, labores expertus, fortis, perdurans.

Stirps, origo.

Uber, solum foecundum.

Reduces, redeuntes.
Volvere, revolvere animo, agitare animo, repetere.
Monumenta virorum, historiae.
Cunabula, origines.
Uber, fertilis.
Maximus, antiquissimus, primus.
Pater, auctor generis, Stammvater.
Rhoeteae orae, regiones Troadis, ubi promontorium Rhoeteum.
Optare, eligere.
Mater, scil. Deorum.
Cultrix, quae colit, habitat, versatur.
Cybele, mons Phrygiae.
Corybantia aera, cymbala Corybantium, i. e. sacerdotum Cybeles.
Junctus, angespannt.
Subire currum, trahere currum.
Gnosia regna, Creta, ab urbe Gnoso sic dicta.
Longo cursu distare, weit entfernt liegen.
Adesse, auxilio esse, favere.
Lux, dies.
Sistere, exponere.

Honores, victimae, quae in Deorum honorem mactantur.

Cedere, excedere.

Idomeneus, rex Cretensis, qui a suis exactus tandem in Sallentino agro extremae Italiae consedit.

Adstare, esse.

Ortygia, unum ex vetustis nominibus Deli.

Bacchata jugis Naxos, Naxos, insula in mari Aegaeo, in cujus montibus sacra Bacchica celebrantur.

Viridis, silvosus, herbosus.

Donusa, *Olearos*, *Paros*, insulae in mari Aegaeo.

Nivea, sic dicta Paros a candidis marmoribus.

Cyclades, insulae in mari mediterraneo, sic dictae, quod circulari figura sitae apparent.

Legere, praeternavigare.

Concitus, concitatus, commotus.

Terrae, insulae.

Nauticus exoritur vario certamine clamor, nautae clamant certantes vario modo et sono.

Proavi, majores.

Surgere, flare.

Curetum orae, Creta, cujus primi incolae Curetes fuerunt.

Allabi, adnavigare, accedere.

Gens, socii a Troja profecti.

Amare focos, domicilia sibi parare, et privata tecta, eaque libenter incolere.

Attollere, exstruere, aedificare.

Operatus, beschäftigt.

Jura, leges.

Domos dare, locum domiciliis statuendis assignare.

Tabidus, verzehrend.

Coeli tractus, aëris regio.

Lues, pestilentia, Seuche.

Letifer, mortem afferens.

Linquere animam, mori.

Steriles exurere agros, exurendo agros steriles reddere.

Sirius, vid. Georg. IV. 425.

Arere, desiccari.

Remensus, renavigatus.

Veniam precari, placare Deum.

Fessae res, calamitates.

Ferre, oraculo monstrare.

Tentare auxilium laborum, petere remedium malorum.

Insomnis, somni expers.

Fenestrae insertae, aperturae in pariete.

Limina, cubiculum.

Arma, imperium, ductus.

Sub te, te duce.

Permetiri classibus, pernavigare.

Tollere in astra, ad summum potentiae fastigium extollere.

Moenia parare, urbem condere.

Magnis, nepotibus, ad tantam imperii opumque magnitudinem perventuris.

Fuga, profectio, navigatio.

Linquere laborem, molestiam aversari, recusare.

Delius, sic dictus Apollo ab insula Delo, in qua natus erat.

Est locus, vid. Aen. I. 530 — 533.

Jasius, frater Dardani, filius Jovis.

Princeps, auctor.

Non dubitandus, certissimus, verissimus.

Corythus, urbs Hetruriae.

Terrae Ausoniae, Italia.

Palinurus, Jasii filius, gubernator Aeneae.

Soles, dies.

Aperire, ostendere se.

Cadere, demitti, contrahi.

Insurgere, inniti, incumbere.

Torquere spumas, torquendo remos excitare spumas.

Caerula, mare.

Verrere, propellere.

Strophades, insulae duae in mari Jonio, ex adverso Peloponnesi, ante Zacynthum sitae.

Stare, esse.

Harpyiae, tres fuerunt, Aello, Ocypete et Celaeno.

Phineïa domus, domus Phinei, regis Arcadiae, e qua Harpyiae, quae cibum ei abripiebant, a Zetho et Colai, Boreae filiis expulsae sunt.

Tristis, dirus, execrabilis, abominabilis.

Ira Deum, res quae ab ira Deorum venit, a Diis iratis immittitur.

Virginei vultus, vultus, quales virgines habent.

Proluvies, sordes effusae.

Uncae

Uncae manus, ungues.

Laetus, laetitiam afferens.

Caprigenum pecus, caprae.

In partem praedamque vocare, participem facere praedae, decimam partem praedae devovere.

Torus, stratum in quo sedetur vel cubatur; hic, stratum e cespite.

Opimus, pinguis.

Horrificus, horrorem injiciens.

Lapsus, volatus.

Foedare, polluere, maculare.

Teter, foedus, turpis, odiosus.

Vox, stridor.

Secessus, locus secretus, remotus.

Ara, focus.

Ex diverso, scil. tractu, ex diversis regionibus.

Caecus, obscurus.

Sonans, cum sonitu.

Polluere, contaminare, inquinare.

Edicere, imperare.

Misenus, Aeoli filius, Aeneae tubicen.

Aes cavum, tuba.

Novus, insuetus.

Obscoenus, foedus visu et olfactu.
Foedare, caedere, vulnerare.
Sub sidera, in sublime.
Semesus, halbgegessen.
Praecelsus, valde sublimis.
Infelix vates, nuntia infelicitatis.
Rumpere vocem, vid. Aen. II. 129.
Stratus, occisus.
Laomedontiadae, Trojani, a Laomedonte filio Ili, patre Priami sic dicti.
Animis figere, wohl behalten.
Venti vocati, günstige Winde.
Ire, pervenire.
Datus, fatis concessus.
Injuria nostra caedis, ultio et poena injuriae isti debita, quam fecistis, dum nostram caedem meditati estis.
Ambesus, undique esus, circumrosus.
Subigere, cogere.
Malis absumere, comedere, devorare.
Pennis ablata refugit, avolavit.
Dirigere, erstarren.
Jubere, velle.
Pax venia.
Passis palmis, manibus extensis.

ndicere, denuntiare.

Minae, malum sinistro vaticinio denuntiatum.

Funis, retinaculum navis.

Excussus, evolutus.

Laxare, solvere.

Rudentes, funes velorum et antennarum.

Tendere vela, die Segel schwellen.

Vocare, ducere.

Zacynthos, insula in mari Jonio, hodie Zante.

Dulichium, *Same*, *Neritos*, insulae in mari Jonio.

Ithaca, parva insula maris Jonii, patria Ulyssis.

Laertia regna, ubi regnabat Laertes pater Ulyssis.

Altrix, quae alit, nutrit.

Exsecrari, maledicere.

Leucates, promontorium Leucadis seu Leucadiae, olim peninsulae, postea insulae.

Nimbosus, nubibus tectus.

Formidatus nautis, quem timent nautae.

Aperiri, in conspectum venire.

Apollo, loca saxosa, Apollini dicata, ubi templum Apollinis erat.

Tellus insperata, tellus, qua potiri non sperabamus.

Lustrari, expiari immolandis sacrificiis.

Jovi, in honorem Jovis.

Votis incendere aras, victimas sacrificare in aris.

Actia littora Iliacis ludis celebrare, in littore Actiaco celebrare ludos, ea ratione qua fieri solent a Trojanis, Trojano ritu.

Exercere patrias palaestras, luctari patrio more.

Oleum labens, oleum, quod dilabitur, diffluit, corpori illitum.

Juvare, delectare, gaudio implere.

Fugam tenere, iter perficere.

Sol circumvolvitur annum, sol peragit annuum cursum.

Glacialis, glaciem congelans.

Asperare undas aquilonibus, procellis obruere mare, et impedire navigationem.

Aere cavo clipeus, clipeus aereus incurvatus.

Gestamen, quidquid geritur.

Abas, Graecus quidam ab Aenea occisus et spoliatus.

Figere, affigere.

Carmen, inscriptio, titulus.

Aeneas, scil. consecravit, posuit.

De Danais victoribus, scil. rapta.

Arma, h. l. clipeus.

Transtra, scamna remigum.

Phaeaces, populi Corcyrae sub rege Alcinoo.

Abscondere, navigando praeterire, quae enim praeternavigamus, abscondi atque evanescere videntur.

Arces aëriae, montes alti.

Buthrotum, urbs Epiri, Chaonibus quondam habitatae, hinc *portus Chaonius*.

Incredibilis rerum fama, incredibilium rerum fama.

Priamides, Priami filius.

Conjugium, conjux.

Aeacides, sic dictus Pyrrhus, quia proavus ejus Aeacus fuit.

Sceptra, regnum.

Patrius maritus, maritus ejusdem originis, scil. Trojanae.

Cedere, matrimonio haberi, relinqui, venire in alterius potestatem.

Amor, cupiditas, studium.

Compellare, alloqui.

Solennis, anniversarius, legitimus.

Dona, libationes, sacrificia.

Falsus, simulatus: nam non erat verus Simois, qui ad Trojam ex Ida monte defluebat, sed nomen Simoentis ad eum translatum erat.

Libare, sacrificare.

Inanis, sic dicitur tumulus, in quo non est cadaver: (cenotaphium.)

Troïa arma, viri Trojani.

Amens, consternatus, stupefactus.

Monstrum, prodigiosus aspectus.

Derigere, obstupescere.

Visu in medio, dum me videt.

Labi, in Ohnmacht sinken.

Verane te facies mihi adfers, num appares mihi tanquam vera facies viri, cujus speciem habes?

Verus mihi nuntius te affers, num advenis tanquam verus nuntius tui, ut vere ille sis, quem vultus nuntiat?

Lux alma, vita.

Furens, impatienter dolens.

Subjicere, respondere.

Rarae voces, voces quae per intervalla proferuntur, abgerissene Worte.

Hiscere, os aperire, loqui.

Extrema, pericula et discrimina.

Quis casus te excipit? ad quam fortunae conditionem decidisti?

Dejectus, privatus.

Digna, scil. te, priore illa fortuna.

Revisere, heimsuchen.

Connubia servare, matrimonio haberi.

Demissus, humilis, tenuis.

Priameïa virgo, Polyxena Priami filia ad Achillis tumulum caesa.

Quae sortitus non pertulit ullos, quae victori per sortem non cessit.

Fastus, superbia.

Juvenis superbus, Pyrrhus.

Servitio enixae, quae in servitute pepererunt.

Ledaea, sic dicitur Hermione, filia Menelai et Helenae, quia Leda fuit mater Helenae.

Hymenaei, nuptiae.

Transmittere, tradere.

Conjux, sponsa.

Scelerum Furiis agitatus, a Furiis stimulatus, incitatus, impulsus, propter scelus commissum in matrem Clytemnestram, quam scilicet occiderat.

Orestes, filius Agamemnonis.

Excipere, ex inopinato opprimere, ex insidiis adoriri, hinterlistig überfallen.

Incautus, qui sibi non praecavet.

Patriae arae, arae patri Achilli Delphis factae.

Redditus, datus.

Cedere, zufallen.

Dicere, nominare.

Addere, imponere, exstruere.

Appellere, herführen.

Superare, vivere.

Vesci aura, vid. Aen. I. 546.

Parens, mater.

Antiqua virtus, virtus majorum.

Avunculus, consanguineus.

Fundere, loqui.

Incassum, frustra.

Afferre sese, advenire.

Lacrimas fundere, lacrimari.

Simulatus, assimilatus, effictus ad similitudinem.

Arens, avidus.

Accipere, bewirthen.

Aurum, vasa aurea.

Aurae vela vocant, ventus secundus invitat, ut vela expandantur.

Carbasus, proprie, subtilissimi lintei genus; deinde, vestis ex hoc linteo; denique, ut h. l. velum.

Trojugena, in Troja genitus.

Interpres divum, qui voluntatem deorum hominibus indicat.

Numina Phoebi sentire, afflatu Apollinis tangi divinoque furore impleri, et tunc futura praedicere et oracula edere.

Tripus, mensa in templo Delphici Apollinis, cui insidens Pythia vaticinabatur: hinc, *tripodas sentire*, vim divinam animo capere, quam Pythia mente recipere solet.

Clarius, sic dictus Apollo a Claro, luco

apud Colophonem, lauris circumdata, ubi colebatur, hinc

Clarii lauros sentire, oracula intelligere, quae in templo Apollinis Clarii eduntur.

Sidera sentire, nosse quae ex sideribus ad praevidenda futura intelligi possunt.

Volucrum linguae, avium cantus.

Praepes pennae, avis secundo auspicio volans.

Omina, volatus.

Prospera religio, vaticinium prospera nuntians, praedictiones laetae ac secundae.

Numen, effatum divinum.

Tentare, quaerere.

Repostus, remotus.

Novus, inauditus, ab aliis non significatus.

Dictu nefas, abominandum.

Prodigium, eventus rerum prodigii similis.

Irae, calamitas, malum ex ira Harpyiae.

Obscoena fames, fames, quae homines compellit ad edenda ea quae sunt obscoena, nauscamque faciunt.

Sequi, observare.

Pax, benevolentia.

Limina, templum.

Suspensus, percussus, perturbatus.
Numen, majestas, vis manifesta dei, quae horrorem ac reverentiam facit.
Majoribus auspiciis, secundum voluntatem ac decretum deorum, sub tutela deorum.
Fides, certitudo.
Sortiri, disponere, ordinare.
Volvere vices, moderari vicissitudines rerum.
Is vertitur ordo, scil. fatorum, ita succedunt sibi fata.
Tutior, tutius, minore cum periculo.
Hospita aequora, maria navigantibus amica, quae navigantes tutos ac salvos transmittunt.
Considere, sedem facere.
Expedire dictis, exponere.
Saturnia, filia Saturni.
Principio, ante omnia.
Reri, arbitrari.
Ignare, scil. fati, rerum futurarum.
Invadere, intrare.
Dividere, sejungere, separare.
Invius, difficulter emetiendus.
Trinacria unda, mare Siculum.
Lentare, flectere, ducere, agere.

Sal Ausonium, mare Ausonium, pars maris Jonii.

Lustrare navibus, circumnavigare.

Inferni lacus, Avernus.

Aeaea, sic dicta Circe ab Aea, Colchidis urbe.

Circe, filia Solis.

Componere, ponere, condere.

Condita mente tenere, memoria tenere.

Secretum flumen, pars secreta, ab hominum frequentia remota fluminis, scil Tiberis.

Litoreus, qui in litore est.

Triginta capitum foetus enixa, quae triginta suculas peperit.

Mensarum morsus, morsus, quibus prae fame mensa erit absumenda.

Via, ratio.

Adesse, auxilio esse.

Perfundi aequoris aestu, allui a mari.

Moenia, urbes.

Locri, intelliguntur Locri Epizephyrii in Brutiis, ad littus Italiae extremae exterius, Locrorum Opuntiorum colonia.

quorum urbs erat Naryx, vel Narycium, hinc: *Narycii*.

Sallentini agri, regiones Sallentinorum in Calabria.

Obsidere milite, invadere vi militari.

Lyctius, sic dicitur Idomeneus rex Cretensium a Lycto urbe Cretae, unde pulsus est.

Dux Meliboeus, sic dicitur Philoctetes ab urbe patria, Meliboea Thessaliae.

Philoctetes, filius Paeantis, celeberrimus comes Herculis.

Subnixus, cinctus, circumdatus, fultus, munitus.

Petelia, urbs Calabriae.

Transmissus, übergesetzt.

Stare, in statione esse.

Classes, naves.

Adopertus, tectus.

Amictus, vestitus.

Omina turbare, omina infelicia reddere.

Tenere, servare.

Castus, pius.

Religio, observatio religiosi ritus.

Digressum, scil. ab oris Italiae.

Victor, effector propositi, compos voti.
Fines Italos mittere, dimitteris, discedes, ad Italiam petendam.
Cumaea urbs, Cumae, urbs Campaniae.
Divinus, sacer, diis consecratus.
Silvae, silvarum strepitus.
Insanus, plenus numinis, begeistert.
Rupe sub ima, in antro.
Foliis, scil. palmae.
Notae, litterae.
Nomina, verba.
Mandare, scribere.
Digerere in numerum, ordinare, disponere in ordinem.
Seclusus, inclusus.
Verso cardine, aperta janua.
Janua, scil. mota, motaque cum ipsa, aura.
Turbare, in Unordnung bringen.
Frondes, folia.
Volitans, herumflatternd.
Prendere, colligere.
Revocare situs, reparare positus et ordines foliorum, reponere ea in sua loca.
Jungere, per ordinem connectere.

Incon-

Inconsulti, quibus consultum, responsum non est.

Sibylla, vates, fatidica virgo: plures fuerunt, quarum celeberrima Sibylla Cumana.

Dispendium, damnum.

Mora, cunctatio, dilatio.

Tanti esse, so wichtig seyn.

Increpitare, objurgare, obmurmurare.

Vi, vehementer.

Cursus, prospera navigatio.

In altum vela vocare, naves invitare in mare.

Sinus, scil. velorum, concavitas velorum, quum a ventis inflantur.

Secundus, secundo vento inflatus.

Oracula, responsa.

Canere, praedicere.

Vocem atque ora resolvere, os aperire ad loquendum.

Volens, benignus.

Expedire, declarare.

Dare, monstrare.

Veneratus, invocatus, rogatus.

Ferre ad aethera, ad coelum extollere.

Sectus elephantus, ebur in lamillas sectum.

Stipare, imponere, collocare.

Dodonaei lebetes, vasa aenea, qualia sunt in templo Jovis Dodonaei.

Lorica, tegumentum pectoris e corio crudo factum, Brustharnisch.

Consertus, conjunctus.

Hami, catenulae se invicem mordentes.

Trilix, tribus liciis constans, triplex.

Conus, pars galeae prominens, cui haerent cristae, die Spitze am Helm.

Crista, Helmbusch.

Comans, wallend.

Parenti, scil. Anchisae.

Duces, conductores itineris.

Remigium supplere, remiges deficientes addere.

Classem velis aptare, naves instruere, velis vento excipiendo expansis.

Ventus ferens, ventus secundus.

Honor, verba honorifica.

Cura deum, quem dii amant.

Pergameae ruinae, Trojae interitus.

Arripere, invadere, intrare.

Praeterlabi, praeternavigare.

Pandere, oraculo designare.

Provehi, sermone progredi, pergere in sermone, fortreden.

Surgens, oriens.

Demoror austros, demoror vos, quo minus austris (ventis) utamini.

Digressus supremus, ultimum digressus momentum, die Abschiedsstunde.

Picturatus, acu pictus.

Subtemen, filum.

Vestis, stragula, Decke.

Chlamys, proprie, vestimentum militare, deinde venatorium, denique puerile, quod pueris donabatur, ad faustum quoddam omen futurae militiae.

Nec cedit honori, scil. munerum, quo usus erat Helenus erga Anchisen, i. e. non minus honorifice Ascanium muneribus impertiit.

Textilibus donis onerare, mit gewirkten Sachen beschenken.

Monumenta manuum mearum, quae tibi mei et mearum manuum memoriam facient.

Longus, longe duraturus.

Tui, populares et amici.

Super, superstes, restans.

Sic oculos ferre, tales oculos habere.

Aequali aevo pubescere, zugleich heranwachsen.

Lacrimae obortae, lacrimae sponte cadentes.

Peragere fortunam, constituere res suas, jam venisse ad id, quo tenditur, aut eo, ut novam non amplius fortunam quaerere debeas.

Arare maris aequor, pernavigare mare.

Obvius, obnoxius, expositus furori.

Data, scil. fato.

Olim, aliquando.

Populos Epiro Hesperia, populos Epiri et Hesperiae.

Casus, fortuna, calamitas.

Utraque Troja, quam vos condidistis, et nos condemus.

Animus, studium, voluntas.

Manere nepotes, relinqui nepotibus.

Ceraunia, montes Epiri.

Ruere, occidere.

Umbrari, umbra tegi.

Sortiri remos, per sortem dividi ad officia remigandi.

Curare, pflegen.

Orbis medius, medium coeli.

Horis acta, horis exactis.

Subire, ascendere, evehi.

Auribus aëra captare, aures advertere, si quoddam murmur aëris audiatur, quod futuram tempestatem indicat.

Tacitus, nocturnus.

Labens, sich drehend, rollend.

Arcturus, vid. Aen. I. 744.

Armatus auro, sic dicitur Orion quia balteus ejus et gladius clarissimis fingitur stellis.

Cuncta constant, omnia composita et tranquilla sunt, nihil occurrit, quod inconstantiam coeli nuntiet.

Dat clarum signum, scil. tuba.

Movere castra, stationem nauticam relinquere.

Velorum alae, extremae velorum partes, laciniae, anguli.

Corona induere, bekränzen.

Vocare, invocare.

Potentes, domini.

Ferre viam facilem, dare navigationem faustam.

Vento, vento secundo immisso.

Spirare, aspirare, favere.

Secundus, propitius.

Crebrescere, augeri.

Patescere, patefieri.

Arx, mons.

Legere, colligere, stringere.

Ab Euroo fluctu, ab ea parte maris, quae orientem spectat.

In arcum, in formam arcus.

Objectus, oppositus.

Salsa aspergine, aqua maris aspersa.

Gemino muro, in morem duplicis muri.

Demittere brachia, sensim decrescere, allmählig senken.

Turritus, in turris modum altus.

Refugere, retrocedere ex aspectu.

Late, late vagando.

Terra hospita, terra, quae hospitium praebet.

Portare, afferre.

Curru succedere, currui jungi.

Quadrupedes, equi.

Jugo, sub jugo.
Concors, gemeinschaftlich.
Armisona, arma concutere solita.
Ovantes, pleni gaudii, laetabundi.
Maximus, praecipuus.
Rite, secundum ritum, ex more.
Adolere honores, incendere sacrificia.
Cornua, extremitates incurvae, Spitzen.
Velatus, velis indutus.
Obvertimus, scil. pelago.
Antenna, lignum per transversum in malo positum, in quo velum alligatur.
Grajugena, Graecus, a Graecia ortus.
Tarentum, urbs Calabriae.
Diva Lacinia, templum Junonis Laciniae.
Contra, ex adverso.
Caulonis arces, Caulon in colle condita, Achaeorum colonia.
Navifragus, ubi naves facile franguntur, navibus periculosus.
Scylaecum, oppidum in ora Calabriae; Atheniensium colonia.
Gemitus, crepitus, fragor.
Pulsata, scil. ab impetu aquarum.
Fractus, collisus, reverberatus.

Voces, scil. aquarum, strepitus, sonitus.
Exsultant vada, mare ex imo fundo sublatum in altum erigitur.
Aestus, fervor aquarum commotarum.
Insurgere remis, Aen. III. 207.
Rudens, stridens, sonans.
Laevae undae, aqua, quae ad sinistram est.
Laevam, scil. partem.
Curvatus, in arcum erectus.
Subductus, zurückgezogen.
Imi manes, die unterste Tiefe.
Desidere, deprimi, submergi.
Clamor, vehemens fragor.
Elisus, excussus, vi expressus.
Rorantia astra, astra, a quibus aqua sublata roris instar guttatim destillabat.
Fessus, fatigatus labore remigandi.
Ab accessu ventorum immotus, ad quem venti accedere non possunt.
Horrificis ruinis tonare, horrendo fragore resonare.
Prorumpere, emittere, ejicere, fundere.
Turbine piceo fumans nubes, eine Wolke, aus welcher pechschwarzer Rauch empor wirbelt.

Candens favilla, glühende Asche.
Lambere, attingere.
Erigere, emittere, ejicere.
Eructare, extrudere.
Glomerare, in morem glomeris circumvertendo rotare, herumschleudern.
Fundus imus, unterste Tiefe.
Exaestuare, aestum exhalare.
Enceladus, Terrae filius, unus e Gigantibus.
Semiustus, dimidia ex parte ustus.
Urgeri, opprimi.
Moles, immensum pondus montis.
Caminus, fornax, caverna, receptaculum flammae subterraneum.
Subtexere fumo, in Rauch einhüllen.
Monstrum, monstrosum phaenomenon, res portentosa.
Sonitus, fragor montis.
Aethra siderea, fulgor stellarum.
Nimbus, nubilus aër.
Eous, Lucifer, vid. Georg. I. 288.
Humens umbra, nox humida.
Confectus, consumtus, exhaustus.
Illuvies, sordes.
Barba immissa, longa, promissa, prolixa.

Consertus, consutus, sartus, illigatus.
Tegumen, vestimentum.
Haerere, in ambiguo ac incerto esse.
Continere gradum, subsistere, still stehen.
Praeceps, praecipiti cursu.
Testari, obtestari.
Coeli spirabile lumen, aër, quo spiramus.
Danaae classes, Danai.
Bello petere, debellare, invadere.
Iliaci Penates, Troja.
Sceleris injuria, scelus.
Spargere, projicere.
Genibus volutans, ad genua provolvens.
Haerere, se inhaerere.
Quo sanguine cretus, a quo procreatus, genitus.
Agitare, vexare.
Fortuna, calamitas.
Animum firmare, Muth machen.
Praesens pignus, dextra promte data in pignus amicitiae.
Fortuna, scil. pristina paupertatis.
Trepidus, festinus.
Sanies, cruor.
Sanie dapibusque cruentis, scil. plena.

Arduus, excelsus.

Pulsare sidera, scil. vertice, coelum attingere.

Pestis, pestilens et exitiosum monstrum.

Nec visu facilis, cujus aspectum non facile aliquis ferat.

Nec dictu affabilis ulli, quem non facile quisquam alloquatur.

Prensus, comprehensus.

Resupinus, prostratus in dorsum.

Exspersus, madefactus.

Tabum, sanguis.

Mandere, dentibus conficere.

Tepidus, calidus.

Haud impune, non sine vindicta et punitione.

Talia passus, scil. eum inulte fecisse.

Sui, suae astutiae ac calliditatis.

Expletus, satiatus.

Ponere, reclinare.

Eructare, ausspeien.

Per somnum, inter dormiendum.

Vices, quid quisque in hoc negotio muneris obiret, labores, officia.

Una, simul, uno impetu.

Circumfundi, circumdare.

Telum, fustis.

Lumen terebrare, oculum perforare et effodere.

Argolicus, sic dicitur clipeus, quia is erat Argivorum inventum.

Phoebea lampas, sol.

Lanigerae pecudes, oves.

Tertia Lunae se cornua lumine complent, jam est tertium plenilunium aut tertius mensis.

Lustrum, latibulum, cubile.

Infelix, miser.

Lapidosus, qui lapides seu ossa in se habet.

Vulsus, evulsus.

Collustrare, durchschauen.

Addicere, adjudicare, in potestatem tradere.

Anima, vita.

Quocunque leto, quocunque mortis genere.

Mole, scil. corporis.

Informis, deformis.

Cui lumen ademtum, excoecatus.

Trunca pinus, truncus pineus.

Manu, quam manu tenebat.

Regere, dirigere.

Vestigia, gressus.

Fluidus, fluens.

Infrendere, knirschen.

Tingere, immergere, inficere.

Proni, scil. incumbentes.

Certans, certatim feriens.

Vox, strepitus vel remorum vel undae remis impulsae.

Affectare, apprehendere.

Potestas, facultas.

Potis, scil. est, potest.

Jonios fluctus aequare, fluctus maris Jonii aequis gradibus consequi.

Sequendo, dum nos insequitur.

Immugire, wiederhallen.

Excitus, excitatus, provocatus.

Nequicquam, frustra, (quia nocere non poterant).

Aetnaei fratres, populares Aetnae, juxta Aetnam geniti.

Concilium, turba.

Conifer, qui conos fert; coni autem dicuntur fructus cyparissi, quia in conum et metam desinunt.

Acer, vehemens.

Agere, urgere, impellere.

Excutere, evolvere, explicare.

Quocunque, in quamcunque partem.

Leti discrimine parvo, ubi parvum mortis discrimen, quod parum abest a morte.

Ni, ne.

Teneant, scil. naves.

Certum est, decrevimus.

Dare lintea retro, retro navigare.

Pantagias, fluvius Siciliae.

Megari sinus, sinus juxta Megaram oppidum Siciliae.

Thapsus, peninsula in mare procurrens.

Jacens, humilis.

Relegere, renavigare.

Erratus, perlustratus, pernavigatus.

Praetentus, antepositus.

Plemmyrium, promontorium ad aditum sinus et portus Syracusani.

Undosus, qui aestuantis maris fluctibus alluitur.

Jussus, admonitus.

Exsuperare, praetervehi.

Helorus, fluvius Siciliae.

Projectus, prominens, procurrens in mare.

Pachynum, promontorium Siciliae.

Radere, contingere leviter.

Camarina, palus Siciliae.

Gela, urbs Siciliae.

Acragas, mons Siciliae in quo Agrigentum situm est.

Linquere, praeterire.

Palmosus, palmis abundans.

Selinus, urbs Siciliae.

Vada dura Lilybeia, loca vadosa fundo saxeo, circa promontorium Lilybaeum in Sicilia.

Caecus, latens.

Drepanum, Siciliae civitas non procul a monte Eryce.

Illaetabilis, tristis.

Fata divom, fata a Diis immissa.

Cursus, navigatio.

Docere, recensere.

Factoque hic fine quievit, et narrationis finem fecit.

LIBER IV.

Gravis, heftig.

Saucius, vulneratus.

Cura, amor.

Carpi, consumi.

Recursare animo, in animum redire, revolvi, reputari.

Lustrare, obire.

Lampas, fax.

Aurora, dies.

Unanimus, gleichgesinnt.

Male sanus, insanus.

Suspensus, anxius, consternatus.

Ferre sese, gerere se.

Genus, progenies.

Vanus, falsus.

Degener, qui patris aut majorum suorum moribus non respondet, entartet.

Arguere, ostendere.

Fata, casus.

Exhaustus, perfectus, ad finem perductus.

Canere, narrare.

Fixum immotumque animo sedet, propositum firmum et immobile est.

Vinculum jugale, vinculum matrimonii.
Sociare, conjungere.
Morte, scil. conjugis.
Pertaesum est, es ist zuwider.
Thalamus, conjugium.
Taeda, nuptiae, quia nuptis taedae praeferebantur.
Culpa, amor.
Fata, mors.
Sparsus, aspersus, pollutus.
Fraterna caedes, caedes, quam frater commisit.
Inflectere, a proposito declinare.
Labantem animum impellere, den Fall befördern.
Vestigia, signa.
Flamma, amor.
Dehiscere, aperire ad absorbendum.
Adigere, impellere.
Jura, vis, potestas.
Junxit, scil. conjugio.
Referre, respondere.
Lux, vita.
Sola, in solitudine, carens viro, vidua.

Veneris praemia, voluptates et oblectamenta conjugum.

Manes sepulti, manes sepultorum.

Aeger, recenti dolore afflictus.

Flectere, rühren.

Mariti, proci.

Tyro, a Tyro, Tyrii.

Jarbas, rex Maurisiorum, Jovis filius.

Placitus, gratus, acceptus.

Gaetulae urbes, Gaetuli, populi Africae.

Numidae, populi Africae.

Infrenus, qui equo sine frenis utitur.

Inhospitus, asper, barbarus.

Syrtis, Afri, accolae syrtis; vid. Aen. I. 146.

Desertus siti, inhabitabilis raritate aquae.

Furens, vagans.

Barcaei, incolae Barces, urbis Cyrenaicae.

Surgens Tyro, a Tyro oriens.

Germanus, frater, scil. Pygmalion.

Diis auspicibus, auctoritate et ductu deorum.

Secundus, favens, propitius.

Tenere, dirigere.

Res, opes, potentia.

Poscere deos veniam, propitios reddere deos.

Sacra litare, deos placare per sacra.
Indulgere hospitio, operam dare hospiti bene habendo.
Innectere causas morandi, praetendere causas, quae a navigatione arceant.
Desaevire, saevitiam remittere.
Aquosus, qui imbres et nimbos ortu suo affert.
Quassatus, concussus tempestate.
Non tractabilis, saevus, asper, procellosus.
Dubius, anceps, incertus.
Solvit pudorem, effecit, quo minus eam puderet amori succumbere.
Pax, venia, benevolentia deorum.
Per aras, per sacrificia.
Exquirere, quaerere, implorare.
Lectae bidentes, electae oves.
Legifera, quae leges dat; sic nominatur Ceres, quia leges invenisse dicitur.
Candens, candidus.
Ora, simulacra.
Pingues, sic dicuntur arae propter pingues victimas illis impositas.
Spatiari, deambulare.

Instaurare diem donis, nova sacra in alterum diem indicare.

Inhians, avide insistens.

Spirans, palpitans.

Consulere, consilium expetere.

Furens, amore insaniens.

Delubra, aditus ad delubra.

Est, consumit, exedit.

Vivere, urere.

Sub pectore, in corde.

Cresius, Cretensis.

Agere, agitare, urgere.

Volatile ferrum, sagitta.

Nescius, scil. se cervam feriisse.

Arundo, sagitta.

Sidoniae opes, opes Tyro advectae.

Resistere in media voce, mitten in der Rede inne halten.

Labente die, sub noctem.

Pendere ab ore narrantis, nihil aliud intelligere quam narrantem; für nichts Sinn haben als für den Erzähler.

Vicissim, postquam per totam noctem illuxerat.

Premere, occulere.

Cadens, occidens.
Stratum, Polster.
Relictis, scil. a se.
Adsurgere, extolli.
Arma exercere, se exercere in armis.
Propugnaculum, locus munitus ex quo depugnatur.
Pendere, suspendi, sisti, cohiberi.
Minae murorum, muri alti, quasi altitudine sua minantes.
Machina, moles, aedificium.
Pestis, exitiosus morbus, amor.
Persentire, intelligere.
Fama, famae cura.
Aggredi, dolose et insidiose adire.
Spolia, victoria.
Referre, reportare.
Numen, potestas, vis, dii ipsi.
Me fallit, me latet, ignoro.
Modus, finis.
Quo, quorsum.
Pacti Hymenaei, nuptiae certo foedere constitutae.
Trahere per ossa furorem, venenum amoris ad medullas usque imbibere.

Paribus auspiciis, aequali potestate.

Servire, in potestatem venire, nubere.

Dotalis, qui nomine dotis in alicujus potestatem venit, qui in dotem affertur.

Dextra potestas.

Simulata mens, animus qui dolos meditatur.

Avertere, transferre.

Ingredi, scil. orationem, alloqui.

Abnuere, recusare.

Fortuna, eventus optatus.

Fatis incerta feror, incerta, dubia sum de voluntate fatorum.

Probare, approbare.

Excipere, respondere.

Mecum erit, apud me erit, mihi incumbet, curae erit.

Quod instat, quod fieri volo.

Confieri, confici.

Advertere, attendere.

Ortus extollere, oriri.

Titan, Sol.

Retexere, aperire, enthüllen.

Nigrans, niger, ater.

Alae, venatores qui in dextra sinistraque

parte saltus, tamquam alae in corpore avis locati erant, et alati dicebantur.

Trepidare, festinare.

Indago, series plagarum, quae circum disponuntur in saltibus ad capiendas feras.

Infundere, immittere.

Nox opaca, caligo densa.

Certus, firmus.

Stabile conjugium, vid. Aen. I. 77.

Hymenaeus, deus nuptiarum.

Esse, adesse.

Adversari, obstare.

Annuere, assentiri.

Repertus, compertus, deprehensus.

Jubar, Sol.

Delecta juventus, juvenes ad venationem electi.

Retia, instrumenta magna ad capturam aptata.

Rarus, e tenui materia constructus.

Plagae, funes illi, quibus retia tenduntur circa imam et summam partem.

Venabulum, lancea venatoria.

Massyli, populus non longe a Mauritania.

Odorus, odoratu excellens, sagax.

Canum vis, canes.
Insignis, ornatus.
Sonipes, equus, a sonitu qui ex pedum celeritate oritur, sic dictus.
Spumans, spuma profusus.
Stipare, circumdare.
Sidonius, purpureus.
Picta limbo, cujus oras ambit limbus seu pictus et variegatus.
Circumdatus, indutus.
Nodare, in nodos ligare.
Aurum, aurea fascia.
Subnectere, sursum nectendo tenere.
Fibula, Schnalle.
Inferre se socium, in societatem venire.
Jungere agmen, adjungere se cum agmine suo.
Lycia, regio Asiae, in qua Apollo hiberno tempore commorari solebat, unde
Hiberna, hibernationi apta.
Fluenta Xanthi, Xanthus fluvius.
Delos materna, Delos, insula quae matri Latonae sacra erat.
Invisere, besuchen.
Instaurare, renovare, parare, instituere.

Dryopes, populi circa Parnassum habitantes.
Fremere, saltare ac cantare.
Pictus, bemahlt.
Agathyrsi, populi Scythiae.
Fluens, effusus, prolixus.
Premere, colligare.
Fingere, componere.
Aurum, aurea vitta, diadema.
Haud segnior, non minus alacris.
Decus, pulchritudo.
Enitere, eminere, splendere.
Dejectus, qui se dejecit, qui desiliit.
Transmittere cursu, celeriter transire, percurrere.
Pulverulentus, pulveris plenus.
Glomerare fuga agmina, in Haufen fliehen.
Dari, obviam fieri.
Iners, imbellis.
Coelum miscetur murmure, murmur ventorum in aëre excitatur.
Dardanius nepos Veneris, Ascanius.
Tecta, loca, quibus tegimur, arbores, cavernae.
Pronuba, quae nubentibus praeest.
Ignes, fulmen.

Ululare, heulen.

Species, decorum, honestas, Anstand.

Meditari furtivum amorem, celare amorem, clam amare.

Praetexere, praetegere, obtendere, excusare.

Mobilitas, celeritas.

Vigere, crescere, augeri.

Metu, prae timore, metuens redargui.

Primo, initio, in principio.

Solo, super terram.

Ira deorum, ira contra Deos.

Perhibere, narrare.

Coeus, unus e Gigantibus.

Enceladus, vid. Aen. III. 578.

Pernix, celer.

Subrigere, sursum attollere,

Declinare lumina, die Augen schliessen.

Luce, interdiu, per diem.

Custos, observatrix, speculatrix.

Pravus, falsus.

Tenax, perseverans.

Multiplici sermone populos replere, varios sermones inter populos disseminare.

Facta atque infecta, vera et falsa.

Canere, nuntiare.
Cretus, progenitus.
Hiemem fovere luxu, quam longa, totum hiemale tempus luxui dare.
Regnorum, Carthaginis scilicet ac Italiae.
Turpis cupido, inhonestus amor.
Foedus, impius, crudelis.
Diffundere in ora virum, inter homines promulgare, diffamare.
Detorquere, dirigere.
Aggerare, augere.
Hammon, cognomen Jovis.
Satus, procreatus.
Rapta, scil. ad stuprum.
Garamantis, Libya: Garamantes enim populi Libyae.
Immanis, ingens.
Vigilis ignis, ignis, apud quem vigilatur, ne exstinguatur, perennis.
Excubiae, vigiliae diurnae et nocturnae.
Divom, in honorem deorum.
Pecudum, scil. mactatorum, sacrificiorum.
Pingue solum, terra imbuta.
Variis sertis florens, ornatus sertis variorum florum.

Amens animi, außer sich.

Amarus, acerbus, asper.

Media inter numina divum, ante signa deorum.

Supinus, sursum erectus.

Maurusia gens, Mauri, Mauretani.

Tori picti; vid. Aen. I. 708.

Lenaeus honor, vinum.

Torquere, schleudern.

Horrere, religiose metuere.

Caecus, qui temere et fortuito, caeco quasi impetu fertur.

Murmur, tonitru.

Miscere, turbare.

Errans, profugus, exul, peregrinus.

Urbem pretio ponere, urbem exstruere in loco emto.

Littus, littoralis plaga, ager in terra mari vicina.

Arare, colere.

Leges, ius, imperium.

Repellere, rejicere, respuere.

Ille Paris, alter Paris, alii quasi pactam conjugem eripiens.

Semivir, effoeminatus.

Maeonius, Phrygius.

Mitra, pileus incurvus, a mulieribus gestatus, binis vel ternis fimbriis seu fasciis descendentibus, quae subter mentum colligari solebant.

Madens, unguentis madidus.

Subnixus, subligatus.

Rapto potiri, stupro frui.

Ferre, offerre.

Fovere, alere, habere.

Fama, opinio.

Labi pennis, herabfliegen.

Dardanius dux, Aeneas.

Exspectare, morari, tempus terere.

Datus, monstratus.

Respicere, attendere, cogitare.

Vindicare, eripere, servare.

Gravida imperiis, quae multos potentes et late imperantes populos protulit.

Fremens bello, bellicosus, acer, ferox.

Altus, illustris, nobilis.

Prodere, protendere, propagare.

Accendere, inflammare, ardenter incitare.

Super, pro.

Moliri, suscipere.

Invidere, adimere, auferre.

Struere, vorhaben.

Proles Ausonia, progenies, quae in Ausonia, i. e. Italia, oritura est.

Summa, scil. mandati.

Talaria, calceamenta alata.

Flamen, ventus.

Virga, quae alias caduceus dicitur.

Animae, umbrae defunctorum.

Lumina resignare, oculos aperire.

Illa fretus, cum illa.

Tranare, transvolare.

Apex, summitas, seu eminentia rei.

Atlas, mons Mauritaniae.

Durus, laboriosus, propter aerumnas, quas tolerat.

Fulcire, sustentare.

Cinctus, involutus.

Pinifer, qui pinas fert.

Praecipitant, scil. se, praecipitantur.

Paribus alis, leni volatu.

Nitens, conans descendere.

Consistere, requiescere.

Cyllenius, Mercurius, a Cyllene, monte Arcadiae sic dictus, ubi natus est.

Toto corpore, totius corporis conatu.

Ad undas, versus mare mediterraneum quod Carthaginem attingit.

Mittere se, descendere.

Piscosus, piscibus refertus.

Secare, transvolare.

Maternus avus, Atlas, pater Majae, quae mater fuit Mercurii.

Cyllenia proles, Mercurius in monte Cyllene genitus.

Magalia, vid. Aen. I. 421.

Fundare, fundamenta ponere.

Arces, munimenta urbis.

Tecta novare, novas aedes aedificare.

Stellatus, distinctus ac fulgens, scil. in capulo et vagina.

Tyrius murex, Tyria purpura.

Ardere, resplendere.

Laena, χλαῖνα, vestis crassa et villosa.

Telas discernere auro, mit Gold durchweben.

Invadere, acriter alloqui.

Locare, ponere, jacere.

Uxorius, uxori deditus.

Res, id quod faciendum, officium.

Numine, vi sua, nutu.
Torqueri, movere.
Terere otia, tempus negligenter consumere.
Surgens, crescens.
Deberi, gebühren, gehören.
Tali ore, tali voce, tali sermone.
Mortales visus relinquere, non amplius videre.
Amens, attonitus, stupefactus.
Ardere, cupere.
Ambire affatu, adire et alloqui, auf eine gute Art mit Worten an einen kommen.
Furentem, scil. amore.
Exordia sumere, initia facere sermonis.
Animum celerem nunc huc nunc illuc dividere, celerius modo hoc, modo illud contemplari et pensitare.
In varias partes rapere animum, huc et illuc impelli, vacillare.
Versare animum, circumspicere, considerare, explorare.
Alternari, varia mente tractare, alternis animo versare, modo hoc modo illud cogitare.
Potior, melior.
Aptare, parare.

Novare

Novare res, prius consilium abjicere et aliud sequi.

Rumpi, dissolvi.

Aditus, alloquium.

Mollissima tempora fandi, tempus ubi consilium de discessu ei exponi posset, cum minimo ejus dolore.

Quis rebus dexter modus, wie die Sache am besten anzufangen sey.

Laetus, alacris, festinus.

Doli, navigandi consilium dolosum.

Praesentire, prius sentire.

Excipere, scil. auribus, sensu, animadvertere.

Tutus, non formidandus.

Impius, saevus.

Deferre, nuntiare.

Armare, armamentis velisque nauticis aptare, instruere, ausrüsten.

Cursus, navigatio.

Inops animi, sine animo, sine consilio.

Incensa, scil. furore.

Bacchari, more bacchantum decurrere, discursitare.

Commovere sacra, initium facere sacrorum:

moveri enim sacra dicebantur, quando sollennibus diebus aperiebantur templa, instaurandi sacrificii caussa.

Excitus, excitatus.

Thyias, ministra, sacerdos Bacchi.

Audito Baccho, audito nomine Bacchi, dum clamatur, Jo Bacche.

Stimulare, instigare.

Trietericus, triennalis.

Orgia, sacra Bacchi tertio quoque anno a Thebanis celebrata.

Nocturnus, nocte celebratus, in quo exercentur festa tempore nocturno.

Vocare, advocare.

Voces, verba.

Dissimulare, celare.

Nefas, scelus.

Tacitus, heimlich.

Data dextera, promissa fides, foedus amicitiarum.

Funus, mors.

Hiberno sidere, tempore hiemali.

Moliri, parare.

Mediis aquilonibus, *ire per altum*, navigare, dum procellae turbant mare.

Undosus, stürmisch.

Nihil aliud, scil. quod sperare de me possis.

Inceptus, recens.

Hymenaei, concubitus.

Si fuit tibi quidquam dulce meum, si ea, quae in te contuli, grata fuerunt et dulcia.

Labi, in ruinam et excidium tendere.

Exuere mentem, rejicere propositum.

Nomades, populi Africae, idem qui Numidae.

Tyrannus, rex.

Sidera adire, tolli in coelum, celebrari.

Fama prior, quam habui ante tuum adventum.

De conjuge, de te, qui fueras ante conjux.

Quid moror, scil. quin statim moriar.

Suscipere sobolem, procreare, gignere infantem.

Fuga, profectio, abitus.

Ore referre, ähnlich sehen.

Monitis, propter monita.

Immota tenere lumina, non attollere oculos, non aspicere.

Obnixus, resistens, reluctans.

Cura, dolor.

Promereri, beneficia conferre.

Dum spiritus hos regit artus, quamdiu vixero.

Pro re, si rei magnitudinem cogites.

Abscondere furto fugam, per silentium et clandestino discedere.

Fingere, einbilden.

Praetendere conjugis taedas, justas nuptias prae se ferre, consuetudini cum femina nomen justi matrimonii tribuere.

In foedera venire, in leges conjugii consentire, in pacta conjugii descendere.

Auspiciis meis, meo lubitu ac voluntate, idem quod, *sponte mea*.

Componere curas, res ordinare.

Primum, praecipue, ante omnia.

Reliquiae, cineres et ossa, adeoque sepulcra.

Colere, restituere.

Manerent, superessent, scil. restituta a me.

Recidivus, denuo exstructus, aedificatus.

Recidivum ponere, restituere, iterum excitare.

Gryneus, sic dictus Apollo a Gryneo nemore in Joniae finibus: vid. Ecl. VI. 72.

Lyciae sortes, oracula Apollinis, quae in Lycia eduntur.

Capessere, occupare.

Hic amor, *haec patria est*, haec est patria quam amo.

Detinere, delectare.

Externus, externus.

Turbidus, turbatus, tristis.

Caput charum, dilectus filius.

Fraudare, per fraudem privare.

Fatalis, fatis destinatus.

Interpres, nuntius.

Utrumque caput, meum ac tuum.

Manifestus, clarus.

Haurire, accipere.

Incendere, commovere, exagitare.

Aversa tuetur, oblique, torve intuetur.

Pererrare, perlustrare.

Luminibus tacitis, tacens.

Accensus, iratus.

Cautes, saxa, rupes.

Hyrcanae tigres, tigres ex Hyrcania, regione Asiae.

Admovere ubera, säugen.

Quid dissimulo, quid dissimulanter loquor, quorsum me contineo?

Majora, major injuria et contumelia.

Flectere, movere.

Quae quibus anteferam, quae prius, quaeque posterius dicam.

Saturnius pater, Jupiter, Saturni filius.

Oculis aequis aspicere, gleichgültig ansehn.

Nusquam tuta fides, non tutum est, quemquam in fidem recipere.

Egens, pauper, inops, omnibus rebus destitutus.

In regni parte locare, participem regni facere.

Amissam classem, scil. renovavi.

Furiae, furor.

Ferri, agitari.

Horridus, terribilis.

Scilicet is Superis labor est, die Götter fragen freilich viel darnach, sie haben auch sonst nichts zu thun.

Sollicitare, beunruhigen.

Refellere, refutare.

Mediis scopulis, inter scopulos.

Numina pia, dii qui pios respectant.
Supplicia haurire, poenas dare.
Atris ignibus, facibus furiarum.
Sequi, persequi.
Seducere, segregare, sejungere.
Sub imos manes, ad inferos.
Aurae, lux.
Parare, damit umgehen.
Collapsus, hingesunken.
Lenire, mitigare.
Avertere, removere.
Labefactus, concussus, commotus.
Incumbunt, scil. classi parandae.
Unctus, pice delibutus.
Infabricatus, inelaboratus, non aptatus.
Fuga, celer profectio.
Populare, plündern.
Tectum, caverna.
Reponere, reservare.
Convectare, comportare.
Callis, semita.
Trudere, impellere, propellere, fortschieben.
Obnixus, obnitens.
Cogere, impellere.

Castigare, bestrafen.

Morae, tardi, morantes.

Opus, eae, quae opus faciunt, laborantes, formicae.

Fervere, in Bewegung seyn.

Quis tibi sensus, was empfandest du?

Miscere, replere.

Ire in lacrimas, ad lacrimas procedere, descendere.

Animi, irae.

Submittere, subjicere.

Vocat carbasus auras, vela expansa sunt ad excipiendos ventos.

Puppibus imponere coronas, naves coronare, quod fieri solebat a nautis, cum aliquo migrarent, ubi se aliquid boni consecuturos sperabant.

Sperare, exspectare, metuere.

Exsequi, perficere.

Arcani sensus, sententiae secretae, consilia secreta.

Credere, committere.

Mollis, facilis, opportunus.

Aditus, modus adeundi.

Tempora, opportunitas adeundi.

Aulis, urbs et portus insulae Euboeae.
Revellere, laedere, violare.
Dicta, preces.
Negare, renuere, recusare.
Ruere, properare.
Munus, beneficium; Gefälligkeit.
Venti ferentes, venti bene flantes, secundi.
Prodere, decipere, fallere.
Tempus inane, tempus, quod nihil prodest, parum commodi affert.
Furori, scil. mitigando.
Fortuna, scil. adversa.
Dolere, moderate dolere, patienter ferre.
Venia, gratia, beneficium.
Cumulatam remittam, cumulate referam.
Morte, in morte, antequam moriar.
Fletus, preces cum lacrimis.
Ferre referreque, plus vice simplici ferre, saepius portare.
Voces, preces.
Tractabilis, cum quo facili agi potest, mitis.
Placidus, benignus, facilis.
Obstruere, claudere.
Annosus, vetus.

Robur, truncus.

Alpinus, ex Alpibus spirans.

Ire, fieri.

Consternere, cooperire, copiose implere.

Quantum vertice, vid. Georg. II. 291.

Tundere, pulsare, concutere.

Volvi, effundi.

Fata, mala.

Orare, desiderare, optare.

Coeli convexa, der gewölbte Himmel.

Peragere, perficere.

Lux, vita.

Thuricremus, thus cremans.

Dona imponere, sacrificare.

Latices sacri, vinum sacrificio adhibitum.

Nigrescere, nigrum colorem accipere.

Fusus, libatus.

Obscoenus cruor, sanguis mali ominis.

Visum, visio.

Effari, eloqui, indicare.

Tecta, regia.

De marmore templum conjugis antiqui, sacellum marmoreum manibus conjugis prioris, Sichaei, dicatum, ubi statua ejus erat.

Miro honore colere, mirum in modum honorifice colere.

Vellera nivea, infulae et vittae laneae.

Festus, ad festivitatem pertinens, festlich.

Frons, serta.

Revinctus, cinctus.

Tenere, occupare.

Ferale carmen, cantilena funebris, mortem indicans.

Bubo, Uhu.

Horrificare, horrorem incutere, horrore implere.

Agere, agitare, insequi.

Incomitatus, sine comite.

Eumenides, Furiae.

Demens, furore captus.

Pentheus, rex Thebarum.

Agamemnonius, Agamemnonis filius.

Scenis, in theatro, scil. furit.

Agitatus, a furiis exagitatus.

Dirae, Furiae.

Concipere furias, furore impleri.

Evictus, victus, superatus.

Exigere, constituere.

Spem fronte serenare, frontem serenare et explicare spe nova ac meliore concepta.

Via, ratio, remedium.

Gratari, gratulari.

Ultimus, remotissimus.

Aethiopum, in Aethiopia.

Axis, coelum.

Torquere, sustinere.

Ardens, splendens.

Aptus, distinctus, insignitus.

Massyla gens, in Mauritania habitans.

Hesperides, vid. Ecl. VI. 61.

Servare, custodire.

Spargere, objicere, praebere, apponere.

Soporifer, somnum afferens, excitans.

Carmina, Zauberlieder.

Solvere mentes, scil. ab amore.

Curae, amor.

Durus, vehemens.

Sistere, facere ut aliquid stet, inhibere, retinere.

Vertere sidera retro, cursum astrorum mutare.

Nocturnos ciere manes, noctu evocare manes.

Accingi, aggredi.

Secreta, secreto, sine arbitris.
Pyra, congeries lignorum, rogus.
Sub auras, sub divo.
Exuviae, vestes.
Jugalis, conjugalis.
Novus, inusitatus.
Praetexere, praevelare, abscondere.
Funus, mors.
Mente concipere, intelligere.
Parare, ausrichten.
Penetralis sedes, interior domus.
Sectus, fissus.
Intendere, illigare.
Frons funerea, cupressus.
Effigiem, scil. Aeneae, imaginem.
Torus, lectus.
Crines effusa, mit fliegenden Haaren.
Tonare, invocare.
Tergeminus, triplex, triformis.
Hecate, Proserpina.
Tria virginis ora Dianae, Diana virgo tria ora habens.
Spargere, sprengen.
Latices, aqua.
Simulatus, fictus, vorgegeben.

Messus, desectus.

Ad lunam, bei dem Scheine des Mondes.

Pubens, virens.

Niger, noxius.

Lac, succus.

Praereptus, prius raptus, quam a matre devorari possit.

Amor, quod amorem conciliat: intelligitur caruncula nigra, fronti pulli recens nati inhaerens, quae in philtrum adhibebatur.

Pius, purus.

Exutus vinclis, nudus.

Veste recincta, zona soluta.

Fatum, mors.

Non aequo foedere amantes, qui mutuo amore non amantur.

Corpora, scil. animantium.

Medio lapsu volvi, cursum per mediam coeli partem tenere.

Pictus, variis coloribus ornatus.

Tenere, habitare.

Positus, compositus, quiescens, sopitus.

Phoenissa, Dido.

Solvi in somno, solvi somno, quiete, dormire.

Nox, quies noctis, somnus.

Ingeminare, sich verdoppeln.

Resurgere, rursus crescere, iterum redire.

Fluctuare, jactari.

Aestus, impetus.

Insistere, scil. mente et cogitatione, apud se cogitare.

Corde volutare, animo revolvere et agitare, bei sich überlegen.

Procus, qui matrimonium appetit, Freier.

Dedignare, repudiare.

Maritos, scil. futuros.

Ultima iussa, iussa, quae infimi generis hominibus dari solent, vilissima, deterrima, indignissima.

Auxilio levare, opem ferre.

Juvare, prodesse.

Memor, gratus.

Stare, permanere.

Fac, pone, gesetzt.

Sinet, scil. me sequi classem.

Perditus, infelix.

Laomedontea gens, Trojani a Laomedonte sic dicti, qui Neptunum et Apollinem fefellit.

Perjurium, perfidia.
Ovantes, laetantes.
Inferri, sequi.
Agere, errare facere.
Quin, immo, potius.
Evictus, permotus.
Malis onerare, in mala impellere.
Thalami expers, sine conjugio.
Tangere, attingere, sentire.
Curae, dolores animi.
Sychaeus, Sychaeius.
Rumpere questus, in questus erumpere.
Certus, fest entschlossen.
Rite, recte, ex ordine.
Casus, periculum, discrimen.
Ducere somnos, dormire.
Zephyri, venti.
Praeceps, festinus.
Praecipitare, praecipitanter abire.
Potestas, facultas.
Turbari trabibus, navibus impleri.
Attingere, offendere, invenire.
Rumpe moras, noli cunctari.
Varius, inconstans.
Subitae umbrae, caligo subito exorta.

Corri-

Corripere corpus e somno, aus dem Schlafe aufspringen.

Fatigare, scil. hortatibus, increpare.

Festinare, beschleunigen.

Stimulare, impellere.

Sidera dextra, sidera, quorum exortu venti secundi flant, ac prospera navigatio fit.

Fulmineus, fulgens.

Ferire, percutere, incidere.

Retinacula, funes, quibus naves retinebantur ad littora ligatae.

Ardor, cupiditas.

Habere, tenere, invadere.

Ruere, cum impetu festinare.

Sub classibus, sub navibus, scil. aequatis proris procedentibus.

Torquere spumas, torquendo aquas excitare spumas.

Tithonus, frater Laomedontis, ab Aurora raptus.

Croceus, splendidus, illustris.

Specula, edita aedium pars.

Aequata vela, vela aequaliter pleno vento distenta.

Decorus, pulcher.

Abscissa, evellens.

Arma, instrumenta navalia.

Expedire, conficere, zurechte machen.

Diripere, rapere, rapide educere.

Navalia, statio navium.

Tangere, movere, concitare.

Sceptra dare, in regni societatem recipere.

En dextra fidesque, scil. ejus; sic fidem servat is.

Subire, portare.

Confectus aetate, consumtus senectute.

Abreptum divellere corpus, dilaniare corpus.

Absumere ferro, interficere.

Anceps, dubius.

Castra, classis.

Fori, tabulata navium, vel spatia, per quae itur.

Se dare, se praecipitem dare in ignem.

Terrarum opera, quae in terris fiunt.

Flammae, radii.

Lustrare, illustrare.

Interpres, cujus interventu aliquid efficitur, mediatrix, conciliatrix.

Curae, amores, qui curas pariunt.

Nocturnis triviis ululata, cui noctu incon

celebrantur cum ululatu, h. e. carmine, precibus, in triviis i. e. trium viarum coitu.

Dii Elissae, dii ultores Elissae.

Accipere, audire.

Malis, contra improbos Trojanos.

Numen, vis ac potestas ulciscendi malum, poena.

Infandum caput, infandus ille, scil. Aeneas.

Terris adnare, pervenire ad Italiam.

Terminus haeret, finis fixus et destinatus est.

Audax, fortis, bellicosus.

Vexatus, afflictus.

Extorris, remotus, exul.

Indignus, crudelis.

Iniquus, durus.

Sub leges se tradere, legibus se submittere.

Dies, dies fatalis, terminus vitae, fati necessitas.

Precari, imprecari.

Sanguis, vita.

Exercere odiis, odio prosequi.

Munera, inferiae, Todtenopfer.

Ossa, stirps, sanguis.

Fax, ignis.

Sequi, persequi.

Dare se, esse, suppetere.

Animum versare in omnes partes, omnia expendere, ponderare.

Abrumpere lucem, vitam finire.

Suam patria antiqua cinis ater habebat, sua popria nutrix in patria Tyro urna habebatur, sepulta erat.

Sistere, adducere, arcessere.

Fluvialis lympha, aqua fluvii.

Spargere, aspergere, irrigare.

Monstrata, scil. per sacerdotem.

Piacula, purgamina, quibus in sacris magicis utebantur.

Pius, religiosus, sanctus.

Tempora, caput.

Jupiter Stygius, Pluto.

Animus, voluntas, propositum.

Rogus Dardanii capitis, lignorum strues, cui imposita est effigies Aeneae.

Permittere flammae, incendere.

Gradum celerare, celeriter abire, properare.

Studium anile, conatus qui anui congruit.

Immanis, crudelis.

Efferus, außer sich.

Sanguinea acies, funkelnde Augen.

Maculis interfusa genas, habens malas maculis perfusas.

Interiora domus limina, limen interioris aedium partis.

Irrumpere, violenter intrare.

Recludere, evaginare, nudare.

Quaesitus, paratus, datus.

Mens, cogitatio pristini amoris ac consuetudinis.

Dulces exuviae, vestes viri dulcis.

Exsolvere, liberare.

Sub terras ire, mori.

Imago, umbra, εἴδωλον.

Recipere, sumere.

Ire sub umbras, ins Schattenreich hinabsteigen.

Haurire oculis, videre.

Ab alto, scil. mari.

Dardanus, Dardanius, i. e. Aeneas.

Omina, signa.

Comites, famulae.

Sparsus, extensus.

Bacchari, discurrere, differri.
Lamentum, lamentatio.
Fremere, schallen.
Culmina hominum, domus.
Culmina deorum, templa.
Exanimis, consternatus.
Unguibus foedare, dilacerare.
Per medios, scil. homines.
Fraude petere, decipere, fallere.
Eadem fata, idem genus mortis.
Dolor, vulnus.
Ferre, auferre.
Struxi, scil. rogum.
Positus, mortuus.
Abesse, sejungi, carere.
Legere, excipere.
Evadere, conscendere.
Gravis, morte gravatus.
Deficere, ermatten.
Stridet vulnus, sanguis ex vulnere cum fervore et aestu prorumpit.
Adnixus, incumbens.
Revolvi, relabi, recidere.
Errantes oculi, oculi jam morte natantes et caligine obscurati.

Obitus, mors.

Luctans, ringend, kämpfend.

Nexi artus, nexus corporis cum anima.

Merita mors, mors, quae crimen commissum sequitur.

Ante diem, ante tempus, quod natura affert.

Crinem auferre, capillum abscindere, quo abscisso moribundi, tanquam victimae diis inferis consecrabantur.

Stygio Orco damnare, morti devovere.

Adversus, oppositus.

Dis, Pluto.

Dilabi, diffugere, zerrinnen.

Calor, scil. vitalis.

In ventos recedere, im Winde verschwinden.

LIBER V.

Medium iter classe tenere, navigare in alto mari.

Certus, scil. itineris: persistens in consilio proficiscendi.

Aquila, ventus.

Pollutus, laesus, violatus.

Per triste augurium ducere, adducere ad augurandum ac suspicandum, mali quid evenisse.

Teucrorum pectora, Teucri.

Supra caput, desuper.

Quianam, quare, cur.

Cingere, obsidere.

Nimbi, nubes.

Colligere arma, vela contrahere.

Obliquare sinus in ventum, ventum adversum non totis velis accipere, sed tantum ex obliquo, ne ille, magna vi irruens navem nimium de cursu deflectat, Laviren.

Spondere, polliceri.

Hoc coelo, hac dispositione aëris.

Transversa, transversim, seitwärts.
Obniti, contra niti, obluctari.
Tendere, contendere.
Tantum, scil. quantum adversa tempestas valet.
Sufficere, posse, valere.
Superare, vincere.
Littora fraterna Erycis, Siciliae, ubi Eryx filius Veneris et Butae regnavit.
Servatus, observatus.
Remetiri, recognoscere.
Via, cursus.
Fessus, quassus, beschädigt.
Demittere naves, die Schiffe in den Hafen laufen lassen.
Acestes, Trojanus, urbis Segestae conditor, qui cum Trojanis inter Sicanos consederat.
Intendere, inflare.
Adverti, anlanden.
Arena, littus.
Libystis, Libyca.
Crimisus, fluvius Siciliae.
Gaza agrestis, penus rusticanus, opes ex agro collectae.

Solari, erquicken.

Annuus orbis, annus.

Exactus, transactus, finitus.

Compleri, perfici.

Condere terra, sepelire.

Agere, esse, vivere.

Deprensus, scil. a tempestate, procella.

Pompas, scil. funebres.

Exsequi, perficere.

Struere, exstruere.

Sua, debita.

Dona, res sacrae, quae offeruntur.

Mens, consilium.

Numen, voluntas.

Delati, scil. impulsu ventorum.

Honor, sacra, inferiae in honorem Anchisae faciendae.

Poscamus, scil. deos, petamus.

Ventos, scil. secundos.

Bina boum capita, bini boves.

In naves, per singulas naves.

Adhibere, admittere, advocare.

Retegere, enthüllen.

Prima certamina classis ponere, primo loco, certamen navale instituere.

[illegible], [illegible].
Crudus, durus.
Cestus, lora e corio bubulo, quibus pugilum brachia et manus innectebantur, et quibus insutum erat plumbum et ferrum.
Palma, victoria.
Ore favere, silentium servare, tacere.
Ramis cingere, bekränzen.
Materna myrtus, myrtus matri (Veneri) sacra.
Aevi maturus, aetate matura.
Carchesia, vid. Georg. IV. 380.
Merus Bachus, vinum non mixtum.
Sanguis sacer, sanguis victimarum.
Fatalis, fatis promissus.
Adyta, tumulus, sepulcrum.
Gyrus, ambitus orbicularis, circulus.
Volumina, nodi, in quos se curvant sinuantes serpentes.
Amplecti, gyris ambire, circumrepere.
Placide, molliter, quiete.
Labi, schleichen.
Notae, maculae.
Fulgor maculosus et auro, maculae auro fulgentes.

Squamam incendere, squamis inesse, squamas splendere facere.

Arcus, der Regenbogen.

Jacere, mittere, emittere.

Agmen, tractus, vid. Aen. II. 212.

Laevis, politus, nitens.

Depastus, consumtus.

Altaria, dapes appositae.

Instaurare, peragere.

Famulus, Genius.

Caedere, mactare.

Quae cuique est copia, pro sua quisque facultate.

Fusus, stratus.

Viscera, carnes.

Torrere, assare.

Aurora, dies.

Phaethon, sol.

Exciere, evocare, excitare.

Coetus, conventus.

Aeneadae, Trojani, Aeneae socii.

Munera, praemia.

Circus, consessus.

Locare, ponere.

Sacer, cujus usus est in sacris.

Pretium, praemium.
Ostro perfusus, purpura tinctus.
Talentum, sexaginta minae.
Canere, cantu indicare.
Pares, scil. magnitudine, et bonitate.
Gravis, fortis, validus.
Acri remige, strenuis remigibus.
Mox Italus, scil. futurus.
Moles, magnitudo.
Urbis opus, aedificium aequans urbis magnitudinem.
Pubes Dardana, iuvenes Trojani.
Versus, ordo.
Tundere, percutere, pulsare.
Olim, interdum.
Corus, ventus occidentalis.
Tranquillo, scil. mari.
Silere, nullo fluctuum allisu resonare.
Campus, Fläche.
Apricus, sole gaudens.
Sorte legere, dispertiri, verlosen.
Ductores, domini navium.
Intenta brachia remis, intendunt brachia remis, sie legten die Hände an die Ruder.

Metae relictae, metae superatae, quas circumvectus erat.

Tenere aequora, cursum a meta versus littus repetere.

Decus, honestas, dignitas.

Deturbare, dejicere.

Clavus, gubernaculum.

Ad littora, ad scopulum.

Gravis, gravatus adeoque tardus ad natandum.

Vix reddi, difficulter emergere.

Fluens in veste, veste fluente aqua.

Revomere, wieder von sich geben.

Premere, drängen.

Aemula, aequare studens.

Hectoreus, Trojanus.

Sors suprema, excidium.

Promere, proferre.

Syrtes, vid. Aen. I. 111.

Malea, promontorium in extrema Laconica.

Sequaces undae, undae quae insequuntur quasi navigantes, quod fit, dum fluctus fluctum urget.

Prima, primae partes.

Quanquam, o! utinam vincerem.

Nefas,

Nefas, opprobrium.
Certamine summo, maximo conatu, omnibus viribus.
Procumbere, incumbere, inniti, laborare.
Aereus, aeratus, aere obductus.
Solum, quod unicuique rei subjacet: hinc solum navis, mare.
Ora, fauces.
Honor, victoria.
Suburgere, impellere.
Interior, spatio angusto, breviore.
Iniquus, non satis magnus, augustus.
Procurrens, proeminens.
Pendere, schweben.
Murex, saxi acumen eminens.
Crepare, frangi.
Morari, navem retro agendo haerere.
Ferratus, ferro munitus.
Trudes, instrumentum quo quid protruditur.
Contus, pertica, Stange.
Expedire, proferre.
Agmen remorum, omnes remi.
Ventis vocatis, expansis velis.
Prona maria, in quibus cursus pronus ac celer sine impedimento fit.

Commotus, deturbatus, aufgescheucht.

Latebrosus, fistulosus, cavernosus, löcherricht.

Plausus, strepitus.

Lapsa, volans.

Radere iter liquidum, aërem secare.

Ultima aequora, circa metam.

Brevibus vadis, vid. Aen. I. III. 112.

Discere, experiri, conari.

Cedere, praeteriri se sinere.

Magister, gubernator.

Finis, terminus, meta.

Petere, aggredi.

Studium, favor.

Fragores, clamor et plausus.

Proprium decus, parta jam et parata victoria.

Tenere, conservare.

Pendere, reddere, impendere.

Alere, fovere, accendere.

Possunt, *quia posse videntur*, efficiunt id, quod facere student: in eo sunt, ut id efficiant, quoniam sibi videntur id efficere posse.

Fors, fortasse.

Divos in vota vocare, deos votis vocare, invocare.

Voti reus, qui suscepto voto se numini obligat.

Porricere, diis porrigere, vel sacrificare.

Liquens, fluidus.

Phorcus, Ponti et Terrae filius, deus marinus.

Panopea, una ex Nereidibus.

Portunus, deus marinus, alias Palaemon dictus.

Euntem, scil. navem.

Portu se condere, intrare portum.

Satus Anchisa, Aeneas Anchisae filius.

Ex more, scil. ludorum.

Optare, eligere.

Honores, munera honorifica.

Chlamys, indumentum militare.

Auratus, auro intextus.

Purpura Meliboea duplici Maeandro, limbus purpureus Meliboeensis sinuosus et flexuosus ut est Maeander fluvius, qui inter Cariam et Lydiam defluit.

Meliboea, sic dicta purpura a Meliboea,

insula in Orontis Syriae fluvii ostiis sita, ubi murices frequenter inveniuntur.

Circumcurtere, circumire, circumdare.

Puer regius, Ganymedes, Trois regis Trojanorum filius.

Frondosus, silvosus.

Praepes, velox.

Jovis armiger, aquila.

Longaevus, senior.

Laevibus hamis, (vid. Aen. III. 467) politis annulis.

Decus, ornamentum.

Tutamen, munimen.

Multiplex, multis annulorum nexibus pondus magnum habens.

Palari, passim vagari, oberrare.

Agere, insequi.

Cymbia, pocula in morem cymbarum.

Aspera signis, figuris eminentibus caelata, anaglypha.

Puniceus, colorem rubentem habens.

Evinctus, circumligatus, circumdatus.

Taenia, vitta.

Saevus, magnus, asper.

Vix, difficulter.

Ordo, latus.

Agger viae, editior viae pars, terra in via egesta.

Aereus, aere munitus.

Obliquus, exporrectus transversim.

Gravis ictu, qui gravem ictum infert.

Seminex, semimortuus.

Tortus, volutio, Krümmung.

Sibilus, sibilans.

Pars vulnere clauda, pars vulnerata, obtrita ac fracta.

Retentare, morari, retinere.

Nexare nodis, nectere se in nodos.

Plicare se in sua membra, replicare se in orbes.

Ostia, portus.

Operum haud ignara Minervae, perita lanificii et texturae.

Cressa, Cretensis.

Missus, demissus.

Certamine, scil. navali.

Gramineus, graminosus, plenus graminis.

Theatrum, spectaculum.

Circus, stadium.

Consessus, locus ad considendum aptus.

Pretia, res, quae pretio habentur, praemia.
Sicanus, Siculus.
Viridis, florens.
Acarnan, ex Acarnania regione Graeciae inter Epirum et Aetoliam oriundus.
Tegeaea gens, vid. Georg. I. 18.
Assueti silvis, venatores.
Gnossia, vid Aen. III. 115.
Levatus, laevigatus, nitidus.
Lucidus, resplendens.
Spiculum, hastile.
Caelata argento bipennis, bipennis argenteo manubrio, signis caelatis, h. e. exsculptis, ornato.
Unus, idem, communis.
Flavus, subviridis.
Phalerae, ornamentum equorum.
Insignis, ornatus.
Lato auro balteus, latum auratum cingulum.
Circumplecti, circumdare.
Subnectere, vid. Aen. IV. 139.
Locum capiunt, scil. sorte, sorte eligunt locum.
Corripere, raptim transire.
Limen, carceres.

Ultima signare, metam, oculis designare.
Emicare, prosilire.
Spatium, intervallum.
Sub ipso, post ipsum.
Calcem calce terere, pedem pede contingere, vestigia premere.
Spatia plura, plus spatii, scil. usque ad metam.
Elapsus prior, praevertens cursu.
Ambiguus, ambigens de cursus palma.
Spatium extremum, extrema stadii pars.
Finis, meta.
Levis sanguis, solum propter sanguinem lubricum.
Vestigia titubantia, pedes titubantes.
Fimus, sordes, excrementa, quae scilicet ejecta erant ex extis boum mactatorum.
Sacer cruor, sanguis sacrificiorum.
Munus, beneficium.
Prima tenere, victoriam obtinere primo loco.
Tertia palma, tertio loco victor.
Cavea, theatrum, in quo populus sedens ludos spectabat.
Concessus, Versammlung.

Ora prima patrum, priores ordines, quibus seniores et honoratiores sedebant.

Tutari, protegere, defendere.

Gratior, acceptior, jucundior.

Veniens, quae est.

Proclamare, pro aliquo clamare, loqui, ejus causam defendere.

Subire palmae, in locum alterius succedere, ut palmam pro eo capessat.

Praemia ultima, praemia tertia.

Palmam ordine movere, debitum cuique ordine suo praemium eripere.

Tergum, tergus, pellis.

Immanis, valde magnus.

Onerosus, gravis.

Laus, virtus in cursu.

Ferre, auferre, abducere a primo praemio, praemium eripere.

Turpis, obscoenus, inquinatus.

Artes, opus artificiosum.

Refixus, rescissus, revulsus.

Confectus, ad finem perductus.

Peragere, absolvere.

Praesens, fortis.

Palmae evinctae, manus cestu vinctae.

Geminus honor, duplex praemium.
Velatus, ornatus.
Murmur, suffragium.
Occubare, jacere.
Amycus, rex Bebryciorum, populorum Asiae, filius Neptuni, pugillatu insignis, a Polluce interfectus.
Ferre se, incedere, venire.
Percellere, percutere.
Talis, tali gloria elatus.
Alius, scil. compugil.
Alacris, laetus, exsultans.
Cunctos excedere palma, ante alios victoriam obtinere.
Credere se pugnae, pugnare.
Teneri, immorari.
Gravis, ehrwürdig.
Dictis castigare, objurgare, increpare.
Nullo certamine, ohne Kampf.
Tollere, auferre, abducere.
Memoratus, dictus, nominatus.
Tardare, tardum reddere.
Effoetus, exhaustus.
Inductus, permotus.
Morari, curare, aestimare.

Gemini cestus, cestus utriusque manus.
Ferre manum in proelia, manus conserere.
Intendere brachia tergo, induere cestum.
Terga, coria.
Insutus, eingenähet.
Longe, valde.
Anchisiades, Aeneas, Anchisae filius.
Vinclorum volumina, lora, quibus cestus circa brachium religabantur.
Infectus, tinctus, imbutus.
Alcides, Hercules, Alcaei nepos.
His ego suetus, scil. cestibus pugnare.
Aemulus, invidus.
Canet sparsa senectus, senectus spargit canos, i. e. capillos candentes.
Sedere, placere.
Auctor, qui ad rem excitat, instigat.
Aequare pugnas, aequales cestus facere.
Terga, cestus.
Remittere, cedere, renuntiare.
Exuere, denudare.
Aequus, aequalis ponderis.
Palmas innectere armis, manus ligare cestibus.
In digitos, scil. pedum.

Immiscere manus manibus, conserere manus.
Pugnam lacessere, inire pugnam.
Labare, nutare, titubare.
Aeger, moleste editus, efflatus.
Inter se vulnera jactare, vicissim ictibus caedere.
Ingeminare, duplicare, iterare.
Errare, vagari.
Gravis, scil. mole corporis.
Tela exire, ictus cavere, evitare.
Moles, machinamentum.
Montanus, in monte situs.
Sedere circum, obsidere, oppugnare.
Pererrare, perlustrare.
Arte, artificiose.
Assultus, Anlauf, Angriff.
A vertice, desuper.
Cedere, ausbiegen.
Ultro, suo nutu, nemine impellente.
Graviter, heftig, gewaltig.
Erymanthus, mons Arcadiae.
Studiis, prae studio, per studium ac favorem.
Conscia virtus, virtutis conscientia.
Praeceps, praecipitanter fugiens.

Aequor, planities.
Crepitare, prasseln.
Versare, huc illuc agere.
Mulcere, mitigare, consolari.
Vires alias, scil. quam putaveras hujus hominis esse, i. e. tuis majores.
Conversus, aversus, ungünstig.
Dirimere, disrumpere, finire.
Aequalis, coaevus, socius.
Aeger, defatigatus.
Utroque, in utramque partem.
Ejectare, evomere.
Donum, praemium.
Arduus, erectus in pedes.
Sternere, dejicere.
Exanimis, mortuus.
Melior, aptior.
Persolvere, weihen.
Reponere, ad requiem ponere, aufgeben.
Ingenti manu, magna multitudine.
Trajectus, durchgezogen.
Ferrum, sagitta.
Tendere, dirigere.
Clamor secundus, acclamatio faventium.
Hyrtacides, Hyrtaci filius.

Locus, sors.

Evinctus, umwunden.

Jussus, scil. a Minerva: hujus enim jussu Pandarus, Lycaonis filius, Menelaum cum Paride singulari certamine pugnantem jactu teli vulneravit.

Confundere, turbare, disrumpere.

Telum, sagitta.

Subsidere, remanere.

Manus, sagitta, manu emissa.

Incurvare, spannen.

Pro se quisque, quantum quisque potuit.

Depromere, proferre, eximere.

Diverberare, scindere.

Adversus, oppositus, ex adverso erectus.

Arbor mali, malus.

Timere, plandere, trepidare prae metu.

Pennae, alae.

Ales, columba.

Ingenti plausu, scil. alarum columbae.

Adductus, fortius incurvatus, atque inflexus.

Tendere, dirigere.

Fugere in notos et nubila, in nubes ac coelum evolare.

Rapidus, celer.

Tenere tela contenta arcu parato, tenere sagittas paratas arcu contento.

In vota vocare, invocare.

Vacuum coelum, apertus aër.

Speculari, ausspähen.

Astra aetheria, aër sublimis.

Telum contendere, sagittam emittere.

Arcus, arcus tractandi peritia.

Subitus, inexspectatus, repentinus.

Monstrum, miraculum, prodigium.

Exitus ingens, eventus magnus ac mirabilis

Serus, sere intellectus et inventus.

Terrificus, terrorem faciens, incutiens.

Canere, interpretari.

Nubes, aër.

Refixus, rescissus, dissolutus, deciduus.

Crinis, cauda incensa in formam capillorum, Schweif.

Haerere, ungewiſs seyn.

Non abnuere, probare, ut laetum accipere.

Auspicia, signa.

Exsors, sine sorte, extra sortem.

Ducere honores, praemium accipere.

Impressus signis, signa impressa, i. e. insculpta habens.

Cisseus, rex Thraciae, pater Hecubae, uxoris Priami.

Honor praelatus, honor, quem alter praetulit, praeripuit.

Ingredi, esse.

Certamen, turba certantium et spectantium.

Mittere, dimittere.

Custos, paedagogus, director.

Impubes, qui nondum pubertatis annos attigit.

Instruere cursus equorum, equos ad cursum instruere.

Avo, in honorem avi Anchisae.

Turma, cohors equitum.

Fremere, cum fremente, sonante applausu prosequi.

In morem, ex more hujus ludicri.

Tonsa corona, corona ex arbore tonsa, cui frondes decerptae.

Corneus, e corno factus.

Pars, scil. ferunt.

Flexilis circulus obtorti auri, torques aureus.

Magister, idem quod supra *custos*, Führer.

Nomen avi referre, idem nomen habere cum avo.

Clarus, inclytus.

Progenies, filius.

Bicolor, duos colores habens.

Candidus, pulcher.

Tueri, intueri, inspicere.

Ora, effigies.

Lustrare, circumire.

Insonare flagello, mit der Peitsche klatschen.

Discurrere, in diversas partes currere.

Pares, loco, ordine eodem.

Diductus, separatim in acie collocatus.

Solvere, separare.

Chorus, turma.

Convertere vias, iterum coire, zusammen treffen.

Ferre, inferre, tenere, habere, gerere.

Adversa spatia, spatia, quibus ipsi adversi, h. e. obvii invicem sibi facti sunt.

Alternis orbibus orbes impedire, cum variis flexibus se subire invicem, seque miscere et implicare.

Ciere simulacra, speciem et similitudinem ostendere.

Tergo

Terga fuga nudare, fugiendo terga ostendere.

Spicula vertere, mit Lanzen aufeinander losgehen.

Infensus, iratus.

Feruntur, scil. equis.

Labyrinthus, locus in Creta a Daedalo exstructus.

Parietes coeci, parietes, qui visum ac prospectum intercipiunt, ut totum iter, qua pateat, aestimare nequeas.

Textus, implicatus.

Anceps mille viis, dubius propter mille vias.

Dolus, item dolosum, fallens.

Signa sequendi, notae viae et itineris, qua erat incedendum redituro.

Indeprensus, qui deprehendi, animadverti non potest, inobservabilis.

Irremeabilis, qui remeari non potest.

Vestigia cursu impedire, cursus flexus implicare.

Texere fugas et proelia ludo, im Spiele Flucht und Kampf vorstellen.

Nando secare, transnare.

Carpathium, scil. mare, inter Aegyptum et

Rhodum ab insula Carpatho, illic posita, dictum.

Referre, repetere, innovare.

Troia pubes, scil. celebraverant.

Porro, longe post, post longum intervallum.

Patrius honor, ludus ab origine sua in Anchisae honorem institutus.

Novare, immutare.

Tumulo referre solemnia, die Todtenfeier begehen.

Ventos aspirare eunti, volantem incitare, properare facere vento secundo immisso.

Multa movere, vid. Aen. III. 34.

Necdum antiquum saturata dolorem, cujus antiqua ira nondum erat expleta, exhausta.

Trames, cursus, volatus.

Lustrare, circumspicere.

Secretae, separatae a viris.

Acta, littus.

Labor pelagi, molesta navigatio per mare.

Haud ignarus, peritus.

Doryclus, nothus Priami filius.

Genus, nobilitas.

Manus Achaica, Achivorum exercitus.
Verti, finiri.
Sidera, terrae diversis coeli plagis subjectae.
Emetiri, peragrare, pernavigare.
Ferri, trahi.
Magnus, vastus, immensus.
Volvi undis, navigare.
Jacere, ponere, ducere.
Hectoreus, Trojanus.
Infaustus, mali ominis.
Nec tantis mora prodigiis, properandum est, cum tanta sunt signa et indicia, cum res per somnum tam manifeste monstrata est.
Coruscare, vibrare.
Arrectus, excitatus.
Rhoeteia, Trojana, a Rhoeteo promontorio Trojae.
Decus, dignitas.
Digredi, abire.
Munus, sacrificium et caerimoniae, sollemnes inferiarum.
Anceps, dubius.
Oculi maligni, oculi torvi, transversi, qua-

les alias maligni animi signum esse solent.

Fatis, oraculis, ex fatorum ordine.

Alae pares, alae pariter libratae, aequali motu agitatae.

Fuga, dum fugeret, abiret.

Secare arcum, incedere per arcum.

Actus, impulsus.

Conclamare, simul clamare.

Foci penetrales, interiores partes (domorum proximarum).

Immissis habenis, vi sua, impetu suo.

Pictus, colore inductus.

Abiete, ex abiete.

Cunei theatri, spectatorum sedilia in theatro.

Perferre, nuntiare.

Castra, classis nautica.

Exanimis, consternatus.

Quo tenditis, quid habetis intentionis.

Belli simulacra ciere, imaginem belli exhibere, den Krieg vorstellen.

Diversa littora, diversae littoris partes.

Excussus, expulsus.

Juno, furor a Junone injectus.

Indomitus, qui facile domari non potest.

Ponere, deponere.

Udum robur, materia desupèr aquis injectis irrigata.

Vivere, durare, ignem alere, urere.

Stuppa, crassius lini purgamentum, (Werg), quo coassatorum tignorum juncturae stipatae sunt.

Vomere, emittere.

Tardus, densus, crassus.

Vaper, flamma, ignis.

Corpore, scil. navium.

Pestis, incendium, ignis.

Flumina, aqua.

Exosus, qui odio habet.

Ad unum, nullo excepto, omnino.

Pietas, miseratio, qua numen hominum miserias respicit.

Tenuis, exilis, pauper.

Letum, excidium, interitus.

Morti demittere, interficere.

Obruere, penitus exstinguere.

Edere, loqui.

Sine more, immodice.

Ardua terrarum, montes.

Super, desuper.

Curae, consilia.
Versare, considerare, reputare.
Residere, sedem capere.
Oblitus, immemor.
Capessere, captum ire, contendere.
Unus, praecipuus.
Ars, consilia sapientiae.
Portendere, praesignificare.
His vocibus infit, his verbis loqui incipit.
Quidquid erit, quidquid obvenerit.
Superant qui amissis navibus, quatuor crematarum navium copiae.
Fessus aequore, fatigatus longa navigatione.
Moenia, oppidum.
In omnes curas diduci, omnis generis curis sollicitari.
Polus, culmen coeli.
Facies, simulacrum.
Exercitus Iliacis fatis, vid. Aen. III. 182.
Depellere, prohibere.
Pulcherrimus, optimus, honestissimus, sapientissimus.
Asper cultu, incultus.
Averna, vid. Aen. III. 442.
Congressus, colloquia.

Impia Tartara, ubi impii habitant.

Amoenus, aspectu jucundus.

Dari, a fatis destinari.

Torquet nox medios cursus, nox ad medium coeli culmen evecta jam declivi via fertur.

Saevus, inimicus, qui lucis usum eripit umbris.

Oriens, sol, vid. Georg. I. 250.

Fugere, evanescere.

Memorare, dicere.

Sopitus ignis, ignis coopertus cinere.

Suscitare, commovere, aufschüren.

Pergameus Lar, Trojani penates.

Penetralia Vestae, Vesta ipsa, quae intima aedium parte, velata et ab hominibus aspectu intacta, servabatur.

Pius, ad sacrificium pertinens, religiosus.

Acerra, thuribulum.

Arcessere, advocare.

Haud mora consiliis, non capitur longa deliberatio.

Transscribere, tradere.

Deponere, relinquere.

Nil magnae laudis egens, laudis non appe-

tens, gloriae non cupidus, sed ingloria et obscura vita contentus.

Ambesus, circumesus, consumtus.

Reponere, renovare, cum integris permutare.

Bello vivida virtus, tales, quibus est vivida virtus ad bellum.

Urbem designare aratro, sulco, per aratrum facto designare moenia.

Sortiri domos, sorte distribuere locum aedibus futuris.

Regnum, nova regni accessio, nova urbs.

Forum indicère, iudicia constituere, rem judiciariam describere.

Patres vocati, senatus lectus ac convocatus.

Dare iura, ferre de novis legibus scribendis.

Sedes, templum.

Fundare, exstruere.

Idalia, vid. Aen. I. 693.

Aris fit honos, in aris sacrificatur.

Sternere, aequare, componere, tranquillum facere.

Creber, increscens.

Facies, aspectus.

Ex ordine, deinceps.

Tonsa oliva, frondes oleae decerptae.

Inexsaturabilis, cujus odium exsaturari nequit.

Pietas, scil. Aeneae, in illa placanda.

Mitigare, placare.

Infractus, flexus.

Exedere, conficere, perdere.

Per omnem poenam trahere, omnibus calamitatibus ac malis versare, jactare.

Reliquiae, Trojani, urbe capta superstites.

Molem exciere, tempestatem excitare.

Maria coelo miscere, mare ad coelum usque commovere.

Per sedus actus, ad sedus adactus.

Foede, turpiter.

Subigere, compellere, cogere.

Tibi, per te, tua opera.

Laurens, sic dicitur Thybris, quia Laurentinos agros attingit.

Concessa, permissa a Diis.

Exanimatus, consternatus, metu perculsus.

Impingere, scil. muris, ad muros compellere.

Evolvere, effundere.

Dii aequi, dii faventes.

Vires aequae, vires pares.

Ab imo, funditus.

Perjura, sic dicta Troja, propter Laomedontem, qui perjurus fuit dum mercedem promissam negaret.

Perstare, perseverare.

Portus Averni, Cumae.

Quaerere, requirere, desiderare.

Permulcere, dulcedine afficere, delectare.

Feri, equi.

Effundere, laxare.

Subsidere, non moveri.

Variae comitum facies, comites varia facie et vario aspectu.

Cete, belluae marinae.

Glauci chorus, *Inousque Palaemon*, vid. Georg. I. 437.

Tritones, vid. Aen. I. 158.

Phorci exercitus, vid. Aen. V. 240, dei marini.

Melite, una ex Nereidibus.

Panopea virgo, vid. Aen. V. 240.

Nesaee, *Spio*, *Thalia*, *Cymodoce*, Nereides, vid. Georg. IV. 338.

Suspensus, sollicitus.

Pertentare, titillare, voluptate afficere.

Intendere brachia velis, alligare vela antennis.

Facere, expedire, parare.

Pedes, funes, quibus inferiores veli anguli puppim versus adducuntur.

Sinus, scil. velorum, vid. Aen. III. 455. V. 16.

Cornua, antennarum extremitates.

Sua flamina, venti secundi.

Agmen, scil. navium, classis.

Meta coeli, summa, celsissima pars, vertex coeli.

Placida quiete membra laxare, placide dormire.

Astra aetheria, altum coelum.

Petere, aggredi, insidiari.

Somnia, somnus.

Insons, innocens.

Fundere loquelas, loqui.

Jasides, Jasi filius.

Aequatae aurae, aurae aequaliter flantes, prosperae.

Furari, subtrahere, subducere.

Munera inire, officio fungi.

Vix, cum difficultate.

Mene ignorare iubes, num vis me ignorare, nosco, satis mihi notum est.

Vultus, facies.

Monstrum, insolita maris tranquillitas, subdola tamen et insidiosa.

Credere, committere.

Quid enim, quomodo vero.

Clavus, gubernaculum.

Oculos sub astra tenere, astra intentis oculis aspicere.

Lethaeum ros, aqua fluminis Lethes.

Soporatus, soporifer.

Cunctari, resistere, reluctari.

Natantia lumina, vid. Georg. IV. 496.

Solvere, laxare.

Incumbens, scil. somnus.

Projicere praecipitem, praecipitare.

Ales, alatus, volucris.

Non secius, nihilominus.

Interritus, sine offensione, nullo casu adverso exterritus.

Scopuli Sirenum, tres sunt in Paestano sinu non longe a Capreis, adversus promontorium Surrentinum, fluctuum allisione

et naufragiis olim infames: Sirenes autem fuerunt parte virgines, parte volucres, quae navigantes cantu dulcissimo demulcebant, et in naufragia perducebant.

Difficilis, navigantibus perniciosus, periculosus.

Assiduo sale, assiduo maris impulsu.

Fluitare, huc et illuc undis ferri.

Magister, rector, Steuermann.

Ratis, navis.

Nudus, insepultus.

Ignotus, peregrinus.

LIBER VI.

Classi immittere habenas, excepto velis expansis vento, cursum classis urgere.

Euboicae, sic dicuntur orae aut regiones ubi Cumae sitae, quia hae a Chalcidensibus, populis insulae Euboeae, exstructae sunt: Cumae autem civitas Campaniae.

Obvertere pelago, contra mare vertere.

Tenax, haerens, firmiter affixus.

Fundare, ad fundum figere, firmare, tenere.

Praetexere, cooperire, tegere.

Ardens, festinans.

Semina flammae, scintillae ignis.

Abstrusus, latens, reconditus.

Rapere, rapido cursu perlustrare.

Arces, templum in montium jugis.

Horrendus, venerandus.

Secreta, einsame Wohnung.

Magnam mentem animumque inspirare, animum commovere, in furorem agere, begeistern.

Delius vates, Apollo.

Trivia, Hecate aut Proserpina, sic dicta, quia in triviis colitur.

Tecta, templum, scil. Apollinis.

Daedalus, Mitionis filius, artifex celeberrimus.

Minoia regna, Creta.

Praepes, celer, velox.

Credere coelo, aëri se committere.

Enare, evolare.

Arctos, vid. Georg. I. 245, septentrionalis plaga.

Chalcidica arx, Cumae, a Chalcidensibus conditae.

Redditus terris, in terram deveniens.

Remigium alarum, alae, quibus per aërem remigaverat.

Androgeus, filius Minois, ab Atheniensibus occisus.

Pendere, persolvere.

Cecropidae, Athenienses a rege Cecrope sic dicti.

Septena corpora natorum, septem nati.

Stare, adstare.

Elatus mari, eminens e mari, altus.

Respondet contra, in alteris valvis ex adversa, opposita parte expressa est.

Gnosia tellus, Creta, vid. Aen. III. 115.

Crudelis, violentus.

Supposta, supposita, scil. tauro, summissa.

Furto, per furtum, clanculum.

Pasiphae, Minois uxor, quae inclusa in vaccam ligneam concubuit cum tauro; inde, *supposita*.

Biformis, duas formas habens.

Minotaurus, partim homo partim taurus, e Pasiphae et tauro natus.

Venus, amor.

Domus, Labyrinthus, Daedali opus, in Pasiphaes gratiam susceptum, ut Minotaurum in eo absconderet.

Inextricabilis, insolubilis, indeprehensibilis.

Regina, Ariadne, regis Minois filia.

Doli et ambages tecti, flexus viae et errores Labyrinthi.

Resolvere, expedire, scil. reditu et egressu monstrato.

Caecus, obscurus, ambiguus.

Regere, dirigere.

Icarus, Daedali filius, qui, volans cum patre, quum altiora peteret, pennis e cera factis calore solis resolutis, in mare decidit.

Perlegere, perlustrare.

Deiphobe, nomen Sibyllae, Glauci filiae.

Hoc tempus non poscit ista spectacula, non est tempus nunc hujus modi spectandi.

Grex intactus, grex boum iugo intactorum.

Praestat, melius est.

De more, ex ritu sacrorum.

Sacra morari, sacrificia differre.

Latus Euboicae rupis excisum in antrum ingens,

gens, in montibus Cumanis est ingens antrum excisum in latere montis.

Aditus, meatus subterranei.

Ruere, effundi, edi.

Fata, oracula.

Non comtae mansere comae, non mansere ut erant, in suo positu naturali, sed factae sunt horrentes.

Rabie tumere, inflari furore.

Nec mortale sonans, vox non mortalis.

Cessare in vota, cessare, cunctari vota facere.

Dehiscere, aperiri.

Attonitus, attonitos reddens homines.

Orae domus, interioris majoris antri fores.

Tremor, Schauer.

Aeacides, Achilles, nepos Aeaci.

Obire, circumdare.

Penitus repostus, longe remotus.

Massyli, vid. Aen. IV. 483.

Praetentus, praevallatus, praemunitus.

Fortuna, scil. adversa, calamitas.

Pergamea gens, Trojani.

Obstare, odio esse.

Dare, facere, efficere.

Agitatus, profugatus.

Manere, exspectare.

Penetralia, sacraria.

Sortes, surculi, quibus litterae erant insculptae ad divinandum, ipsi taeniis aut vittis quibusdam involuti servabantur.

Fata arcana, libri Sibyllini, in quibus erant fata Romana.

Dictus, declaratus, pronuntiatus.

Ponere, reservare.

Mandare, inscribere.

Carmina, oracula.

Turbatus, commotus.

Ludibrium, Spiel.

Canere, ore edere, proferre.

Patiens, qui capere, recipere non potest.

Immanis, terribilis, ferox.

Bacchari, discurrere.

Excutere, ejicere.

Fatigare, molestia afficere, vexare.

Rabidus, furens.

Fingere, componere, ad debitum situm reducere.

Premere, comprimere, coërcere.

Ostia, aditus ad interiores recessus antri.

Defunctus, liberatus.

Regna Lavini, Lavinium.

Mittere, remittere, deponere.

Doricus, Graecus.

Alius Achilles, intelligitur Turnus Veniliae filius.

Additus, affixus, infestus, inimicus.

Egenus, angustus, periculosus.

Orare, auxilium implorare.

Hospita, hospitium praebens.

Qua, via et ratione, quo modo.

Via salutis, modus acquirendae salutis.

Reri, opinari.

Graja urbs, intelligitur Pallanteum, urbs Evandri.

Pandere, aperiri.

Ambages, ambigui sermones.

Obscuris vera involvere, eventa rerum obscuris verbis prodere.

Frena concutere, impetum animi concitare.

Stimulos sub pectore vertere, stimulos in pectore figere, vehementer incitare, furorem excitare.

Facies, genus, species.

Surgere, evenire, occurrere.

Praecipere, ante cognoscere, ante cogitare.

Peragere, exigere, perpendere.

Janua regis, aditus regni.

Refusus, stagnans, exuberans.

Recipere, liberare.

Minae, terrores.

Invalidus, debilis.

Ultra sortem senectae, praeter munus senectutis, praeter quod senectus ferre potest.

Accersere, advocare ad se.

Fretus cithara, ope citharae.

Fides canorae, chordae dulce sonantes.

Alterna morte redimere, alternatim mortem suscipere, ad inferos descendere: hoc fecisse dicitur Pollux, Jovis et Ledae filius, qui, ut cum Castore, eadem matre, sed mortali patre Tyndareo nato, immortalitatem communicaret, a diis consequutus est, ut quoties ipse ad inferos se contulisset, fratri apud deos interim versari liceret.

Theseus, Aegei filius descendit ad inferos cum amico Pirithoo ad rapiendam Proserpinam.

Alcides, Hercules, descendit ad inferos ut Cerberum inde extraheret.

Satus, progenitus.

Avernus, loci inferi.

Revocare gradum, redire.

Aequus, propitius.

Ardens, splendens, enitens.

Evehere ad aethera, ad coelum extollere.

Cocytus, fluvius infernalis.

Circumvenire, circumire, circumdare, circumfluere.

Insanus labor, magnum ausum, coeptum, ardua res.

Indulgere, unternehmen.

Vimen, virga.

Juno inferna, Proserpina.

Convallis, vallis ex omni parte montibus collibusque comprehensa.

Dari, concedi, permitti.

Telluris operta, loca infera, quatenus sub terra.

Auricomus foetus, ramus folia aurea habens.

Frondescere, frondes emittere, progerminare.

Alte vestigare, omni intentione inquirere.

Si te fata vocant, si fatale tibi est, inferos adire.

Incestare, polluere.

Consulta petere, oracula quaerere.

Pendere, haerere.

Sedibus hunc refer ante suis, fac ut sedem accipiat, recipiatur in locis inferis umbra ejus.

Piaculum, sacrificium quod fit ad placandum.

Invius, unzugänglich.

Defixus lumina, habens oculos in terram fixos.

Coecus, incertus, dubius.

Volutare animo, überdenken.

Vestigia figere, sistere gradum, consistere subito.

Multa vario sermone serere, sermones serere; super variis rebus.

Aeolides, Aeoli filius.

Aes, lituus, tuba aerea.

Ciere, excitare.

Mars, furor bellicus.

Lituus, medium instrumentum inter tubam

et cornu, non rectum prorsus ut illa, nec totum incurvum ut illud.

Inferiora, inferior, vir non minoris dignitatis.

Concha, tuba, lituus.

Personare aequora, sonare per aequora.

Aemulus, invidus.

Exceptus, captus, oppressus insidiis.

Magno clamore fremere, magnum clamorem cum indignatione tollere.

Festinare, festinanter exsequi.

Ara sepulcri, pyra in similitudinem arae exstructa.

Congerere, accumulare.

Coelo, ad coelum usque.

Educere, hinaufführen.

Stabulum, cubile.

Picea, Georg. II. 257.

Cuneis fissilis, qui cuneis findi potest.

Arma, instrumenta.

Se ostendere, apparere.

Sub ora, in conspectum.

Maternae aves, aves matri, scil. Veneri sacrae, columbae.

Cursus, volatus.

Opacare, inumbrare.

Deficere dubiis rebus, deserere in rebus afflictis, perditis.

Vestigia premere, subsistere.

Signa ferre, augurium dare.

Prodire volando, volatu antecedere, voraufliegen.

Acies, visus acutior et intentior.

Servare, observare.

Graveolens, gravem odorem exhalans.

Sedes optatae, arbor, quam volatu petierant.

Discolor aura, diversi coloris splendor.

Viscum, vid. Georg. I. 139. IV. 41.

Arbor sua, arbor propria et nativa.

Bractea, lamina tenuis.

Cunctans, gravis, validus.

Sub tecta, ad domum.

Ingratus, gratiam nec sentiens, nec referens.

Ferre suprema, scil. funera, die letzte Ehre erweisen.

Taeda, arbor plena resinae, eadem quae antea *picea* dicta est.

Sectus, fissus.

Frondibus atris intexere latera, latera facere ex lignis et ramis arborum nigricantium.

Feralis, in funeribus adhiberi solitus, vid. Aen. IV. 462.

Decorare, exornare.

Undans, ebulliens.

Expedire, parare.

Frigens, mortuus.

Membra, cadaver, corpus.

Velamina nota, quibus ipse, dum viveret, usus est.

Subire, in humeros suscipere.

Feretrum, Todtenbahre.

Subjectam tenere facem, subjicere, subdere taedam incensam cadaveri.

Aversus, faciem avertens.

Turea dona, tura.

Dapes, corpora victimarum caesa.

Fuse crateres olivo, vasa plena olei.

Bibulus, imbibens.

Lavare, aspergere.

Cadus, urna.

Circumferre socios unda, undam circa socios ferre.

Spargere rore, aqua conspergere.

Navis excussa magistro, navis, de qua gubernator est excussus.

Deficere, periclitari.

Hibernus, asper, procellosus.

Lumen, dies.

Tuta tenere, in salvo esse.

Gravatus, oneratus.

Me, corpus meum.

Versare, huc atque illuc agere.

Auras, scil. vitales, quas carpis.

Surgere, crescere in annos.

Portus Velini, sic dicti a Velia in iisdem locis aliquando condenda.

Requirere, invisere.

Creatrix, mater.

Numen, nutus, voluntas.

Innare, pernavigare.

Severus, tristis, horrendus.

Injussus, sine iussu deorum.

Flectere, mutare.

Cape memor, tene memoria.

Prodigia coelestia, ostenta a diis missa.

Actus, impulsus.

Piare, expiare, placare.

Sollemnia mittere, inferias ferre.

Parum-

Parumper, paululum.

Cognominis, idem nomen habens.

Jam inde, a longe.

Advertere pedem, appropinquare.

Quid, cur, quare.

Jam istinc comprime gressum, ne te ultro commove ab eo loco, in quo es.

Soporus, soporifer.

Vectare, vehere, ducere.

Ire, adire loca infera.

Dis geniti, sic dicuntur Theseus et Pirithous, quia ille a Neptuno, hic a Jove erat genitus.

Tartareus custos, Cerberus.

In vincla, ut vinciat.

Domina, Proserpina.

Adoriri, conari.

Amphrysia, sic dicitur Sibylla, quia sacerdos Apollinis, qui Amphrysius nominatur ab Amphryso, fluvio Thessaliae.

Absistere, desinere.

Movere, commovere, terrere.

Licet, scil. per nos, non obstamus.

Ingens ianitor, Cerberus, quia januam custodit Orci.

Patruus, frater patris, intelligitur Pluto, qui frater Jovis, patris Proserpinae.

Servare limen, inhabitare domum.

Imago, cogitatio.

Aperire, nudare, detegere, proferre.

Residere, sedari.

Nec plura his, nec est aliquid ulterius dictum.

Fatalis, sic dicta virga, quia fato Aeneas debebatur.

Juga, transtra, vectorum sedilia.

Deturbare, dejicere.

Laxare, vacuare.

Fori, tabulata.

Alveus, scil. navis, der Raum im Schiffe.

Sutilis, e juncis contextus.

Multa palus, multa aqua paludis.

Latratus trifaux, latratus tribus faucibus editus.

Adversus, a regione situs.

Horrere, sich sträuben.

Soporatus, vim soporificam habens; vid. Aen. V. 855.

Medicatae fruges, grana et semina, succis

herbarum, qui vim aliquam v. c. in magicis rebus habent, perfusa.

Offa, globulus ex pulte factus.

Resolvere, reclinare.

Sepultus, scil. somno, soporatus.

Vagitus, vox, ploratus infantium, Gewimmer.

Exsors, non particeps.

Auferre, scil. e medio, wegraffen.

Ater, funestus.

Funere acerbo mergere, immatura morte subigere, deprimere.

Falso crimine, ob crimen falso impositum.

Quaesitor, iudex quaestionis.

Movere urnam, sortiri iudices.

Silentes, umbrae, animae.

Concilium, turba eorum de quibus cognitio habebitur, rei.

Vocare, ad iudicium citare.

Vitae, quae in vita egerunt.

Discere, disquirere examinando.

Insons, nullo crimine pollutus.

Letum sibi parere manu, violentas manus sibi inferre, mortem sibi ipsi consciscere.

Lucem perosus, odio habens vitam.

Projicere animam, profundere vitam, sine ullo ejus servandae studio, tanquam rei vilis.

Aether altus, aër in quo nos sumus, die Oberwelt.

Labores, morbi, cruciatus.

Fas, naturae, inferorumque iura.

Inamabilis, vid. Georg. IV. 479.

Novies interfusa Styx coercet, vid. Georg. IV. 480.

Fusus, diffusus, patens.

Durus, immitis, inexorabilis.

Tabes, lenta confectio.

Peredere, consumere.

Celare, abscondere.

Phaedra, filia Minois et Pasiphaës uxor Thesei, amore privigni Hippolyti capta, laqueo vitam finivit.

Procris, uxor Cephali, quae marito fidem fregit, ab eoque interemta est.

Eriphyle, uxor Amphiarai, quae ab Alcmaeone filio occisa est, quia maritum accepto monili prodiderat.

Evadne, uxor Capanei, quae virum ita

amavit, ut in ardentem ejus rogum se praecipitaverit.

Pasiphae, vid. Aen. VI. 25.

Laodamia, uxor Protesilai, quae cum impetrasset mariti defuncti in bello Trojano posse intueri umbram, in ejus complexibus periit.

Caenis, virgo, quae a Neptuno compressa impetravit ab eo sexus mutationem, sed cum in bello Centaurorum et Lapitharum periisset, in pristinum sexum rediit.

Revolutus, iterum mutatus.

Recens a volnere, recens et nova in illis locis post acceptum vulnus, quo periit.

Errare, vagari.

Primo mense, initio mensis, nova luna.

Demittere lacrimas, flere lacrimis sponte cadentibus.

Extrema sequi, se interimere.

Funus, mors.

Si qua fides tellure sub ima est, si quid apud inferos aliud, quod fidem facere juranti potest.

Sentus, squalidus, asper, horridus.

Situs, squalor et horror incultae telluris

nec manuum opera motae quo fit ut obducatur solum sentibus, dumis, filice.

Sistere gradum, stehen bleiben.

Fato, permissu fati.

Ardens, iratus.

Torva, torve, minaciter, terribiliter.

Tueri, aspicere.

Lenibat, lenire, mulcere studebat.

Ciere, fundere.

Marpesia cautes, saxum ex insula Paro; Marpesos enim est mons hujus insulae.

Corripere se, raptim se subtrahere.

Umbrifer, umbrosus, frondosus.

Pristinus, prior.

Percussus, afflictus, concussus.

Prosequi, oculis sequi, nachsehen.

Datum iter moliri, iter facere, peragere, qua via patet, ducit.

Tydeus, Oenei filius, pater Diomedis.

Parthenopaeus, filius Atalantae.

Adrastus, Thalaonis filius solus superfuit e septem regibus, qui ad Thebas castra metati sunt.

Ad superos, apud viros, inter homines.

Caducus, qui occidit, occisus.

Longo ordine, ingenti multitudine.
Antenoridae, Antenoris filii.
Cereri sacer, Cereris sacerdos.
Etiam, etiamnum, adhuc.
Usque, diu.
Conferre gradum, congredi.
Phalanges, exercitus.
Vertere terga, fugere.
Petere naves, currere, properare ad naves.
Frustrari, decipere.
Hians, os aperiens ad clamorem, clamare cupiens.
Lacer, dilaceratus.
Populatus, vastatus, deformis factus.
Raptus, ablatus, abscissus.
Truncus, truncatus.
Inhonestus, foedus, turpis.
Supplicia, vulnera.
Notae voces, verba, qualia notorum, familiarium esse solent.
Genus, oriundus.
Optare, statuere, inducere in animum, audere.
Cui tantum de te licuit, cui permissum est, tantum poenarum sumere de te.

Ruere, finiri.

Ducere, absumere.

Ambae, duae.

Ditis maenia, Plutonis regia.

Laeva malorum exercet poenas, laeva parte exercentur poenae in malos.

Tartara impia, ubi sunt impii.

Saevire, irasci.

Numerum, scil. umbrarum, qui ejus discessu uno capite erat diminutus.

Reddi tenebris, ad tenebras redire.

In verbo, simul cum ultimo verbo.

Vestigia torquere, se avertere.

Moenia, locus, qui includitur muris, urbs.

Ambire, circumfluere.

Phlegethon, fluvius infernalis.

Torquere, volvere.

Adamas, Diamant.

Columnae, postes.

Stare ad auras, in altum eminere.

Tisiphone, vid. Georg. IV. 552.

Vestibulum, aditus.

Exsomnis, non dormiens, pervigil.

Servare, custodire.

Haurire, accipere, percipere.

Facies, species.

Urgere, premere.

Castus, pius.

Sceleratus, sceleribus contaminatus, impurus.

Insistere, ingredi.

Deum poenae, poenae, quas dii nocentibus statuerunt.

Rhadamanthus, Jovis et Europae filius, judex apud inferos.

Durus, severus, rigidus.

Castigare, atrociter increpitare.

Doli, scelera dolo malo commissa.

Subigere, cogere.

Apud superos, in vita.

Furto laetatus inani, laetatus, quia putabat, latere deos, et impune sibi abire commissa, sed frustra.

Distulit in seram mortem, occultavit, ideoque reus non factus est, nec poenas dedit, dum viveret.

Piaculum, crimen.

Sontes, rei, damnati.

Ultrix, scil. scelerum.

Quatere, percutere.

Intentare, minitari.

Horrisonus, horribiliter sonans.

Sacer, execrabilis.

Custodia qualis, quae custos, scil. Tisiphone.

Hiatus, faux aperta.

Intus, intra portam.

In praeceps, in profundum.

Coeli suspectus, prospectus per aërem a terra.

Genus, progenies.

Titania pubes, Titanis filii, qui adversus Saturnum bellum gesserunt.

Alcidae, Otus et Ephialtes, filii Neptuni et Iphimediae Alvei uxoris, qui freti altitudine coelum expugnare conati, sed Dianae et Apollinis telis confixi sunt.

Aggredi, conari.

Supera regna, regna coelorum.

Detrudere, dejicere.

Crudelis, saevus.

Salmoneus, filius Aeoli, rex Elidis.

Jovis flamma, fulmen.

Sonitus Olympi, tonitru.

Imitabilis, quod quis imitari potest.

Cornipes, corneos pedes habens.

Simulare, fingere, imitari.

Telum contorquere, fulmen dimittere.

Fumens, fumosus, habens fumum admixtum.

Praecipitem adigere, herabschleudern.

Tityos, supplicio affectus apud inferos, quia Latonae vim inferre voluit.

Omniparens, omnium parens.

Alumnus, filius.

Porrigi, extendi.

Vultur, Geier.

Obuncus, incurvus.

Immortalis, qui consumi non potest.

Jecur, Leber.

Tondere, depasci, comedere.

Foecunda poenis viscera, jecur quod renascitur ad novum supplicium, ut iterum erui possit.

Rimari, pasci.

Fibrae, extremitates, eminentiae jecoris.

Lapithae, vid. Georg. II. 457.

Ixion, vid. Georg. III. 38. IV. 484.

Genialis, magnificus.

Fulcra, sustentacula et pedes lectorum.

Regificus, regius, regalis.

Mensae, fercula anteposita.

Pulsatus, verberatus, verberibus caesus.

Innexus, illatus.

Cliens, qui se in fidem et patrocinium alicujus dedit.

Incubare, in seinen Nutzen verwenden; vid. Georg. II. 507.

Repertus, partus, paratus.

Ponere, tribuere, seponere.

Sui, cognati, affines.

Arma impia sequi, bella civilia tractare, patriae bellum inferre.

Dominorum fallere dextras, fidem dominis promissam fallere.

Quam poenam, scil. exspectandam habeant.

Quae forma, scil. poenae.

Fortuna, miseria.

Mergere, excipere, manere.

Districtus, distentus, divulsus a se.

Phlegyas, Martis filius, pater Ixionis et Coronidis, (e qua Aesculapium suscepit Apollo,) qui Apollinis templum Delphis incendit.

Moniti, scil. exemplo meo.

Imponere, inducere, intrudere.

Figere et refigere leges, condere et abolere leges.

Pretio, corruptus, für Geld.

Hymenaei, coitus, concubitus.

Auso potiti, perfecerunt, quae ausi sunt.

Vox ferrea, vox, quae nulla clamoris intentione frangitur.

Forma, genus.

Percurrere, recensere, enumerare.

Munus, officium, negotium.

Moenia educta Cyclopum caminis, moenia ferro cuso et ferruminato in Cyclopum fabricis.

Adversa fornice portae, portae adversae, et quidem in fornicem ductae, arcuatae.

Opaca viarum, obscuritates viarum.

Corripere, raptim peragere.

Perfecto munere divae, postquam munus Proserpinae dedicaverant.

Viretum, locus ubi herbae virentes sunt.

Sedes beatae, sedes beatorum.

Largior, patentior, liberior, nullis nubibus, nulla caligine inductus.

Purpureus, pulcher.

Intentare, minitari.

Horrisonus, horribiliter sonans.

Sacer, execrabilis.

Custodia qualis, quae custos, scil. Tisiphone.

Hiatus, faux aperta.

Intus, intra portam.

In praeceps, in profundum.

Coeli suspectus, prospectus per aërem a terra.

Genus, progenies.

Titania pubes, Titanis filii, qui adversus Saturnum bellum gesserunt.

Alcidae, Otus et Ephialtes, filii Neptuni et Iphimediae Alvei uxoris, qui freti altitudine coelum expugnare conati, sed Dianae et Apollinis telis confixi sunt.

Aggredi, conari.

Supera regna, regna coelorum.

Detrudere, dejicere.

Crudelis, saevus.

Salmoneus, filius Aeoli, rex Elidis.

Jovis flamma, fulmen.

Sonitus Olympi, tonitru.

Imitabilis, quod quis imitari potest.

Cornipes, corneos pedes habens.
Simulare, fingere, imitari.
Telum contorquere, fulmen dimittere.
Fumens, fumosus, habens fumum admixtum.
Praecipitem adigere, herabschleudern.
Tityos, supplicio affectus apud inferos, quia Latonae vim inferre voluit.
Omniparens, omnium parens.
Alumnus, filius.
Porrigi, extendi.
Vultur, Geier.
Obuncus, incurvus.
Immortalis, qui consumi non potest.
Jecur, Leber.
Tondere, depasci, comedere.
Foecunda poenis viscera, jecur quod renascitur ad novum supplicium, ut iterum erui possit.
Rimari, pasci.
Fibrae, extremitates, eminentiae jecoris.
Lapithae, vid. Georg. II. 457.
Ixion, vid. Georg. III. 38. IV. 484.
Genialis, magnificus.
Fulcra, sustentacula et pedes lectorum.

Nosse, videre.

Pedibus plaudere choreas, ducere choreas cum pedum plausu.

Sacerdos, vates.

Threicius sacerdos, Orpheus.

Obloqui, facere loqui, sonare, pulsare.

Numeris, numerose, nach dem Tact.

Septem discrimina vocum, lyra septem chordarum.

Pecten, plectrum.

Ilus Assaracusque, filii Trois, reges Trojani.

Dardanus, Jovis et Electrae filius.

Solutus, abgespannt.

Gratia, amor.

Nitens, pinguis.

Tellure repostus, conditus, mortuus.

Vesci, epulas celebrare.

Paean, hymnus in laudem Apollinis proprie, deinceps, omnium Deorum.

Superne, ex editiore loco.

Plurimus, abundans aqua.

Eridanus, vid. Georg. I. 482.

Manus, multitudo.

Ob patriam, pro salute patriae.

Sacer-

Sacerdotes casti, qui sacra pure ac pie curabant.

Phoebo digna locuti, qui talia loquebantur, qualia decebant Apollinem.

Excolere, exornare.

Merendo, promerendo, bene merendo de aliis.

Musaeus, filius Eumolpidis, discipulus Orphei.

Illius ergo, propter illum, illius causa.

Domus, habitatio.

Riparum tori, ripae, ipsae similes toris.

Prata recentia rivis, prata virentia propter vicinas aquas.

Superare, ascendere.

Facili tramite sistere, facili et expedita via deducere.

Ante ferre gressum, praeire.

Nitens, fertilis, pinguedine exuberans.

Inclusus, collectus.

Superum lumen, die Oberwelt.

Recolere, recensere.

Manus, facta, res gestae.

Tendere adversum, e regione advenire.

Vox excidit ore, erupuit in verba.

Spectatus, probatus.

Durum iter, difficultates itineris.

Notas audire et reddere voces, familiariter confabulari, loqui.

Animo ducere, opinari, cogitare.

Dinumerare, berechnen.

Cura, cogitatio.

Tristis, severus, terribilis.

Reducta vallis, quae sinus quosdam flexuosos et recessus habet.

Seclusus, secretus, separatus.

Virgulta sonantia silvis, virgulta silvarum sonantia, silvae sonantes, vento motae.

Lethaeus amnis, Lethe, fluvius apud inferos.

Praenatare, praeterfluere.

Murmur, susurrus.

Flumina porro, flumina longo cursu praetexentia campum.

Ad fluminis undam, procumbentes ad amnem.

Securus latex, aqua securum reddens.

Oblivium, Vergessenheit.

Italia reperta, accessus ad Italiam.

Ire sublimem, redire.

Ad coelum, ad vitam.

Suspensus, incertus, dubius.

Suscipere, respondere, das Wort nehmen.

Coelum, aër.
Campi liquentes, mare.
Titania astra, astrum Titanium, h. e. Titan seu Sol.
Spiritus, anima mundi.
Artus, membra, partes.
Agitare, movere, impellere.
Inde, ex hac mente mundi sunt.
Volantes, volucres.
Illis seminibus, his animabus ex anima mundi, tanquam ex igni scintillae, petitis.
Quantum non noxia corpora tardant, quatenus natura corporis terrestris vim divinae flammae non obtundit.
Moribundus, mortalis.
Dispicere, prospicere.
Coecus, obscurus.
Corporeae pestes, infectiones, contagium corporis.
Excedere, exui.
Diu, per tam longum vitae tempus.
Concretus, conjunctus, conglutinatus.
Inolescere, succrescere, fest ankleben.
Exerceri, affici.

Infectum scelus, scelus, quo infecti, contaminati sunt.

Eluere, aqua expurgare.

Quisque suos patimur Manes, nostrum omnium Manes patiuntur: omnibus Manibus ista patienda sunt.

Per, ad.

Perfecto temporis orbe, definitum post tempus, h. e. mille annos.

Concretus, affixus, adhaerens.

Eximere, demere; expellere.

Labes, vitium.

Aetherius sensus, mens ex aethere deducta.

Simplex, purus.

Rotam volvere, exigere tempus in orbem rediens.

Immemor, oblitus.

Conventus, multitudo in unum locum coacta.

Capere, ascendere.

Adversus, ex adverso incedens.

Legere, recensere, cognoscere.

Qui maneant, qui exspectandi sint.

Itala de gente, de nova stirpe in Latio ex Lavinia suscipienda.

Ire in nomen, esse ex gente.

Expedire dictis, narrare.

Hasta pura, hasta sine ferro, sceptrum.

Proxima lucis loca tenere, proximo loco nascetur, vitae imminet.

Commixtus Italo sanguine, generatus ex commixtione sanguinis Trojani cum Italo.

Albanum nomen, Albanus.

Postumus, postremo loco natus.

Nomine referre, ebendenselben Namen führen.

Umbratus, umbra coopertus.

Civilis quercus, corona civica, quae e frondibus quercus facta erat.

Nomentum, *Gabii*, *Fidenae*, oppida in Latio antiquo.

Collatinae arces, Collatia oppidum Latii.

Imponere, exstruere.

Pometii, *Castrum Inui*, *Bola*, *Cora*, oppida Latii.

Inuus, Pan.

Mavortius, a Marte genitus.

Addere sese, esse.

Ilia, vid. Aen. I. 274.

Geminae cristae, galea duplici crista.

Stare, esse.

Signat honore suo, coelestem jam facit, jam hinc destinat in numerum immortalium.

Pater superum, pater deorum, Jupiter.

Auspiciis, ductu.

Imperium aequare terris, totum terrarum orbem imperio suo amplecti, imperium ad terrarum fines proferre.

Animos aequare Olympo, animos celsos et diis virtute pares habere.

Arces, colles.

Berecyntia mater, Cybele, a Berecynto monte Phrygiae sic dicta.

Turritus, turrim gestans.

Laeta Deum partu, laeta quia tot deos peperit.

Supera alta, coelestia regna, coelorum domicilia.

Geminas acies flectere, convertere oculos.

Sub axem coeli, in vitam, in lucem.

Divus, Caesar.

Garamantes, vid. Ecl. VIII. 44.

Proferre, extendere.

Sidera, duodecim signa Zodiaci.

Coelifer, coelum ferens.

Axem torquere, sustinere coelum torquens se et vertens.

Stellis ardentibus aptus, ex quo stellae fulgentes aptae, in quo fixae sunt.

Caspia regna, populi circa Mare Caspium, imprimis Hyrcani et Bactriani sub Parthis degentes.

Responsa divum, oracula.

Horrere, timere.

Maeotia tellus, Scythia, cujus palus est Maeotis.

Septemgeminus, septemplex, septemfluus.

Turbare, perturbari.

Obire, circumire.

Figere, telis configere.

Aeripes, aereos pedes habens.

Erymanthus, mons Arcadiae, in cujus silvis aper erat ferocissimus a Hercule occisus.

Pacare, quietum reddere.

Lerna, lacus in Argivorum agro, in quo habitabant, hydra, inde dicta Lernaea, quae ab Hercule occisa est.

Tremefacere, terrorem incutere.

Pampineae habenae, habenae, pampino circumvolutae et implexae.

Juga, bijuges tigres.

Nysa, Indiae urbs et mons.

Virtus, gloria virtute parta.

Sacra ferre, sacra et religiones condere.

Incana menta, Georg. III. 311.

Curae, oppidum Sabinorum.

Subire, succedere.

Reses, ignavus, piger, otio deditus.

Movere, excitare.

Jactantior, arrogantior.

Aura popularis, favor populi.

Fasces recepti, imperium a regibus in Consules translatum; fasces praelati erant signum summae potestatis.

Utcunque, in quamcunque partem.

Ferre, accipere, judicare, interpretari.

Decii, pater et filius, qui se pro patria devoverunt, alter bello Latino, alter Gallico.

Drusi, alter bello Punico secundo clarus, alter tribunus plebis.

Torquatus, intelligitur Titus Manlius Torquatus, qui filium occidi iussit, quia

extra paternum imperium certamen inierat; inde, *saevus securi* decitur.

Camillus, intelligitur Furius Camillus, qui recepit signa a Gallis capta in pugna Alliensi.

Signa, vexilla, Fahnen.

Dum nocte premuntur, dum vitam nondum ingressi sunt.

Lumina vitae attingere, vitam ingredi, nasci.

Aggeres Alpini, munimenta Alpium.

Socer, Julius Caesar, cujus filiam Juliam Pompejus uxorem habuit.

Arx Monoeci, promontorium cum templo et portu Herculis Monoeci, nunc Monaco.

Gener, Pompejus.

Adversis Eois, auxiliis orientalibus ex adverso venientibus.

Animis assuescere bella, animos bellis assuescere.

Viscera patriae, cives.

Genus ducere Olympo, a diis originem habere.

Sanguis meus, e sanguine meo oriundus.

Ille, intelligitur Lucius Mummius.

Triumphatus, de quo triumphus agitur.

Praeterlabi, praeterfluere.
Quondam, aliquando.
Fodere calcaribus armos equi, dem Pferde die Spornen geben.
Si qua, scil. via ac ratione.
Aspera fata rumpere, fatorum durorum ordinem dissolvere, durum fatum effugere.
Inanis, nihil profuturus.
Campi aëris, loci caliginosi h. e. inferi.
Laurentes, Latini.
Corneus, e cornu factus.
Verae umbrae, somnia.
Elephantus, ebur.
Ad coelum, ad homines.
Manes, inferi.
Secare viam, carpere viam.
Cajeta, nutrix Aeneae, a qua portus in Latii et Campaniae finibus nomen duxit.
Recto limite, recta via.

LIBER VII.

Honos servat sedem, honos servatur, superest sedi, i. e. sepulcro; tumuli exstat adhuc memoria.

Nomen, titulus sepulcri.

Si qua est ea gloria, quantacunque ea gloria sit.

Signare, designare.

Exsequiae, officia funebria.

Solvere, persolvere, perficere.

Componere, exstruere, accumulare.

Velis, per vela vento data.

In noctem, circa noctem.

Non negare cursus, favere navigationi.

Circaea terra, insula Circes.

Inaccessi luci, silva, ad quam raro accedunt homines, solitaria.

Solis filia, Circe.

Resonare, resonare facere.

Tecta superba, domicilium magnifice exstructum.

Odorata cedrus, vid. Georg. III. 414.

Nocturna in lumina, ut noctu pro lumine esset.

Arguto tenues percurrens pectine telas, vid. Georg. I. 294.

Setiger, setas gerens, setis abundans.

Praesepe, cavea.

Formae luporum, lupi.

Induere in vultus ac terga ferarum, induere formis ferarum, in wilde Thiere verwandeln.

Fuga, celer cursus et navigatio.

Vada fervida, mare aestuosum.

Praetervehere, traducere.

Posuere, scil. se, quievere.

Residere, cessare.

Lentus, immotus a ventis, quiete refluens.

Tonsae, remi.

Aethera mulcere cantu, suavissimo linguarum concentu complere aërem.

Iter, cursus.

Succedere, einlaufen.

Opacus, silvis consitus.

Erato, una Musarum; hic, pro qualicunque Musa.

Tempus, conditio.

Exercitus, populus, turba, navales copiae.

Revocare, scil. in memoriam, narrare.

Monere, docere, memorare et subjicere quae canenda sunt, begeistern.

Funus, mors.

Coactus, collectus.

Movere, moliri, aggredi.

Faunus, numen antiqui Latii fatidicum.

Laurens, qui ex Laurento est.

Marica, nympha Latii, cujus religio apud Minturnenses servata est, luco ad Lirim fluvium consecrato.

Referre, recitare, repraesentare.

Sanguis, genus.

Ultimus, primus.

Fatum, voluntas.

Servare, tenere, possidere.

Matura viro, manubar.

Nubilis, quae nuptias contrahere potest.

Petere, scil. in matrimonium, procare, werben.

Avi atavique, majores, Ahnen.

Amor, desiderium.

Portentum, signum.

Sacra comam, frondibus intactis.

Metus, religio, Ehrfurcht.

Arces, urbs.

Ponere, dare.

Densae, an einander gedrängt.

Stridor, Gesumme.

Trans aethera vectae, aërem transvolantes.

Apex, cacumen.

Pedes per mutua nexi, pedes complicati mutuo, invicem.

Partes easdem, scil. ubi laurus est.

Ex iisdem partibus, scil. unde venere apes.

Castus, pius, impollutus.

Adolere altaria, incendere dona, quae sunt supra altare.

Nefas, res dira et abominanda, quae praeter naturam fit.

Comprendere, concipere, arripere.

Fumeus, plenus fumi.

Fatidicus, qui fata canit.

Albunea, Nympha praeses fontis, ejusdem nominis.

Nemorum, per nemora.

Maxima, scil. inter caeteras aquas seu fontes.

Sonare, cum sonitu manare.

Saevus, gravis.

Mephi-

Mephitis, gravis odor a sulphure aquarum exsurgens.

Oenotria tellus, vid. Aen. III. 165.

In dubiis, scil. rebus.

Dona, victima, sacrificium.

Incubare, proprie, dormire ad oracula accipienda.

Acheron, dei inferi et Manes.

Effultus, sustentatus.

Tergum, tergus, pellis.

Connubiis Latinis sociare natam, Latino cuidam filiam in matrimonium dare.

Progenies, filius.

Thalamis paratis, scil. Turni, cui jam desponsata erat Lavinia.

Sanguis, progenies.

In astra ferre, in coelum tollere.

Sub pedibus, sub imperio ac potestate.

Sol recurrens, sol oriens et occidens.

Uterque Oceanus, orientalis et occidentalis.

Verti regique, esse.

Premere suo ore, tacere, celare.

Religare classem, naves appellere.

Corpora deponere, recubare.

Instituere, praeparare.

Adorea liba, placentae de farre, quae pro panibus erant.

Subjicere, supponere.

Monere, animis subjicere.

Cereale solum, solum ex pane stratum: intelliguntur liba seu placentae, quatenus pomis substernuntur et pro mensis sunt.

Augere, cumulare, imponere.

Ceres, panis, qui pro mensa erat.

Penuria edendi, penuria ejus quod comedi possit.

Violare, frangere, comminuere.

Orbis fatalis crusti, placentae in orbem formatae, in quibus fata sita sunt.

Quadrae, frusta panis, partes placentae in orbem formatae.

Alludere, ludere, jocari, jocose dicere.

Ferre finem, significare finem adesse.

Eripere vocem ab ore loquentis, geschwind das Wort nehmen.

Omen, oraculum.

Premere, reprimere, interpellare.

Fatis, ex fatorum permissione et concessione.

Repetere, memoria revolvere, recordari, in mentem revocare.

Accisus, consumtus.

Moliri aggere tecta, urbem aedificare, quod fit vallo ducto.

Exitia, calamitates.

Ponere modum, facere finem.

Habere, habitare.

Vestigare, explorare.

Paterae, vinum, quod in pateris est.

Reponere, apponere, ponere.

Implicare, cingere.

Genius loci, vid. Aen. V. 95.

Ex ordine, deinceps.

Duplices parentes, uterque parens, Venus et Anchises.

Ardens radiis et auro, fulgens radiis aureis.

Didere, distribuere, divulgare.

Lustrare lampade, vid. Aen. IV. 6.

Diversi, in diversa abeuntes.

Numicus, fluvius Latii.

Ordine ab omni, ex omnibus ordinibus.

Ramis velatus Palladis, habens ramos oleaginos vittatos manibus.

Pax, foedus et amicitia.

Rapidis ferri passibus, celeriter ire.

Moliri locum, moliri, exstruere tecta in loco.

Pinnae, muri.

Agger, vallum.

Iter emetiri, iter conficere.

Primaevus flos, primus flos aevi.

Currus, equi jugales.

Acer, fortis.

Spiculum, jaculum.

Ictus, jaculatio.

Lacessere, contendere, certare.

Praevehi equo, vorbeireiten.

Solium avitum, solium, quo majores usi sunt.

Summa urbs, summa pars urbis, ἀκρόπολις.

Horrendus, venerandus.

Religio, cultus.

Attollere fasces, sumere regni insignia.

Ariete caeso, victima sacra mactata.

Perpetuus, longus, multum procurrens.

Ex ordine, prout sibi successerant.

Italus, Saturni pronepos, qui imperium inter Napetinum sinum et Scyllaceum tenuit, a quo Italia nomen accepit.

Vitisator, qui primus vites serere docuit.
Imago, simulacrum.
Janus, antiquissimus Italiae rex.
Bifrons, duplicem faciem habens.
Ab origine reges, prisci reges.
Martia vulnera pati, vulnera bello accipere.
Captivus, captus, erbeutet.
Crista, galea.
Claustrum, quo quid clauditur, repagulum, sera.
Quirinalis, sic dictus lituus a Romulo seu Quirino, qui eo usus est inprimis in urbe condenda.
Lituus, incurvus baculus, quo augures utebantur.
Trabea, genus vestis purpureae, quo augures et reges utebantur.
Ancile, scutum breve.
Conjunx, amans.
Virga, Zauberstab.
Versus, transmutatus.
Placidus, benevolentiam indicans.
Auditus, cognitus.
Advertere cursum, advenire.
Portu sedere, appellere, stationem accipere.

Ignorare, verkennen.

Vinculum, vis, necessitas.

Veteris dei more, institutis ac moribus a Saturno sancitis.

Se tenere, se continere, moderate et juste vivere.

Aurunci, populi Campaniae.

Ferre, narrare.

Idaeae urbes, urbes sub Idam.

Penetrare, proficisci, navigare.

Corythum, oppidum Etruriae, vid. Aen. III. 170.

Stellans, stellas ferens, stellis radians.

Numerum altaribus addere, augere numerum altarium.

Genus, filius.

Succedere terris, intrare terras.

Sidus, tempestas.

Regione viae, via et navigatione instituenda ac regenda.

Fallere, errare facere, in errorem ducere.

Consilio, absichtlich, mit Vorsatz.

Animis volentibus, freiwillig.

Afferri, accedere.

Maximus, potentissimus, opulentissimus.

Extremus Olympus, Oriens.

De gente suprema Jovis, de prima origine et stirpis exortu a Jove.

Tempestas, vis et perturbatio bellorum.

Ire, überschwemmen.

Actus, vexatus, calamitatibus afflictus.

Europae et Asiae orbis, utraque pars mundi, et Europae et Asiae.

Fata, eventus fatalis.

Concurrere, congredi, in certamen descendere.

Tellus extrema refuso Oceano, fines terrarum, quos ambit Oceanus, longe lateque diffusus et extentus.

Submovere, separare.

Extentus, patens.

Dirimere, separare.

Plaga, regio, zona.

Iniquus, nimium vehemens, ardens, torrens.

Diluvium, excidium, vastitas.

Innocuus, tutus.

Indecoris, dedecus afferens.

Ferri, esse.

Abolescere, aboleri, in oblivionem ire.

Troja, Trojani.

Fides, Bund.

Praeferre, prae se ferre.

Vittae, rami oleagini, vittis obvoluti, qui praeferebantur a supplicibus et tenebantur manibus; vid. Aen. VII. 154.

Verba precantia, humilis oratio more supplicantium.

Imperia, monita.

Agere, cogere.

Repetere, redire.

Urgere, retrahere.

Fons Numicus, vid. Aen. VII. 150.

Dat, scil. Aeneas.

Receptus, servatus.

Aurum, poculum aureum.

Gestamen, quod geritur, ornamentum.

Jura dare, vid. Aen. I. 511.

More, ex consuetudine.

Tiaras, pileus Phrygius.

Iliadum labor vestes, vestes a Trojanis mulieribus acu pictae.

Defixa obtutu tenet ora, vid. Aen. I. 499.

Purpura picta, vestes purpureae acu pictae.

Movere, afficere, delectare.

Sors, oraculum, effatum, responsum.

Portendere, praedicere.
Auspicia, potestas, ius.
Vires, fortitudo, virtus bellica.
Augurium, sors, oraculum.
Non spernere, lubenter accipere.
Uber, ubertas.
Pax, foedus.
Tyrannus, rex.
Plurima coelo monstra, ostenta divinitus missa.
Restare, manere.
Augurare, praesagire, praedicere.
Optare, eligere, amplecti, probare.
Ordine, deinceps, omnibus et singulis.
Instratus, tectus.
Ostrum pictaque tapeta, stragula purpurea acu picta.
Alipedes, equi volucres pedes habentes, schnellfüſsige Rosse.
Monilia, torques, phalerae.
Aurum, stragula auro intexta.
Aurum sub dentibus, frena aurea.
Gemini jugales, duo equi.
Semine ab aetherio, ex semine equorum solis.
Gens, genus, progenies.

Daedalus, ingeniosus, erfinderisch.

Supposita mater, equa, quae submissa est equis solis.

Nothi, ex diverso genere nati, scilicet matre mortali, et patre immortali, Bastarde.

Furata, furtim.

Creare, procreari facere, suscipere.

Talibus donis, cum talibus donis.

Sublimes in equis, vecti equis.

Inachii, sic dicti Argi, a rege Inacho qui ibi regnavit.

Sese referre, redire.

Pachynum, vid. Aen. III. 429.

Fidere terrae, versari uti in terra propria.

Fixus, transfixus.

Stirps, progenies.

Sigei, sic dicti campi Trojani, a Sigeo, promontorio Trojano.

Numina, potestas.

Excussus, expulsus.

Sequi, insequi, persequi.

Securus, contemnens, unbesorgt.

Lapithae, populi Thessaliae, vid. Georg. III. 115.

Concedere, tradere.

In iras, ad poenam et vindictam.

Calydon, oppidum Aetoliae, Oenei regis regia, qui cum caeteris Diis omnibus primitias sacrificasset, Dianam solam omisit, hinc immissus ab ea aper Calydonius.

Scelus, poena propter scelus.

Nil linquere inausum, omnia audere.

Semet in omnia vertere, ad omnia se accommodare, omnia tentare.

Implorare, in auxilium vocare.

Quod usquam est, quidquid numinis sit, ubicunque sit.

Movere, excitare, sollicitare.

Non dabitur, non concedetur a fatis.

Prohibere, arcere, scil. Aeneam.

Immota manet fatis Lavinia conjux, immota manent fata de Lavinia ab Aenea conjuge ducenda.

Trahere, protrahere, differre.

Moras addere, verzögern, verspäten.

Merces, malum, damnum, pernicies.

Coire, conjungi foedere, et matrimonio.

Dotare, aussteuren.

Bellona, bellorum dea.

Pronuba, vid. Aen. IV. 166, quae praeest nuptiis.

Cisseis, Hecuba, Cissei filia, quae somniabat facem utero gerere.

Praegnans, gravida.

Ignes jugales, ignes conjugales, filius conceptus ex conjugio, qui Asiae incendium erat futurus: intelligitur Paris.

Idem, similis, scil. ignis.

Partus, filius.

Funestus, exitiosus.

Recidiva Pergama, nova Troja, restituta Trojanorum fortuna; vid. Aen. IV. 344.

Horrenda, irata.

Luctificus, luctum faciens, inducens.

Alecto, Furiarum una.

Dirae, Furiae.

Cordi esse, placere, delicias facere.

Ora, oris habitus, vultus.

Pullulare, germinare.

Acuere, instigare, irritare.

Sata Nocte, filia noctis.

Proprium dare, praestare, suscipere.

Infractus, labefactatus, imminutus.

Cedere loco, vinci.

Connubiis ambire Latinum, a Latino petere ut filiam in matrimonium det.

Obsidere, domicilium locare, sedes figere.

Versare, exagitare, vexare, zerrütten.

Domus, familia.

Verber, flagrum, flagellum.

Nomen, proprietas, potestas, vis.

Fecundum, scil. malorum, artium nocendi.

Disjicere, rumpere, dirimere.

Compositus, factus.

Crimina, semina, caussae.

Gorgoneis infecta venenis, habens caput cinctum anguibus venenatis, quales Medusae caput cingunt.

Laurens tyrannus, Latinus.

Tacitum limen, cubiculum, quod in secretiore domus parte est, einsames Zimmer, stilles Gemach.

Ardens, inflammatus.

Coquere, agitare, vexare.

Subdere, subjicere.

Permiscere, perturbare.

Labi, schlüpfen.

Simulato numine Bacchi, quasi celebrans sacra Bacchi.

Adoriri, aggredi, unternehmen.

Evolare, velociter currere.

Taedas morari, nuptias differre.

Evohe, vox bacchantium.

Fremere, cum fremitu dicere.

Tibi, in tuum honorem.

Thyrsus, hasta pampinis involuta.

Lustrare choro, choros circa ducere.

Pascere, nutrire, wachsen lassen.

Ardor, vehemens cupido.

Nova tecta, silvarum recessus.

Pampineus, pampinis tectus.

Pinus, fax pinea.

Hymenaei, carmen nuptiale.

Ius maternum, ius quod matres habent in liberos.

Crinales vittae, vittae quibus crines implicantur.

Capere, celebrare, agere.

Stimuli Bacchi, stimuli, qualibus bacchantes in furorem instigari solent.

Agere, instigare.

Acuere, excitare.

Dea

Dea tristis, Alecto.

Acrisionei, sic dicti coloni ab Acrisio rege Argivorum.

Danae, filia Acrisii, mater Persei.

Avis, a majoribus.

Fortuna fuit, fortuna pristina exstincta est.

Mediam quietem nigra nocte carpere, in medio somno noctis nigrae esse.

Furialia membra, membra, qualia furiae esse solent.

Frontem rugis arare, frontem rugosam efficere.

Obscoenus, turpis.

Anus, vetula.

Incassum fundi, in irritum cadere, unnütz werden.

Tua sceptra, imperium tibi debitum.

Transscribere, transferre.

Conjugium, scil. Laviniae.

Quaesitus, partus.

Offerre, objicere.

Tege pace Latinos, scil. avertendo et repellendo hostes.

Laetus, alacer, festinus.

Coelestum vis magna, magnum deorum numen.

Dicto parere, promisso stare.

Vates, sacerdos.

Orsa, dicta.

Victa situ, multa annorum diuturnitate consumta, annis fracta.

Veri effeta, carens veritatis, cui nihil veri indicii adest, inhabilis ad videndum verum.

Curis nequidquam exercere, curis vanis cruciare.

Ludere, illudere.

Orare, loqui.

Occupare, invadere.

Erinnys sibilat hydris, angues sibilant e capite Furiae.

Tanta, talis.

Se aperire, se manifestare, apparere.

Flammea lumina, oculi igniti, inflammati.

Verbera insonare, flagello increpare.

Rabidus, furiosus.

Rumpere, abrumpere, interrumpere.

Fremere, cum fremitu poscere, clamare.

Amor, cupido.

Scelerata insania, insanum desiderium, quod ad scelera, caedes et rapinas rapit.

Ira super, scil. furit, magis adhuc quam amor pugnae.

Flamma virgea, ignis de virgis factus, virgis nutritus.

Sonitus, sonus, strepitus.

Suggerere, supponere.

Costa, latus.

Undare, ebullire.

Latices, aquae.

Fumidus, fumum emittens.

Alte, in altum.

Spumis exuberare, spumare ubertim.

Nec jam se capit unda, a qua se non amplius continere potest intra ahenum.

Pollutus, violatus.

Primi, principes.

Detrudere, depellere, arcere.

Venire, esse.

In vota vocare, votis invocare.

Movere, instigare, erigere.

Claris dextera factis, dextra quae clara facinora edidit.

Se concitare, sich in Bewegung setzen.

Arte nova, alia fraude.

Cocytia virgo, Alecto, a Cocyto fluvio in-

fernali sic dicta, quia apud inferos habitabant furiae.

Contingere, perfundere.

Caussa laborum, initium calamitatum.

Animi agrestes, animi agrestium virorum.

Tyrrhidae pueri, Tyrrhei filii.

Cui regia parent armenta, qui erat regii armenti magister.

Custodia, Aufsicht, Hut.

Assuetus imperiis, domitus, zahm gemacht.

Soror, scil. puerorum.

Innectere, umwinden, umflechten.

Pectere, kämmen.

Ferum, cervus.

Mensa herilis, mensa domini.

Errare, libere divagari.

Ipse, sua sponte, nemine ducente.

Se ferre, ire.

Commovere, excitare.

Flumine secundo, den Strom hinab.

Defluere, natare.

Aestus levare, ab aestu se recreare.

Spiculum, sagitta.

Curvum cornu, arcus incurvatus.

Dextrae erranti non abesse, adesse dextrae sic ut ea non aberret, sed metam contingat.

Acta, directa, adacta.

Arundo, sagitta arundinea.

Saucius quadrupes, cervus vulneratus.

Conclamare, convocare.

Agrestes, rustici, pastores.

Pestis, furia.

Torris obustus, sudes praeusta.

Stipitis gravidi nodi, fustis gravis atque nodosus.

Rimari, quaerere.

Quadrifidus, qui in quatuor partes findi potest.

Coactus, adactus.

Raptus, vi sumtus.

Spirare immane, graviter anhelare.

Tempus, occasio.

Dea, Alecto.

Stabulum, tugurium pastoris.

Pastorale signum, signum ad convocandos pastores dari solitum.

Intendere, hören lassen.

Silvae profundae intonuere, in intimis magnae silvae recessibus audiebatur vox.

Triviae lacus, lacus Aricinus cum nemore et templo Dianae nobilissimo.

Nar, fluvius, qui inter Sabinos et Umbros ad Tiberim descendit.

Fontes Velini, lacus Velinus, amne Velino inter montium juga super Reate stagnante.

Buccina, instrumentum, quo datur signum in hostes ad pugnam, Trompete.

Raptus, zusammengerafft.

Indomitus, durus, asper.

Auxilium effundere castris apertis, castrorum portis reseratis mittere auxilium.

Dirigere, ordinare.

Certamen agreste, certamen, quale inter agrestes fieri solet.

Praeustus; cujus primores partes sunt ustae.

Anceps, geminam aciem habens, utrimque incidens.

Decernere, pugnare.

Seges, ager, acies.

Aera, aerea arma.

Sole lacessitus, radiis solis percussus.
Vulnus, sagitta vulnus faciens.
Udae vocis iter, madida vocis via.
Includere, intercludere, suffocare.
Vita, spiritus vitalis.
Medius, mediator, qui lites certantium partium componit.
Aequo Marte, pari utrimque belli fortuna, pugna in neutram partem inclinata, mit wankendem Glücke.
Promissi facta potens, ubi vidit se potuisse, quod promiserat.
Imbuere, inchoare, initiare.
Committere funera pugnae, pugnam committere cum funeribus.
Per auras, scil. evecta.
Victrix, voti compos.
Tibi, nutu et jussu tuo.
Respergere, conspergere, contaminare.
Tua si mihi certa voluntas, si tua in hoc consentit auctoritas.
Ferre, rapere, inducere.
Martis amor, desiderium belli.
Spargere arma per agros, excitare ad bellum agrestes et rusticos.

Stant caussae, certae, fixae sunt caussae, jacta sunt fundamenta.

Errare licentius, liberius vagari.

Si qua super fortuna laborum est, si in aliqua re adhuc elaborandum erit, ut perficiatur bellum susceptum.

Supera ardua, die Oberwelt.

Nobilis, notus, celebris.

Amsancti valles, locus in Hirpinis non longe ab Aeculano, hodie Fricenti.

Ater, umbrosus.

Urgere, obtegere.

Utrimque, ex utraque parte.

Latus nemoris, collis nemorosus.

Fragosus, cum fragore decurrens.

Spiraculum, aditus, hiatus, faux.

Pestifer, nocivum odorem exhalans.

Quis, scil. faucibus.

Conditus, absconditus.

Levare, liberare praesentia sua, relinquere.

Extremam manum imponere, perficere, consummare.

Caesus, occisus.

Implorant, scil. ad auxilium et ultionem.

Obtestari, in testem facti citare.

Medio in crimine, medias inter criminationes, quas scilicet in Trojanos jacit.

Caedis et ignis terrorem ingeminare, metum majorem efficere, fore ut caede et igni omnia misceantur.

Limen, regnum, domus, regia.

Attonitae Baccho, furore Bacchico percussae, concitatae.

Insultare thiasis nemora avia, in silvis, a via remotis thiasos, i. e. choreas agere.

Levis, parvi momenti, unbedeutend.

Nomen, auctoritas.

Martem fatigare, exposcere bellum, cum clamore.

Omina, intelliguntur apes advenientes et Laviniae comae ardentes.

Fata Deum, oraculum Fauni.

Perverso numine, perversa, conturbata et infirmata deorum voluntate.

Circum latrare, umheulen.

Spumeus, spumis perfusus.

Exsuperare, vincere.

Consilium caecum, temerarius impetus et furor.

Aurae inanes, coelum.

Frangi, vinci.
Hae poenae, poenae pro hoc scelere.
Sacrilegus, impius, sceleratus.
Pendere, persolvere.
Vota sera, vota nimium tarde suscepta.
Mihi parta quies, für mich ist Ruhe da.
Omnis, totus.
Limen, aditus.
Funus, mors.
Saepire se tectis, in tecta sua se recipere.
Rerum habenae, gubernaculum reipublicae.
Protinus, perpetuo, ab eo inde tempore.
Maxima rerum, maxima imperiorum.
Movere Martem in prima proelia, prima proelia cum novis hostibus committere.
Getae, vid. Georg. III. 462.
Hyrcani, vid. Aen. IV. 367.
Arabi, vid. Georg. II. 115.
Indi, vid. Georg. IV. 425.
Auroram sequi, ad extremum Orientem usque progredi.
Parthi, vid. Georg. IV. 314.
Signa, Fahnen.
Formido, cultus.

Vectis, Hebel.

Robora ferri, ferrea repagula.

Non absistere, semper adesse, stare.

Janus, statua Jani.

Certa sententia pugnae sedet, bellum decretum est.

Patres, senatus.

Quirinalis trabea, vid. Aen. VII. 187 et 188.

Cinctus Gabinus, toga sic in tergum rejecta, ut una ejus lacinia a terga revocata hominem cingat, a Gabiis translata.

Insignis, vestitus, ornatus.

Reserare, aperire.

Vocare pugnas, indicere bellum.

Assensus, sonus assensum significans.

Conspirare, simul inflare.

Cornua, tubae incurvae.

Tristis, tristitiam afferens.

Abstinere tactu, contingere nolle.

Refugere, vitare, a se rejicere.

Inexcitus, non commotus, quietus.

Arduus, sublimis.

Pulverulentus, perfusus pulvere.

Tergere, purgare, nitidum reddere.

Arvina, pinguedo dura intra cutem et carnem, lardum, adeps.

Subigere, subigendo acuere.

Novare, innovare.

Turriger, turres habens, hochgethürmt.

Tegmina capitum, galeae.

Flectere salignas umbonum crates, ex salice sibi scuta compingere.

Thorax ahenus, munimentum pectoris ex aere factum.

Ocreae, tegmina crurum, Schienen.

Lentus, mollis, cedens, qui, quocunque velis facile trahi ducive possit.

Ducere, obducere.

Cedere, traduci.

Recoquere, recudere, umschmieden.

Classicum, vid. Georg. II. 539.

It, dividitur, distribuitur.

Tessera, symbolum bellicum, quo socii milites dignoscebant ab hostibus, Losung.

Trepidus, festinus.

Rapere, arripere.

Auro trilix lorica, lorica aureis lamellis, triplici ordine sibi innexis.

Deae, Musae.

Cantus movere, canere.

Bello excitus, ad bellum excitatus.

Quibus arserit armis, quos populos bellantes habuerit.

Tenuis famae aura, vix modicus rumor.

Perlabi, pervenire.

Tyrrhenis ab oris, oriundus ex Etruria.

Debellator, victor.

Agyllina urbs, Caere.

Nequidquam secutos, qui ei in pugna cadenti frustra erant adfuturi.

Patriis qui laetior esset imperiis, qui meliore patre gauderet.

Currus insignis palma, currus, qui praemium cursus obtinuerat.

Insigne, ornamentum.

Collis Aventinus, pars urbis Romae.

Partu edere, parere.

Mixta, commixta, quae concubuit.

Deo, Herculi.

Geryon, rex Hispaniae, qui tria habebat corpora.

Exstinctus, interemtus.

Tirynthius, sic dictus Hercules a Tirynthо, oppido prope Thebas ubi regna-

vit Amphitryo conjux Alcmenes, matris Herculis.

Tyrrhenum flumen, Tybris.

Iberus, Hispanus.

Dolo, ingens contus cum ferro brevissimo.

Teres mucro veruque Sabellum, verutum, jaculi seu teli missilis genus, cui praefixum ferrum teres, quo Sabelli aut Samnites usi sunt.

Ipse pedes, scil. pugnans.

Tegumen, exuviae.

Torquens, retorquens in cinctum corporis, involvens, umschlagend.

Impexus, villosus.

Capiti, ad caput usque, pro munimento capitis.

Herculeo humeros innexus amictu, pellis innexa erat ad humeros, ad eum modum, quo Hercules gestare solitus erat.

Tiburtia moenia, Tibur.

Tiburtus, *Catillus*, *Covas*, tres fratres, filii Amphiarai Argivi, qui in condenda urbe Tibure operas suas sociarunt.

Feruntur, scil. equis.

Nubigenae, ex nube geniti, sic dicuntur

Centauri, quia geniti ex Ixione et nube in speciem Junonis conformata.

Homole et Othrys, montes Thessaliae.

Praenestina urbs, Praeneste, urbs Latii, non procul a Roma.

Fundator, conditor.

Gabina, sic dicta Juno, quia Gabiis, in urbe Volscorum religiosissime colebatur.

Anien, fluvius in Tiburtino agro.

Roscidus, irrigatus.

Hernici, Sabina natio saxosa incolens, hinc, *Hernica saxa.*

Anagnia, urbs, in qua colonia Sabina.

Amasenus, fluvius Volscorum, agros Anagnienses irrigans.

Sonare, h. l. esse.

Glans, globulus, qui e funda mittitur.

Liveus, bläulich.

Spargere, e funda jacere.

Galerus, genus pilei in modum galeae.

Vestigia pedis instituere, pedem statuere, ponere.

Pero, genus calceamenti e crudo corio.

Fas cuiquam est, quisquam potest.

Reses, otiosus, piger.

Desuetus bello, alienus a consuetudine bellandi, des Krieges entwöhnt.

Retractare, iterum tractare, saepe versare, renovare, acuere.

Fescennia, *Aequi*, *Falisci*, *Flavina*, urbes in Etruriae parte ad Tiberim vergente.

Soractis arces, mons Soracte in agro Falisco.

Ciminus, mons et lacus Etruriae.

Capena, oppidum Etruriae, Faliscis contermina.

Aequati numero, aequalibus numeris, ordinibus.

Dare modos, canere.

Amnis, Caystrus.

Asia palus, campus paluştris ad Caystrum, vid. Georg. I. 383.

Pulsa, scil. modis, sono.

Aeratus, aereis armis tectus.

Misceri, congredi, pugnare.

Aërius, in aëre volans.

Gurges, mare.

Urgeri, properare.

Tribus, Zunft.

Amiternum, oppidum Etruriae.

Prisci

Prisci Quirites, Curenses, ex Curibus Sabinis.

Eretum, vicus supra ripas Tiberis.

Olivifer, ferax olivarum.

Mutuscae, Sabinorum civitas, quae et Trebula dicta est.

Nomentum, vid. Aen. VI. 773.

Rosea rura Velini, Rosea, seu Campi Roseae, in agro Reafino, ad lacum Velinum summa fertilitate celebres.

Tetricus, mons in Sabinis.

Severus, mons in Sabinis.

Casperia et Foruli, oppida Sabinorum.

Hymella, fluvius in Sabinis.

Fabaris, fluvius, qui per Sabinos transit.

Nursia, oppidum Etruriae.

Hortina, oppidum Etruriae.

Classes, copiae.

Secare, dividere.

Interluere, interfluere.

Allia, fluvius, haud longe a Roma juxta quem Romani a Gallis cladem acceperunt, hinc, *nomen infaustum*.

Saevus, nimbosus, procellas secum ferens.

Ubi, quando.

Hibernis undis condi, ineunte hieme occidere.
Sole novo, prima aestatis parte.
Hermus, vid. Georg. II. 137.
Lycia, vid. Aen. IV. 143.
Agamemnonius, ab Agamemnone oriundus.
Rapere, adducere.
Vertere rastris, colere.
Felix Baccho, fertilis vino.
Massicus, mons Campaniae.
Aurunci, populi ultra Lirim in Campania habitantes.
Sidicinum, urbs Campaniae.
Aequora, camporum planities.
Cales, urbs Campaniae.
Vadosus, vadis plenus.
Accola, juxta habitans.
Volturnus, fluvius Campaniae.
Saticula, urbs Campaniae.
Osci, vetus Ausonum gens.
Actys, genus jaculi brevis, quod loro in medio vincitur, quod jactum potest retrahi.
Aptare, illigare.
Flagellum, lorum.
Cetra, scutum loreum.
Falcatus, incurvus.

Comminus, quoties comminus pugnant.
Indictus, illaudatus.
Teleboae, Aetoliae populi; qui Taphum; unam ex Echinadibus incoluerunt; hac relicta Capreas, insulam, Surrentino promontorio Campaniae objectam, occuparunt; quorum rex fuit *Telon*, pater *Oebali*.
Sebethis, Nympha Sebethi fluvii ad Neapolin filia.
Ditione premere, beherrschen.
Sarrastes, Sarni fluvii accolae; Sarnus autem fluvius Campaniae.
Rigare, irrigare.
Rufrae, in Hirpinorum finibus; in Samnitium potestate habitae.
Batulum et Celennae, oppida Campaniae.
Malifer, poma ferens.
Abella, oppidum Campaniae.
Teutonico ritu, more Teutonum.
Cateia, longius hastae genus; Speer.
Raptus, recens detractus.
Suber, Korkbaum.
Montosus, in montibus positus.
Nersae, urbs Aequiculorum.

Multus venatus, frequens venatio.

Duris glebis, cui est ager asper et aratu difficilis.

Aequiculi, populi, exiguum ad utramque Anienis ripam tractum inter Marsos Pelignos et Sabellos montes inhabitantes.

Rapto, ex rapina.

Marrubia gens, Marsi, ab oppido Marrubio sic dicti, populus Italiae supra Picenum.

Graviter spirans, afflatu nocens.

Spargere somnos, einschläfern.

Cantus, incantatio.

Manu, tactu.

Mulcere, mitigare, sedare.

Levare, medicari.

Evalescere, posse.

Invulnera, ad vulnera sananda.

Somnifer, somnum secum ferens, excitans.

Arguitia, Nympha.

Fucinus, lacus inter Apenninorum montium juga.

Hippolytus, Thesei filius.

Aricia, Nympha, quae ex Hippolyto peperit Virbium.

Eductus, educatus, nutritus.

Egeria, Nympha in Aricinio nemore, quam amicam suam esse Numa fingebat, et cum qua nocturnos congressus simulabat.

Humentia littora, lacus Aricinus.

Ara placabilis, ara, qua litatur, ad quam dea placatur.

Ars, dolus.

Noverca, Phaedra.

Explere sanguine patrias poenas, morte luere poenas a patre illatas.

Turbatus, consternatus.

Distractus, geschleift.

Ad sidera aetheria rursus venire, revivere, in vitam revocari.

Paeoniae herbae, herbae medicantes, a Paeone, deorum medico, Apolline.

Ad lumina vitae surgere, in vitam redire.

Repertor, auctor, inventor.

Phoebigena, Aesculapius, Phoebi filius.

Trivia, Diana.

Relegare, legare, mandare, tradere.

Ignobilis, ruhmlos.

Versus, mutatus.

Ardens, acer, animosus, feurig.

Haud secius, nihilominus.
Exercere, agere.
Versi movere, agere se, incedere.
Supra esse, super eminere.
Triplici crinita juba galea, galea cui tres coni, lophi, cristae: Helm mit drei Büschen.
Chimaera, vid. Aen. VI. 288.
Tam magis, tanto magis.
Efferus, furens, terribilis.
Sublatis cornibus, cornuta.
Jo, Inachi filia, a Jove in vaccum mutata.
Insignire auro, ornare, decorare insigni auro.
Saetis obsitus, pilis tectus.
Argumentum, historia caelatura expressa.
Argus, centum oculos habens, a Junone Joni in custodem datus.
Nimbus, multitudo in modum imbris aut procellae.
Clipeatus, clipeis munitus.
Denseri, condensari, constipari.
Aurunci, populi cis Lirim habitantes.
Sicani, populi Latii ad Tiberim in Rutulorum finibus habitantes.

Sacranae acies, agmen Ardeatium; in ea enim urbe hoc *Sacranorum* nomine Sacerdotum fuit collegium.

Picta scuta, habentes scuta depicta.

Labici, incolae Labici, antiquissimi oppidi Latii.

Numicus, vid. Aen. VII. 242.

Exercere vomere, sulcare.

Circaeum jugum, promontorium Latii.

Anxur, Jupiter nomine Volscorum appellatus.

Feronia, una ex diis Latii indigetibus, mox modo inter Nymphas relata, modo cum Junone comparata, et pro Jovis Anxuris conjuge habita.

Saturae palus, circa Ufentem amnem ad Paludes Pomtinas spectans.

Ufens, fluvius, qui labitur per Pomtinas paludes apud Volscos.

Volsci, populi Latii.

Florens, splendens, fulgens.

Colus, instrumentum nendi, Rocken.

Tinguere, benezzen.

Planta, superficies pedis inferior.

Prospectare, porro aspectare.

Inhians, angaffend.

Regius honos, ornatus regalis, chlamys.

Pastoralis myrtus, jaculum e myrto, quo pastores utuntur.

LIBER VIII.

Strepere, sonare.

Concutere, concitare.

Impellere, movere, manu tractare, proferre.

Turbatus, inflammatus ad bellum.

Vastare, cultoribus vastum et desertum efficere, abducendo cultores.

Diomedis urbs, Argyripa, in Apulia, condita a Diomede.

Struere, moliri, vorhaben, abzwecken.

Talia per Latium, scil. gerebantur.

Laomedontius heros, Aeneas.

Atque animum, sq. vid. Aen. IV. 285-286.

Labrum, Vas, Wanne.

Lumen repercussum, der zurückstrahlende Schimmer.

Radiare, splendere.

Imago Lunae, luna ipsa.

Sub auras, in altum.

Sub aetheris axe, sub dio, in freier Luft.

Seram dare per membra quietem, sero corpori indulgere quietem.

Carbasus, vestis linea.

Revehere, reducere.

Tumor, succensio, ira.

Concedere, cedere, residere, sedari.

Litoreis ingens, sqq. vid. Aen. III. 388. sqq.

Ex quo, ex quo tempore, quando.

Ter denis redeuntibus annis, post triginta annos.

Genus a Pallante profectum, Pallantis progenies. *Pallas* autem rex Arcadiae.

Evander, pronepos Pallantis, ex Arcadia profectus, Pelasgos suos in loca circa Tiberim adduxit, et in monte, qui inde Palatinus dictus, oppidum Pallanteum condidit.

Recto flumine, recto fluminis itinere.

Adversum amnem superare, den Strom hinauf schiffen.

Primis cadentibus astris, sub primum diluculum.

Honorem persolvere, sacra perficere.
Stringere, -radere, streifen.
Culta, arva.
Secare, interfluere.
Caput urbibus, caput urbium.
Exit, exibit, orietur.
Lacus, fundus.
Genus, ortus.
Arcere periculis, liberare periculis, finem facere laborum.
Quocunque fonte te lacus tenet, ubicunque fons est ubi habitas.
Celebrare, honorare.
Corniger, cornua gerens.
Adesse, auxilio esse.
Propius, citius.
Numina, monitus, per somnum datus.
Concolor, ejusdem coloris.
Sacra ferre, sacrificare.
Lenire, lenem et tranquillum reddere.
Aequor, planities, aequum.
Luctamen, molimen, difficultas remigandi.
Rumore secundo, cursu secundo.
Labi, celeriter agi.
Unctus, scil. pice, picatus.

Abies, navis ex abiete facta.

Remigio fatigare noctem diemque, noctem et diem remigando consumere, exigere.

Superare, transcendere.

Secare silvas, navigare inter ripas silvis consitas.

Aequor, alveus.

Rarus, einzeln.

Coelo aequare, ad coelum ex tollere.

Rex Arcas, Exandrus.

Amphitryoniades, Hercules, filius Jovis ex Alcmene Amphitryonis conjuge.

Senatus, seniores.

Tacitus, nullam aquarum strepitum movens.

Sacra, epulae sacrorum, quibus sacrificio peracto vacabant.

Pacifer, pacem afferens.

Praetendere, entgègen halten, vorstrecken.

Agere, expellere.

Ferre, nuntiare.

Succedere penatibus, domum intrare.

Amplecti, prehendere.

Comtus, ornatus.

Abstirpe, ab origine generis, durch Abkunft.

Conjunctus, cognatus.

Mea virtus, confidentia et animi fiducia, ex meae virtutis conscientia.

Diditus, divulgatus.

Conjunxere tibi, adduxere me, ut me tibi adjungere studeam.

Atlantis, filia Atlantis.

Cretus, progenitus.

Advehi Teucros, ad Teucros advehi, advenire.

Edere, gignere.

Orbes aetherii, coelum.

Fundere, parere.

Scindere se, dividere se in diversos consanguinitatis ramos.

Per artem, per callida consilia.

Tentamina pangere, tentare.

Gens Daunia, Rutuli a Danno sic dicti.

Mare, quod supra alluit, vid. Georg. II. 158.

Rebus spectatus, experimentis probatus, durch Thaten erprobt.

Lustrare lumine, oculis perlustare, aufmerksam betrachten.

Visere, besuchen.

Salamin, insula in mari Aegeo.

Protenus, statim, deinceps.
Flos, lanugo.
Pheneum, oppidum Arcadiae.
Intertextus, durchwirkt.
Se reddere, sich zeigen.
Opes, omnia, quibus Trojani ad bellum gerendum instrui poterant.
Locare, collocare.
Solium acernum, solium ex acere factum.
Viscera, carnes.
Ferre, afferre.
Onerare, apponere.
Dona laboratae Cereris, labore parta dona Cereris, panis labore confectus.
Bachum ministrare, vinum suggerere.
Perpetuus, integer.
Lustralia exta, exta, quorum usus est in lustrationibus, quae in sacris expiatoriis immolantur.
Amor edendi, desiderium edendi.
Compressus, sedatus.
Vanus, temere innovatus, nullo certo animi judicio.
Superstitio, religio.
Veterum ignarus deorum, a vetere religione

desciscens; deserens priscorum deorum cultum.

Saevus, immanis.

Novare, quotannis innovare.

Moles, scil. saxorum.

Summotus; seppositus a frequentia hominum.

Recessus; Kluft.

Semihomo; dimidia parte homo; Halbmensch.

Facies Caci, Cacus.

Inaccessus, ad quem accedi non potest.

Superbus, saevus, atrox.

Ora, capita.

Magna mole se ferre, vasto corpore incedere.

Tergeminus, tria corpora habens.

Geryones, vid. Aen. VII. 662.

Tenere, occupare.

Intractatus, intentatus.

Avertere, abigere.

A stabulis, a pascuis, in quibus procubuerant.

Superans, praestans.

Pedes recti, pedes naturali ordine ingressi, rechtwandelnde Füsse.

Versa viarum indicia, vestigia pedum aversa.

Colles clamore relinquuntur, clamor superat montes, ultra montes auditur.

Reddere vocem, respondere mugiendo.

Furiis, per furias, propter iram.

Fel, Galle.

Nodis gravatum robur, clava nodosa.

Ardua, vertex.

Aetherius, altus.

Ferro quod et arte paterna pendebat, quod suspensum erat catenis a patre Vulcano elaboratis.

Fultos emunire postes, fores munire.

Objice, saxo illo objecto pro obice.

Tirynthius, Hercules, vid. Aen. VII. 662.

Huc et illuc ferre, allenthalben umhersehen.

Lustrare, circumire.

Saxea limina, saxum illud, quo antrum obstructum erat.

Tentat, scil. frangere, perrumpere.

Stare, prominere.

Praecisus, abruptus.

Dirus, rapax.

Jugo, in jugo montis.

Laevus amnis, amnis a sinistra fluens.

Dexter, a dextra parte.

In adversum, ex adverso.
Nitens, innitens.
Concutere, labefactare.
Imis radicibus, radicitus, a fundo.
Solvere, dissolvere.
Impulsus, Sturz.
Dissultare, erschallen.
Dehiscere, hiatum facere, se aperire.
Reserere, pandere, aperire.
Super, desuper.
Barathrum, vorago, Tiefe, Abgrund.
Cavum saxum, spelunca saxea excavata.
Insueta rudens, insolito et horrendo modo vociferans.
Premere, urgere.
Rami, stipites et trunci.
Molares, grandia saxa.
Neque enim fuga jam super ulla pericli, nullo enim modo periculum effugere poterat.
Fumifer, fumum afferens.
Animis, prae ira.
Undam agere, emporwallen.
Specus aestuat nebula atra, in specu est densissimus fumus.

In

In nodum complecti, ligare complexu et nodo brachiorum.

Angere, suffocare, strangulare.

Elisus, zerdrückt.

Abstractus, abductus.

Abjuratus, perjurio negatus.

Ostendi coelo, in lucem venire.

Informis, magnus.

Expleri tuendo, satiari inspiciendo.

Semiferus, ex dimidia parte ferus.

Minores, posteri.

Servare, observare.

Custos, antistes, quae curaret sacrum.

Tantarum in munere laudum, in honorem tanti facinoris, quo de nobis meruit Hercules.

Pocula porrigere dextra, libare: hoc enim fiebat manu exporrecta et prolato poculo.

Communis Deus, qui a Trojanis et Arcadibus, communi foedere junctis, colitur.

Vocare, invocare.

Herculea populus, corona ex fronde populi, quae Herculi est gratissima.

Bicolor, duos colores habens, sic dicitur

populus in cujus foliorum frontibus et fergis variat candor.

Velare comas, caput cingere.

Scyphus, poculum magnum.

Devexo Olympo, coelo, circumacto motu diurno, inclinante se.

Cumulare oneratis lancibus aras, lancibus apponere exta aris.

Salii, ludii et saltatores, qui ad cantum et tibiam in sacris ludunt.

Ferre, efferre, extollere.

Noverca, Juno.

Premens, comprimens.

Elidere, strangulare, suffocare.

Disjicere, evertere.

Oechalia, urbs Messeniae, ab Hercule diruta, quia rex ejus Eurytus filiam Jolem denegaverat.

Eurystheus, vid. Georg. III. 4.

Fata Junonis iniquae, fata, quae Juno fecerat infesta.

Bimembres, sic dicti centauri, quia duplici corpore, humano et equino formati erant.

Hylaeus, *Pholus*, vid. Georg. II. 456-457.

Cresia prodigia, taurus Cnossius, quem vivum ad *Eurystheum* adduxisse narratur.

Nemea sub rupe, in antro rupis Nemeae, Nemea autem oppidum Peloponnesi.

Janitor Orci, Cerberus.

Facies, monstra.

Typhoeus, vid. Georg. I. 279.

Rationis egens, inops consilii ex pavore, h. e. terrore perculsus.

Lernaeus anguis, vid. Aen. VI. 287. 803.

Turba, multitudo.

Dexter, propitius.

Adire pede secundo, begünstigen, segnen.

Resultare, wiederhallen.

Obsitus aevo, plennus annis, annosus.

Facilis, mobilis, vagus, volubilis.

Capi, delectari.

Indigena, in loco genitus.

Trunci et durum robur, trunci durorum roborum.

Mos, certum vitae institutum, lex quaedam vivendi.

Componere, congerere, accumulare.

Partum, acquisitum.

Rami, fructus arborum.

Asper victu, qui victum asperum praebet, non nisi labore et molestia parandum.

Indocilis, ferus, agrestis.

Componere, instituere, a feritate ad mansuetiorem vitam traducere, bilden.

Leges, mores et instituta.

Decolor, cujus color vitiatus est.

Manus Ausonia, Ausones, alias Aborigines dicti.

Gentes Sicanae, Siculi, inter Tiberim et Lirin habitantes.

Ponere, deponere, mutare.

Cognomine dicere, cognominare.

Pelagi extrema, mare ultimum longinquum.

Ara et porta Carmentalis, erant Romae inter Capitolium et Aventinum.

Pallanteum, Palatium.

Referre, appellare.

Lupercal, sub monte Palatino.

Parrhasius, Arcadicus.

Dictum Panos Lycaei, nomen gerens Panis Lycaei: Lycaeus autem Pan dicitur a Lycaeo, monte Arcadiae.

Nemus Argileti, sub Capitolio.

Testari, monstrare.

Tarpeia sedes, sic dictum Capitolium a Tarpeia, virgine Vestali.

Religio, religiosa sanctitas, species augusta.

Divus, magnus, admirabilis.

Tremere, religiose observare.

Nigrans, nube nigra et caliginosa per tempestatem inducta.

Aegis, Glypeus Jovis, sic dictus, quod tectus fuerit pelle caprae Amaltheae, a qua nutritus est.

Nimbi, fulmina.

Ciere, concitare.

Foro Romano, ubi postea forum Romanum fuit.

Lautus, elegans, sumtuosus.

Cavinae, locus in IV. Regione Romae ab Arcu inde Constantini inter Esquilias et Coelium procedens, magnificis et sumtuosis domibus ornatus.

Gedes, Evandre domus in Palatino monte.

Dignum te finge deo, componete, mentemque informa ad similitudinem numinis, redde te similem Herculis.

Asper, alienus, infestus, fastidiosus, abhold.

Libystis, vid. Aen. V. 37.

Haud nequidquam, non frustra.

Motus, commotus.

Adspirare divinum amorem, instillare dulcedinem, gratiam divinam addere.

Argolicus, Graecus.

Debitus, obnoxius ruinae, ad exitium destinatus.

Sanctum mihi numen, scil. tuum, i. e. te, mihi semper venerandum.

Filia Nerei, Thetis.

Tithonia conjux, Aurora.

Flectere, erweichen.

Qui, quales.

Coire, congregari.

Moenia, urbes.

Intrare, penetrare.

Labefacta ossa, in quibus medulla liquefacta, soluta, consumta est.

Rima, tractus, sulcus, Streif, Spalt.

Nimbi, nubes densae et atrae.

Laeta dolis, laeta successu doli et fraudis suae.

Forma, pulchritudo.

Devinctus, constrictus, gefesselt.

Caussas petere ex albo, longe repetere argumenta.

Similis si cura fuisset, si tale quid curasses, voluisses.

Cura, opera.

Electrum, metalli genus, certa portione argenti auro admixta.

Anima, ventus, quo follis inflari solet.

Indubitare, diffidere.

Infusus, procumbens, recubans.

Abactus, exactus, transactus, absumtus.

Curriculum, cursus.

Tolerare, sustentare.

Tenuis Minerva, lanificium tenuem victum praebens.

Impositum, necessarium.

Exercere, fatigare, urgere.

Ignipotens, ignem domans, Feuergebieter, Vulcanus.

Opera fabrilia, Schmiedearbeit.

Aeolia, sic dicta Lipare, quia una est de septem illis insulis, quibus Aeolus imperavit.

Aetnaeus, Aetnae similis, igni vomus.

Tonare, sonitum edere.

Sermo licitus tandem, sermo, cujus diu desiderati tandem facultas exoptata contingebat.

Sospes, incolumis.

Pro nomine tanto, pro fama quae te ad nos adduxit.

Castra opulentis regnis, castra opulentorum regnorum.

Parare, intendere, meditari, damit umgehen.

Afferre se, advenire.

Saxo vetusto, antiquo opere.

Urbis Agyllinae sedes, Agylla seu Cere, urbs Hetruriae.

Superbus, crudelis.

Tenere, beherrschen.

Efferus, immanis, cruentus.

Tormentum, supplicium, cruciatus.

Longus, langsam.

Infanda, infando more.

Defendier, defendi.

Furiae, ira.

Praesenti Marte, bello non dilato.

Fremere, indignari, cum indignatione exspectare.

Condensus, an einander gedrängt.
Signa ferre, aufbrechen.
Flos veterum virtusque virum, robur populi, qui antiquam originem habet.
Subjungere, subjugare.
Mandare, mittere.
Seclis effetus, annis exhaustus, enervatus, debilitatus.
Serus, tardus.
Fortia, scil. facta.
Mixtus matre Sabella, mixtum genus habens per matrem Sabinam.
Hinc, a Sabinis.
Patria, origo.
Indulgere, favere.
Ingredi, incipere, suscipere.
Robora lecta, der Kern.
Defixi ora tenebant, defixos oculos in terram habebant.
Putare, cogitare, volvere.
Apertus, serenus.
Vibratus, emissus.
Tyrrhenus clangor tubae, clangor tubae Tyrrhenicae: Tyrrhenica autem dicta tuba, quia a Tyrrhenis inventa est.

Suspicere, oculos attollere.

Increpare, sonare.

Sudus, serenus.

Pulsus, impulsus, invicem sibi allisus.

Tonare, sonare, rasseln.

Ego poscor Olympo, me Olympus poscit, vult, respicit: ad me ostentum aeris spectat.

Creatrix, mater.

Volcania arma, arma a Vulcano fabricata.

Poscere acies, flagitare bellum.

Herculeis sopitae ignibus arae, sopiti ignes in aris Herculeis.

Hesternus Lar, hesternus ignis in foco ante Larem.

Pronus, defluus, abwärts fliessend.

Segnis, remissus, otiosus nulli rei gerendae intentus, unthätig.

Secundo defluere amni, vid. Georg. III. 447.

Rerum, scil. gestarum.

Exsors, eximius, praecipuus.

Obire, circumdare, tegere.

Propiusque periclo it timor, timor fit propior, gravior, magis instat, cum periculo, periculo instante.

Inexpletum lacrimans, er konnte sich nicht satt weinen.

Referre, reddere.

Praeneste, vid. Aen. VII. 682.

Feronia, vid. Aen. VII. 800.

Terna arma movenda, scil. in eum, ter cum eo pugnandum erat.

Leto sternere, interficere.

Ferro dare funera, occidere.

Viduare, orbare.

Numina, potestas.

Venire in unum, convenire, una esse.

Durare, ferre, tolerare.

Vita crudelis, vita quae crudelis esset mihi, si usque ad mortem filii duraret.

Sola et sera voluptas, sic dictus Pallas quia filius unicus et in senectute patris natus.

Gravis, molestus, tristis.

Fundere dicta, loqui.

Picta arma, arma auro argentoque distincta.

Conspectus, conspicuus, insignis, ansehnlich.

Perfusus Oceani unda, oriens e mari.

Ignes astrorum, stellae.

Os sacrum, vultus venerabilis.

Dumi, virgulta, silvae.

Meta viarum, proprie; terminus et finis viae, hic, via ipsa.

Ire, diffundi.

Ungula quatit quatrupedante sonitu, quadrupedans, i. e. equus commovens ungulam edit sonitum.

Putris, in pulverem resolutus.

Caeres, urbs Agylla, vid. Aen. VIII. 479.

Religio, religiosus cultus.

Colles cavi, colles, qui cavam vallem efficiunt, quam includunt.

Niger, umbrosus.

Tendere, tentoria habere.

Nimbi, nubes, aer.

Reductus, secretus.

Egelidus, frigidus.

Secretus flumine, solus, in secreto loco, apud flumen.

Poscere, provocare.

Radians, splendens, fulgens, micans.

Honor, munus.

Donis expleri, aspectu donorum satiari.

Per singula volvere, in cuncta intendere.

Flammas vomere, coruscare.

Fatifer, letifer.

Sanguineus, rutilus.

Inardescere, resplendere.

Levis, nitidus.

Recoctus, iterum fusus, purgatus, purus, pretiosus.

Non enarrabile textum, sculptura tam varii argumenti, ut enarrari non possit.

Vates, vaticinia a vatibus edita, praedictiones, quas a vatibus Aeneas acceperat.

Foeta, enixa.

Impavidus, intrepidus.

Lambere, sugere.

Fingere, tergere.

Sine more, sine lege, incomposito, temere, mit Unfug.

Carea, h. l. Circus.

Magnis Circensibus actis, cum celebarentur ludi magni Circenses.

Romulidae, Romani a Romulo sic dicti.

Tatius, rex Sabinorum.

Cures, vid. Aen. VI. 812.

Positus, finitus.

Caesa porca, mactata sus.

Metus, intelligitur Suffetius, dux Albano-

rum, qui a Romanis in auxilium contra Fidenates vocatus, venit quidem, sed in ipso proelio defecit ad hostes.

In diversa differre, discerpere, distrahere.

Dictis manere, promissis stare, in fide manere.

Mendax, perfidus.

Ejectus, expulsus.

Porsenna, rex Tuscorum.

Aeneadae, Romani, sic dicti quia ab Aenea descendebant.

Vellere, divellere, diruere, interrumpere.

Cocles, pontem sublicium Romae in Tiberi contra impetum hostium defendit, donec abrupto ponte in fluvium desiluit et incolumis ad suos pervenit.

Vincla, custodia.

Cloelia, virgo Romana.

Tarpeia arx, Capitolium.

Manlius, intelligitur Marcus Manlius, servator Capitolii, cum Galli Senones, duce Brenno, Roma jam capta, hoc quoque occupaturi essent.

Pro templo, pro defensione templi.

Romuleo recens regia culmo, casa, recenti culmo tecta, regia Romuli dicta.

Tene-

Tenebant, in eo erant, ut tenerent.
Dono, beneficio, munere.
Aurea caesaries, comae rutilae.
Virgatus, in quo colores distincti sunt instar virgarum, versicolor.
Sagulum, vestis militaris.
Lacteus, candidus.
Aurum, aureus torques.
Alpinus, ex Alpibus decerptus.
Coruscare, quatere, vibrare.
Gaesum, hastile.
Salii, sacerdotes Martis.
Luperci, sacerdotes Panos Lycaei.
Lanigeri apices, pilei laneis vittis ornati, Flaminum proprii.
Pilentum, vehiculum, currus.
Mollis, molliter incedens, sanftschwebend.
Dare jura, indicare.
Cato, intelligitur Cato Uticensis.
Caerula, maria.
Canus, albicans,
Clarus, fulgens.
In orbem, in circuitu.
Aestus, mare.
Aeratus, aere munitus.

Laxos immittere funes, scil. velis, laxare funes, vela explicare et expandere.

Japyx, ventus occidentalis.

Latebrosa flumina, flumina quae pro latebris erant.

Triplex triumphus, Dalmaticus, Actiacus, Alexandrinus.

Vota immortalia sacrare, opera immortalia ex voto dedicare.

Niveus, de candido marmore factus.

Recognoscere, recensere.

Aptare, suspendere.

Nomades, vid. Aen. IV. 320.

Discinctus, laxam et fluentem vestem habens, [illegible].

Mulciber, Vulcanus.

Leleges et Cares, populi Asiae minoris.

Gelidi, vid. Georg. II. [illegible]

Mollior undis, leniore amne, significans se domitum ac subjugatum.

Morini, populi extremae orae Galliae Belgicae ad fretum Britannicum.

Bicornis, sic dictus Rhenus, quia duobus ostiis exit in Oceanum.

Dahae, Nomades ad orientale Caspii ma-

ris littus versus Oxum incolentes, ultra Hyrcanos.

Pontem indignatus, pontis impatiens.

Araxes, fluvius Armeniae.

LIBER IX.

Parens, h. l. abavus, Ahn.

Thaumantias, Iris, filia Thaumantis.

Dies volvenda, dies, quae volvitur.

Sceptra, regnum.

Palatinus, sic dictus Evander a palatio, quod construxit.

Corythus, vid. Aen. III. 170.

Lydorum manus, Etrusci: Lydi enim Tyrrheno duce in Italiam venerunt, et Etruriae magnam partem occupaverunt.

Turbatus, inordinatus.

Arripere, invadere, occupare.

In coelum paribus se sustulit alis, vid. Aen. V. 657-658.

Deferre, demittere.

Discedere, dehiscere, hiatum facere, disrumpi.

Palari, vagari, discurrere, oberrare.

Onerare aethera votis, duplicare, repetere saepius vota diis facta.

Messapus, vid. Aen. VII. 691.

Tyrrhidae, vid. Aen. VII. 484.

Coercere, cogere, colligere.

Septem surgens sedatis amnibus per tacitum Ganges, Ganges inde ab ortu septem alveis incedens sedate ac tacite.

Refluere campis, a campis redire.

Adversa moles, turris in munitione Trojanorum ab ea parte qua Latini accedebant.

Globus, cumulus, copia.

Condere se, includere, recipere se.

Optimus armis, peritissimus belli gerendi.

Si qua fortuna fuisset, si quid accideret.

Struere, instruere.

Credere campo, sich ins offene Feld wagen.

Tutus aggere, munitus vallo.

Manum conferre, in certamen descendere, pugnare.

Monstrare, hortari, suadere, impellere.

Objicere, objicibus munire, claudere.

Clamore excipere, acclamare, applaudere.

Iners, feige.

Aquus campus, das offene Feld.

Dare se, committere se.

Arma obviam ferre, certamen inire.

Fovere castra, se in castris tenere.

Turbidus, turbatus, pudore et ira incensus.

Lustrare, circumspicere.

Caula, ovile, stabulum ovium.

Nocte super media, ultra mediam noctem.

Improbus, avidus.

Absentes, scil. oves inclusas,

Fatigare, torquere, urgere.

Rabies edendi ex longo collecta, fames rabiosa, ex longo tempore contracta.

Ignescere, incendi, inflammari.

Via, aditus ad muros.

Excutere, elicere, exigere.

Aequor, planities, campus.

Septus, munitus.

Pinus flagrans, fax ardens.

Incumbere, sich angelegen seyn lassen.

Urgere, instigare.

Accingere, armare, instruere.

Prisca fides facto, narratio facti antiqua est, res narratur ab antiquis hominibus.

Perennis, constans, ad seriores aetates propagatus.

Formare, aedificare.

Berecynthia, vid. Aen. VI. 785.

Olympo domito, postquam domitor, dominus Olympi factus est.

Pinea silva, in qua plurimae nascuntur pinus, ein Fichtengehölz.

Arx, vertex, cacumen.

Dardanius juvenis, Aeneas.

Trabs acerna, acer.

Sinere, permittere.

Posse, efficere.

Torquere, sustinere, nutu regere.

Vocare, invertere, mutare, beugen.

Istis, scil. trabibus, in earum gratiam.

Fas, conditio.

Certus, securus, tutus, incolumis.

Defunctus, liberatus.

Nereia, filia Nerei.

Ratus, certus, firmus.

Stygius frater, Pluto.

Torrens, defluens cum impetu, aestuans.

Matrem, scil. deorum.

Ab Aurora, ab oriente.

Nimbus, lucida nubes, Lichtgewölk.

Idaei chori, chori, qui Matrem deum comitari solebant, a monte Ida sic dicti: intelliguntur Corybantes.

Trepidare, festinare.

Pinus, naves ex pinibus aedificatae.

Vincula, retinacula, quibus naves in littore retinentur, Seile.

Reddere se, prodire, emergere.

Amnis, Tiberis.

Revocare pedem ab alto, non audere influere in mare.

Fiducia non cessit Turno, Turnus non amisit confidentem virtutem et animositatem.

Animos, scil. suorum, Rutulorum.

Tollere, attollere, erigere.

Monstrum, prodigum.

Petere, betreffen, gelten.

Non tela nec ignes expectant Rutulorum, non opus est telis et ignibus Rutulorum, jam antea perituri sunt.

Rerum pars altera, altera res, alterum scil. mare.

Arma ferre, in armis esse.

Prae se ferre, jactare.

Tangere, attingere, pervenire.

Conjux, sponsa.

Leti discrimia parva, a quibus non longe abest mors.

Scindere, exscindere, evertere.

Apparare, sich anschicken.

Inertia furta, furta, quae ignavis viris conveniunt, non strenuis.

Palladium, vid. Aen. II. 164.

Res, res bellica, bellum.

Faxo, fecero.

Quos distulit, quorum conatus et consilia repressit et retardavit.

Actus, transactus.

Procurare, curare, reficere, pflegen.

Flammae, Wachtfeuer.

Servare, observare, bewachen.

Variare vices, alternis excubias et alia munia militaria obire.

Vertere crateras, inclinare, vinum scilicet in pocula infundendo: crateres enim vasa ampla erant, e quibus minoribus poculis hauriebant.

Noctem insomnem ducere ludo, noctem sine somno consumere ludendo.

Custodia, milites, qui excubabant.

Super, desuper.

Armis alta teneret, muros, turres obsident armati.

Pontes et propugnacula jungunt, vias inter propugnacula seu pinnas turrium faciunt, ut discursus militum liber sit.

Tela gerere, congerere et apportare missilia.

Si quando adversa vocarent, si quid accideret adversi.

Rector, dux.

Rerum magistri, praefecti rerum gerendarum.

Dare, constituere.

Legio, exercitus.

Periculum, defensio ubi est periculum.

Excubare, vigilare.

Hyrtacides, Hyrtaci filius.

Ida, Nympha, mater Nisi.

Prima juventas, lanugo pubertatis.

Statione communi portam tenere, simul apud portam excubias agere.

Dirus, ingens, vehemens.

Agitare, versare, meditari, moliri.

Dubitare, deliberare, animo agitare et volvere.

Accire, arcessere, advocare.

Certa reportare, gewisse Nachricht bringen.

Laudes, factum praeclarum, virtus.

Percussus. stimulatus.

Amor, desiderium.

Summae res, pericula extrema.

Fugere, refugere, renuere, verschmähen.

Argolicus terror, terror, quem Graeci inferebant.

Sublatus, susceptus, natus.

Erudire, instituere. docere.

Nec tecum talia gessi, scil. ut me fugere possis.

Hic, in meo pectore.

Lucis contemtor, qui vitam contemnit.

Bene emere, aequo vel vili etiam pretio emere, wohlfeil kaufen.

Tendere, niti.

Referre, reportare reducere.

Aequus, propitius.

Discrimen, periculum.

In adversum rapere, ad mortem ducere.

Superesse, supervivere.

Raptus, ereptus, subductus.

Mandare humo, sepelire.

Absens, cujus corpus non exstat quod sepeliri possit.

Sepulcro, scil. inani, cenotaphio.

Moenia Acestae, urbs Segesta.

Caussas nectere inanes, Gründe anführen, die nichts ausrichten.

Nec mea jam mutate loco cedit sententia, sententia mea mutari non potest.

Servare vices, suscipere excubias, officium vigilandi.

Regem, Ascanium.

Laxare curas, remittere curas, cessare a curis.

Consilium de summis rebus habere, consultare, quo periculo res sitae sint.

Alacris, concitatus.

Pretium morae fore, tempus, quod nuntio audiendo impensuri sit, magni aestimandum esse.

Trepidus, festinus.

Aequus, secundus, favens.

Spectare, aestimare, indicare, ponderare.

Ferre, nuntiare.

Bivium, duae viae concurrentes.

Nec partum gratia talem parva manet, magnam gratiam meretur, quae te genuit.
Res prosperae, secundae, bene gestae.
Gnosius, Cretensis.
Habilis, qui bene tractari potest, bequem.
Primores, proceres, principes.
Prosequi votis, comitari cum votis pro reditu.
Ante annos, quamvis puer esset.
Portanda, deferenda, nuntianda.
Discerpere, dissipare.
Nubibus donare, ventis dare.
Superare, transgredi.
Ante, antequam ipsi perirent.
Fusus, prostratus.
Arrecti currus, sublato in altum jugo, et parte extrema in terram depressa.
Vina, vasa vini.
Res, opportunitas.
Attollere se, adsurgere.
Custodire, prospicere, providere.
Vasta dare, vastare.
Limes, via.
Vocem premere, submissa voce loqui.
Exstructus, collocatus, cubans.

Proflare

Proflare somnum, stertere, ronchos sonare, schnarchen.

Augurium, ars augurandi.

Pestis, caedes.

Temere, passim, fortuito, negligenter.

Premere, opprimere, occidere.

Sanguine singultare, sanguinem ebullientem emittere,

Plurima nocte ludere, plurimam partem noctis ludis exigere.

Deo victus, vino gravatus.

Aequare nocti ludum, per totam noctem ludum continuare.

Ferre, proferre, producere.

Impastus, qui pabulum non invenit, famelicus.

Turbare, turbas facere.

Vesanus, malesanus, rasend, wütend.

Mollis, schwach.

Caedes Euryali, caedes, quam fecit Euryalus.

Perfurere, vehementer furere.

Sine nomine, obscurus, ignobilis.

Subire, aggredi.

Tegere, abscondere, occultare.

Multa morte recipere, multo cum sanguine retrahere.

Purpurea anima, purpureus sanguis vitalis, cum quo vita efflatur.

Referre, rejicere.

Furtum, furtiva et occulta caedes.

Deficere, exstingui.

Rite, uti res poscebat, uti consentaneum erat facere.

Carpere gramen, pascere.

Ferri, fortgerissen werden.

Poenarum exhaustum satis est, caedium, ad ulciscendum hostem factarum, satis est.

Aurea bullis cingula, balteus aureis clavis insignitus.

Tiburtis, ex Tibure oriundus.

Nequidquam, sine utilitate, quia non fruiturus erat.

Habilis, capiti aptus, passend.

Legio, pedites.

Instructus, dispositus, ordinatus.

Scutatus, armatus.

Magister, dux.

Laevo limite flectere, den Weg zur linken einschlagen, links abbeugen.

Sublustris, aliquid lucis habens, aliquantulum luminosus.

Immemor, incautus.

Adversus, objectus, oppositus.

Haud temere est visum, res animadversa est haud in vanum, non neglecta est.

Tendere, scil. verbis, respondere.

Divortia, viae in diversa tendentes.

Coronare, cingere, circumdare.

Rara semita, via non lata.

Fallit timor regione viarum, timor ne in hostes incideret, a via abducit.

Imprudens, immemor remanentis amici.

Stabula habere, armenta pascere.

Perplexus, intricatus, ambiguus.

Iter revolvere, den Gang zurück sich wenden,

Retro legere, repetere.

Manus, multitudo.

Fraus loci, ignoratio viarum.

Nox, tenebrae.

Pulcher, honestus, gloriosus.

Properare, accelerare, beschleunigen.

Praesens, propitius.

Augere, addere.

Multa morte recipere, multo cum sanguine retrahere.

Purpurea anima, purpureus sanguis vitalis, cum quo vita efflatur.

Referre, rejicere.

Furtum, furtiva et occulta caedes.

Deficere, exstingui.

Rite, uti res poscebat, uti consentaneum erat facere.

Carpere gramen, pascere.

Ferri, fortgerissen werden.

Poenarum exhaustum satis est, caedium, ad ulciscendum hostem factarum, satis est.

Aurea bullis cingula, balteus aureis clavis insignitus.

Tiburtis, ex Tibure oriundus.

Nequidquam, sine utilitate, quia non fruiturus erat.

Habilis, capiti aptus, passend.

Legio, pedites.

Instructus, dispositus, ordinatus.

Scutatus, armatus.

Magister, dux.

Laevo limite flectere, den Weg zur linken einschlagen, links abbeugen.

Sublustris, aliquid lucis habens, aliquantulum luminosus.

Immemor, incautus.

Adversus, objectus, oppositus.

Haud temere est visum, res animadversa est haud in vanum, non neglecta est.

Tendere, scil. verbis, respondere.

Divortia, viae in diversa tendentes.

Coronare, cingere, circumdare.

Rara semita, via non lata.

Fallit timor regione viarum, timor ne in hostes incideret, a via abducit.

Imprudens, immemor remanentis amici.

Stabula habere, armenta pascere.

Perplexus, intricatus, ambiguus.

Iter revolvere, den Gang zurück sich wenden,

Retro legere, repetere.

Manus, multitudo.

Fraus loci, ignoratio viarum.

Nox, tenebrae.

Pulcher, honestus, gloriosus.

Properare, accelerare, beschleunigen.

Praesens, propitius.

Augere, addere.

Tholus, interius tectum rotundae aedis in testudinem concameratae, Kuppel.
Globus, turba, multitudo.
Ferrum, hastile.
Flumen, scil. sanguinis.
Frigidus, moriens.
Diversi, in diversa.
Acrior, animosior.
Summa ab aura, desuper, elevata manus a capite.
Immittere se, inferre se, irruere.
Persolvere poenas amborum, für beide büſsen.
Reclusus, evaginatus, nudatus.
Adactus, impulsus.
Transabire, penetrare.
Volvitur leto, provolvitur, concidit moriens.
Succisus, desectus.
Languescere, welk werden;
Lassus, defatigatus pondere.
Demittere, declinare.
Gravare, onerare.
Proturbare, propellere.
Rotare, circumagere, schwingen.
Animam auferre, vitam eripere.
Confossus, durchbohrt.

Nulla dies unquam memori vos eximet aevo, memoria vestra in aeternum manebit.

Domus, familia.

Pater Romanus, Jupiter Capitolinus.

Primi, principes.

Caedes, sanguis.

Sole infuso, scil. terris, da sich die Sonne über die Erde verbreitete.

Retectus, denundatus, apertus.

Aeratus, aere, i. e. armis aereis munitus.

Rumores, hortatus, voces, Zuruf.

Acuere, incendere.

Durus, qui adversa fortiter tolerat.

Tenere, tutari, defendere.

Pennatus, geflügelt.

Allabi, peruenire.

Radius, instrumentum textorum, quo innectuntur telae, Schiff.

Pensa, vid. Georg. I. 390.

Hunc, talem.

Extremum, supremo loco.

Copia, facultas.

Tua funera, tuum cadaver.

Producere, scil. ad tumulum, condere sepulcro.

Premere, claudere, zudrücken.
Festina, festinans.
Urgere, eifrig arbeiten.
Solari, lenire.
Funus, corpus, cadaver.
Hoc, caput, quod ante oculos erat suffixum pertica.
Referre, reddere, restituere.
Figere, transfigere.
Pietas, misericordia.
Absumere, e medio tollere.
Telum, fulmen.
Crudelis, crudeliter torquens.
Torpere, erschlaffen, erstarren.
Infractus, debilitatus.
Incendere, exitare.
Increpare, insonare.
Remugire, resonare.
Testudo, vid. Aen. II. 441. *Schilddach.*
Vellere, dejicere.
Qua rara acies, wo die Soldaten einzeln standen.
Interlucere, hell durchscheinen.
Corona, turba.
Spissus, densus, frequens.

Itala cornus, telum ex corno Italica factum.

Stomachus, guttur, gula.

Specus, cavum, vulnus hians.

Unda atri vulneris, sanguis ebulliens in undarum morem, undans.

Manu, ense.

Vitam dare, reddere vitam, occidi.

Contortus, geschleudert.

Phalarica, proprie, teli genus missile, quo utuntur ex phalis, h. e. turribus: hic, hasta latioris ferri.

Duplici squama et auro, duplicibus squamis aureis, duplici squamarum aurearum ordine.

Fidelis, qui munit, tutum reddit, sichernd.

Euboicum, sic dictum littus propter vicinas Cumas, Chalcidensium coloniam, qui venerunt ex Euboea insula.

Bajae, oppidum Campaniae.

Pila, Pfeiler.

Moles, caementa, h. e. lapides rudes et informes.

Ante, procedendo a littore.

Pronus, inclinatus ad terram.

Transfossus, durchbohrt.
Primaevus, in primo aevo florens.
Sustollere, educare.
Levis, celer, expeditus.
Nudus, strictus.
Saeptus, circumdatus.
Corona, Kreis.
Tecta, superior pars muri.
Pedibus uncis, incurvis unguibus.
Martius, Marti sacer.
Agger, humus aggesta, Schutt.
Fragmen, Stück.
Bonus, peritus.
Longe, procul.
Stringere, leviter vulnerare, streifen.
Tegmen, scutum.
Alis allabi, advolare.
Spiramenta animae, ea pars, qua respiratio fit.
Pictus acu chlamydem, gerens pictam acu chlamydem.
Ferruga Hibera, purpura Hispana, quae est nigricantis coloris.
Clarus, splendens.
Eductus, educatus.

Symaethia flumina, Symaethus, in orientali Siciliae parte, fluvius.

Placabilis, gemini fratres, Jovis et Thaliae Nymphae filii.

Stridens, sausend.

Positus, depositus.

Agere, votare.

Habena, funis, quo funda tenetur.

Adversus, ex adverso stans.

Liquefactum plumbum, plumbum ex rotundo dilatatum: erat enim quando funda emittebatur, olivae fere simile.

Diffindere, dissecare.

Intendere, abschiessen.

Fundere, prosternere, profligare.

Thalamo sociatus, matrimonio conjunctus.

Digna atque indigna relatu, fanda et nefanda.

Tumidus, inflatus.

Regnum, matrimonium cum regiae stirpis femina initum.

Clamore sese ferre, cum clamore incedere.

Obsidione valloque teneri, obsesso vallo includi.

Praetendere, opponere.

Fandi fictor, qui fingit fando, qui ficta fatur.

Durare, abhärten.

Fatigare, pererrare.

Spiculum, sagitta.

Cornu, arcus.

Patiens operum, laboriosus.

Parvum, pauca, parcus victus.

Domare, colere.

Quatere, concutere, terrere.

Terere, consumere.

Fatigare, caedendo urgere, pungere.

Canities, cani capilli.

Premere, tegere.

Comportare, conferre, convehere.

Murex, purpura.

Desidia, ignavia.

Manica, Aermel.

Redimiculum, vinculum quo mitra alligatur, Binde.

Dindymus, mons Phrygiae.

Cantus biforis, cantus binis et disparibus foraminibus emissus, bisonus, impar.

Buxus, fistula ex buxo.

Canere, dicere,

Nervus equinus, nervus factus e setis equinis.
Obversus, contra arcum se vertens, ut scilicet eo fortius jaciat.
Diversa brachia ducere, in diversam partem ducere brachia.
Pariter caput cum matre ferens, aequalis matri.
Fatifer, mortem afferens.
Sagitta adducta, arcu adducto concitata sagitta.
Trajicere, transfigere.
Fremere, frohlocken.
Crinitus, gelockt.
Macte nova virtute, bene eveniat primum hoc virtutis documentum.
Residere, conquiescere, sedari.
Spirans, flans.
Verti, mutari, se convertere.
Saeva sonoribus arma, arma sonore, seve, terribiliter sonantia.
Oppetere, occidi.
Parcere, abstinere.
Medio sermone, antequam plura subjiceret.
Fuga, discessus.
Numen, jussa, auctoritas.

Intendere arcus acres, acriter arcus intendere.

Amentum, lorum illigatum ad mediam ferme hastam nodo quodam, qui nodus in emissu solvebatur, Schwungriem.

Flictus, inflictus, ictus.

Haedi, duae stellae in manu Aurigae, quarum ortus et occasus tempestates facit, hinc, *pluviales*.

Vada, flumina, mare.

Torquere, versare, agitare.

Aquosa hiems, nubes pluviae.

Silvestris, in silvis versari solitus.

Pro turribus, tamquam binae turres.

Liquens, fliessend, wallend.

Athesis, fluvius veniens ex Alpibus Veronam praeterfluit, et in mare Adriaticum labitur.

Intonsus, frondosus.

Mavortius, bellicosus.

Versus, repulsus.

Ponere vitam, occidi.

Se agere, obviam venire.

Nothus, Bastard.

Sarpedon, filius Jovis, rex Lyciae.

Itala cornus, telum ex corno Italica factum.

Stomachus, guttur, gula.

Specus, cavum, vulnus hians.

Unda atri vulneris, sanguis ebulliens in undarum morem, undans.

Manu, ense.

Vitam dare, reddere vitam, occidi.

Contortus, geschleudert.

Phalarica, proprie, teli genus missile, quo utuntur ex phalis, h. e. turribus: hic, hasta latioris ferri.

Duplici squama et auro, duplicibus squamis aureis, duplici squamarum aurearum ordine.

Fidelis, qui munit, tutum reddit, sichernd.

Euboicum, sic dictum littus propter vicinas Cumas, Chalcidensium coloniam, qui venerunt ex Euboea insula.

Bajae, oppidum Campaniae.

Pila, Pfeiler.

Moles, caementa, h. e. lapides rudes et informes.

Ante, procedendo a littore.

Pronus, inclinatus ad terram.

Premere, urgere, persequi.

Acerba tuens, terribiliter aspiciens.

Vestigia improperata retro referre, lente et paulatium recedere.

Exaestuare, effervere, excandescere.

Sufficere, subministrare.

Aerius, in aere versari solitus.

Haud mollis, asper, unsanft.

Subsistere, resistere, sustinere.

Tinnitus, crepitus, Geklingel.

Fatiscere, rimas agere, rumpi.

Discussus, dejectus.

Sufficere, aushalten.

Umbo, proprie editior et media pars scuti, deinde, scutum ipsum.

Fulmineus, in morem fulminis irruens.

Liqui, defluere.

Piceus, sordidus, scil. pulvere et cruore.

Respirare, athmen.

Mollis, molliter et lente fluens.

Caedes, sanguis.

LIBER X.

LIBER X.

Siderea sedes, coelum in quo sunt sidera.

Bipatens, utrimque patens, qui in utramque partem aperitur, weit offen.

Quianam, cur, quamobrem.

Sententia, Entschluss.

Versus retro, mutatus.

Iniquus, infestus.

Abnuere, prohibere.

Vetitum, quidquid prohibetur.

Arma sequi, bellum incipere.

Lacessere, movere.

Arcessere, advocare, adsciscere, adducere.

Apertus, transitus, pervius factus.

Rapere, raptim, turbate agere, exequi, praecipitarr.

Placitum foedus, foedus, in quod consensere plures, h. e. quod iis placuit.

Aeterna potestas, aeternam habens protestatem, potens.

Aliud, scil. numen.

Insultare, trozzen.

Tumidus Marte secundo, inflatus bello prospere peracto.

Rara corona cingere muros, nur schwach die Mauren besezt halten.

Imbrasides, Imbrasi filius.

Hiceatonius, Hicetaoni filius.

Acies prima, in acie prima.

Lyrnessius, ab Lyrnesso, urbe Phrygiae oriundus.

Moliri ignem, parare incendia.

Veneris justissima cura, quem Venus merito amabat.

Dardanius puer, Ascanius.

Caput detectus, galeam non habens in capite.

Honestus, pulcher.

Gemma, quae dividit aurum, gemma auro inclusa.

Ovicia, sic dicta Terebinthus ab Orico civitate Epiri, juxta quam nascitur.

Terebinthus, arbor, ex qua resina colligitur.

Fusus, diffusus, promissus, wallend.

Lacteus, lactei coloris.

Mollis, ductilis.

Circulus, diadema.

Vulnera, tela, quibus vulnera fiunt.

Calamus, sagitta.

Generosus, nobilis.

Domus, genus, familia.

Culta exercere, arva colere.

Pactolus, fluvius Lydiae.

Irrigare auro, irrigando aureis arenis spargere.

Campanae urbs, Capua.

Certamina conferre, pugnare.

Secare freta, das Meer durchschiffen.

Violentus, superbus.

Humanis quae sit fiducia rebus, nullam esse fiduciam rebus humanis: esse humanarum rerum varietatem et vicissitudinem summam.

Opes, facultates, copiae.

Foedus ferire, pactum societatis et amicitiae facere.

Liber fati, a vaticinii necessitate solutus.

Gens Lydia, Etrusci.

Aeneia puppis, navis qua Aeneas vehebatur.

Prima tenere, ante reliquos ire.

Subjuncta Phrygios leones, subjunctos, appositos, additos habens Phrygios leones, qui scilicet picti erant.

Hic, in navi.

Volutare, erwägen, überdenken.

Sidera opacae noctis iter, sidera, quibus cursus navis per noctem tenebrosam regitur.

Aerata tigris, navis cum insigni tigridis in prora.

Clusium et Cosae, urbes Etruriae.

Corytus, pharetra, Köcher.

Populonia, urbs Tusciae.

Mater, patria.

Expertus, peritus, kundig.

Ilva, insula in mari Tusco, hodie, Elba.

Inexhaustus, qui exhauriri non potest.

Generosus, secundus.

Hominum divomque interpres, medius et arbiter inter deos hominesque.

Cui parent, a quo agnoscuntur qui pro lubitu interpretatur.

Praesagus, futara denuntians.

Rapere, ducere.

Alpheae, sic dictae Pisae, quia ab iis conditae, qui Pisa Elidis, ubi fluvius Alpheus, profecti erant.

Pisae, urbs Etruriae.

Solo, sede, situ.

Arma versicolora, arma e diversis metallis,

Adjicere, adjungere.

Qui Caerete domo, qui domo sunt Caeretani, quorum patria est Caeres seu Agylla, oppidum Etruriae.

Minio, fluvius Etruriae.

Pyrge, urbs Etruriae.

Intempestus, sine temperie et salubritate, pestilens, ungesund.

Graviscae, urbs Etruriae.

Ligures, populi Italiae Etruscis vicini.

Olorinae pennae, Schwanengefieder.

Sororum, scil. Phaethontis, quae in populos mutatae sunt.

Musa, carmen, cantilena.

Ducere, inducere sibi, nancisci.

Sidera voce sequi, cum cantu coelum petere.

Aequales catervae, turma aequalium.

Promovere remis, rudern.

Centaurus, nomen navis, a Centauri simulacro in illa depicto.

Instare, instanter, acriter incumbere.

Ciere, adducere.

Manto, Nympha.

Tuscus amnis, Tiberis.

Muros dare, condere muros.

Matris nomen dare, a matre appellare.

Dives avis, quae avos claros, potentes habuit, valens olim opibus, potens copiis.

Gens, Stamm.

Vires, copiae.

Patre Benaco, originem ducens ex Benaco lacu.

Mincius, fluvius, vid. Georg. III. 15: hic parasemum seu insigne in nave Ocni.

Pinus, navis e pinu facta.

Centena arbore, centenis remis.

Adsurgens, incumbens, anstrengend.

Marmore verso, mari remis inverso.

Triton, hic, navis cujus insigne in prora est Triton.

Frons laterum tenus, ipse a fronte usque ad latera, seu medium corpus.

Hispidus, pilosus, borstig.

Praeferre, prae se ferre, monstare.

Pristis, Wallfisch.

Campos salis aere secare, mare navibus aeratis pernavigare.

Concedere, discedere, abire.

Phoebe, vid. Georg. I. 431.

Noctivagus, per noctem vagari solitus.

Pulsare medium Olympum, ad medium usque coeli ascendere.

Regere, dirigere.

Numen habere maris, numina maris esse.

Lustrare, circumdare, circumnatare.

Doctissimus fandi, eloquentissimus.

Subremigare, paululum remigare, sanft rudern.

Deum genus, deorum progenies.

Velis immittere, rudentes, concitando aut intendendo rudentes vela laxare.

Premere, urgere, verfolgen.

Reficere, facere, mutare.

Dare, facere.

Agitare, agere, consumere.

Horrens Marte, habens arma horrentia.

Jungant, scil. se, jungantur.

Certa est sententia Turno, Turnus decrevit.

Invictus, invincibilis.

Ambire, cingere, circumdare.

Irritus, inanis, eitel.

Rutula caedes, Rutuli occisi.

Modus, moderatio.

Omen, ostentum, prodigium.

Animos tollere, Muth bekommen.

Dindyma, vid. Aen. IX. 618.

Cui cordi, scil. sunt, quae amas.

Adfrena leones, leones frenari soliti.

Princeps pugnae, sub cujus auspicio pugna incipitur, Anführerin zum Kampf.

Propinquare auspicium, facere, ut eventus ostenti haud longe absit.

Adesse pede secundo, favere.

Revoluta dies ruebat, revolvebatur, redibat dies.

Maturus, multus, plenus, clarus.

Animos aptare, sich anschicken.

In conspectu, ante oculos.

Strymoniae grues, vid. Georg. I. 120.

Frânare, transvolare.

Secundus, laetus.

Liquidus, clarus, heiter.

Lugubre rubere, ruborem, luctum annuntiantem, ostendere.

Nasci, oriri.

Laevus, noxius.

Praecipere, ante capere.

Ultro animos, sq. vid. Aen. IX. 127.

Perfringere, zermalmen.

Mars, pugna, pugnandi opportunitas.

Referre, repetere, in memoriam revocare.

Laudes, praeclara facta.
Concredere, servandum tradere.
Recursus, refluxus.
Languens, deficiens.
Brevia, Watten.
Spirare, aestuare.
Remurmurare, zurück rauschen.
Inoffensus, non impeditus, ungehemmt.
Aestus, fluctus.
Precari, cum precibus hortari.
Tollere, attollere.
Ferre, impellere, agere.
Premere, imprimendo efficere, trahere.
Tonsae, remi.
Spumans, spuma respersus.
Siccum, littus.
Innocuus, illaesus.
Inflictus, injectus, impactus.
Vada, Watten.
Dorsum, durior arena, quae remeantibus fluctibus plerumque densatur, et in modum saxi induresceit, Sandbank.
Iniquus, noxius, exitiosus.
Anceps, vacillans, schwankend.
Sustentatus, suspensus.

Premere, urgere, persequi.
Acerba tuens, terribiliter aspiciens.
Vestigia improperata retro referre, lente et paulatium recedere.
Exaestuare, effervere, excandescere,
Sufficere, subministrare.
Aerius, in aere versari solitus.
Haud mollis, asper, unsanft.
Subsistere, resistere, sustinere.
Tinnitus, crepitus, Geklingel.
Fatiscere, rimas agere, rumpi.
Discussus, dejectus.
Sufficere, aushalten.
Umbo, proprie editior et media pars scuti, deinde, scutum ipsum.
Fulmineus, in morem fulminis irruens.
Liqui, defluere.
Piceus, sordidus, scil. pulvere et cruore.
Respirare, athmen.
Mollis, molliter et lente fluens.
Caedes, sanguis.

LIBER X.

LIBER X.

Siderea sedes, coelum in quo sunt sidera.

Bipatens, utrimque patens, qui in utramque partem aperitur, weit offen.

Quianam, cur, quamobrem.

Sententia, Entschluss.

Versus retro, mutatus.

Iniquus, infestus.

Abnuere, prohibere.

Vetitum, quidquid prohibetur.

Arma sequi, bellum incipere.

Lacessere, movere.

Arcessere, advocare, adsciscere, adducere.

Apertus, transitus, pervius factus.

Rapere, raptim, turbate agere, exequi, praecipitare.

Placitum foedus, foedus, in quod consensere plures, h. e. quod iis placuit.

Aeterna potestas, aeternam habens protestatem, potens.

Aliud, scil. numen.

Insultare, trozzen.

Tumidus Marte secundo, inflatus bello prospere peracto.

Boreae gens suprema, extrema terra borealis, extremus septemtrio.
Ismara, Ismaria: Ismarus autem mons et urbs Thraciae.
Per varios casus, vario mortis genere.
Expellere, loco depellere, movere.
Magno aethere, in lato aeris spatio.
Anceps, dubius, incretus.
Densus, gedrängt.
Rotantia, scil. se.
Diruus, dejectus, destructus.
Acies inferre pedestres, zu Fuße streiten.
Latium, Latini.
Sequax, persequens.
Dimittere equos, equis descendere.
Suadere, adducere.
Res egenae, res dubiae, egentes consilii.
Dicta amara, increpationes.
Devictus, depugnatus, finitus, exhaustus.
Subire, succedere.
Aemula patriae laudi, aemulans virtutem patris.
Rumpere, aperire, bahnen.
Altus, nobilis.
Troja, castra Trojanorum.

Ini-

Iniquus, infestus, inimicus.

Intortus, hineingestossen.

Discrimina costis per medium qua spina dabat, qua parte spina per medium dorsi inter utramque costam procedit.

Receptare, retrahere.

Super, desuper.

Incestare, polluere.

Damia proles, Dami filii.

Indiscretus, qui discerni non potest.

Discrimen, differentia, Merkmal.

Suum, scil. dominum.

Micare, zucken.

Retractare, greifen.

Intercipere, auffangen.

Caedere calcibus, pedibus ferire.

Optato, ex voto.

Diversa incendia immittere, ex diversis locis incendere.

Silva, stipulae agri demessi.

Volcania acies, ignis, flammae.

Victor, voti compos.

Ovans, successu exultans.

Coire in unum, conjungi, compelli.

Bellis acer, strenuus bellator.

Legere, eligere, sumere.
Pactae, verlobte; intelligitur Lavinia.
Venti inanes, aura.
Obtendere, obducere.
Classis, naves.
Urbs gravida bellis, urbs, quae multa bella gerit.
Tentare, reizen.
Fluxus, labefactatus, infirmus, schwankend,
Vertere fundo, funditus evertere.
Consurgere in arma, zu den Waffen greifen.
Foedus, pax, pacatus status inter Trojanos et Graecos.
Solvere, dirimere,
Furtum, raptus, Entführung.
Dardanius adulter, Paris.
Fovere, nähren.
Irrita jurgia jactare, vergeblich zanken.
Orare, loqui.
Adsensus, approbatio.
Flamina prima, incipiens flatus ventorum.
Deprensus, oppressus, inclusus.
Coecus, dunkel, dumpf.
Prodere, significare.

Silescere, verstummen.

Posuere, scil. se, quievere.

Premit placida aequora pontus, sternitur, tranquillatur mare.

Secare, incidere, intercipere, evertere.

Nullo discrimine habere, gleich achten.

Fuat, fuerit.

Fatis, fatis iniquis, malis, quae Trojanos prosequuntur.

Italum obsidione teneri, ab Italis obsideri.

Error malus Trojae, error Trojanorum, qui oracula accepta male interpretati sunt.

Monita sinistra, oracula et vaticinia falsa.

Solvere, exsolvere, eximere.

Exorsa, opera, Beginnen.

Labor, periculum, clades.

Fortuna, felicitas.

Idem omnibus, omnibus aequus, neutri parti studens.

Stygius frater, Pluto.

Torrens pice atque atra voragine, alta aqua nigra defluens.

Medius: in medio ambulans.

Moenia cingere flammis, immittere undique ignes.

Moliri, quaerere.

Strinxit de corpore, scil. partem.

Mage, magis.

Penetrabilis, penetrans.

Terga, lamina.

Obire, circumire.

Vibrans, erschütternd.

Loricae morae, lorica morans; inpediens.

Animus, anima.

Terram petere, in terram procidere.

Qualem meruit, qualem Evander meruit, ut sibi remitterem filium.

Largiri, concedere, permittere.

Haud parvo stare, theuer zu stehn kommen.

Premere, calcare.

Impressum nefas, insculptum balteo nefas Danaidum, nocte nuptiali sponsos interimentium.

Sub, in.

Jugalis, nuptialis.

Foede, turpiter, inhoneste.

Caelare, insculpere.

Ovare, jactare, gloriari.

Modus, Maas.

Sublatus, elatus.

Magno, scil. pretio.
Certior auctor, nuntius verus.
Versus, fugatus.
Limitem agere, viam facere.
In oculis esse, vor Augen schweben.
Creatus, genitus.
Immolare, sacrificare.
Captivus sanguis, sanguis captivorum.
Astus, versutia, dolus.
Subit, scil. hastam, inclinans se et submittens it sub hastam.
Tremebundus, zitternd.
Anima, vita.
Talenta, pandera.
Argentum coelatum, in vasis opere ectypo ornatis.
Factus, verarbeitet.
Infectus, unverarbeitet, roh.
Hic, in hac re, hierauf.
Verti, beruhen.
Dare discrimina, facere differentiam circa eventum et victoriam.
Parcere, servare.
Belli commercia, redemtio captivorum.
Hoc sentit, haec est sententia.

Agere campo, insequi per campum.

Umbra, Schatten des Todes.

Gradivus, vid. Aen. III. 35.

Instraurare acies, succedere in pugnam.

Dardanides, Aeneas, descendens a Dardano.

Dejicere, amputare.

Ferre, efferre extollere, elevare.

Exsultans, prosiliens, prodiens.

Silvicola, silvas colens.

Hasta reducta, hasta quam reduxerat, adeoque magna cum vi immiserat.

Impedire, transfigere sic ut infixa hasta haereat, nec retrahi facile possit.

Deturbare terrae, dejicere in terram.

Onerare membra sepulcro, tumulum imponere corpori.

Impastus, hungrig.

Prima agmina Turni, qui in prima Turni acie sunt.

Fulvus, blond.

Ausonidae, Ausonii.

Amyclae, oppidum Italiae.

Aegeon, alias Briareus.

Tot paribus, pari numero, scilicet quinquaginta.

Intepescere, erwärmen.
Longe gradiens, longis gradibus incedens.
Effundere, excutere.
Adversus, ex adverso inferendus, intentus.
Aevum, vita.
Volare, effluere.
Admonere, incitare, instigare.
Projectus, vorgestreckt.
Imus, inferior.
Ipse, sponte.
Reri, arbitrari.
Sustentare, emporhalten.
Vividus, fortis.
Vivis, vivorum.
Tristis, acerbus.
Namque, scilicet, utique.
Nomen, stirps, genus.
Quartus pater, abavus, Urgrosvater.
Mora, dilatio.
Caducus, casurus, cui mox cadendum, moriendum est.
Ponere, ordinare, constituere.
Tollere, amovere, retten.
Indulgere, zu Willen seyn.
Vacat, licet.

Sin altior istis sub precibus venia ulla latet, sin preces istae eo tendunt, ut aliud majus quidquam concedam.

Movere, vorrücken.

Gravari, abnuere.

Ratus, perpetuus, integer, incolumis.

Aut ego veri vana feror, nisi admodum fallor, a vero aberro.

Ludi, illudi, decipi.

Orsa, incepta, statuta, decreta.

Mittere, demittere.

Hiems, turbo, procella.

Nimbo succinctus, nube circumdatus.

In faciem, in similitudinem.

Ornare, instruere.

Tela, arma.

Jubae, galea cum crista.

Adsimulare, false ostendere.

Inanis, nichtig.

Effingere, nachahmen.

Obitus, completus.

Figura, simulacrum: εἴδωλον.

Imago, simularcum, Schattenbild.

Vertere vestigia, recedere.

Turbidus, tumens, elatus arrogantia.

Pactus, verabredet.

Coruscare, schwingen.

Nec ferre videt sua gaudia ventos, nec sensit, vanum et inane suum esse gaudium.

Conjunctus, alligatus.

Crepido saxi, ora littoris saxosi eminens.

Exsuperare moras, removere omnia impedimenta, quae moras facere possunt.

Aequora revoluta, fluctus a littore recedentes, refluentes.

Demittere morti, occidere.

Sublime, in sublime, in altum.

Salutis ingratus, ingratus quod ad salutem, vitam servatam pertinet.

Crimen, dedecus.

Ducere, reputare, censere.

Vada Syrtis, Syrtis vadosa.

Conscius, mitkundig.

Fluctuare animo, in dubio esse, wanken.

Mucrone se inducere, mucronem ita infigere, ut a corpore et visceribus tegatur et abscondatur, configere se.

Crudus, crudelis, cruentus.

Exigere, stossen.

Teucrum iterum se reddere in arma, Teucris pugnantibus iterum se immiscere.

Labi, navigare.

Aestus, ventus.

Dauni urbs, Ardea.

Monita, impulsus.

Prodire, extendi.

Obvius, ausgestellt.

Ventorum furiae, venti furentes.

Expostus, expositus.

Vis, violentia, impetus.

Proles, filius.

Fugax, velox.

Aequalis, coaevus.

In lucem dare, parere.

Face praegnans, vid. Aen. VII. 319, 320.

Ignarus, ignotus.

Actus, pulsus.

Vesulus, mons in Ligurum finibus.

Defendere, tegere, beherbergen.

Infremere, brausen.

Inhorrere armos, habere armos vigentes setis.

Virtus, fortitudo, Muth, Herz.

Cunctari, digredi, permeare.

Irae esse, odio esse.

Infecti hymenaei, imperfectae nuptiae.

Miscere, perturbare.

Purpureus pennis et pactae conjugis ostro, gestans purpuream cristam et vestem a sponsa textam.

Peragrare, circumire, lustrare.

Suadere, incitare.

Surgens in cornua, sublimis cornibus, ferens cornua ardua.

Hiare immane, den Rachen weit aufsperren.

Comae, jubae.

Lavare, perfundere, imbuere, polluere.

Improbus, gefrässig.

Exspirare, spiritum emittere.

Infractus, fractus.

Cruentare, sanguine perfundere.

Caecum vulnus, quod averso infligitur, adeoque non praevisum.

Furtum, dolus ac fraus.

Melior, praestantior.

Abjectus, prostratus.

Pars belli haud temnenda, nicht zu verachten im Streite.

Longum, longe, longum tempus.
Eadem arva tenere, eodem solo prosterni.
De me viderit, mein Loos mag bestimmen.
Infrenis, frenis carens, entzügelt.
Haud expers virtutis avitae, non ignarus virtutis parentum.
Dejicere, prosternere.
Insignis, valde expeditus.
Longe fallens, feriens e longinquo incautum.
Funera, mortes.
Ira inanis amborum, ira qua neutra acies quicquam proficiebat.
Tisiphone, vid. Georg. III. 551.
Turbidus, saeviens, furens.
Viam scindere, den Weg bahnen.
Referre, reportare.
Imperterritus, unerschrocken.
Moles, pondus.
Vovere, consecrare, dicare.
Excuti, resilire, abprallen.
Missus, profectus.
Haerere, adhaerere.
Vulnus alienum, telum destinatum alteri.
Reminisci, zurückdenken.

Orbis, scutum.
Cavus, concavus, gewölbt.
Terga, tegumenta.
Intextus tribus tauris, triplici cerio taurino compactus.
Sedere, haften.
Vires haut pertulit, non habuit satis virium.
Opus, facinus.
Fidem ferre, fidem habere.
Vetustas, serior aetas, posteritas.
Memorandus, memoria dignus.
Inutilis, vulnere debilitatus.
Inligatus, scil. hastae, quae clipeo transfixo in inguen penetrarat.
Assurgere dextra, insurgere manu elevata,
Plagam ferre, ictum inferre.
Morando sustinere, moram injiciendo impetum detinere.
Tuta arx, latebrae, refugium, Obdach.
Exercere diem, exercendo opere transigere diem.
Nubes belli, moles pugnae, impetus bellantium.
Detonare, fervorem remittere, mitescere, abrasen.

Increpitare, objurgare, reprehendere.

Legere fila, ducere, nere fila.

Minax, trozig.

Vita, anima.

Concedere, commigrare.

Patriae pietatis imago, amoris sui in Ascanium recordatio.

Laudes, virtus.

Indoles, Anlage.

Parentum manibus et cineri remittere, ad sepulcrum patrium remittere.

Si qua est ea cura, si modo tu hoc curas, si sensum hujus rei habes.

Sublevare, erigere.

Turpare, foedare, polluere.

Vulnera siccare lymphis, sanguinem sistere frigida aqua.

Levare, erquicken.

Acclinis, gelehnt.

Quiescere, jacere.

Colla fovere, sustinere caput.

Fusus in pectore barbam, habens barbam fusam in pectus.

Propexus, promissus, longus.

Multum, saepe.

Arma, scutum.

Praesagus, ahnend.

Succedere, vortreten.

Maculare crimine nomen, infamem et odiosum reddere sceleribus.

Omnes per mortes, per omne genus moriendi.

Sons, culpabilis, sträflich.

Vis alto vulnere, vis ademta, virium defectus, per altum vulnus.

Tardare, tardum reddere.

Haud dejectus, animo haud dejecto.

Lausi dolores, dolores de Lauso.

Consueta membra locare, sedem consuetam corpore occupare.

In medios, scil. hostes.

Insania, Wuth.

Altus, magnus.

Subire, occurrere.

Parcere, vereri, metuere, curare.

Laevos equitare in orbes, in laevam partem faciendo orbem equitare.

Tegmen, clipeus.

Silva, congeries telorum infixorum.

Moras trahere, morari.

Vellere, extrahere, evellere.

Iniquus, inaequalis.

Movere, agitare, erwägen.

Arrectum se tollere, sich hoch aufbäumen.

Calces, posteriores pedes.

Effusus, excussus.

Implicare, verwirren.

Cernuus, cadens in faciem, pronus.

Incondere, implere.

Haurire coelum, auram, animam recipere, Athem schöpfen.

Mens, Besinnung.

Nefas, Schimpf.

Nec sic ad proelia veni, scil. ut ne me interficeres, aut ut ego mortem deprecarer.

Nec tecum meus haec pepigit mihi foedera Lausus, nec Lauso a te caeso, pugnae haec conditio nobis proposita est.

Venia, gratia beneficium.

Defendere, propulsare.

Consors, eandem sortem nactus.

Haud inscius, exspectans.

Diffundere animam, das Leben aushauchen.

LIBER XI.

LIBER XI.

Praecipitare, urgere.

Funus, dolor ex funoribus suorum.

Primo Eoo, Lucifero fulgente, primo diluculo.

Solvere, persolvere.

Tumulus, eminentior locus, terra aggesta.

Bellipotens, potens in bello, Martis epitheton.

Aptare, apte locare, congrue ponere et figere.

Tela trunca, hastae fractae.

Petitus, getroffen.

Perfossus, durchbohrt.

Ensis eburnus, ensis habens vaginam eburneam.

Maxima res effecta, magna res peracta.

Quod superest, de reliquo.

Primitiae, primi fructus, qui offeruntur diis, Erstlinge.

Meis manibus hic est, mea virtute talis est, huc reductus est.

Arma parare animo, pugnam parare animo, parare animum ad pugnam.

Aequius, justius, convenientius.
Opponere, objicere.
Apparare, vorhaben.
Vixet, vixisset.
Supponere ignem, cremare.
Crimen, criminatio.
Arma, facta, res gestae.
Coelo aequare, ad coelum extollere.
Jungere, consiliare.
Fatales murorum moles attollere, urbem, fatis destinatam, exstruere.
Trojana saxa, saxa in usum Trojanorum.
Juvare, delectare.
Pangere, bestimmen.
Pace sequestra, induciarum fide et auctoritate.
Errare jugis, divagari cacuminibus montium.
Actus, extensus.
Olens, odoratus.
Gemens, knarrend.
Praenuntia, Vorbotin.
Discriminare, discernere.
Contra, ex adverso, obviam.
Plangere, lugere: in luctu enim plangebant, i. e. tundebant pectus palmis.

Succedere, ingredi.

Incendere, implere.

Potis, potens.

Feretro reposto, cum feretrum reponeretur, i. e. subsisteret, neque procederet funus.

Cautius, prudentius, behutsamer.

Mars, pugna.

Praedulcis, admodum dulcis.

Propinquus, finitimus.

Durus, miser, infelix.

Rudimentum, prima institutio.

Sanctus, venerabilis.

Vivendo vicere fata sua, vitam protrahere longius, quam natura ferre videtur, sibi supervivere.

Superstes, qui caeteris defunctis vivus super est.

Obruerent, utinam me obruissent.

Pompa, scil. exequialis, Leichengepränge.

Arguere, accusare.

Jungere hospitio dextras, fidem jure hospitalitatis mutuo dare et accipere.

Immaturus, frühzeitig.

Juvabit, solatio erit.

Magna tropaea ferunt, scil. Troes et Tyrrheni.

Leto dare, occidere.

In armis, armis indutus.

Demorari armis, a bello prosequendo retinere.

Morari, sustinere, fristen.

Dextra tua, spes de virtute tua, qua pallantis mortem es ulturus.

Meritis vacat hic tibi solus fortunaeque locus, haec una ratio est, qua et tu mereri de me et fortunae ego aliquid debere possim.

Perferre, nuntiare.

Sub imos manes, ad inferos.

Ignis ater, ignis atrum fumum emittens.

Condere, einhüllen.

Funeris ignis, ignis, quo cremantur cadavera.

Fervens, rasselnd.

Tela non felicia, tela, quibus se defendere non potuerunt.

Bustum, locus, in quo mortuus est combustus.

Invertere, umdrehen.

Avecta tollunt, avehunt sublatos in currum.

Confusa caedes, commixte caesi.

Nec numero, sine numero, i. e. non numerando corpora.

Nec honore, sine honore.

Ruere, eruere, legere.

Focus, Pyra.

Tepidus agger, tumulus, cui ossa tepida inferuntur.

Praedives, valde dives.

Fragor, Getöse.

Orbus, privatus.

Jubēre, velle, poscere.

Decernere, entscheiden.

Primi honores, regales honores, regni successio.

Ingravare, exaggerare, augmentare.

Vocare, provocare.

Obumbrare, tueri, defendere.

Sustentare, stüzzen.

Super, insuper.

Impensa, Aufwand.

Deficere, verzagen.

Fatalem, Aeneam esse, fatis Aeneae sedem esse destinatam.

Manifesto numine, clara voluntatis deorum sgnificatione.

Imperio accitus, mandato advocatus.
Cogere, convocare.
Fluere, confluere, daherströmen.
Sceptra, imperium, dignitas.
Laetus, heiter.
Aetola urbs, Argyrippa.
Ilia tellus, Ilium urbs.
Argyrippa, urbs Apuliae.
Garganus, mons Apuliae.
Japyx, Japygius.
Attrahere, adducere.
Arpi, urbs quae alias Argyrippa dicitur.
Saturnia regna, regna, quibus olim regnavit Saturnus.
Quietus, pacificus.
Sollicitare, turbare.
Ignota bella, bella, quorum exitus dubii et ignoti.
Lacessere, movere.
Violare, devastare.
Mittere, praetermittere, tacere.
Premere, immersum, obrutum aquis tenere, dekken.
Expendere, persolvere, luere.

Sidus Minervae, tempestas, a Minerva commota.

Caphareus, promontorium Euboeae versus orientem.

Adactus, pulsus.

Protei columnae, fines Aegypti: Proteus enim agebat ad Pharum insulam, contra Aegyptum sitam.

Exsulare, errare.

Versi Penates, eversa domus et regnum.

Mycenaeus ductor, Agamemnon.

Prima intra limina, in primo statim limine, in primo aedium ingressu.

Devicta Asia, victor Asiae, i. e. Trojiae.

Subsidere, ex insidiis adoriri, invadere, lauren.

Invidisse deos, scil. an referam.

Calydon, urbs Aetoliae.

Lacrymosus, kläglich.

Sperandus, exspectandus, metuendus.

Appetere, invadere, adoriri.

Violare vulnere, vulnerare.

Erutus, dirutus, eversus.

Stare contra tela, telis congredi.

In clipeum assurgere, clipeum in altum ef-

ferre: quod, scilicet fit, dum hasta vibratur.

Ferre, producere.

Inachiae urbes, urbes Graeciae.

Dardanus, Dardanii, Trojani.

Versus, immutatis.

Quidquid cessatum est, quantum, per omne tempus per quod tardatum, mora facta est.

Haerere, retardari, subsistere.

Vestigia referre, retro agi, relabi.

Prior, praestantior, melior.

Coire in foedera, ferire, jungere foedus.

Qua datur, quacunque ratione permittitur.

Bello, quod ad bellum attinet, de bello.

Fremor, Gemurmel.

Clauso gurgite, praecluso aquarum cursu saxorum objectione.

Crepitare, rauschen.

Praefari, prius alloqui, invocare.

Summa res, salus reipublicae.

Statuere, deliberare.

Importunus, non justo tempore susceptus, periculosus.

Adscitus, evocatus, adjunctus.

Ponere, deponere.

Angustùs, exiguus.

Ruina perculsus, afflictus, zerschmettert.

Ante oculis interque manus esse, oculis manibusque tenere tamquam certissimum.

Quae plurima, quanta maxima.

Corpus, vires, copiae regni.

In occasum, spectans in occidentem scilicet a Laurento.

Plaga pinea, regio pinis consita.

Cedere, concedi, überlassen werden.

Dicere leges foederis aequas, unter billigen Bedingungen ein Bündnifs schliefsen.

Gens, terra.

Texere, aedificare, construere.

Materies, quidquid ad aedificandum necessarium est.

Praecipere, constituere.

Manus, operae.

Navalia, res navales, pix, cera, funes et alia hujus modi.

Prima de gente, primis de gentibus, ex nobilitate.

Pacis rami, rami oleae.

Insigne, Kleinod.

Consulere in Medium, consulere in commune, in bonum publicum.

Fessus, debilis, extenuatus.

Obliquus, scheel.

Largus opum, abundans opibus, dives.

Melior, fortior, praestantior.

Frigidus bello, tardus et inutilis ad bellum.

Futilis, inanis, inutilis.

Seditione potens, multum valens in seditione movenda.

Superbus, nobilis.

Onerare, augere.

Vox, declaratio, Deutung.

Mussare, cunctari, non audere.

Flatus, arrogantia, superbia.

Auspicium, Führung.

Mores sinistri, verkehrtes Betragen.

Lumina ducum, celeberrimi duces.

Consedere luctu, in luctum demergi.

Tentare, aggredi.

Dicere, destinare, promittere.

Adjicere, adjungere.

Violentia, Troz, Ungestüm.

Remittere, concedere.

In pericula projicere, periculis exponere.

Caput, auctor.
Inviolabilis, qui violari corrumpi non potest.
Invisus, inimicus.
Morari, recusare.
Ponere animos, deponere ferocitatem.
Pulsus abi, te victum fatere accede.
Fusus, fugatus, prostratus.
Desolare, devastare.
Movere, incitare.
Robur, fortitudo.
Dotalis regia, dotale regnum.
Infletus, unbeweint.
Mars, virtus.
Aspicere contra, sich entgegen stellen.
Copia fundi, eloquentia, facundia.
Vocatus, convocatus.
Quae tibi volant, quae tu effutis, die du herschwazzest.
Magnus, plenus arrogantiae.
Distinere, arcere, repellere.
Proinde, quae cum ita sint.
Eloquium, sermo, facundia.
Strages Teucrorum, strati Teucri.
Acervos dare, coacervare.
Insignire, nobilitare, clarificare.

Imus in adversos, age, eamus adversus hostem.

Mavors, virtus bellica.

Ventosus, vaniloquus.

Canere, ominari, divinare.

Premere, deprimere, erniedrigen.

Adriacas undas retro fugere, a mari Adriatico retro fugere.

Aufidus, fluvius Apuliae.

Jurgia, minae, Verweise.

Fingere, simulare.

Artificis scelus, artifex scelestus.

Crimen acerbare, in acerbissimum crimen odii adducere.

Moveri, conturbari, timere.

Consultum, res de qua consulitur.

Verso, scil. in fugam.

Habere regressum, immutari, sich wenden.

Fortunatus laborum, felix in malis suis et calamitatibus.

Intactus, integer.

Gloria, victoria.

Indecoris, unrühmlich.

In limine primo, in principio belli, bello vix inito.

Dies, tempus.

Varium aevum, vita, in qua fortuna varia jactamur.

Labor, aerumna.

Mutabilis, in meliorem fortunam mutari solitus.

Referre in melius, mutare in melius.

Ludere, decipere, täuschen.

In solido locare, in integrum, incolumem statum restituere.

Florens, fulgens.

Bonis communibus obstare, commodis publicis obesse.

Praestare, antecellere.

Secundus, inferior.

Devovere, addicere, weihen.

Sive est haec ira deorum, si eventus erit belli hujus infaustus.

Sive est virtus et gloria, si hoc bello laudem virtutis et gloriam consequi dabitur.

Tollere, auferre pro sua parte.

Concussus, attonitus, perplexus.

Arrectus, accensus.

Haud mollis, durus, asper.

Fremere, cum fremitu postulare.

Mussare, tacite murmurare et queri.

Dissensus, discordia, diversae sententiae.

Piscosus, piscibus abundans.

Padusa, fossa ex Pado Ravennam usque ducta.

Loquax, stridulus, sonorus.

Arrepto tempore, inventa opportunitate, occasione.

Corripere sese, sich aufraffen.

Manipulus, exigua militum manus, quae unum signum sequitur, Haufe, Schaar.

Eques in armis, eques armatus.

Firmare, munire.

Jusso, jussero.

Praefodire portas, ante portas fossas facere.

Labor, Noth.

Dejecta oculos, deorsum habens oculos.

Vaporare, suffire, räuchern.

Praeses belli, quae bello praeest.

Effundere, prosternere.

Thoraca indutus aenis horrebat squamis, thoracem induerat ex aere in sqammarum spesiem contextum.

Suras includere auro, ocreas aureas induere.

Prae-

Praecipere, ante congressum capere.
Vincula, Halfter.
Luxurians, exsultans, exsiliens proterve.
Cohors, turma.
Defluere, decidere, delabi.
Horrendus, admirandus, veneratione colendus.
Fides, nuntius.
Explorator, Kundschafter.
Equitum levia arma, equites levis armaturae.
Improbus, audax.
Quatere campos, das Feld durchtraben.
Furia belli, insidiae.
Convexus trames, Hohlweg.
Bivius, duas vias habens, in duas vias divisus.
Fauces, itinera inter duos montes, loca angusta.
Collatis signis, conjunctis ducibus.
Curvus anfractus, sinuosus flexus.
Accommodus, aptus.
Frondes, silva.
Ater, obscurus.
Urguere, coarctare.

Tenuis, angustus.
Ferre, ducere.
Ignota, scil. Trojanis.
Receptus, locus quo quis se recipere potest.
Occurrere pugnae, opponere se hostibus.
Instare jugis, die Höhen behaupten.
Ferri, se conferre.
Arripere, occupare.
Insidere, besezzen.
Iniquus, inaequalis.
Dare ore, eloqui.
Dulcedo, Wonne.
Vires superbae, nimiae opes, potentia libertati civium infesta.
Privernum, urbs Volscorum.
Longus, longo tractu continuatus.
Solus, desertus.
Amasenus, vid. Aen. VII. 685.
Summis ripis, ad summas usque ripas.
Abundans, superfluens.
Rumpere, erumpere se.
Tardare, impedire.
Coctus, igni duratus, praeustus.
Implicare, involvere.

Habilis, qui bene haberi, tractari potest, prudenter aptatus, bequem.

Circumligare, befestigen.

Vovere, consecrare.

Dubiae aurae, aurae, per quas infans dubia salute fertur, unsichre Lüfte.

Adductus, angestrengt.

Immittere, jacere.

Manus dare, vinci, cedere, consentire.

Feritate, prae feritate.

Pastorum montes, montes qui a pastoribus habitantur.

Armentalis, qui inter armenta versatur.

Lac ferinum, lac ferae, i. e. equae.

Immulgere ubera teneris labris, lac ex ubere exprimere et teneris labris admotis instillare.

Primis plantis pedum vestigia instare, prima pedum signa plantis exprimere, anfangen zu gehen.

Crinale aurum, aurum, quo crines illigantur.

Intemeratus, intactus, inviolatus, incorruptus.

Correptus, implicitus.

Acerbus, immaturus.

Labi polo, descendere coelo.

Pariter, similiter, uno modo.

Inspoliatus, spoliatione non ablatus, indetracta.

Nigër turbò, nigrà nubes.

Numero, ad numerum militum.

Aequore toto, per totum campum.

Insultare, incedere.

Pressus, compressus, kurz haltend.

Pugnare, repugnare.

Ferreus hastis horret ager, ager horret ferreis hastis coopertus.

Ardere, resplendere, refulgere.

Ala, Schaar.

Spiculum, jaculum.

Vibrare, quatere, rotare.

Adventus virum ardescit, strepitus advenientium increbescit, major majorque ad aures accidit.

Fremitus, Gewieher.

Intra jactum teli progredi, eo progredi ut telo jacto contingere se mutuo possent.

Nivis ritu, ad morem nivis.

Obtexere, obtegere.

Ruinam dare, ruere.

Perfracta pectora rumpere, perfringere pectora.

Excussus, equo dejectus.

Tormentum, machina bellica, Feldstück.

Pondus, globus.

Praecipitat, praecipitatur.

Dispergere, verhauchen.

Rejicere, retro agere, retrorsum ferre.

Agere, impellere, persequi.

Mollis, geschmeidig.

Colla, scil. equorum, qui domiti erant, ut facile flecti possent; hinc *mollia* colla.

Penitus datae habenae, verhängte Zügel.

Referri, redire.

Gurges, unda, fluctus.

Scopulos super jacere undam, undam supra scopulos jacere.

Extrema arena, arena in interiore littore.

Sinus, fluctus in sinum undas curvans.

Aestus, vicissitudo maris aestuantis, graviter commoti.

Resorbere, wieder einschlucken.

Vado labente, fluctu recedente ac decrescente.

Rejectus, repulsus.
Respectare, retrospicere, sich umsehen.
Legit virum vir, Mann focht gegen Mann.
Arduus, erecta cervice, sich bäumend.
Impatiens vulneris, impatienter ferens vulnus.
Arma, tela hostilia.
Patere, ausgesezt seyn.
Duplicare, incurvare.
Amazon, sic dicitur Camilla, quia se gerebat, tanquam una Amazonidum; vid. Aen. I. 490.
Latus, mamma.
Spargens denset, dense spargit.
Rapere, arripere.
Indefessus, infatigabilis.
In tergum recedere, tergum vertere, dare.
Italides, Italae puellae.
Dius, divinus.
Bonus, sciens rerum, kundig.
Ministrae, comites.
Threïcius, Scythicus, Sarmaticus.
Thermodon, fluvius Scythiae.
Pictus, auro argentoque distinctus.
Bellari, bellare, bellum gerere.

Hippolyte, regina Amazonum.
Referre se, redire.
Ululante tumultu, tumultu ululantium.
Dejicere, sternere.
Fundere, jacere.
Abies, hasta ex abiete facta.
Versare se, sich wälzen.
Suffossus, perforatus, vulneratus.
Revolutus, rückwärts gelehnt.
Colligere, contrahere, anstrengen.
Sequi, persequi.
Incumbere, drängen.
Ignotus, inconsuetus, insolentiorem speciem habens.
Oris hiatus, os hians.
Sparus, rusticum telum, in modum pedi recurvum.
Verti, versari.
Exceptus, erhascht, abgefangen.
Neque enim labor, non difficile erat.
Verso, scil. in fugam.
Redarguere, refellere.
Nomen, laus, gloria.
Sedentis, scil. in equo, equitantis.
Lucere, apparere.

Gyro interior, breviorem circulum reddens.

Securim congeminare, crebriores ictus securi infligere.

Incidere, obviam fieri.

Apenninicola, Apennini cultor.

Extremus, postremus, infimus.

Versare, tractare.

Ingredi, aggredi, incipere.

Fuga, cursus equestris, equi celeritas.

Pugna pedestris, pugna quae fit a peditibus.

Ventosus, vanus, inanis.

Gloria, gloriatio.

Parma pura, parma sine insigni et ornatu.

Ferrata calx, calx ferreo calcari munita.

Vanus, inanis, inaniter jactans.

Lubricus, betrügerisch.

Igneus, celer.

Eviscerare, dilaniare.

Non nullis oculis, non negligenter, non otiose.

Suscitare, excitare.

Voces, cohortationes.

Reficere, restituere.

Dolituri, infamiae sensum habituri.

Ignavia, Feigheit.
Vertit, scil. in fugam.
Secundus, nuntians secunda ex extis inspectis.
Moriturus, animo paratus ad mortem.
Concitare, impellere.
Adversum se inferre, gerade los gehen.
Turbidus, iratus furens.
Concitus, eilig.
Igneus, incensus.
Repugnare, obluctari.
Sustinere, avertere.
Exire, evitare.
Unguibus haerere, inhaerere unguibus infixis.
Volumen, flexus.
Eventus, successus, fortuna.
Incurrere, impetum facere.
Fatis debitus, fatis obnoxius.
Prior, überlegen.
Ars, fraus, dolus.
Quae sit fortuna facillima, qua facillime hasta peti ea poterat.
Subire, clam subsequi.
Tacitus, latens.
Lustrare, observare, belauschen.

Mucro, acumen.
Frigidus, erstarret.
Aequalis, Gespielin.
Potui, viribus valui.
Conficere, interimere.
Fluens, cadens.
Captus, victus.
Ponere, inclinare.
Vita, anima.
Ferire sidera, extendi, tolli ad sidera.
Dejectus, occisus.
Crudescit, crudelior fit.
Triviae custos, Dianae comes, famula.
Multatus, punitus.
Supplicium luere, büſsen.
Desertus, solitarius.
Indecoris, inhonoratus.
Sine nomine letum, ignobilis mors.
Fama, ignominia.
Agger terrenus, aggesta terra.
Bustum, sepulcrum.
Rapido nisu, conatu celeri.
Vana tumens, superbiens invanum.
Diversus, in diversa.
In ensa, infenso animo.

Capita, extremitates arcus.

Aequus, aequaliter extensus, aut annitens.

Acies ferri, cuspis sagittae.

Oblitus, negligens, non curans.

Desolatus, desertus, derelictus.

Tuta petere, salutem quaerere.

Ferre, inferre.

Laxus, schlaff, entspannt.

Languens, fessus.

Quadrupedumque sq. vid. Aen. VIII. 596.

E speculis, de muris.

Super, a tergo.

Premere, drängen.

Moenibus, urbe, portis.

Praecipites fossae, fossae, in quas quis potest praecipitari.

Ruina, multitudo cadentium.

Immissis frenis, mit verhängtem Zügel.

Arietare, pulsare, obniti, irruere.

Duri obiice postes, postes propter repagulum dure obstantes, stark verriegelte Pfosten.

Summo certamine, in extremo discrimine.

Monstrat, scil. se.

Praecipites, festinae.

Nuntius, res nuntiata, Nachricht, Kunde.

Ingentem tumultum ferre, rem nuntiare, quae turbet animum.

Deletus, exstinctus.

Ingruere, invadere, irruere, impetum facere.

Corripere, occupare.

Saevus, infestus, adversus.

Numina, voluntas.

Apertus, non amplius obsessus, vacuus ab hoste.

Exsuperare, transcendere.

Evadere, exire.

Saevus, fortis.

In armis, armatus, cum agmine armatorum.

Flatus, hinnitus.

Gurges Hiberus, oceanus occiduus, qui ultra Hiberiam, i. e. Hispaniam, patet.

Tingere, mergere.

Vallare, vallo circumdare.

LIBER XII.

Infractus, debilitatus.

Adverso Marte, adversa belli fortuna.

Reposcere, exigere.
Ultro, nondum provocatus, nullis adhuc probris a quopiam factis.
Implacabilis, unversöhnlich.
Movere arma, ad pugnam se movere.
Comans, capillosus, mähnig.
Excutere, erigere, vigere facere.
Tori, vid. Georg. III. 81.
Fixum, scil. in vulnere, receptum corpore.
Latro, venator, qui ex insidiis aggreditur.
Gliscere, crescere, augeri,
Violentia, Unmuth.
Retractare, revocare, recantare.
Concipere foedus, rem transigere conceptis verbis et formis, den Vertrag gehörig ordnen.
Desertor, transfuga, exul.
Crimen commune, criminatio ab omnibus facta.
Refellere, abolere.
Aut habeat victos, scil. nos, vincat me.
Cedere, concedi.
Sedatus, tranquillus.
Impensius, diligentius.
Consulere, prospicere.

Expendere, examinare.

Animus, propensa voluntas, scil. largiendi cibi, quantum satis est.]

Innupta, puella, sponsa.

Nec genus indecores, quarum genus non est ignobile.

Haud mollia fatu, aspera verba quae cum veritate dicuntur.

Sublatis dolis, sine fraude et dolo.

Animo haurire, omni intentione percipere.

Sociare natam, filiam in matrimonium dare.

Veteres proci, indigenae, matrimonium petentes.

Vincula, scil. religionis et foederis.

Impius, unrechtlich.

Primus, praecipuus, ante omnes.

Recalere, iterum calere.

Referri, consilium mutare, schwanken.

Incolumis, vivus.

Tollere, finire, removere.

Fors dicta refutet, bonus eventus irrita faciat verba.

Prodere ad mortem, exponere, objicere morti.

Dividere, separare.

Exsuperare, crescere, praevalere.

Aegrescit medendo, magis aegra fit dum illi mederi conantur.

Letum pro laude pacisci, leto redimere gloriam.

Nostrum vulnus, vulnus quod ego infero.

Sors, conditio.

Honos Amatae, reverentia erga Amatam.

Decus, dignitas, auctoritas.

Pones te, in tua potestate.

Inclinata, scil. ad ruinam, sinkend.

Recumbere, niti.

Teucris, Teucro, Aeneae.

Lumina, vita.

Rubor, pudor, ruborem generans, Schamröthe.

Calefactus, erhizt.

Violare, tingere.

Talis virgo dabat ore colores, talis color erat in virginis ore.

Arma, certamen, pugna.

Omen, Ahndung.

Neque enim Turno mora libera mortis, non in potestate Turni est, moras injicere morti si fatalis instat.

Haud placiturus, nicht willkommen.

Dirimere, componere, finire.

Orithya, vid. Georg. IV. 463.

Anteire, superare.

Cursus, velocitas.

Properus, festinus.

Lacessere pectora plausa, plandere pectora, klopfen, klatschen.

Squalens, splendens.

Orichalcum, Bergerz, Messing.

Habendo, ad habendum, ut bene haberi et ferri possit.

Rubrae cornua cristae, cristae plumeae rubrae, divisae veluti in cornua.

Candens, glühend.

Adnixus, incumbens.

Frustrari, decipere, täuschen.

Vocatus, invocatio.

Vibratus, crispatus, gekräuselt.

Ferrum calidum, calamistrum, Haareisen.

Myrrha, gutta amara stillans ex arbuscula, quae crescit in Arabia.

Scintillae, fulgores.

Absistere, diffundi.

In prima proelia, zum Beginne des Kampfes.

Ciere, excitare.

Atque irasci sq. vid. Georg. III. 232 - 234.

Arma materna, arma a matre accepta.

Acuere, excitare.

Mars, furor bellicus.

Componere, finire.

Foedus, pugna singularis ex foedere.

Leges, conditiones.

Elatus, erectus.

Lux, flamma, ignis.

Parare, instruere.

Arae gramineae, arae e cespite factae.

Fons, aqua.

Velatus, cinctus.

Limus, subligar, Schurz.

Pilatus, pilis armatus: vid. Aen. VII. 664.

Ruere, cum impetu venire.

Reclinare, reponere in terra.

Studio, scil. videndi, aus Neugier.

Haberi, nominari.

Juturna, Nympha, Turni soror.

Sacrare, dare.

Ingratus, invisus.

Cedere, feliciter procedere.

Praesentius, efficacius.

Decet, licet.
Profundere, vergießen.
Honestus, pulcher.
Si quis modus, quocunque modo.
Conceptus, placitus.
Excutere, concutere, turbare.
Auctor ego, ego suadeo.
Incertam, scil. quid agat.
Moles, molitio, apparatus, pompa.
Specimen, documentum.
Crispare, quassare.
Sidereus, fulgens, coruscus.
Flagrans, ardens, resplendens.
Pura, impolluta dicitur vestis, qua festis diebus uti consueverant, sacra celebraturi.
Dare manibus, spargere.
Fruges salsae, mola salsa, gesalzen Schrot.
Ferrum, culter.
Pateris altaria libare, vino] pateris effuso altaria irrigare.
Melior, propitia, placata.
Numen, nutus, voluntas.
Torquere, flectere, regere, moderari.
Quaeque aetheris alti religio, quicunque dii in aethere religiose coluntur.

Cedere, zufallen.

Convenit, conventum esto.

Arma referre, bellum renovare.

Rebellis, empört.

Noster Mars, secundus pugnae exitus, qualem nos optamus.

Reor, spero.

Parere, obedire, servire.

Mittere se, jungere se.

Sollemnis, legitimus.

Constituere, exstruere.

Latonae genus duplex, Apollo et Diana.

Vis deum inferna, dei inferi.

Durus, immitis.

Sacrarium, proprie locus in templo ubi sacra reponuntur, deinceps templum ipsum.

Sancire, confirmare, stabilire.

Medii ignes, ignes in medio positi.

Quo res cunque cadant, qui cunque sit exitus rerum.

Diluvium, aquae inundantes.

Solvere, resolvere.

Levis, tener.

Fundere virgulta, pullulare, germinare, Sprösslinge treiben.

Ponere, deponere.

Comae, frondes.

Brachium, ramus.

In flammam jugulare pecudes, jugulatas pecudes in flammam projicere.

Oneratus, plenus, beladen.

Misceri, perturbari.

Adjuvare, augere.

Incessus, Tritt.

Demissus, gesenkt.

Crebrescere, magis magisque diffundi, laut werden.

Variare, wanken.

Labans, vacillans.

Ingens, generosus.

Pro cunctis talibus, pro omnibus his viris fortibus.

Alterni, alternatim.

Se devovere aris, in aris, ad aras vitam morti devovere.

Succedere ad superos, ad deos ascendere.

Per ora ferri, sermonibus ferri.

Lentus, otiosus, ignavus.

Sententia, animus.
Infectus, non factus, unvollbracht.
Quo non praesentius ullum, non aliud tam clarum et manifestum unquam visum.
Monstrum, ostentum, augurium.
Littoreus, flumineus, palustris.
Agmen aligerum, aves.
Improbus, audax.
Convertere fugam, dirigere, intendere volatum.
Deficere, defatigari.
Penitus in nubila, in interiora nubium.
Expedire manus, sich fertig halten.
Stridulus, schwirrend.
Cornua, hasta cornea.
Certus, sicher treffend.
Cunei, ordines consessus.
Ad medium, in medio corpore.
Latera, orae baltei.
Junctura, Fuge.
Mordere, colligere, jungere.
Inundare, more undae fluere, irruere.
Amor, cupiditas.
Deripere, dejicere, dissipare.
It toto turbida coelo tempestas telorum, per-

totum aërem sparguntur tela instar grandinis eumque obscurant.

Ferreus imber, imber telorum ferratorum.

Ferre, auferre.

Pulsatus, violatus, ignominiose habitus.

Infrenare, frenum injicere.

Currus, equi jugales.

Corpora saltu subjicere in equos, salire super equos.

Regis insigne, diadema.

Confundere, turbare.

Proterrere, proturbare.

Adversus, ex adverso objectus, gegen angesporn̈t.

Telum trabale, telum magnum instar trabis.

Hoc habet, scil. vulnus: vulnere percussus est, er ist getroffen.

Ambustus, circumustus, angebrannt.

Plagam ferre, vulnus inferre, percutere.

Occupare, occupando ferire.

Super imminere, super incumbere, nahe auf dem Leibe seyn.

Disjicere, spalten.

Repens, repentinus.

Ictus, tactus, initus.

Faxo firma foedera, firmabo; ratum faciam foedus.

Turnum jam debent haec mihi sacra, Turnus mihi debitus, ex quo foedus hoc pepigimus.

Alis allabi, advolare.

Pulsus, emissus.

Turbo, vehemens motus.

Pressus, suppressus.

Superbus, audax.

Saltu emicare in currum, salire in currum.

Moliri, movere, tractare, regere.

Proterere, conculcare, zermalmen.

Raptus, correptus, arreptus.

Concitus, concitate.

Hebrus, fluvius Thraciae.

Sanguineus, cruentus, sanguine aspersus.

Clipeo increpare, clipeum movere, quatere, rotare.

Bella movens, pugnans.

Immittere, incitare, impellere.

Pulsus pedum, Hufschlag.

Thraca, Thracia.

Circumque, circa deum.

Agi, discurrere, incedere.

Quatere, exagitare.

Insultare, insilire.

Congressus, scil. cum illo, cominus.

Vel conferre manum, vel equo praevertere ventos, ut seu pedites, seu ex equo pugnarent.

Antiquus, nobilis, magnus.

Bello praeclarus, bellicosus.

Referre, gleich seyn.

Speculator, qui consilia et conata hostium explorat.

Afficere pretio, donum dare.

Aspirare, contendere.

Longum per inane, per longum spatium.

Extorquere, vi extrahere.

Tingere jugulo alto, immittere alte in jugulum, ut sanguine tingatur.

Tentare, lacessere.

Sternax, ferox, qui facile sternit sedentem.

Edonus, Thracius, Edoni enim populi Thraciae.

Spiritus, flatus.

Altum Aegaeum, mare Aegaeum inter Graeciam et Asiam.

Incumbere, andrängen.

Fugam dare, fugere.
Conversus, versus in fugam.
Impetus, Schwung.
Adversus currus, currus, qui adversus ventum fertur.
Frenis, in frenis, circa, per frena.
Citatus, concitatus.
Retectus, nudatus.
Lancea, genus Hispanici hastilis.
Bilix, duobus liciis seu ordinibus squamarum constans.
Degustare, stringere.
Corpus summum, superficies corporis, cutis.
Ductus, eductus, strictus, nudatus.
Procursu concitus, procurrendo concitatus.
Niti, firmare.
Luctari, conari.
Teli latebra, locus, ubi sagitta latet.
Acer, vehemens.
Augurium, divinandi peritia.
Dare, dare velle, offerre.
Depositus, desperatus, conclamatus, der in den lezten Zügen liegt.
Proferre fata, mortem differre.
Potestas, vis.

Mutae artes, artes quae silentur, et faciunt ut ii, qui eas tractant, et ipsi sileantur; obscurae.

Agitare, tractare, exercere.

Lacrimis, ad lacrimas eorum.

Retortus, retroversus.

Paeonium in morem, ex more medicorum: vid. Aen. VII. 769.

Trepidare, cum trepidatione tentare.

Sollicitare, movere, rütteln.

Via, ratio, Versuch.

Regere, secundare.

Subvenire, succurrere, opem ferre.

Stare, impleri.

Subire, appropinquare.

Dictamnum, herba, quae admota vulneri, in quo ferrum est, extrahit ferrum, appellata a Dicte monte Cretae, a Linnaeo inter origana relata.

Puber, efflorens, exuberans.

Gramina, herba.

Labrum, vas, lebes, pelvis.

Amnis, aqua.

Inficere, miscere.

Odorifer, duftend.

Panacea, genus herbae gravis odoris, cujus succus vulneribus sanandis adhibetur.

Fovere, bähen.

Quippe, utique.

Redire in pristina, in pristinum statum restitui.

Properare, festinanter afferre.

Provenire, fieri, evenire.

Agere, concitare.

Aurum, aureae ocreae.

Hinc atque hinc, ex utraque parte.

Habilis, adaptatus.

Summa oscula delibare, summis labris praebere oscula.

Labor, laboris toleratio, patientia.

Defensum dare, defendere.

Magna inter praemia, per magna belli decora, victorias.

Repetere, considerare.

Caecus, obscurans.

Excitus, concitus.

Adversus, ex opposito situs.

Rapere, concitate ducere.

Abrupto sidere, abrupta nube, quae nimbum, procellam facit.

Praescius, vorahndend.
Dare ruinas arboribus, subvertere arbores.
Dare stragem satis, prosternere sata.
Ruere, eruere, evertere.
Rhoeteius, Trojanus.
Cuneus, acies in morem cunei coacta.
Coactus, geschlossen.
Vestigare, inquirere.
Lustrare, circumspicere, spähen.
Virago, Mannin.
Subire, currum ascendere.
Nidi, pululi.
Loquax, garrulus, zwitschernd.
Vacuus, amplus, geräumig.
Sonare, schwirren.
Rapidus, rapide actus.
Obire, circumire.
Tortos legere orbes, obliquas et implicitas vias pererrare ac pervagari.
Disjectus, dissipatus.
Tentare, assequi, attingere.
Se colligere in arma, scuto se tegere.
Subsidere, incurvare.
Apex, scil. galeae, conus.
Incitus, cum impetu veniens.

Insidiis subactus, ira propter insidias sibi factas, victus.

Diversum referri, in diversas partes agi, abripi.

Nullo discrimine caedem suscitare, indiscrete obtruncare.

Irarum effundere habenas, irae permittere saeviendi potestatem, seinem Zorne den Zügel schiessen lassen.

Expedire, narrare, kund thun.

Loco statuere, consistere facere, aufrichten, aufheben.

Excipere in latus, excipere, vulnerare in latere.

Qua fata celerrima, qua parte est citissima ad mortem via.

Crudus, cruentus.

Crates, juncturae.

Nomen Echionium, nomine Echionis filius.

Lerna, fluvius et palus Argivi agri.

Conductus, gemiethet.

Decursus rapidus, schneller Sturz.

Depopulari iter, vastare omnia quae in via offenduntur.

Proelia, ordines pugnantium, acies.

Rumpuntur pectora, plena sunt pectora ira.

exaestuante, ita ut vix eam continere possint: es strozzen die Herzen.

Nescias vinci, qui vinci nequit.

Sonare, jactare.

Actus, exactus, ductus, procedens.

Turbo, jactus, Schwung.

Incitas, incitatus.

Proculcare, zertreten, zermalmen.

Aurata tempora, tempora aurata galea tecta.

Fixus, transfixus.

Dii sui, dii propitii, dii, quorum in tutela erat.

Obvium dare, offerre, objicere.

Eversor, Zerstörer.

Conversae, scil. inter se ad pugnandum.

Tendere, contendere.

Mentem mittere, consilium immittere.

Clades, metus cladis.

Acies, oculi.

Immunis, frey, verschont.

Hac, hac parte, pro nostra parte.

Regna, regia.

Frenum accipere, subjicere se, submittere imperio.

Summa, Entscheidung.

Foedus,

Foedos reposcite flammis, illato urbi igni reposcite id, quod foedere jam pepigerant Latini.

Animis certantibus, certatim, certantes inter se.

Dare, facere.

Moles, multitudo.

Improviso, subito.

Primi, qui primi erant obvii.

Obumbrare, umbra tegere.

Reserare, aperire.

Vestigare, invenire.

Trepidae rerum, trepidae de rebus, propter res, nescientes quid agant.

Stridor, Sumsen.

Fessis, scil. malis.

Mentem turbata, in furorem acta.

Incessere, invadere.

Discindere, lacerare.

Informis, infamis, inhonestus, turpis, foedus.

Infelix, infelicia nuntians, traurig.

Demittere, sinken lassen.

Aequor, campus, Schlachtfeld.

Successus, processus, procursus, rascher Gang.

Caecus, incertus, cujus caussa ignoratur.

Impellere, percutere.

Urbs diversa, in diversa parte urbs sita.

Adductus, attractus.

Ingruere, irruere, drängen.

Funera mittere Teucris, caedes immittere Teucris, trucidare Teucros.

Numero, scil. caesorum.

Nequidquam fallere, frustra latere velle.

Superare, vivere.

Manes, dii inferi.

Bonus, propitius.

Culpa, ignominia.

Saucius adversa ora, gerade ins Gesicht verwundet.

Fulminare, in morem fulminis prosternere.

Mussare, tacite deliberare.

Tui, tibi.

Deserto gramine, extremo campo.

Turbidus, plenus perturbationis.

Tabulata, contignationes.

Vortex flammis, vortex flammarum.

Subdere, subjicere.

Superare, vincere.

Stat, decretum est.

In abruptum, in praecipitium, in den Abgrund.

Mons, saxum.

Improbus, ingens.

Actus, impetus, impulsus.

Exsultare, aufhüpfen.

Significare, winken.

Magno ore, magna voce.

Inhibere, cohibere.

Verius, iustius.

Praecipitare moras omnes, omnia quae morari possunt, festinanter agere.

Rumpere, interrumpere, praetermittere.

Athos, vid. Georg. I. 332.

Eryx, mons Siciliae.

Apenninus, mons Italiae.

Cernere, decernere.

Vacuum aequor, geräumige Ebne.

Invadere Martem, incipere pugnam.

Sila, silua in Bruttiis.

Taburnus, vid. Georg. II. 38.

Conversis, contra se invicem versis.

Nemus, pascua, saltus.

Imperitare, dominare.

Infigere, einbohren.

Gemitus, Gebrumme.

Examen, libramentum, aequamentum, virga seu lingua, qua de pondere discernitur, Zünglein.

Lances, libra, Wagschale.
Damnare, destinare morti.
Labor, iniqua sua fortuna, calamitas sua.
Vergere, inclinare, declinare.
Impune putans, scil. id sibi futurum.
Acies, exercitus.
Subsidio venire, auxilio venire.
Trepidare, festinare.
Arma dei Volcania, arma dei Volcani, arma divina Volcani.
Mortalis, mortali manu factus.
Futulis, fragilis.
Implicare orbes, gyros facere implicito cursu.
Sagitta, vulnus per sagittam susceptum.
Septus, circumdatus.
Insidiae, lineae pinnis ac formidine distinctae, quas expavescens cervus non transilit.
Umber, canis ex Umbria.
Hians, inhians, schnappend.
Increpare malis, crepitum dare maxillis, dentibus.
Responsare, respondere, sonitum referre.
Efflagitare, cum clamore deposcere.
Praesens, certus.
Orbes explere cursu, gyros percurrere.

Retexere, recurrere, repetere.
Ludicrus, vilis, ludo dignus.
Lignum, arbor.
Nullo discrimine, nullo respectu habito, quod sacra erat arbor.
Purus, vacuus, non impeditus.
Impetus, Schwung.
Honores, sacra, religiones.
Profanum facere, entheiligen.
Cassus, inanis.
Discludere morsus roboris, aperire, solvere radicem seu truncum, qui ferramentum hastae arcte complexus erat et quasi mordicus tenebat.
Arduus, elatus animo, fidens, audax.
Adsistunt contra, scil. se, sie standen gegen einander.
Indiges, ἐγχώριος, heimisch.
Struere, moliri.
Divus, futurus deus.
Edere, rodere, consumere, nagen.
Recursare, iterari.
Ad supremum, ad finem.
Digna indigna, omnia, Fug und Unfug.
Una superstitio superis quae reddita divis,

quae maxima jurisjurandi inter deos est religio: iusjurandum sanctissimum.

Vox, sermo.

Vertere, mutare.

Repertor, auctor.

Inceptus frustra furor, irâ perperam suscepta, concepta.

Submittere, supprimere.

Remittere se, sich fügen.

Corpus, populus.

Subsidere, remanere, delitescere, latere.

Uno ore, una appellatione.

Supra ire, superare.

Aeque, aequaliter, in tantum.

Celebrare honores, colere.

Retorquere, reflectere, mutare.

Coelum, aether.

Dimittere, abstrahere, avocare, avertere.

Uno eodemque partu ferre, simul parere.

Spirae nodi, Ringe.

Ventosus, wehend.

Apparere, ad manum praesto esse, Dienste thun.

Turbo, motus.

Nubes, aër.

Cydon, incola Cydoniae, urbis Cretae.

Armatus, tinctus.

Fel, succus amarus, noxius.

Telum immedicabile, telum quod facit vulnus insanabile.

Umbrae, aër.

In subitam collecta figuram, subito conversa in figuram.

Facies, effigies, forma.

Ferre et referre se, sich hin und her schwingen.

Everberare, verberare, plangere.

Torpor, Erstarrung.

Obscoenus, male ominatus.

Fallere, latere.

Reponere, rependere.

Quidquam meorum, quidquam meum, ulla mea res.

Arboreum telum, hasta quae instar arboris est.

Retractare, declinare, refugere.

Contrahere, colligere.

Pennis astra sequi, volare ad astra.

Fervidus, superbus, arrogans.

Hostis, infestus.

Lis, controversia de finibus, fines.

Discernere, dirimere.

Concrescere, erstarren.

Volutus, agitatus.

Languidus, languidum reddens.

Succidere, sinken.

Pectore sensus vertuntur varii, vertit, versat varia consilia, sensus, animo.

Coruscare, vibrare.

Fortunam sortitus, eligens locum in corpore, quem fortuna dabat.

Corpore toto intorquere, omnibus viribus corporis emittere hastam.

Tormentum murale, tormentum quo muri quatiuntur.

Crepitus, Knall.

Septemplex, siebenfaltig.

Ictus, percussus.

Duplicato poplite, inflexo genu.

Deprecari, refutare, recusare.

Spoliatus lumine, privatus vita.

Monumenta doloris, quae memoriam renovant, recordationem ex Pallantis morte.

Poena, Vergeltung.

EMENDANDA.

Tom. II.

In praefatione Pag. III. Lin. 8. *pro* praetermittenda *leg.* praemittenda.

Pag. IV. Lin. 8. *post* iis, comma *addendum*

— V. — 14. — occurrunt comma *addendum*

— 1. in Titulo *post* Aeneidos punctum *delendum.*

— 1. Lin. 6. *pro Lavinia leg. Lavina*

— 6. — 2. — Liparacis *l.* Liparaeis.

— 13. — 5. — Senitor *l.* Genitor

— 29. — 12. *post* adjunctae comma addendum

— 39. — 16. *pro laetiamque l. laetitiamque*

— 43. — 21. — *Ulixi l. Ulyxi.*

— 68. — 20. — *Dira l. Diva*

— 72. — 21. — infermitatc *l.* infirmitate

— 74. — 21. — percussu *l.* percussus

— 86. — 7. — terre *l.* terra

— 96. — 18. — Colai *l.* Calai

— 102. — 20. *post adfers pro* comm. signum interrogativum *ponendum*

— 102. — 23. *pro affers l.* adfers

— 105. — 5. — avidus *l.* aridus.

— 119. — 21. — *Scyluecum l. Scylaceum*

— 132. — 11. — *Cresius l. Cressius*

— 133. — 22. — *Paeti l.* Pacti

Pag. 137.	Lin. 8.	*pro* Aureum *l.* Aurum
— 142.	— 11.	— cumilla *leg.* cum illa
— 144.	— 7.	— videre *l.* videri
— 149.	— 1.	— *Gryncus l. Grynaeus*
— 149.	— 1.	— Grynco *l.* Grynaeo
— 150.	— 2.	— *post dissimulo pro* comm. sign. interrog. *ponendum*
— 182.	— 9.	— *Levatus l.* Laevatus
— 195.	— 21.	*post* caeremoniae comm. *delend.*
— 201.	— 15.	*pro per seclus actas*, ad seclus, *l. per scelus actus* ad scelus
— 201.	— 19.	— Thybris *l.* Tybris
— 202.	— 23.	— *Panopea l. Panopaea*
— 204.	— 2.	*post iubes pro* comm. sign. interrog. *ponendum*
— 215.	— 2.	*pro* illud *l.* hoc
— 226.	— 18.	— *trifanx l.* trifaux
— 230.	— 1.	*post* motae comm. *addend.*
— 236.	— 14.	*pro Alcidae l. Aloidae*
— 236.	— 15.	— Alvei *l.* Aloei
— 245.	— 4.	— *tenete l. tenet*
— 246.	— 12.	— *Berecyntia l. Berecynthia*
— 247.	— 7.	— digentes *l.* degentes.
— 247.	— 22.	— habitabant, *l.* habitabat.
— 255.	— 16.	— manubar *l.* manubar
— 274.	— 7.	— indicii *l.* iudicii
— 275.	— 13.	— a qua *l.* aqua
— 290.	— 16.	— suxta *l.* juxta
— 290.	— 20.	— *Actys l. Aclis*
— 290.	— 24.	— *Caetra l. Cetra*
— 292.	— 18.	— *Invulnera l. In vulnera*
— 292.	— 20.	— *Anguitia l. Angitia*
— 294.	— 12.	— vaccum *l.* vaccam

Pag. 295. Lin. 23. *pro* *Tingriere* *l.* *Tinguere*
— 296. — 9. — *Vastare*, cultoribus *l.* *Vastare cultoribus.*
— 300. — 18. — *Dannia* *l.* *Daunia*
— 300. — 18. — Danno *l.* Dauno
— 304. — 18. — *Ne que* *l.* *Neque*
— 306. — 2. — fergis *l.* tergis
— 307. — 1. — *Ctesia* *l.* *Cressia*
— 307. — 1. — Cuossius *l.* Gnossius
— 307. — 15. — *aero* *l.* *aevo.*
— 307. — 15. — plenus *l.* plenus
— 308. — 14. *post* ultimum comm. *addend.*
— 309. — 16. *pro* *Cavinae* *l.* *Carinae*
— 309. — 20. — *Gedes* *l.* *Sedes*
— 309. — 20. — Evandre *l.* Evandri
— 309. — 21. — componete *l.* compone te
— 311. — 12. — oursus *l.* cursus
— 317. — 23. — *Ooceni* *l.* *Oceani*
— 319. — 17. — *Carea* *l.* *Cavea*
— 319. — 18. — celebarentur *l.* celebrarentur.
— 320. — 12. — *Coeles* *l.* Cocles
— 321. — 18. — indicare *l.* judicare
— 322. — 22. — *Baetra* *l.* *Bactra*
— 324. — 6. — Achiacus *l.* Actiacus
— 324. — ult. — ovientale *l.* orientale
— 327. — 2. — *Aquus* *l.* *Aequus*
— 331. — 3. — teneret *l.* tenent
— 333. — 6. — *inanos* *l.* *inanes*
— 333. — 8. — *mutate* *l.* *mutata*
— 333. — 19. — sit *l.* sint
— 340. — 9. — aurá *l.* aure
— 340. — 9. — manus *l.* manu
— 343. — 9. — *Ovae* *l.* Ovae

Pag. 346. Lin. 5. *pro* Placabilis *leg.* Palici
— 350. — 15. *post* assignata, i. *delendum*
— 354. — 19. *pro verum l. rerum*
— 358. — 17. — Ovicla *l.* Ovicia
— 360. — 15. — secundus *l.* fecundus
— 362. — 8. — viv. *l.* vid.
— 364. — 14. — *Franare l. Tranare*
— 368. — 11. — *Diruus l. Dirutus*
— 369. — 8. — *Incostare l. Incestare*
— 369. — 9. — *Damia l. Daucia*
— 369. — 9. — Dami *l.* Dauci
— 369. — 17. — incondia *l.* incendia
— 370. — 20. — transvolgare *l.* transvolare
— 371. — 14. — *contignus l. contiguus*
— 373. — 14. — *pandera l. pondera*
— 373. — 19. — *coelatum l. caelatum*
— 376. — 22. — simularcum *l.* simulacrum
— 376. — 23. — simularcum *l.* simulacrum
— 381. — 4. — *cerio l.* corio
— 381. — 7. — haut *l.* haud
— 386. — 10. — potiror *l.* potirer
— 394. — 6. — immntatis *l.* immutatus
— 395. — 4. — oculis *l.* oculos
— 400. — 19. — sufflre *l.* suffire
— 404. — 23. — possent *l.* possint
— 410. — 7. — *Aenis l. Aenois*
— 412. — ult. — *In ensa l.* Infensa
— 415. — 7. — vigere *l.* rigere
— 410. — 5. — cibi *l.* tibi
— 438. — 20. — *Spirae nodi l. Spirae,* nodi
Pag. ult. *pro* 450 *leg.* 440.

